

Planning & Control

Gemeente Bladel

Begroting 2027

Raadsvergadering 12 november 2026

Gemeente Bladel

Bladel Casteren Hapert Hoogeloon Netersel

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
1. Leeswijzer	4
2. Begroting op hoofdlijnen	5
3. Uitkomsten begroting 2027	7
4. Programma's	10
4.0 Bestuur en ondersteuning.....	10
4.1 Veiligheid	13
4.2 Verkeer en vervoer.....	16
4.3 Economie	22
4.4 Onderwijs	26
4.5 Sport, Cultuur en Recreatie	30
4.6 Sociaal Domein	35
4.7 Volksgezondheid en milieu	50
4.8 Volkshuisvesting, Ruimtelijke ordening en Stedelijke vernieuwing	58
4.9 Overhead en ondersteuning organisatie	65
4.10 Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien.....	67
5. Paragrafen	70
5.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing	70
5.2 Lokale heffingen	78
5.3 Bedrijfsvoering	85
5.4 Financiering.....	89
5.5 Onderhoud kapitaalgoederen	92
5.6 Grondbeleid	96
5.7 Verbonden partijen.....	103
5.8 Openbaarheidsparagraaf Wet open overheid	106
5.9 Energietransitie	107
5.10 Monitor majeure projecten.....	110
6. Financiële begroting.....	114
6.1 Toelichting begroting (baten en lasten)	114
6.2 Overzicht baten en lasten hoofdtakniveau	116
6.3 Overzicht incidentele baten en lasten	117
6.4 Overzicht reserves	119
6.5 Overzicht voorzieningen	121
6.6 Investerings	123
6.7 Geprognosticeerde balans.....	123
6.8 Emu-saldo	124
6.9 Stille reserves	124
6.10 Langlopende financiële rechten en verplichtingen	125
7. Bijlagen	126
7.1 Overzicht geraamde baten en lasten per taakveld	126
7.2 Meerjarenprogramma 2026-2030	128
7.3 Prognose algemene reserve	130
7.4 Subsidiejaarprogramma welzijn 2027	131
7.5 Woningbouwprogramma	134
7.6 Afkortingenlijst	136

Voorwoord

Voor u ligt de begroting 2027. Dit is de eerste begroting van deze raadsperiode en van uw college en daarmee een belangrijk moment. In deze begroting vertalen wij lopend beleid en bestaande ambities, maar ook de ambities uit het coalitieakkoord 2026-2030 en het daarop gebaseerde collegeprogramma naar concrete activiteiten, projecten en financiële keuzes voor het komende jaar.

Met het coalitieakkoord 'Koers houden in uitdagende tijden!' hebben wij gekozen voor een koers waarin uitvoering centraal staat. We bouwen voort op bestaande visies en plannen, zetten in op wat echt nodig is en maken bewuste keuzes om de gemeente Bladel leefbaar, aantrekkelijk en toekomstbestendig te houden. Tegelijkertijd realiseren wij ons dat de maatschappelijke opgaven groot zijn. De groei van de regio, woningbouw, investeringen in voorzieningen, de energietransitie, netcongestie en de uitdagingen binnen het sociaal domein vragen allemaal om aandacht én middelen.

Parallel aan de totstandkoming van de begroting 2027 heeft het college, samen met de ambtelijke organisatie, zich gericht op een college uitvoeringsprogramma voor de komende bestuursperiode dat aansluit op het coalitieakkoord. Waar mogelijk zijn concrete ontwikkelingen al opgenomen in de begroting 2027. Het gaat dan enerzijds om nieuwe ambities die voortkomen uit het coalitieakkoord en anderzijds om externe ontwikkelingen die niet zijn benoemd in het coalitieprogramma, maar waar we met het college wel mee aan de slag gaan.

Deze begroting ontstaat bovendien in een financieel uitdagende periode. Ondanks de eerder doorgevoerde ombuigingen en het kritisch kijken naar de financiën blijven de meerjarige vooruitzichten onder druk staan. Dat vraagt om een duidelijke koers en financiële discipline. Tegelijkertijd willen wij de gemeente Bladel blijven ontwikkelen en investeren in wat voor onze inwoners van belang is. Daarom zijn wij gestart met een ombuigingstraject dat moet leiden tot een structureel sluitende meerjarenbegroting. De opgave voor de jaren 2028 tot en met 2030 vraagt om scherpe afwegingen tussen ambities, taken en beschikbare middelen. Vooruitlopend op deze opgave hebben wij al verschillende kostendrukkende maatregelen verwerkt en blijven wij samen met de gemeenteraad zoeken naar een duurzaam financieel evenwicht.

Voor 2027 presenteren wij een structureel sluitende begroting met een structureel overschot van € 116.000. Dat is mogelijk doordat wij kritisch hebben gekeken naar uitgaven, investeringen en eenmalig gebruik maken van de inzet van 10% van de vrije ruimte binnen de algemene reserve. Deze inzet geeft ons de ruimte om belangrijke maatschappelijke opgaven voort te zetten en tegelijkertijd zorgvuldig te werken aan structurele oplossingen voor de jaren daarna. Daarbij blijven wij oog houden voor een solide financiële positie en een verantwoord weerstandsvermogen.

Financieel gezien laat het beeld voor 2027 zien dat de begroting structureel in evenwicht is, maar dat de jaren daarna nog aanzienlijke uitdagingen kennen. De structurele tekorten in de meerjarenraming maken duidelijk dat verdere keuzes noodzakelijk zijn. Met het ombuigingstraject zetten wij een belangrijke stap naar een structureel sluitende meerjarenbegroting. Het doel is helder: een financieel gezonde gemeente Bladel, met voldoende ruimte om ook in de toekomst te blijven investeren in onze dorpen, voorzieningen en inwoners. Financiële discipline is daarbij geen beperking van onze ambities, maar een voorwaarde om ze duurzaam waar te kunnen maken.

Ondanks deze financiële uitdagingen kijken wij met vertrouwen vooruit. De kracht van gemeente Bladel ligt in onze betrokken inwoners, ondernemers, vrijwilligers en maatschappelijke organisaties. Samen blijven wij bouwen aan een gemeente waar het prettig wonen, werken en leven is. Deze begroting vormt daarvoor een belangrijke basis.

Tijdens de raadsvergadering van 12 november 2026 gaan we graag met u in gesprek over de gemaakte keuzes in deze begroting.

Namens het college van burgemeester en wethouders,

A.E. van Hulst

Wethouder Financiën

1. Leeswijzer

Opbouw van de begroting

We gebruiken de begroting 2027 om afspraken te maken tussen de gemeenteraad en het college over wat we in het begrotingsjaar gaan doen en welke middelen daarvoor beschikbaar zijn. Met deze begroting willen we de raad beter in positie brengen om op strategisch niveau te kunnen sturen op politieke thema's.

Per doelstelling wordt eerst toegelicht wat wij dat jaar gaan doen om deze te realiseren. De going-concern activiteiten zijn impliciet in de financiële begroting en in de programma's meegenomen. Bij de afzonderlijke programma's wordt gerapporteerd over de indicatoren, zodat de ontwikkeling ten opzichte van voorgaande jaren kan worden beoordeeld. In deze begroting wordt bij elk programma inzichtelijk gemaakt wat de belangrijkste politieke thema's van gemeente Bladel zijn. Elk programma kent een duidelijke opbouw, waarin het maatschappelijk effect staat opgenomen waarop de raad op strategisch niveau kan sturen. Per beleidsveld zijn op tactisch niveau de politieke thema's van het college weergegeven, waarbij de kern bestaat uit het beantwoorden van de volgende vragen:

- Wat willen we bereiken? Wat is onze opgave/ ambitie?
- Wat gaan we daar voor doen? Wat gaan we dit jaar doen om onze opgave aan te pakken?
- Hoe kunnen we dat meten? Belangrijkste indicatoren om het doel te meten.
- Wat kost het? De baten en lasten van de ambities en de reguliere werkzaamheden zijn, per thema, opgenomen in een tabel.

Op sommige thema's willen we meerdere ambities bereiken. Deze zijn apart benoemd. In de beleidsvelden zijn daarnaast de in de BBV verplicht voorgeschreven beleidsindicatoren opgenomen. Deze beleidsindicatoren zijn voor alle gemeenten gelijk en op "waar staat je gemeente" raadpleegbaar. Dat maakt het mogelijk om gemeente Bladel op de diverse terreinen te vergelijken met andere gemeenten.

Inhoud per hoofdstuk

- **Hoofdstuk 2** beschrijft de begroting op hoofdlijnen. Het geeft het financieel beeld in één oogopslag, een overzicht van de kosten en baten in 2027 en inzicht in de lokale lastendruk voor de inwoners van gemeente Bladel.

- **Hoofdstuk 3** geeft inzicht in de financiële uitkomsten van de begroting 2027. In dit hoofdstuk wordt u meegenomen vanaf het financiële vertrekpunt tot en met het geactualiseerde financieel meerjarenperspectief.

- **Hoofdstuk 4** rapporteert over de uitvoering van de programma's uit de begroting 2027-2030. Per programma wordt ingegaan op het maatschappelijk effect, wat we willen bereiken en wat we daarvoor gaan doen. Daarnaast wordt bij de programma's inzicht gegeven in de beleidsindicatoren, de beleidskaders en het meerjarenprogramma. Tenslotte wordt per programma aangegeven wat dit mag kosten.

- **Hoofdstuk 5** bevat een toelichting op een aantal (verplichte) paragrafen. In de paragrafen worden onderwerpen die versnipperd in de begroting staan bij elkaar in beeld gebracht.

- **Hoofdstuk 6** bevat de financiële begroting met onder andere inzicht in de geraamde baten en lasten op hoofdtakveldniveau, incidentele baten en lasten, reserves en voorzieningen.

- **Hoofdstuk 7** bevat de bijlagen: baten en lasten per takveld, meerjarenprogramma 2026-2030, prognose algemene reserve, subsidiejaarprogramma welzijn 2027, woningbouwprogramma en afkortingenlijst.

Doorontwikkeling P&C-documenten

In een eerder stadium heeft de gemeenteraad van Bladel aangegeven een verbeterslag te willen maken met de huidige inrichting van de P&C-documenten. De raad wil zijn sturingsmogelijkheden vergroten en de leesbaarheid van de P&C-documenten verbeteren. Op dit moment werken gemeenteraad, auditcommissie en de organisatie aan deze doorontwikkeling. Dit is een proces dat niet in één keer zichtbaar zal zijn, maar procesmatig wordt verdeeld in tijd. In de begroting 2026 heeft het college een eerste verbeterslag doorgevoerd in programma's VHR0SV en Sociaal Domein. In de voorliggende begroting 2027 heeft het college een nieuwe verbeterslag doorgevoerd in programma's Onderwijs en Verkeer en vervoer. Hierbij is ingezet op het beter inzichtelijk maken van de relatie tussen doelen en activiteiten. Daarnaast wordt de koppeling met de onderliggende beleidsdocumenten en wettelijke kaders beter weergegeven.

2. Begroting op hoofdlijnen

Het financieel beeld in één oogopslag

De meerjarenraming tot en met 2030 begint met het structurele bestaande beleid (zie regel 1. van de onderstaande tabel). Bij de incidentele baten (onder regel 2) moet u denken aan zaken als grondverkoop buiten grondexploitaties en winstuitnames grondexploitaties. In de regels 3 en 4 worden de lasten van het nieuwe beleid opgenomen. In regels 5 en 6 zijn de lasten van het College Uitvoeringsprogramma (CUP) opgenomen. Het begrotingsresultaat na invulling van het nieuwe beleid en CUP is weergegeven onder regel 7, verdeeld naar structureel (7a) en incidenteel (7b) begrotingsresultaat. In de regels 8, 9, 10 en 10a ziet u de verwachte ontwikkeling op basis van geplande stortingen en onttrekkingen in en aan reserves.

(bedragen x € 1.000,-)	2026	2027	2028	2029	2030
beschikbare ruimte					
1. saldo bestaand beleid structureel	n -3.233	v 80	n -1.385	n -341	v 303
2. saldo bestaand beleid incidenteel	n -659	v -37	n 37	n 37	v 86
totaal beschikbare ruimte (1 + 2)	n -3.892	v 43	n -1.348	n -304	v 389
geplande nieuwe uitgaven					
3. structurele lasten meerjarenprogramma	v 38	v 59	n -567	n -656	n -1.750
4. incidentele lasten meerjarenprogramma					
5. structurele lasten CUP		n -23	n -23	n -23	n -23
6. incidentele lasten CUP	-72	n -555	n -385	n	n
totaal netto nieuwe uitgaven (3 + 4 + 5 + 6)	n -34	n -519	n -975	n -679	n -1.773
7. totaal begrotingssaldo (1 t/m 6)	n -3.926	n -476	n -2.323	n -983	n -1.384
7a. waarvan structurele uitgaven en inkomsten	n -3.195	v 116	n -1.975	n -1.020	n -1.470
7b. waarvan incidentele uitgaven en inkomsten	n -731	n -592	n -348	v 37	v 86

(- = nadeel en + = voordeel)

reserves					
8. beoogde stortingen in reserves	n -3.852	n -456	n -478	n -8.868	n -356
9. beoogde onttrekkingen aan reserves	v 6.065	v 2.359	v 1.276	v 9.920	v 1.569
10. saldo beoogde mutaties voor resultaatbestemming	v 2.213	v 1.903	v 798	v 1.052	v 1.213
10a. Verrekening begrotingsresultaten met algemene reserve	v 3.926	v 476	v 2.323	v 983	v 1.384
totaal beoogde mutaties reserves na resultaatbestemming	v 6.139	v 2.379	v 3.121	v 2.035	v 2.597

(- = storting en + = onttrekking)

Overzicht van de kosten en baten in 2027

Kosten - Waar gaat het geld naar toe?

De gemeente besteedt in 2027 € 83,015 miljoen aan de uitvoering van al haar taken. Dit is inclusief de nieuwe voorstellen en de dotaties aan de reserves. In het overzicht staat hoe de totale uitgaven zijn verdeeld over de elf programma's. Pro saldo resteert er een begrotingstekort van € 476.000.

Opbrengsten - Waar komt het geld vandaan?

De gemeente ontvangt in 2027 € 83,015 miljoen. Dit is inclusief de nieuwe voorstellen en de onttrekkingen aan de reserves. De belangrijkste inkomstenbronnen zijn de algemene en de specifieke uitkeringen die de gemeente van het Rijk ontvangt. Daarnaast zijn de onroerende zaakbelastingen, de afvalstoffenheffing, de rioolheffing, de toeristenbelasting, de leges en de opbrengsten uit de grondexploitaties de grootste inkomstenbronnen. Waarbij opgemerkt dient te worden dat de leges, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing 100% kostendekkend zijn.

programma (bedragen x € 1.000,-)	kosten	% van totaal	opbrengsten	% van totaal
0. Bestuur en ondersteuning	-2.788	3,36%	997	1,20%
1. Veiligheid	-2.614	3,15%	108	0,13%
2. Verkeer en vervoer	-3.805	4,58%	77	0,09%
3. Economie	-869	1,05%	1.870	2,25%
4. Onderwijs	-2.553	3,08%	12	0,01%
5. Sport, cultuur en recreatie	-6.478	7,80%	931	1,12%
6. Sociaal domein	-34.967	42,12%	4.851	5,84%
7. Volksgezondheid en milieu	-8.222	9,90%	5.714	6,88%
8. VHROSV	-10.643	12,82%	8.811	10,61%
9. Overhead	-8.853	10,66%	94	0,11%
10. Algemene dekkingsmiddelen	-1.243	1,50%	57.193	68,89%
Geraamd saldo van baten en lasten	-83.035	100,02%	80.656	97,16%
Reserves				
Beoogde stortingen in reserves	-456	0,55%		
Beoogde onttrekkingen aan reserves			2.359	2,84%
Geraamd resultaat	476	-0,57%		
Totaal programma's	-83.015	100,00%	83.015	100,00%

Lastendruk

De lokale lastendruk voor de inwoners wordt bepaald door de onroerende zaakbelastingen (OZB) en de riool- en afvalstoffenheffing. De OZB-tarieven worden in eerste instantie verlaagd als gevolg van de verwachte waardeontwikkelingen per 1 januari 2026. De OZB-tarieven worden daarna verhoogd met een indexatie van 1,9%. De netto gevolgen van deze verhoging voor elke individuele huiseigenaar hangt af van de waardeontwikkeling van de woning.

In totaliteit stijgt de lastendruk voor inwoners in 2027 met gemiddeld ca. € 40 voor een meerpersoonshuishouden van 4 personen ten opzichte van het jaar 2026. Dit komt neer op een stijging van circa 4,2%. Voor een huishouden met 2 personen stijgt de totale lastendruk met gemiddeld ca. € 32. Dit komt op een stijging van circa 3,9%.

De toeristenbelasting wordt in 2027 verhoogd met € 0,16 per overnachting voor zowel vaste als mobiele onderkomens. Voor beroepsmatig verblijf van 60 dagen of langer in een belastingjaar betreft dit 50% van het reguliere tarief voor vaste onderkomens. De toeristenbelasting wordt geheven op personen die tijdelijk in de gemeente overnachten en niet staan ingeschreven in de gemeente.

Wat betalen de inwoners?

De gemeente ontvangt ook geld uit lokale belastingen en heffingen. Hieronder ziet u wat een inwoner van Bladel jaarlijks betaalt.

	Tarief 2026	Tarief 2027
OZB (gemiddeld tarief per woning)	€ 369	€ 376
Rioolheffing: 4-persoonshuishouden	€ 353	€ 369
Rioolheffing: 2-persoonshuishouden	€ 225	€ 235
Afvalstoffenheffing: 4-persoonshuishouden	€ 236	€ 253
Afvalstoffenheffing: 2-persoonshuishouden	€ 217	€ 232
Toeristenbelasting per overnachting: vaste onderkomens	€ 1,92	€ 2,08
Toeristenbelasting per overnachting: mobiele onderkomens	€ 1,82	€ 1,98
Toeristenbelasting per overnachting: beroepsmatig verblijf ¹	€ 0,96	€ 1,04

¹ Beroepsmatig verblijf bedraagt het tarief voor het verblijf van 60 dagen of meer gedurende het belastingjaar door personen die gedurende hun verblijf beroeps- of bedrijfsmatige werkzaamheden verrichten voor of in opdracht van anderen, 50% van het reguliere tarief Toeristenbelasting vaste onderkomens.

3. Uitkomsten begroting 2027

In dit hoofdstuk wordt het meerjarenperspectief 2026-2030 toegelicht en bijgesteld aan de hand van een aantal elementen. Deze elementen worden onderstaand afzonderlijk belicht. We presenteren eerst het meerjarenperspectief van het bestaande beleid. Daarna volgen de financiële consequenties van het meerjarenprogramma en het College Uitvoeringsprogramma (CUP). Daarna zal vervolgens inzicht worden verschaft in het geactualiseerde meerjarenperspectief na verwerking van alle in deze begroting gepresenteerde mutaties.

Gedurende de periode van de meerjarenramingen is het loon- en prijspeil constant gehouden. Anders verwoord wil dit zeggen dat met loon- en prijsstijgingen ná 2027 geen rekening is gehouden.

Vertrekpunt meerjarenperspectief in bestaand beleid

De raad is middels de besluitvorming van de perspectiefnota 2026 richtinggevend geweest voor het opstellen van de begroting 2027-2030. De financiële consequenties van de meicirculaire 2026 hebben we hier aanvullend aan toegevoegd. Tevens zijn een aantal mutaties bestaand beleid ten opzichte van de perspectiefnota verwerkt in de voorliggende begroting. Alle baten en lasten van het bestaande beleid zijn verwerkt in de meerjarenraming. Het meerjarenperspectief van het bestaande beleid heeft dan het navolgende verloop:

(bedragen x € 1.000,-)	2026	2027	2028	2029	2030
structurele ruimte aanvaard beleid	n -3.562	n -1.311	n -2.038	n -1.071	n -587
structurele mutaties bestaand beleid	n -841	n -848	n -510	n -567	n -567
structurele mutaties reserves	v 1.170	v 2.239	v 1.163	v 1.296	v 1.456
totaal structureel aanvaard beleid	n -3.233	v 80	n -1.385	n -342	v 302
incidentele ruimte aanvaard beleid	n -1.703	v 298	v 402	v 281	v 330
incidentele mutaties reserves	v 1.044	n -336	n -365	n -245	n -245
totaal incidenteel aanvaard beleid	n -659	n -38	v 37	v 36	v 85
totale ruimte aanvaard beleid	n -3.892	v 42	n -1.348	n -306	v 387

(- = nadeel en + = voordeel)

Mutaties incidenteel / structureel

De begroting maakt onderscheid tussen structurele en incidentele middelen. Structurele middelen zijn jaarlijks terugkerende middelen. Incidentele, de naam zegt het al, zijn eenmalig of voor een beperkt aantal jaren. In de voorliggende begroting zijn de incidentele baten en lasten opnieuw kritisch beoordeeld, wat heeft geleid tot een kleine verschuiving tussen het incidentele en structurele begrotingssaldo. Voor de volledigheid wordt vermeld dat dit geen invloed heeft op het totale begrotingssaldo. In hoofdstuk 6.3 is een gespecificeerd overzicht van de geactualiseerde incidentele baten en lasten opgenomen. Dit overzicht is het uitgangspunt voor de incidentele lasten en baten voor 2027 en verder.

Mutaties bestaand beleid

Diverse ontwikkelingen zijn aanleiding om aanvullende mutaties bestaand beleid te verwerken, die nog niet opgenomen waren in de perspectiefnota 2026.

A	omschrijving		aanvullende budgetten				
B	(bedragen x € 1.000,-)		2026	2027	2028	2029	2030
	structurele mutaties						
A	Groenbeheer door KempenPlus	s		n -400	n -400	n -400	n -400
A	Programmakosten KempenPlus	s	-21	n -21	n -18	n -75	n -75
A	Programmakosten GRSK	s	-820	n -49	n -92	n -92	n -92
A	Bijstelling : lagere inzet 10%-maatregel t.o.v. PPN2026	s		n -378			
	totaal structurele mutaties		n -841	n -848	n -510	n -567	n -567
	totaal incidentele mutaties						
	totaal aanvullende mutaties		n -841	n -848	n -510	n -567	n -567

(- = nadeel en + = voordeel)

Meerjarenprogramma 2026-2030

Onderstaand worden de baten en lasten van het meerjarenprogramma 2026-2030 weergegeven.

(bedragen x € 1.000,-)	2026	2027	2028	2029	2030
structurele lasten bestaand meerjarenprogramma	v 38	v 122	n -497	n -702	n -1.788
structurele lasten mutaties meerjarenprogramma		n -63	n -69	v 46	v 39
incidentele lasten bestaand meerjarenprogramma					
incidentele lasten mutaties meerjarenprogramma					
totale ruimte meerjarenprogramma	v 38	v 59	n -566	n -656	n -1.749

(- = nadeel en + = voordeel)

Mutaties meerjarenprogramma 2026-2030

De begroting 2026-2030 is opgesteld conform de uitgangspunten van de vastgestelde perspectiefnota 2026. Diverse ontwikkelingen zijn aanleiding om aanvullende voorstellen voor te leggen, die nog niet opgenomen waren in de perspectiefnota 2026. Voor de overige inhoudelijke toelichting en onderbouwing per onderwerp wordt verwezen naar de verschillende programma's. Voor een totaaloverzicht van het meerjarenprogramma wordt verwezen naar bijlage 7.2.

A	omschrijving		aanvullende budgetten				
B		(bedragen x € 1.000,-)	2026	2027	2028	2029	2030
	structurele mutaties						
A	Doorschuiven renovatie dak brandweerkazerne Bladel	s			v 2	v 2	
A	Doorschuiven instellen parkeerverbod bedrijventerreinen	s		v 10			
A	Vervroegen aanleg noordoostelijk traject fietspad Cartierheide	s			n -50		
A	Indexering KTM2 maatregelen	s			n -3	n -3	n -8
A	Besparing onderhoud/energie herinrichting Smagtenbocht (2027)	s		n -75			
A	Aframen budget klimaatadaptatie	s		v 50	v 50	v 50	v 50
A	Bijstelling indicatieve herstelboerderij	s		n -48	n -69		
A	Divers	s			v 1	-3	-3
	totaal structurele mutaties			n -63	n -69	v 46	v 39
	incidentele mutaties						
	totaal incidentele mutaties						
	totaal aanvullende mutaties			n -63	n -69	v 46	v 39

(- = nadeel en + = voordeel)

College Uitvoeringsprogramma (CUP)

Het Coalitieakkoord 2026-2030 "Koers houden in uitdagende tijden" en het daaraan gerelateerde College Uitvoeringsprogramma (CUP) zijn aanleiding om aanvullende voorstellen voor te leggen. Voor de overige inhoudelijke toelichting en onderbouwing per onderwerp wordt verwezen naar de verschillende programma's.

A omschrijving	B	(bedragen x € 1.000,-)	aanvullende budgetten				
			2026	2027	2028	2029	2030
structurele mutaties							
A Coordinator MRE Kempensamenwerking	s			-23	-23	-23	-23
totaal structurele mutaties				n -23	n -23	n -23	n -23
incidentele mutaties							
A Nota Participatiebeleid	i		n -35	n -35			
A Externe capaciteit voor vertaling van Lokale Economische Visie	i	-10	n -40				
A Uitvoering onderzoek Doordecentralisatie overeenkomst Pius-X	i		n -20				
A Uitvoering tevredenheidsonderzoek Leerlingenvervoer	i		n -5				
A Procesbegeleiding opstellen nieuw CPO-beleidskader	i		n -15				
A Opvang en huisvesting asielzoekers, statushouders en Oekraïense ontheemden	i	-52	n -350	-350			
A Onderhoud en verduurzaming 10 gemeentelijke panden	i	-10	n -90				
totaal incidentele mutaties			n -72	n -555	n -385		
totaal aanvullende mutaties			n -72	n -578	n -408	n -23	n -23

(- = nadeel en + = voordeel)

Het meerjarenperspectief totaal

Bij de samenstelling van de begroting is een onderscheid aangebracht in bestaand beleid en het nieuwe beleid, zoals opgenomen in het meerjarenprogramma 2026-2030 en College Uitvoeringsprogramma. De bedoeling hiervan is om ruwweg een verdeling aan te geven tussen het bestaande en de onderdelen van het nieuwe beleid. Daarnaast worden de mutaties van de reserves afzonderlijk weergegeven.

De begroting 2027 sluit met een structureel overschot van € 116.000 en een incidenteel tekort van € 592.000. Het negatief begrotingsresultaat 2027 bedraagt dan pro saldo € 476.000. De planjaren 2028 tot en met 2030 sluiten met structurele tekorten van respectievelijk € 1.975.000, € 1.021.000 en € 1.471.000. De meerjarige begrotingsresultaten worden vooralsnog verrekend met de algemene reserve. De structurele tekorten in de periode 2028-2030 worden betrokken bij het ombuigingstraject met als doel een structureel sluitende meerjarenraming.

Hierbij maken wij de kanttekening dat de uitkering uit het gemeentefonds op basis van de septembercirculaire 2026 dit perspectief mogelijk nog positief of negatief kan beïnvloeden. De septembercirculaire is op Prinsjesdag (15 september 2026) ontvangen. De doorrekening van de financiële resultaten van de septembercirculaire wordt in een afzonderlijke mededeling ter kennis gebracht aan uw raad, zodat deze betrokken kunnen worden bij de besluitvorming over deze begroting.

Het geactualiseerde meerjarenperspectief wordt in onderstaand tabel weergegeven:

(bedragen x € 1.000,-)	2026	2027	2028	2029	2030
structureel:					
ruimte aanvaard beleid	n -3.562	n -1.311	n -2.038	n -1.071	n -587
actualisatie bestaand beleid	n -841	n -848	n -510	n -567	n -567
ruimte reserves	v 1.170	v 2.239	v 1.163	v 1.296	v 1.456
structurele ruimte bestaand beleid	n -3.233	v 80	n -1.385	n -342	v 302
college uitvoeringsprogramma		n -23	n -23	n -23	n -23
meerjarenprogramma 2026-2030	v 38	v 59	n -567	n -656	n -1.750
structurele begrotingsruimte a	n -3.195	v 116	n -1.975	n -1.021	n -1.471
incidenteel:					
ruimte aanvaard beleid	n -1.703	v 298	v 402	v 281	v 330
ruimte reserves	v 1.044	n -336	n -365	n -245	n -245
incidentele ruimte bestaand beleid	n -659	n -38	v 37	v 36	v 85
college uitvoeringsprogramma	n -72	-555	n -385		
meerjarenprogramma 2026-2030					
incidentele begrotingsruimte b	n -731	n -592	n -348	v 36	v 85
totaal begrotingsresultaat a+b	n -3.926	n -476	n -2.323	n -985	n -1.386
mutaties ten laste/gunste van de algemene reserve	v 3.926	v 476	v 2.323	v 985	v 1.386
totaal na mutaties reserves					

(- = nadeel en + = voordeel)

4. Programma's

4.0 Bestuur en ondersteuning

Wat willen we bereiken?

Gemeente Bladel wil een betrouwbare, toegankelijke en betrokken overheid zijn. Een goede relatie met inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en verenigingen staat daarbij centraal. De gemeente zoekt actief de verbinding met haar omgeving, denkt mee over oplossingen en biedt ondersteuning waar dat nodig is. Daarbij staat niet het toepassen van regels op de voorgrond, maar het inspelen op de behoeften van inwoners en partners. Door open, duidelijk en tijdig te communiceren werkt Bladel aan vertrouwen en aan een sterke gemeenschap waarin samenwerking vanzelfsprekend is.

Participatie vormt een belangrijke basis voor het gemeentelijk handelen. De kennis, ervaringen en ideeën van inwoners en andere belanghebbenden leveren een waardevolle bijdrage aan de kwaliteit en uitvoerbaarheid van beleid. Daarom zet de gemeente participatie op een transparante en structurele manier in. Vooraf wordt duidelijk gemaakt hoe participatie wordt vormgegeven en wat er met de opgehaalde inbreng gebeurt. Op die manier worden verwachtingen helder en draagt het bij aan een sterker vertrouwen in het gemeentelijk bestuur. In 2026 zijn het participatiebeleid en de participatieverordening vastgesteld.

Het gemeentebestuur kiest daarnaast voor doelgericht en daadkrachtig handelen. Er worden bewuste keuzes gemaakt, waarbij kwaliteit, betrouwbaarheid en effectiviteit vooropstaan. De gemeente blijft zich ontwikkelen en staat open voor vernieuwing, innovatie en maatschappelijke ontwikkelingen, zodat zij ook in de toekomst van toegevoegde waarde kan zijn voor inwoners en partners.

Op het gebied van dienstverlening zet de gemeente Bladel in op een gastvrije en laagdrempelige benadering. Inwoners moeten eenvoudig contact met de gemeente kunnen opnemen, zowel persoonlijk als digitaal. Bladel wil een organisatie zijn waarin inwoners zich gehoord, ondersteund en verbonden voelen en waarin de dienstverlening aansluit bij de behoeften van de samenleving.

Daarnaast streeft de gemeente naar een inclusieve samenleving waarin iedereen kan meedoen. In 2026 heeft Bladel het certificaat *Dementievriendelijke gemeente* ontvangen en in mei 2026 is de wettelijke nalevingsstatus voor digitale toegankelijkheid bereikt. Uit deze resultaten blijkt duidelijk de ambitie om de dienstverlening voor alle inwoners toegankelijk en gebruiksvriendelijk te maken.

Om aan te blijven sluiten bij de verwachtingen van inwoners en ontwikkelingen in de samenleving, wordt er op dit moment een rekenkameronderzoek verricht naar de dienstverlening van onze gemeente. Het rekenkamer-rapport helpt de gemeente om scherp te krijgen wat optimale dienstverlening is en welke aandachtspunten er zijn. Door te investeren in moderne systemen, efficiënte processen en deskundige medewerkers bouwt de gemeente aan een professionele, toekomstbestendige organisatie die kwaliteit, toegankelijkheid en betrokkenheid centraal stelt. Vanuit de hostmanship-gedachte (de kunst mensen het gevoel te geven dat ze écht welkom, gezien en gehoord zijn) werken we aan een organisatie waarin alle medewerkers in staat zijn om in verschillende situaties echt verbinding te maken met onze inwoners. Aandacht voor zowel het wat als het hoe dus.

Wat gaan we doen?

Middelenbeheer

Door het binnenhalen van subsidies, slim werk met werk maken, goed aanbesteden en een continue focus op het beter organiseren van processen en verantwoordelijkheden, kunnen we met de beschikbare middelen veel voor elkaar krijgen. De beheersing van risico's en het op peil houden van ons weerstandsvermogen blijven vaste uitgangspunten.

Communicatie

Gemeente Bladel werkt aan veel projecten en maatschappelijke opgaven. Om inwoners, ondernemers en belanghebbenden op een relevante en transparante manier te informeren maken we keuzes over wat en hoe we naar en met hen communiceren. We kiezen voor onderwerpen die concreet zijn voor inwoners, impact voor hen hebben, maatschappelijk relevant zijn en die politieke en bestuurlijke prioriteit hebben.

Op deze manier streven we ernaar om inwoners en gemeente dichterbij elkaar te brengen en communicatie beter voor het maatschappelijk belang te gebruiken. De gemeentelijke online en offline communicatiekanalen (website, sociale media, PC55) zetten we hiervoor in. We introduceren daarnaast een digitale nieuwsbrief.

De gemeentelijke website is digitaal toegankelijk voor zoveel mogelijk mensen door helder taalgebruik, een duidelijke opbouw en door gebruik te maken van een voorleesfunctie en tekstomschrijving voor afbeeldingen. Om inwoners bij specifieke ontwikkelingen, projecten en beleid te betrekken maken we gebruik van onder andere het digitale inwonerspanel, inloopmomenten en informatieavonden.

Evalueren en verbeteren

We blijven kritisch kijken naar onze dienstverlening. Het rekenkamerrapport helpt om aandachtspunten scherp te krijgen. We versterken de deskundigheid van onze medewerkers en optimaliseren onze processen zodat inwoners snel, duidelijk en passend worden geholpen.

Meerjarenprogramma

A/B	omschrijving (bedragen x € 1.000,-)	investeringen					budgettaire voordelen / nadelen				
		2026	2027	2028	2029	2030	2026	2027	2028	2029	2030
B	Algemene reserve: dekking dotatie reserve kpl de Piramide									6.217	
B	Algemene reserve: dekking dotatie reserve kpl tunnel Europalaan									2.295	
B	Algemene reserve: dekking dotatie reserve kpl Den Herd						941				
B	Algemene reserve: dekking dotatie reserve kpl Praktijkschool						670				
B	Opbrengst latende locatie Den Herd						-891				
B	Opbrengst latende locatie Praktijkschool						-370				
B	Opbrengst verkoop Medisch Centrum						-151				
B	Opbrengsten achterblijvende locatie Het Palet							-286			
B	Reserve kapitaallasten investeringen: de Piramide									-6.217	
B	Reserve kapitaallasten investeringen: tunnel Europalaan									-2.295	
B	Reserve kapitaallasten investeringen: Den Herd						-941				
B	Reserve kapitaallasten investeringen: Praktijkschool						-670				
B	Reserve kapitaallasten investeringen: dekking de Piramide									78	155
B	Reserve kapitaallasten investeringen: dekking tunnel Europalaan									82	164
Mutaties MIP							-1.413	-286		160	319

(- = nadeel en + = voordeel)

Toelichting meerjarenprogramma

Toevoeging dekkingsreserve kapitaallasten investeringen via algemene reserve

Voor de investeringen de Piramide (€ 6.217.000), tunnel Europalaan (€ 2.295.000), en BRUIS (€ 941.000 + € 670.000), worden middelen via de algemene reserve toegevoegd aan de dekkingsreserve kapitaallasten investeringen.

Opbrengst latende locaties Den Herd, Praktijkschool, Medisch Centrum en Het Palet

De geraamde opbrengsten voor de achterblijvende locaties worden in de begroting toegevoegd aan de algemene reserve.

Toelichting 10% inzet vrije ruimte algemene reserve

In de voorliggende begroting wordt in 2027 gebruikgemaakt van de mogelijkheid om een deel van de vrije ruimte binnen de algemene reserve in te zetten ter dekking van structurele lasten. Het betreft een bedrag van € 1.055.000, overeenkomend met 10% van de beschikbare vrije ruimte. Bij de perspectiefnota 2026 werd nog uitgegaan van een inzet van € 1.433.000. Op basis van de geactualiseerde cijfers wordt de inzet in de voorliggende begroting met € 378.000 naar beneden bijgesteld tot € 1.055.000.

In beginsel wordt incidenteel geld, waaronder de algemene reserve, niet ingezet ter dekking van structurele lasten. Sinds 2024 geldt er echter een verruiming binnen het financieel toezichtkader van provincies om, onder specifieke voorwaarden, hiervan gebruik te maken. De belangrijkste voorwaarden zijn dat de solvabiliteit (verhouding eigenvermogen/totaal vermogen) minimaal 20% moet blijven en dat de Provincie (toezichthouder) het aannemelijk moet vinden. De solvabiliteit bedraagt per 1 januari 2027 afgerond 24%.

Aan deze maatregel zijn ook kwetsbaarheden verbonden. De algemene reserve is immers eindig, terwijl structurele lasten een blijvend karakter hebben. Hierdoor houdt deze maatregel op langere termijn geen stand. De maatregel is afhankelijk van beschikbare reservepositie. Daarom stellen we voor om deze maatregel in te zetten

als overbruggingsinstrument en niet als duurzame oplossing voor een structurele begrotingsevenwicht. De inzet van de algemene reserve creëert tijd en ruimte om te werken aan een structureel herstel van een financieel gezonde begroting.

College uitvoeringsprogramma (CUP)

Uitvoeringsplan participatiebeleid

In 2026 is een nieuw participatiebeleid aan de raad ter vaststelling voorgelegd. Een hierop voortbordurend uitvoeringsplan gaat in op de praktische kant van participatie. Dit vergt de inzet van een participatiecoach. Van daar dat hiervoor extra middelen zijn geraamd. Het betreft € 35.000 in zowel 2027 als 2028.

Coördinator MRE Kempensamenwerking

De samenwerking tussen de Kempengemeenten kent verschillende verschijningsvormen. De MRE-samenwerking is informeel van aard en bestrijkt (onder andere) de thema's ruimte, wonen, economie, mobiliteit, energietransitie, vitaal groene leefomgeving. Om deze samenwerking te versterken is het van belang om extra capaciteit beschikbaar te stellen en de hiermee gepaard gaande kosten tussen de Kempengemeenten onderling te verrekenen. Hierbij gaat het om een structurele last van € 93.000, waarvan € 69.000 wordt bijgedragen door de andere Kempengemeenten.

Verbonden partijen

- Metropoolregio Eindhoven

Wat mag het kosten?

Bedragen (bedragen x € 1.000,-)	Rekening		Begroting		Begroting		Meerjarenraming			
	2025		2026		2027		2028		2029	2030
Lasten										
Bestuur en ondersteuning	n	-2.738	n	-2.481	n	-2.547	n	-2.474	n	-2.336
Beheer overige gebouwen en gronden	n	-223	n	-301	n	-240	n	-240	n	-240
Totaal lasten	n	-2.961	n	-2.782	n	-2.787	n	-2.714	n	-2.576
Baten										
Bestuur	v	577	v	603	v	649	v	577	v	400
Beheer overige gebouwen en gronden	v	253	v	381	v	349	v	349	v	349
Totaal baten	v	830	v	984	v	998	v	926	v	749
Geraamd saldo van baten en lasten	n	-2.131	n	-1.798	n	-1.789	n	-1.788	n	-1.827
beoogde storting in reserves	n	-4.119	n	-3.852	n	-456	n	-478	n	-8.868
beoogde onttrekking aan reserves	v	6.080	v	6.065	v	2.359	v	1.276	v	9.920
Gerealiseerd/geraamd resultaat	n	-170	v	415	v	114	n	-990	n	-775
rekening-begrotingsresultaat	v	2.096	n	-3.926	n	-476	n	-2.323	n	-983
beoogde storting in reserves	n	-2.096	v	3.926	v	476	v	2.323	v	983
Gerealiseerd/geraamd resultaat										

(- = nadeel en + = voordeel)

Bestuur en ondersteuning

De geraamde lasten in 2026 omvatten onder meer uitgaven die verband houden met de gemeenteraad en raadscommissies, burgemeester en wethouders, griffie, dorpsraden, bijdrage MRE, burgerzaken, leges & reisdocumenten en de rekenkamerfunctie. De loonkosten / salarissen van raad, college en griffie zijn meerjarig aangepast aan de geldende rechtspositionele regelingen. De geraamde opbrengsten in 2027 betreffen met name leges en de rekenkamerfunctie (bijdragen gemeenten).

Beheer overige gebouwen en gronden

De geraamde lasten in 2027 betreffen onder andere salariskosten die worden toegerekend aan dit subtaakveld, doorberekende rentelasten en belastingen. In 2026 zijn hogere kosten geraamd in verband met de pilot Snippergroen. De geraamde opbrengsten in 2027 betreffen grondverkoop, pacht- en huuropbrengsten en recognities. In 2026 zijn door grondverkoop hogere baten geraamd.

Beoogde mutaties reserves

Voor een totaaloverzicht van de beoogde mutaties van reserves wordt verwezen naar paragraaf 6.4 Reserves. Er worden gedurende de periode 2026 tot en met 2030 diverse posten verrekend met de algemene reserve. Voor een specificatie hiervan wordt verwezen naar bijlage 7.3.

In onderstaand overzicht wordt het totaal van de baten en lasten, de beoogde mutaties via de reserves en de begrotingsresultaten weergegeven. De begrotingsresultaten worden verrekend met de algemene reserve.

4.1 Veiligheid

Preventie en vergunningverlening

Wat willen we bereiken?

Wij willen een veilige, leefbare en weerbare gemeente zijn waarin inwoners, ondernemers en bezoekers zich prettig voelen en maatschappelijke activiteiten op een veilige en verantwoorde wijze kunnen plaatsvinden. Preventie en vergunningverlening zijn hierbij belangrijke instrumenten.

Door tijdige advisering, een zorgvuldige beoordeling van vergunningaanvragen en een risicogerichte aanpak voorkomen we zoveel mogelijk veiligheidsrisico's, overlast en verstoringen van de openbare orde. Daarbij hebben we specifieke aandacht voor evenementen, horeca, bijzondere activiteiten en ontwikkelingen die invloed kunnen hebben op de veiligheid, gezondheid en leefbaarheid binnen de gemeente.

Wij kijken naar het grotere plaatje: door vergunningverlening, toezicht, handhaving en veiligheid slim te combineren, houden we onze gemeente samen veilig en leefbaar. Door al in een vroeg stadium signalen te herkennen en samen te werken met inwoners, ondernemers, veiligheidspartners en maatschappelijke organisaties zorgen we voor een weerbare samenleving en proberen we escalatie van problemen zoveel mogelijk te voorkomen.

Wat gaan we doen?

Veiligheid

Het huidige veiligheidsbeleid loopt tot en met 2026. Eind 2026 wordt het nieuwe Integraal Veiligheidsplan 2027 – 2030 vastgesteld. Veiligheid is een continu proces en maatschappelijke ontwikkelingen brengen voortdurend nieuwe uitdagingen met zich mee. Aandacht voor veiligheid blijft daarom onverminderd belangrijk. In het nieuwe beleid richten we ons opnieuw op de bestaande thema's zorg & veiligheid, ondermijning, maatschappelijke onrust, fysieke veiligheid & maatschappelijke weerbaarheid. Dit vullen we aan met nieuwe accenten die voortkomen uit actuele ontwikkelingen en risico's.

In het bijzonder houden we aandacht voor het thema jeugd, dat in het Integraal Veiligheidsplan wordt opgenomen onder het hoofdthema zorg & veiligheid. In gemeente Bladel maken we in dat kader structureel gebruik van specialistisch jongerenwerk als aanvulling op regulier jongerenwerk.

Naast de prioriteiten uit het Integraal Veiligheidsplan voert de afdeling Veiligheid ook werkzaamheden uit op diverse aanvullende veiligheidsthema's. Deze thema's maken geen onderdeel uit van het Integraal Veiligheidsplan, maar vragen wel om blijvende aandacht. Hieronder worden deze thema's nader toegelicht.

Buurtpreventie

Gemeente Bladel heeft al enkele jaren een volledig dekkend netwerk van buurtpreventieteams. Buurtpreventie levert een bijdrage aan het terugdringen van overlast, vernielingen en andere incidenten zoals woninginbraken. Belangrijk is ook dat buurtpreventie vooral bijdraagt aan een groter veiligheidsgevoel in een wijk. Met verschillende acties, waaronder de inbraakpreventieactie, proberen we bewustwording te creëren bij onze inwoners.

Veiligheidsregio en maatschappelijke weerbaarheid

We werken samen met de Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost aan een weerbare en veerkrachtige samenleving. Daarbij richten we ons op het versterken van de crisisorganisatie, het waarborgen van de bedrijfscontinuïteit, het beschermen van vitale voorzieningen en het vergroten van de maatschappelijke weerbaarheid.

De komende jaren zetten we nadrukkelijk in op het vergroten van het bewustzijn en de zelfredzaamheid van inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties bij langdurige crises en rampen (langer dan 72 uur). Samen met de Veiligheidsregio en andere partners werken we aan plannen die aansluiten bij de landelijke ontwikkelingen en de koers van de VNG. We zoeken hierbij ook de samenwerking op met maatschappelijke organisaties binnen de gemeente.

Naast deze inhoudelijke opgaven werkt de Veiligheidsregio verder aan de doorontwikkeling van de eigen organisatie. Het in 2026 vastgestelde Beleidsplan 2027-2030 geeft invulling aan de bestuurlijke opdracht die in 2024 is vastgesteld. Deze opdracht richt zich op het voldoen aan wet- en regelgeving, het op orde brengen van de basis van de organisatie en het voorbereiden op toekomstige maatschappelijke en veiligheidsvraagstukken. De Ontwerpbegroting 2027 bouwt hierop voort en bevat geen nieuwe beleidsontwikkelingen ten opzichte van het Beleidsplan 2027-2030 en de Kadernota 2027.

Vergunningverlening, toezicht en handhaving

In het VTH Beleidsplan 2025-2028 staat omschreven wat we doen om naleving van gestelde regels te bewerkstelligen. In de jaarlijkse uitvoeringsprogramma's en jaarverslagen wordt concreet gemaakt wat dat jaar wordt/is opgepakt en hoe dit heeft bijgedragen.

Handhaving

Wat willen we bereiken?

De primaire doelstelling van toezicht en handhaving is het bevorderen van naleving van wet- en regelgeving. Door naleving van wet- en regelgeving worden onveilige en ongezonde situaties, aantasting van landschappelijke, cultuurhistorische en natuurwaarden, milieukwaliteit en aantastingen van de kwaliteit van woon- en leefomgeving en verstoringen van de openbare orde voorkomen of beëindigd. Waar het mogelijk is gaan we in gesprek in plaats van direct juridische handhaving op te starten.

Wat gaan we doen?

In 2027 voeren we opnieuw integrale controles en acties uit in samenwerking met het KIT op het gebied van alcoholwet, huisvesting arbeidsmigranten en recreatieterreinen. De overige prioriteiten en projecten worden benoemd in het uitvoeringsprogramma VTH 2027.

Repressief handhaven

We zetten vooral in op preventie en repressie. In voorkomende gevallen wordt echter adequaat gehandhaafd als daar aanleiding voor is.

Beleidskaders

- Integraal Veiligheidsplan De Kempen 2027-2030
- VTH Beleidsplan 2025-2028 Gemeente Bladel

Meerjarenprogramma

A/B	omschrijving (bedragen x € 1.000,-)	investeringen					budgettaire voordelen / nadelen				
		2026	2027	2028	2029	2030	2026	2027	2028	2029	2030
A	Renovatie dak brandweerkazerne Bladel				-32						-2
	Mutaties MIP				-32						-2

(- = nadeel en + = voordeel)

Toelichting meerjarenprogramma

Renovatie dak brandweerkazerne Bladel

Geplande renovatie van het dak van de brandweerkazerne in Bladel.

Ontwikkelingen

Toenemende spanningen in de wereld, hybride dreigingen en klimaatverandering zijn ook op lokaal niveau voelbaar. Deze uitdagingen vragen om een weerbare samenleving waarin inwoners zelfredzaam zijn en de continuïteit van kritieke processen gewaarborgd blijft. Gemeenten hebben hierin een belangrijke taak.

Verbonden Partijen

- Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost
- Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant

Beleidsindicatoren

Naam Indicator	2021	2022	2023	2024	2025	Bron
Verwijzingen Halt per 1.000 jongeren	8	10	4	5	14	www.waarstaatjegemeente.nl
Winkeldiefstallen per 1.000 inwoners	0,2	0,7	1	0,7	1,2	www.waarstaatjegemeente.nl
Geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners	2,7	2,7	2,1	2,9	3,1	www.waarstaatjegemeente.nl
Diefstallen uit woning per 1.000 inwoners	1,5	1	0,7	1,2	1,2	www.waarstaatjegemeente.nl
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte) per 1.000 inwoners	4,9	4,1	3,6	4,3	3,1	www.waarstaatjegemeente.nl

Wat mag het kosten?

Preventie en vergunningverlening

De geraamde lasten vanaf 2027 bestaan voornamelijk uit doorbelastingen van salariskosten voor preventie en vergunningverlening. De geraamde baten in 2027 betreffen leges en andere rechten.

Handhaving

De geraamde lasten vanaf 2027 bestaan voor een groot gedeelte uit doorbelastingen van salariskosten voor dit subtaakveld. Daarnaast betreft dit lasten voor het voortzetten van preventief jongerenwerk in 2027.

Rampenbestrijding / crisisbeheersing

Het grootste deel van de geraamde lasten in 2027 heeft betrekking op de gemeentelijke bijdrage aan de Veiligheidsregio. De basis hiervoor is de begroting 2027 van de Veiligheidsregio.

In onderstaand overzicht wordt het totaal van de lasten en baten van veiligheid weergegeven.

Bedragen (bedragen x € 1.000,-)	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Lasten						
integrale veiligheid:						
- preventie en vergunningverlening	n -96	n -120	n -120	n -120	n -120	n -120
- handhaving	n -500	n -396	n -396	n -396	n -396	n -396
rampenbestrijding / crisisbeheersing	n -1.766	n -1.715	n -2.098	n -2.125	n -2.126	n -2.128
Totaal lasten	n -2.362	n -2.231	n -2.614	n -2.641	n -2.641	n -2.644
Baten						
integrale veiligheid:						
- preventie en vergunningverlening	v 20	v 19	v 19	v 19	v 19	v 19
rampenbestrijding / crisisbeheersing	v 88	v 89	v 89	v 89	v 89	v 89
Totaal baten	v 108	v 108	v 108	v 108	v 108	v 108
Geraamd saldo van baten en lasten	n -2.254	n -2.123	n -2.506	n -2.533	n -2.534	n -2.536

(- = nadeel en + = voordeel)

4.2 Verkeer en vervoer

Maatschappelijk effect

De openbare ruimte is ingericht volgens de kernbegrippen veilig, functioneel en schoon, waardoor een prettige woonomgeving in stand wordt gehouden. Mensen en goederen verplaatsen zich verantwoord en veilig.

Wat willen we bereiken?

De achterliggende maatschappelijke ambitie is een veiliger, gezonder en beter bereikbaar Bladel, met minder verkeersoverlast, meer duurzame mobiliteit en een betere toegang tot werk, onderwijs, zorg en voorzieningen. De verkeersvisie 2035 kiest expliciet voor een mobiliteitstransitie, waarbij de auto minder dominant wordt. Bij nieuwe mobiliteitsoplossingen geldt de STOMP-volgorde:

1. Stappen; Voetganger
2. Trappen; Fiets
3. OV; Openbaar vervoer
4. Mobility as a service; Deelmobiliteit
5. Privé auto

Zet de menselijke maat centraal door trage en duurzame vervoersmiddelen prioriteit te geven boven de auto.

Bereikbaarheid van voorzieningen en werk

Bladel wil een gemeente blijven waar wonen, werken, zorg, onderwijs en winkels goed bereikbaar zijn. De ruimtelijke hoofdstructuur concentreert zich rond de kernen Bladel en Hapert en langs de N284, waar veel werkgelegenheid en voorzieningen aanwezig zijn. Goede bereikbaarheid ondersteunt daarmee de economische en sociale vitaliteit van de gemeente.

Beheersen van verkeersdruk door groei

Door de groei van de Brainportregio is er een toename van woningen, inwoners en arbeidsplaatsen. Dat leidt tot fors meer verplaatsingen binnen, naar en vanuit de regio. Dit veroorzaakt voor onze gemeente extra verkeersdruk, met name op de N284. De visie erkent dat mobiliteit een belangrijk maatschappelijk en economisch aandachtspunt wordt naarmate de regio verder groeit.

Stimuleren van duurzame mobiliteit

De gemeente wil de afhankelijkheid van de auto verminderen door:

- meer lopen en fietsgebruik te stimuleren;
- gebruik van openbaar vervoer te bevorderen;
- deelmobiliteit en carpoolen aantrekkelijker te maken.

Het beoogde effect is minder verkeerscongestie, minder uitstoot en een duurzamer mobiliteitssysteem.

Verkeersveiligheid en gezondheid

De visie noemt veilige fiets- en wandelverbindingen tussen en binnen de kernen als belangrijk uitgangspunt. Goede fietspaden, snelfietsroutes en fietstunnels moeten bijdragen aan, en uitnodigen tot:

- meer verkeersveiligheid;
- meer bewegen;
- een gezondere leefomgeving.

Sociale verbondenheid en leefbaarheid

Vooraf voor ouderen, jongeren en inwoners zonder auto is goed openbaar vervoer en een veilig fietsnetwerk van belang. Dat vergroot de toegang tot voorzieningen, werk, zorg en sociale contacten en helpt daarmee de leefbaarheid van alle vijf kernen in stand te houden. De visie koppelt mobiliteit nadrukkelijk aan welzijn en participatie.

Wat willen we bereiken?

Het stimuleren van verantwoord en veilig en slim gebruik van de infrastructuur.

Wat gaan we doen?

- een snelle fietsverbinding richting Eindhoven realiseren;
- een fietstunnel onder de N284 bij de Europalaan;
- betere fietsverbindingen tussen Hapert, Bladel en het Kempisch Bedrijvenpark;
- een hoogwaardige OV-verbinding (HOV) tussen Reusel, Bladel, Eersel en Eindhoven;
- flexibel OV voor de kleine kernen, zoals buurtbussen.

95% van alle ongevallen is te wijten aan het gedrag van de weggebruiker. Het veranderen van gedrag is echter lastig, maar we kunnen wel het goede voorbeeld geven door middel van educatie, campagnes en dan in het bijzonder voor kwetsbare doelgroepen.

Wat willen we bereiken?

Het verbeteren van de verkeersveiligheid, zowel objectief als subjectief, in het dagelijks verkeerssysteem waar de belangrijkste woon- werk- en recreatieve verkeersbewegingen plaatsvinden (Daily Urban System).

- goede en betrouwbare bereikbaarheid voor auto's, openbaar vervoer, fietsers en voetgangers;
- afname van het aantal verkeersslachtoffers, met als streven nul verkeersdoden;
- beperken van de negatieve effecten van verkeer op de leefomgeving;
- stimuleren van duurzame vervoersvormen;
- investeren in snelle fietsverbindingen richting het stedelijk gebied;
- bestaande infrastructuur optimaal benutten en alleen waar noodzakelijk nieuwe wegen aanleggen;
- behoud van het openbaar vervoernetwerk en verbetering van de verbindingen naar Eindhoven en Tilburg.

Regiobreed inzetten op maatregelen op het gebied van fiets, OV, auto, smart mobility en multimodaliteit/knooppunten.

In de Bereikbaarheidsagenda Metropoolregio "Brainport Duurzaam Slim Verbonden, Mobiel door slimme keuzes" is een breed pakket aan plannen en maatregelen opgenomen om de bereikbaarheid van de regio te verbeteren, nu en in de toekomst. De agenda bevat een integraal pakket maatregelen voor de periode tot en met 2030. Regiobreed wordt ingezet op maatregelen op het gebied van fiets, OV, infrastructuur en multimodale knooppunten (Hubs) Er worden infrastructurele verbeteringen uitgevoerd, maar tegelijkertijd wordt ook ingezet op slimme mobiliteitsoplossingen die de druk op de infrastructuur kunnen verminderen.

Het kan hierbij bijvoorbeeld gaan om een "werkgevers- gedragsaanpak" waarbij in overleg met werkgevers wordt bekeken wat nodig is om autogebruik te verminderen en alternatieven te stimuleren. Voor de mensgerichte campagnes zijn subsidiemogelijkheden beschikbaar en toegekend tot een maximum van € 46.000. Verdeling 80% provinciale subsidie bijdrage / 20% gemeentelijke bijdrage.

Indicatoren:

We willen gebruik maken van een risicoscore gebaseerd op snelheid en ongevallen. (CROSS-score) Uitgaande van een voor- en nasituatie zodat we inzichtelijk kunnen maken of de maatregelen het gewenste resultaat opleveren.

Beleidskaders

- Verkeersvisie Bladel 2035
- Mobiliteitsstrategie de Kempen
- Parkeerbeleidsplan 2025

Ontwikkelingen

De raad heeft gekozen voor een hoog ambitieniveau op het gebied van woningbouw (de schaalsprong). Dit heeft invloed op onze bestaande infrastructuur en levert nieuwe verkeersstromen op. Dat geldt niet alleen voor gemeente Bladel maar voor de hele regio. Zo nodig zullen al dan niet in Kempenverband mobiliteitsscenario's worden opgesteld om te bezien of aanpassing van de Verkeersvisie noodzakelijk is (denk aan nieuwe infrastructuur of het robuuster maken van bestaande infrastructuur).

Meerjarenprogramma

A/B	omschrijving (bedragen x € 1.000,-)	investeringen					budgettaire voordelen / nadelen				
		2026	2027	2028	2029	2030	2026	2027	2028	2029	2030
A	Verbetering / gepland groot onderhoud wegen		-1.826	-1.917	-2.013	-2.114			-90	-184	-334
A	Uitvoering verkeersvisie		-1.430	-1.430	-1.430	-1.430			-70	-140	-245
A	Vervanging openbare verlichting: armaturen		-58	-58	-58	-58			-5	-9	-16
A	Vervanging openbare verlichting: masten		-63	-63	-63	-63			-3	-7	-12
B	Uitvoering herinrichting N284		-1.200	-1.200	-1.200	-1.200			-114	-225	-382
B	Aanleg tunnel nabij Europalaan: bijdrage aan provincie				-2.295						-217
B	Herinrichting Varkensmarkt		-420						-20	-20	-20
B	Aanleg noordoostelijk traject fietspad Cartierheide		-1.000						-49	-49	-49
B	Instellen parkeerverbod bedrijventerreinen		-200						-10	-10	-10
B	Kosten woonrijp maken perceel KBP		-PM						-PM	-PM	-PM
B	Calamiteitenroute ambulancepost/brandweerkazerne Hapert		-1.000						-49	-49	-48
B	Infrastructuur op en rond de Egyptische Poort				-3.000						-148
B	KTM2 maatregelen: fietspad lange trekken - De Vliegert				-448						-22
B	KTM2 maatregelen: doortrekken HOV4 Kempen				-667						-33
A	KTM2 maatregelen: regiobrede projecten		-744						-37	-36	-36
	Mutaties MIP		-7.941	-4.668	-11.174	-4.865			-447	-729	-1.582

(- = nadeel en + = voordeel)

Toelichting meerjarenprogramma

Verbetering / gepland groot onderhoud wegen

Met gepland groot onderhoud (GGO) wordt een stap verder gegaan. Wanneer wegen 'op' zijn en er met reparaties weinig eer meer valt te behalen, wordt de weg uit de (reparatie) planning gehaald en ingedeeld bij Gepland Groot Onderhoud planning (GGO/rehabilitatie). Bij deze planning wordt een voortschrijdende doorkijk gemaakt van 10 jaar. Er wordt in zo'n geval bekeken of de weg in zijn geheel kan worden aangepakt. De oorzaak dat de weg in een dergelijke situatie terecht is gekomen, ligt vaak in een slechte ondergrond waardoor er verzakkingen of diepe sleuven optreden.

Door de weg er in zijn geheel uit te nemen en de onderliggende constructie te verbeteren (verzwaren) kan de weg er weer jaren (zonder reparaties) tegen. Ook biedt dit gelegenheid om bijvoorbeeld kleine inrichtingen en aanpassingen mogelijk te maken of verkeersmaatregelen in te passen. Ook wordt dan, indien noodzakelijk, het riool vernieuwd.

Voor gepland groot onderhoud wordt het in het meerjarenprogramma 2025-2029 opgenomen investeringskrediet van € 1.826.000 jaarlijks met 5% indexatie verhoogd. De 5% indexatie dekt de jaarlijks areaaluitbreiding (1,5-2%) en de jaarlijks kostenstijgingen (inflatiecorrectie) van de onderhoudswerkzaamheden. In 2027 zal vanuit het investeringskrediet financieel bijgedragen worden aan de reconstructiewerkzaamheden Fons van der Heijdenstraat/De Lei (binnen de bebouwde kom) in Netersel en Driehuis, Kerkeneind in Casteren.

Uitvoering Verkeersvisie 2035

De wereld verandert heel snel en de ontwikkelingen volgen elkaar zo mogelijk nog sneller op. Om binnen deze dynamiek een stabiele koers uit te zetten is een routekaart noodzakelijk. De Verkeersvisie 2035 vertaalt onze doelen en ambities en werkt uiteindelijk toe naar een uitvoeringsplan waarmee tot 2035, ingrijpend maar noodzakelijk, onze mobiliteitsvraagstukken worden aangepakt. De Verkeersvisie 2035 volgt de systematiek van de omgevingsvisie en sluit aan op de Kempische Mobiliteitsstrategie en de regionale mobiliteitagenda's. Voor de uitvoering van de verkeersvisie is in het meerjarenprogramma een jaarlijks investeringskrediet van € 1.430.000 opgenomen.

Projecten

In 2027 wordt een vervolg gegeven aan de herinrichting van de Fons van de Heijdenstraat in Netersel. De inrichting sluit aan bij de verblijfsfunctie, de verkeersfunctie wordt minder prominent.

Op de Westelbeersedijk wordt te hard gereden en dat wordt aangepakt door de aanleg van verschillende remmende maatregelen met name op kruispuntniveau. Het kruispunt Meester van Hasseltweg – Ing Mettropweg wordt ook voorzien van een verhoogd plateau om de snelheid te verlagen en het attentieniveau te verhogen.

De Beverdijken wordt intensief gebruikt door scholieren van en naar het Pius X college. Het betreft een zogenaamde school-thuis route. We gaan de inrichting hierop aanpassen. Meer ruimte voor de fietser en een minder dominante rol voor gemotoriseerd verkeer.

De Wagenbroeken in Casteren is een belangrijke route voor sporters richting de sportparken Casteren en ook Hapert. De inrichting van de Wagenbroeken wordt aangepast zodat de kwetsbare en jeugdige verkeersdeelnemers op een veilige manier kunnen verplaatsen en waarin de rol van gemotoriseerd verkeer kleiner wordt gemaakt.

Vervanging openbare verlichting

Onderhoud van de openbare verlichting geschiedt op basis van het Beheerplan Openbare Verlichting. In gemeente Bladel is het beheer en onderhoud aanbesteed middels een geïntegreerd contract. In het meerjarenprogramma zijn op basis van het beheerplan jaarlijkse kredieten opgenomen voor vervanging van masten en armaturen. De jaarlijkse investeringen bedragen € 121.000 per jaar.

Herinrichting N284 & aanleg tunnel nabij Europalaan

De gemeenten Reusel-De Mierden en Bladel werken samen met de provincie aan een nieuwe robuuste N284. De voorbereidingen zijn reeds gestart in 2019, met als resultaat een gedragen Voorlopig Ontwerp.

Voor de voorbereiding in 2026 is een krediet opgenomen van € 200.000. Voor de uitvoering is in de planjaren 2027 tot en met 2030 een jaarlijks krediet opgenomen van € 1.200.000. Het investeringsbedrag van 2030 valt hierbij buiten de huidige planperiode.

Daarnaast heeft de raad op 21 maart 2024 ingestemd met de extra bijdrage aan de fietstunnel Europalaan van € 2.295.000. Meer informatie is te vinden op de [projectwebsite](#). U wordt frequent geïnformeerd middels de communicatie van majeure projecten.

Herinrichting Varkensmarkt

De inzet van het krediet voor de herinrichting van de Varkensmarkt is nauw verweven met de plannen voor de herontwikkeling van de Posthof tot Markthof. Zoals is toegelicht bij deze ontwikkeling in het programma VHROSV is op dit moment nog niet duidelijk wanneer tot uitvoering kan worden overgegaan. Dit is grotendeels afhankelijk van eventuele beroepsprocedures op het betreffende bestemmingsplan en het latere omgevingsplan.

Aanleg noordoostelijk traject fietspad Cartierheide

Gedurende het project fietspad Cartierheide is onderscheid gemaakt tussen het zuidwestelijke en het noordoostelijke deel. Er is een directieraming opgesteld van het zuidwestelijke deel. Bij de begroting 2025 zijn hiervoor middelen beschikbaar gesteld, waarmee het zuidwestelijke deel kan worden gefinancierd.

Voor het noordoostelijke deel wordt de raming geschat op circa € 1.000.000, dat als B-krediet in het MIP is opgenomen. Gelet op de haalbaarheid van het plan kan van de voorkeursvariant worden afgeweken. Ook met een aangepast en breder gedragen plan zijn dergelijke investeringsbedragen gemoeid. De daadwerkelijke kosten van het plan worden t.z.t. verwerkt in de reguliere P&C-cyclus.

Instellen parkeerverbod bedrijventerreinen

Vanuit het nieuwe parkeerbeleidsplan is geconcludeerd dat op de bedrijventerreinen een zonaal parkeerverbod wenselijk is. Hiervoor is een verkeersbesluit noodzakelijk alsmede het plaatsen van zoneportalen (verkeersborden). Voor de realisatie wordt een investeringsbedrag van € 200.000 geraamd. De investering is opgenomen met een B-rubricering en hierover vindt nog afzonderlijke besluitvorming plaats.

Kosten woonrijp maken perceel KBP

Het perceel op het KBP, waar de ambulancepost is gerealiseerd, is bouwrijp gemaakt. Er zijn geen kosten geraamd voor het woonrijp maken van het terrein. Deze kosten staan vooralsnog als PM-post in de begroting.

Calamiteitenroute ambulancepost / brandweerkazerne Hapert

Vanuit de GGD en de brandweer is aandacht gevraagd voor een directe verbinding tussen terrein KBP en de kern Hapert. Een mogelijke oplossing is te vinden in een nieuwe calamiteitenweg over de Kapelweg.

Deze nieuwe weg is ca. 450 meter lang en wordt nu geraamd op € 1.000.000 in 2027. De investering is opgenomen met een B-rubricering en hierover vindt nog afzonderlijke besluitvorming plaats.

Infrastructuur op en rond de Egyptische Poort

De Egyptische Poort bestaat uit een aantal bouwstenen/deelprojecten. De infrastructuur is één van deze bouwstenen. De bouwsteen 'infrastructuur' gaat de andere bouwstenen in de Egyptische Poort straks met elkaar verbinden. Omdat het tot voor kort nog niet duidelijk was hoe de infrastructuur eruit komt te zien, staan de kosten

van deze bouwsteen tot nu toe als PM-post in de begroting. Het afgelopen anderhalf jaar is in goede samenwerking tussen 'klankbordgroep omwonenden Egyptische Poort', gemeente en verkeerskundige een plan uitgewerkt voor de paden, wegen en parkeerplaatsen in en rond de Egyptische Poort. Een belangrijke pijler voor het infrastructuurplan is de aansluiting op de langzaam-verkeertunnel die onder de N284 komt te liggen. Fietzers en voetgangers komen straks via de tunnel de Egyptische Poort binnen en lopen/fietsen vanaf daar over de nieuwe padenstructuur naar Bladel-Zuid.

Voor het infrastructuurplan is onlangs een indicatieve raming opgesteld. Aan de hand van deze raming, met in acht name van de onduidelijkheden die er op dit moment nog zijn en dat het grootste deel van het infrastructuurplan pas gebruikt kan worden als de tunnel klaar is (indexeringskosten), wordt nu voorgesteld om de huidige PM-post te kwantificeren zodat vanaf 2029 middelen beschikbaar zijn voor de realisatie van het infrastructuurplan.

Hiermee is nu dus een volgende stap in het ontwikkelproces aangebroken. De afgelopen periode is op participatieve manier een infrastructuurplan opgesteld. De gemeenteraad wordt nu gevraagd om aan de hand van dit plan de PM-post om te zetten naar een B-krediet, om op basis daarvan het plan uit te werken tot een plan dat te zijner tijd ter besluitvorming aangeboden kan worden. Omdat de investering is opgenomen met een B-rubricering vindt hierover nog afzonderlijke besluitvorming plaats.

Motie

Onderzoek randweg Hapert-West is gestart. Medio 2027 wordt de raad geïnformeerd over de uitkomsten van het onderzoek.

KTM2 maatregelen

Als onderdeel van het Beethovenconvenant hebben Rijk en regio afgesproken om KTM2 te ontwikkelen. Dit betreft een gezamenlijke investering van € 200 miljoen in regionale maatregelen die bijdragen aan een betere bereikbaarheid, toekomstbestendige mobiliteit en het faciliteren van de urgente verstedelijkingsopgave in onze regio. Dit in navolging van het vergelijkbare Korte Termijn Maatregelenpakket 1 (KTM1) uit de Brainportdeal.

De Kempengemeenten zijn binnen het KTM2 goed en evenwichtig vertegenwoordigd met meerdere strategische fiets- en openbaarvervoerprojecten. Zo is met de vervolmaking van de F67 (project F2 KTM2) geborgd dat alle tracédelen via KTM1 en KTM2 worden gerealiseerd. Voor de gemeente Bladel omvat KTM2 de fietsverbinding Hapert-Bladel, De Vliegert (project F10), geraamd bedrag € 448.000, en het doortrekken van HOV4 De Kempen via de N284 (project 04a) uitgevoerd door de Provincie, waarvoor de gemeente Bladel € 667.000 bijdraagt in de investering. Daarnaast dienen alle MRE-gemeenten naar rato van het inwonertal een bijdrage te doen voor de regiobrede projecten. Voor gemeente Bladel betreft dit een bijdrage van € 744.000.

KTM2 regiobrede projecten van B naar A rubricering in 2027

In de perspectiefnota 2026 zijn binnen het meerjarenprogramma voor KTM2 maatregelen drie kredieten opgenomen met een B-rubricering (voor meer informatie zie: RM26.017). Voor het krediet dat betrekking heeft op regiobrede projecten, waaraan alle MRE-gemeenten naar rato van het aantal inwoners dienen bij te dragen, moet in 2027 een bijdrage worden geleverd. Voorgesteld wordt de B-rubricering om te zetten naar een A-rubricering, zodat in 2027 aan deze projecten kan worden bijgedragen.

Wat mag het kosten?

Beheer en uitbreiding infrastructuur

De geraamde lasten in 2027 betreffen onder andere doorberekende salariskosten, exploitatielasten voor wegen, straten en pleinen, kapitaallasten uit lopende en nieuwe investeringen, dotatie aan de voorziening onderhoud wegen en kosten voor de openbare verlichting. De geraamde opbrengsten zijn voornamelijk gemeentelijke leges voor kabels en leidingen.

Veiligheid

De geraamde lasten in 2027 betreffen onder andere doorberekende salariskosten, kapitaallasten van investeringen en exploitatielasten voor verkeersregelingen.

Doorstroming

De verwachte lasten in 2027 hebben betrekking op doorberekende salariskosten, kapitaallasten en bijdragen aan regionale bereikbaarheid Brainport.

Openbaar vervoer

De geraamde lasten in 2027 hebben betrekking op doorberekende salariskosten.

In onderstaand overzicht wordt het totaal van de lasten en baten van verkeer en vervoer weergegeven.

Bedragen (bedragen x € 1.000,-)	Rekening		Begroting		Begroting		Meerjarenraming					
	2025		2026		2027		2028		2029	2030		
Lasten												
beheer en uitbreiding infrastructuur	n	-3.509	n	-3.195	n	-3.264	n	-3.703	n	-3.729	n	-4.241
parkeren	n	-12	n	-9	n	-9	n	-9	n	-9	n	-9
gedrag / gebruik infrastructuur:												
veiligheid	n	-293	n	-268	n	-270	n	-269	n	-268	n	-267
doorstroming	n	-179	n	-255	n	-212	n	-362	n	-721	n	-1.049
openbaar vervoer			n	-51	n	-51	n	-51	n	-51	n	-51
Totaal lasten	n	-3.993	n	-3.778	n	-3.806	n	-4.394	n	-4.778	n	-5.617
Baten												
beheer en uitbreiding infrastructuur	v	253	v	67	v	67	v	67	v	67	v	67
parkeren	v	6	v	4	v	4	v	4	v	4	v	4
gedrag / gebruik infrastructuur:												
veiligheid	v	8	v	6	v	6	v	6	v	6	v	6
doorstroming	v	21	v	24								
Totaal baten	v	288	v	101	v	77	v	77	v	77	v	77
Geraamd saldo van baten en lasten	n	-3.705	n	-3.677	n	-3.729	n	-4.317	n	-4.701	n	-5.540

(- = nadeel en + = voordeel)

4.3 Economie

Maatschappelijk effect

Een vitale economie draagt bij aan het ondernemersklimaat, de werkgelegenheid, het voorzieningenniveau en de bestaanszekerheid in de gemeente. Bladel versterkt en profiteert van de economische kracht van de Kempen en de Brainportregio, onder andere door de concentratie aan maakbedrijven en de aantrekkelijkheid van de vrijetijdssector.

Het vereist aandacht om onze economie robuust te houden. De economie is immers voortdurend in beweging. Technologische ontwikkelingen volgen elkaar snel op, de arbeidsmarkt verandert en de Brainportregio maakt een schaa sprong in bedrijvigheid en inwonertal. Door goed samen te werken met het onderwijs, ondernemers, organisaties en overheden kunnen we inspelen op belangrijke veranderingen. Zo blijven we een sterke gemeente en kunnen we de welvaart en het welzijn van onze inwoners waarborgen.

Economische ontwikkeling, Infrastructuur en Organisatie

Wat willen we bereiken?

We zijn en blijven een topregio met een uitstekend internationaal vestigingsklimaat (Bladel, Brabantse Kempen en Brainport).

Wat gaan we doen?

Uitbreiding van bedrijventerrein Hapert

Bedrijventerreinen zijn cruciaal voor de lokale en regionale economie. Onze lokale bedrijven willen uitbreiden en startende ondernemers willen zich kunnen vestigen. De beschikbare ruimte op onze bestaande bedrijventerreinen is echter beperkt. Daarom wordt gewerkt aan de uitbreiding van Bedrijventerrein Hapert. Het beoogde ontwikkelgebied beslaat 18 hectare, waarvan ongeveer 9,5 hectare als bedrijventerrein uitgegeven zou kunnen worden. Het nog niet bekende definitieve traject van de 150kV kabel is echter bepalend en voorwaardelijk voor definitieve invulling van het gebied. Wanneer er uitsluitsel is over het traject (naar verwachting eind 2026), wordt de planvorming en uiteindelijke uitvoering in 2027 vervolgd.

Vestiging maatschappelijke voorzieningen op het KBP

De verplaatsing van de brandweerpost, gemeentewerf en ondersteunende voorzieningen werken we verder uit. Dit biedt de mogelijkheid om toekomstbestendige huisvesting voor deze maatschappelijke voorzieningen te realiseren. Deze functies vormen enerzijds een waardevolle maatschappelijke toevoeging aan de voltooiing van het KBP, terwijl er anderzijds terreinen in de gemeente vrijkomen die voor andere functies kunnen worden ingezet. De percelen op het KBP zijn in 2023 aangekocht en in 2025 is de ambulancepost voor de GGD hier gevestigd.

De mogelijkheden tot verplaatsing van de brandweerpost onderzoeken we nader in samenspraak met de Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost. Zodra we overeenstemming hierover bereiken met de Veiligheidsregio, dan volgt de verdere uitwerking van de ruimtelijke invulling en exploitatie in 2027.

Energielandschap de Kempen

Door netcongestie kunnen bedrijven hun activiteiten steeds moeilijker uitbreiden. Vanaf 1 juli 2026 gelden nieuwe landelijke regels voor het verdelen van de ruimte op het elektriciteitsnet en komen aanvragen voor nieuwe of zwaardere stroomaansluitingen op een wachtlijst. Kritieke diensten en maatschappelijke voorzieningen krijgen voorrang. Een energiehub biedt een oplossing doordat de beschikbare capaciteit tussen bedrijven wordt afgestemd. Op het Kempisch Bedrijvenpark is de energiehub inmiddels gerealiseerd. In 2027 wordt dit doorontwikkeld naar een robuust lokaal energiesysteem.

Ook op bedrijventerrein De Sleutel en bedrijventerrein Hapert wordt gewerkt aan (een vervolg op) de haalbaarheidsstudie naar een energiehub. Op deze manier proberen we het voor bedrijven mogelijk te maken om uit te breiden en verduurzamen.

Samenwerking OBGB en Parkmanagement

De gemeente overlegt structureel met de Ondernemersvereniging Bedrijventerreinen Gemeente Bladel (OBGB) en Parkmanagement over relevante thema's. De samenwerking is in 2025 door middel van een overeenkomst bestendig. Deze gezamenlijke inzet blijft van grote waarde om nieuwe opgaven te kunnen oplossen. In

2027 worden verschillende gezamenlijke projecten gestart of voortgezet, waaronder fietsstimulering, de uitwerking van energiehubs en klimaatadaptieve maatregelen.

Samenwerking MKB Hapert

De Gemeente en MKB Hapert hernieuwen hun afspraken om de bestaande samenwerking te behouden en te versterken.

Scholingsprogramma's in de Kempen

Het is belangrijk om ieders kracht te benutten in tijden van een krappe arbeidsmarkt en vergrijzing. De gemeente ondersteunt daarom het Kempisch Ondernemers Platform (KOP) op projectbasis om het bedrijfsleven te verbinden met (toekomstig) talent.

Centrumontwikkelingen

Wat willen we bereiken?

Behoud voorzieningenniveau

We willen een toekomstbestendig voorzieningenniveau behouden. Voor centrum Bladel zetten we verder in op de koers richting een ontmoetingsplek ('place to meet'), met nadruk op de 'next economy' bedrijven en de ondernemersgeest van Bladel. Voor centrum Hapert werken we aan een leefomgeving waarin iedereen zich thuis kan voelen, met nadruk op de vitaliteit van het dorp en goed rentmeesterschap ('de dorpse huiskamer').

Wat gaan we doen?

Centrum Bladel: The Next Economy

In 2018 is de centrumvisie The Next Economy vastgesteld. Deze visie gaat uit van een robuust ruimtelijk kader waarin o.a. het haltermodel als uitgangspunt wordt beschreven.

Voor de uitvoering van de centrumvisie werken we nauw samen met Centrummanagement Bladel op basis van het meerjarenplan 2023-2027; de Bedrijven Investeringszone (BIZ) maakt hiervan deel uit. De centrumvisie is kaderstellend voor dit plan. In 2028 loopt de huidige BIZ af, in 2027 starten we daarom met de voorbereidingen voor een verlenging van de BIZ. Met de verlenging van de BIZ zijn kosten gemoeid, hiervoor komen wij bij u terug in de perspectiefnota 2027.

Detailhandel De Kempen

De Kempen hebben uitgesproken dat er Kempisch beleid nodig is voor detailhandelsontwikkelingen met een gemeentegrens overstijgende impact (2015). Dit beleid is vertaald in een uitvoeringsplan. In de evaluatie van het beleid is onder andere de vraag gesteld of en waar het huidige beleid aangepast moet worden. De resultaten en het vervolg zijn eind 2026 bekend en acties zullen, indien nodig, in 2027 opgepakt worden.

Promotie / Vrijetijdseconomie

Wat willen we bereiken?

Eind 2033 is de Brabantse Kempen een authentieke en levendige streek, waar het prettig wonen, recreëren en ondernemen is. Recreatie en toerisme leveren een belangrijke bijdrage aan de brede welvaart. Door een integrale aanpak zijn de effecten van recreatie en toerisme in balans.

Wat gaan we doen?

Kempische visie en uitvoeringsprogramma

Binnen recreatie en toerisme werkt de gemeente Bladel sinds 2017 samen met de Kempengemeenten Bergeijk, Eersel en Reusel-De Mierden. Voor de komende jaren is deze samenwerking vastgelegd in de Visie Waardevolle recreatie en toerisme in de Brabantse Kempen 2026-2034 en voeren we acties uit vanuit het bijbehorend uitvoeringsprogramma. Het uitvoeringsprogramma loopt van 2026 tot 2030 en er is jaarlijks budget toegekend gedurende deze looptijd.

Lokale uitvoering vrijetijdseconomie

Gemeente Bladel stelt vanuit haar dienstverleningsovereenkomst samen met Visit Bladel Reusel-De Mierden een aantal doelen voor de samenwerking op. Hierin zoeken we de aansluiting op het coalitieprogramma. De komende jaren zetten we in op een sterke basis en identiteit van Visit, het inspiratiepunt in Bruis, het netwerk met de ondernemers en recreatieve producten en routes (o.a. wandelen en fietsen). Samen zetten we ons onder

andere in om 'De Vijf van Bladel' steeds verder vorm te geven, het nieuwe inspiratiepunt (verder) bekend te maken en het ontwikkelen, meetbaar maken en kenbaar blijven maken van de verschillende recreatieve producten en routes. Hierin zetten we de ondernemer centraal. Gezamenlijk zetten we ons in om de inwoner en bezoeker kennis te laten maken met al het mooie wat onze gemeente te bieden heeft.

Beleidskaders

- Centrumvisie Bladel Ondernemen de Next Economy, 2018
- Visie detailhandel de Kempen 2015 en Midterm Review Kempische Detailhandelsvisie 2020
- Bereikbaarheidsagenda Zuidoost Brabant
- Visie Hapert OD205
- Samenwerkingsakkoord MRE 2023-2026
- Strategische Agenda Brainport
- Uitvoeringsagenda Regionaal Programma Werklocaties MRE 2025
- Lokale economische visie Bladel 2026-2030
- Visie Waardevolle recreatie en toerisme in de Brabantse Kempen 2026-2034

Verbonden partijen

- Metropoolregio Eindhoven

College uitvoeringsprogramma (CUP)

Uitvoeringsplan Lokale Economische Visie

In 2026 werd de Lokale Economische Visie Bladel 2026-2030 vastgesteld. Op basis hiervan wordt nu een aanzet gemaakt voor een concreet uitvoeringsplan. Hiervoor is de inzet van extra externe capaciteit noodzakelijk. De betreffende incidentele kosten bedragen in totaal € 50.000 (waarvan € 10.000 in 2026 en € 40.000 in 2027).

Beleidsindicatoren

Naam Indicator	2021	2022	2023	2024	2025	Bron
Aantal vestigingen bedrijven per 1.000 inwoners van 15-64 jaar	180,8	187,6	195,2	205,4	n.n.b.	www.waarstaatjegemeente.nl
Functiemenging*	63,20%	63,10%	63,00%	63,00%	n.n.b.	www.waarstaatjegemeente.nl

* de functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen en varieert tussen 0 (alleen wonen) tot 100 (alleen werken)

Wat mag het kosten?

Innovatie / stimulering

In 2027 wordt rekening gehouden met zowel de inkomsten als de doorbetaling van de Bedrijven Investeringszone (BIZ).

Regionale samenwerking

Ook in 2027 worden lasten geraamd voor de bijdrage aan Visit Bladel en de bijdragen voor nieuwe initiatieven.

Bedrijventerreinen

In 2027 worden kapitaallasten geraamd die verband houden met het perceel op het Kempisch Bedrijvenpark.

Werkgelegenheid

De geraamde lasten in 2027 betreffen voor het grootste gedeelte de bijdrage aan de Metropoolregio Eindhoven, welke is aangepast aan de vastgestelde begroting 2027.

Overleg / beheer / samenwerking

De verwachte lasten in 2026 hebben voor het grootste gedeelte betrekking op doorberekende salariskosten. Daarnaast zijn de bijdrage aan Centrummanagement Bladel en cofinanciering Parkmanagement en het uitvoeringsplan Lokale Economische Visie onderdeel van dit subtaakveld.

Promotie

De toeristenbelasting voor 2027 is afgestemd op het landelijk gemiddelde, met differentiatie tussen vaste en mobiele onderkomens. Voor beroepsmatig verblijf van 60 dagen of meer gedurende het belastingjaar bedraagt het tarief voor het verblijf 50% van het reguliere tarief Toeristenbelasting vaste onderkomens. Vanuit het omvormingstraject is besloten om de toeristenbelasting in Bladel stapsgewijs te laten stijgen met ca. 28% in 2029. In de jaren 2027, 2028 en 2029 zijn extra opbrengsten geraamd van € 140.000 per jaar. Toeristenbelasting is van

toepassing omdat bezoekers van de gemeente gebruik maken van de diverse voorzieningen in de gemeente zoals wegen, fietspaden, beheer natuur etc.

In onderstaand overzicht wordt het totaal van de lasten en baten van economie weergegeven.

Bedragen (bedragen x € 1.000,-)	Rekening		Begroting		Meerjarenraming		
	2025	2026	2027	2028	2029	2030	
Lasten							
economische ontwikkeling:							
innovatie / stimulering	n -95	n -99	n -99	n -99	n -99	n -99	
regionale samenwerking	n -93	n -96	n -96	n -96	n -96	n -96	
infrastructuur:							
bedrijventerreinen (incl. KBP)	n -100	n -147	n -67	n -67	n -67	n -66	
overige infrastructuur		n -1	n -1	n -1	n -1	n -1	
organisatie:							
werkgelegenheid	n -133	n -142	n -145	n -145	n -145	n -145	
overleg / beheer / samenwerking	n -288	n -309	n -331	n -298	n -294	n -291	
promotie	n -231	n -169	n -130	n -130	n -130	n -130	
Totaal lasten	n -940	n -963	n -869	n -836	n -832	n -828	
Baten							
economische ontwikkeling:							
innovatie / stimulering	v 90	v 96	v 96	v 96	v 96	v 96	
regionale samenwerking	v 6	v 8	v 8	v 8	v 8	v 8	
infrastructuur:							
bedrijventerreinen (incl. KBP)	n -3	v 11					
organisatie:							
overleg / beheer / samenwerking	v 14	v 17	v 15	v 15	v 15	v 15	
promotie	v 1.621	v 1.611	v 1.751	v 1.891	v 2.031	v 2.031	
Totaal baten	v 1.728	v 1.743	v 1.870	v 2.010	v 2.150	v 2.150	
Geraamd saldo van baten en lasten	v 788	v 780	v 1.001	v 1.174	v 1.318	v 1.322	

(- = nadeel en + = voordeel)

4.4 Onderwijs

Maatschappelijk effect

Goed onderwijs draagt bij aan inclusie en participatie van onze kinderen, jongeren en volwassenen in de samenleving. We streven hierbij naar het bevorderen van integratie en het voorkomen van segregatie.

Onderwijshuisvesting

Wat willen we bereiken?

We zorgen voor onderwijshuisvesting in gezonde, veilige en stimulerende gebouwen. We streven ernaar dit zo dicht mogelijk in de eigen leefomgeving van het kind te bieden.

Wat gaan we doen?

Basisschool Het Palet – uitbreiding

Basisschool Het Palet heeft op termijn meer ruimtebehoefte dan dat de capaciteit in m2 toelaat. Na de aanpassingen van de grote onderwijsleerruimtes naar klassikale ruimtes 2026, heeft Het Palet op korte termijn voldoende ruimte. Voor de toekomst worden extra onderwijsruimten gerealiseerd aan de achterzijde van MFA Hart van Hapert en wordt de uitbreiding meegenomen in de aanpassingen van MFA Hart van Hapert.

Uitvoeringsplan IHP

In 2027 wordt verder uitvoering gegeven aan het IHP aan de hand van het uitvoeringsplan IHP 2025-2040.

(Ver)nieuwbouw of renovatie SSBO De Piramide

De verkenning voor de (ver)nieuwbouw of renovatie voor SSBO De Piramide wordt voortgezet en er volgt een haalbaarheidsonderzoek.

Verordening onderwijshuisvesting

In 2027 herijken we de verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Bladel 2014.

Leerlingprognose

De prognoses t/m 2026 laten zien dat een wijziging in het meerjarenprogramma van het IHP niet nodig is. Ruimtebehoefte in relatie tot beschikbare capaciteit is in lijn (zie: tabel indicatoren). In het eerste kwartaal van 2027 volgt een herijkte leerlingprognose.

Pius X-College

Voor de bekostiging van de onderwijshuisvesting is met het Pius X-College een doordecentralisatieovereenkomst gesloten (dateert van 2013).

In 2027 wordt een onderzoek uitgevoerd naar deze doordecentralisatieovereenkomst op strategisch niveau. Hieruit volgen scenario's voor het wel/niet continueren van de overeenkomst en de effecten daarvan.

Onderwijs- en leerlingzaken

Hieronder vallen Leerlingenvervoer, leerplicht, onderwijsachterstandenbeleid en voor- en vroegschoolse educatie, volwasseneneducatie en basisvaardigheden.

Wat willen we bereiken?

Wij willen dat kinderen en jongeren kunnen deelnemen aan passend onderwijs en zich optimaal ontwikkelen. We bevorderen gelijke kansen, voorkomen onderwijsachterstanden en schooluitval en versterken de basisvaardigheden van inwoners. Daarbij stimuleren we zelfstandigheid, participatie en een goede start in het onderwijs voor kinderen met een risico op een onderwijsachterstand.

Wat gaan we doen?

Leerlingenvervoer

We voeren de regeling leerlingenvervoer uit op basis van de geldende verordening en beleidsregels. Daarbij sluiten we aan bij de ondersteuningsbehoefte van de leerling en stimuleren we leerlingen om, waar mogelijk, zo zelfstandig mogelijk te reizen.

In het eerste kwartaal van 2027 voeren we een klanttevredenheidsonderzoek uit naar het leerlingenvervoer. De resultaten gebruiken we voor de evaluatie van beleid en uitvoering.

Leerplicht

We voeren de leerplichttaken uit conform de regionale ambtsinstructie en zetten ons in om schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten te voorkomen.

Basisvaardigheden

We vergroten de mogelijkheden voor inwoners om hun taal-, reken- en digitale vaardigheden te verbeteren door goede toeleiding naar het DigiTaalhuis, de bibliotheek en andere partners.

We vergroten het bereik van het DigiTaalhuis door samen te werken met maatschappelijke organisaties, werkgevers en sleutelfiguren. Dit doen we aan de hand van het uitvoeringsplan basisvaardigheden 2027-2031, waarin alle samenwerkingspartners zijn opgenomen en doelen zijn gesteld ten aanzien van het DigiTaalhuis en het Digi-taalnetwerk in de vier Kempengemeenten (Bergeijk, Bladel, Eersel en Reusel – De Mierden).

Voor het opstellen van het uitvoeringsplan is de expertise van Stichting Lezen en Schrijven benut en zij blijven betrokken gedurende de uitvoering van het uitvoeringsplan.

Onderwijsachterstanden

- We voeren het Onderwijsachterstandenbeleid 2025-2028 uit om onderwijsachterstanden te voorkomen en te verminderen.
- We subsidiëren aanbieders van voorschoolse educatie die voldoen aan de kwaliteitseisen, zodat een toegankelijk en kwalitatief goed aanbod beschikbaar blijft.
- We stimuleren deelname van kinderen met een risico op een onderwijsachterstand aan voorschoolse educatie en monitoren het bereik van de doelgroep. Per juli 2026 werd 72% van de kinderen met een VE-indicatie bereikt op een VVE-locatie. Totaal zijn er 25 indicaties afgegeven aan peuters in de leeftijd van 2,5 jaar; 18 peuters maken gebruik van het aanbod bij de VVE-locatie en 7 peuters worden (nog) niet bereikt.
- We zetten aanvullend maatwerk in, waaronder thuisgerichte ondersteuning (Opstapje), om ook moeilijk bereikbare doelgroepen te bereiken.

Beleidskaders

- Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Bladel 2014
- Verordening leerlingenvervoer gemeente Bladel 2026
- Beleidsregels leerlingenvervoer gemeente Bladel 2026
- Regionale ambtsinstructie voor de medewerker leerplicht-doorstroompunt van de gemeente Bladel 2024
- Subsidieregeling peuteropvang en voorschoolse educatie gemeente Bladel 2024
- Onderwijsachterstandenbeleid 2025-2028
- Integraal Huisvestingsplan 2025-2040
- Uitvoeringsplan basisvaardigheden 2027-2031

Meerjarenprogramma

A/B	omschrijving (bedragen x € 1.000,-)	investeringen					budgettaire voordelen / nadelen				
		2026	2027	2028	2029	2030	2026	2027	2028	2029	2030
A	IHP Onderwijs: Het Palet Hapert uitvoering		-1.587						-86	-85	-84
A	IHP Onderwijs: Het Palet meubilair en leerpakket		-66						-6	-6	-6
A	IHP Onderwijs: SSB0 De Piramide voorbereiding		-384						-21	-21	-20
A	IHP Onderwijs: SSB0 De Piramide uitvoering				-4.417						-240
A	IHP Onderwijs: SSB0 De Piramide gymzaal				-1.800						-98
A	IHP Onderwijs: BENG i.p.v. ENG principe								5	5	5
	Mutaties MIP		-2.037		-6.217				-108	-107	-443

(- = nadeel en + = voordeel)

Toelichting meerjarenprogramma

Integraal Huisvestingsplan (IHP) Onderwijs 2025-2040

Gemeente Bladel heeft een wettelijke zorgplicht voor het huisvesten van het basisonderwijs, het speciaal onderwijs en het voortgezet onderwijs in de gemeente. Samen met de schoolbesturen hebben we meerjarige afspraken gemaakt over de onderwijshuisvesting binnen een beleidsrijk kader in de vorm van een IHP Onderwijs 2025-2040. Het IHP Onderwijs is het resultaat van een proces waarbij vanuit een inhoudelijk visie en ambitie op diverse thema's is gekeken naar de vraagstukken die er zijn in gemeente Bladel. In het IHP 2025-2040 wordt uitgegaan van het Bijna energieneutraal (BENG).

College uitvoeringsprogramma (CUP)

Onderzoek door decentralisatieovereenkomst Pius X-College

Gemeente Bladel ontvangt al jaren specifieke middelen vanuit het Rijk ten behoeve van het Pius X-college. Deze middelen worden doorgezet naar deze onderwijsinstelling, middels een hiervoor (in 2013) gesloten overeenkomst. Er is (extern) onderzoek nodig om scenario's uit te werken over het wel/niet continueren van de overeenkomst en de effecten daarvan. Hiervoor is in 2027 een incidenteel bedrag van € 20.000 geraamd.

Tevredenheidsonderzoek leerlingenvervoer

In het eerste kwartaal van 2027 voeren we een klanttevredenheidsonderzoek uit naar het leerlingenvervoer. De resultaten gebruiken we voor de evaluatie van beleid en uitvoering. Hiervoor zijn in 2027 incidentele kosten van € 5.000 geraamd.

Verbonden partijen

- GGD
- Samenwerking Kempengemeenten (GRSK)
- Fluks (Openbaar basisonderwijs)

Resultaten en indicatoren

Leerling prognoses en IHP 2026

School	Huidige capaciteit in m2	Ruimtebehoefte norm (2036) in m2	Verschil capaciteit (kolom 2) en behoefte (kolom 3) in m2
OBS Samenwijs (voorheen De Sleutelaar)	1.176	557	619
De Toermalijn	1.957	1.800	157
KC Florent (Voorheen Mariaschool)	1.607	1.256	351
Bergmolen	2.018	1.085	933
Het Palet	2.504	2.725	-221
Lambertusschool	876	658	218
De Vest	1.227	1.075	152
St. Jansschool	946	753	193

Tabel 1. In bijgaande tabel leest u de ruimtelijke capaciteit in verhouding tot de behoefte per school. In de laatste kolom leest u of er sprake is van een overschot of een tekort aan m2, gebaseerd op de leerlingenprognose 2036 (gebaseerd op leerlingaantal 1 oktober 2025). Alleen basisschool Het Palet heeft in 2036 ruimte te kort, deze school is in het IHP opgenomen voor uitbreiding van onderwijs m2.

Leerlingenvervoer

Totaal aantal kinderen schooljaar 2026-2027	Fiets	Openbaar vervoer in de vorm van Casters vervoer	Eigen vervoer	Taxivervoer	Combinatie eigen vervoer en aangepast vervoer	Combinatie Eigen vervoer en Casters Vervoer
76	0	5	8	56	6	1

Tabel 2. In deze tabel leest u het aantal kinderen dat gebruik maakt van de verschillende vormen van leerlingenvervoer aan het begin van schooljaar 2026-2027. Openbaar vervoer is inclusief Casters vervoer. Gedurende het schooljaar komen er vaak nog enkele aanvragen leerlingenvervoer bij voor leerlingen die tussentijds wisselen van school.

Leerplicht

Kengetallen schooljaar 2024-2025	2652 leer- en kwalificatieplichtige jongeren – leeftijd 5 – 18 jaar. 85% 22-jarige met een startkwalificatie
---	--

Aantal absoluut verzuim : Als een leerplichtige/kwalificatieplichtige jongere niet staat ingeschreven bij een school en hiervoor geen vrijstelling heeft.	13 Dit betreffen voornamelijk kinderen van arbeidsmigranten en statushouders.
Aantal meldingen wettelijk verzuim : 16 uur ongeoorloofd verzuim in vier weken. Scholen zijn wettelijk verplicht te melden bij leerplicht. De aanpak van verzuim is een wettelijke taak van leerplicht.	7 Dit aantal is gedaald ten opzichte van voorgaande jaren. Scholen melden eerder preventief.
Aantal voortijdig schoolverlaters (vsv): jongere tot 23 jaar die in schooljaar 2024-2025 is uitgeschreven van school, nog geen start-kwalificatie heeft behaald en op 1 oktober 2025 niet staat ingeschreven bij een opleiding.	22

Tabel 3. In deze tabel leest u het totaal aantal leer- en kwalificatieplichtige jongeren in de leeftijd van 5-18 jaar, het absoluut verzuim, wettelijk verzuim en het aantal voortijdig schoolverlaters.

Beleidsindicatoren

Naam Indicator	2021	2022	2023	2024	2025	Bron
Aantal leerplichtige leerlingen	2.780	2.740	2.680	2.650	2.640	www.waarstaatiegemeente.nl
Absoluut verzuim per 1.000 leerlingen	0	3,6	3,6	9,3	n.n.b.	www.waarstaatiegemeente.nl
Relatief (wettelijk) verzuim per 1.000 leerlingen	2	3	5	6,0	n.n.b.	www.waarstaatiegemeente.nl
Voortijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie	1,10%	1,40%	2,10%	2,10%	n.n.b.	www.waarstaatiegemeente.nl
Voortijdig schoolverlaters zonder start-kwalificatie RMC regio Zuidoost-Brabant	1,80%	2,40%	2,30%	2,10%	n.n.b.	www.waarstaatiegemeente.nl
Voortijdig schoolverlaters zonder start-kwalificatie landelijk	1,90%	2,40%	2,30%	2,30%	n.n.b.	www.waarstaatiegemeente.nl

Wat mag het kosten?

Onderwijshuisvesting

De geraamde lasten voor onderwijshuisvesting bestaan grotendeels uit de doorbetaling van rijksmiddelen aan het Pius-X-College. Op grond van de geldende overeenkomst met het bestuur van het Pius-X-college betalen we de gedecentraliseerde rijksmiddelen voor onderwijshuisvesting één-op-één door aan die school. Daarnaast bestaan de geraamde lasten met name uit kapitaallasten en overige exploitatielasten in relatie tot onderwijshuisvesting.

Leerlingenvervoer

De geraamde lasten betreffen de kosten in relatie tot het leerlingenvervoer van de gemeente.

Bedragen (bedragen x € 1.000,-)	Rekening		Begroting		Begroting		Meerjarenraming					
	2025		2026		2027		2028		2029		2030	
Lasten												
onderwijshuisvesting	n	-2.164	n	-1.973	n	-1.997	n	-2.080	n	-2.068	n	-2.399
onderwijs- en leerlingzaken:												
leerlingenvervoer	n	-445	n	-433	n	-438	n	-433	n	-433	n	-433
leerplicht	n	-131	n	-104	n	-104	n	-114	n	-104	n	-104
participatie / onderwijs achterstandenbeleid e.d.	n	-144	n	-465	n	-13	n	-13	n	-13	n	-13
Totaal lasten	n	-2.884	n	-2.975	n	-2.552	n	-2.640	n	-2.618	n	-2.949
Baten												
onderwijshuisvesting	v	258	v	12	v	12	v	12	v	12	v	12
onderwijs- en leerlingzaken:												
leerlingenvervoer	v	4										
leerplicht	v	12										
participatie / onderwijs achterstandenbeleid e.d.	v	144	v	452								
Totaal baten	v	418	v	464	v	12	v	12	v	12	v	12
Geraamd saldo van baten en lasten	n	-2.466	n	-2.511	n	-2.540	n	-2.628	n	-2.606	n	-2.937

(- = nadeel en + = voordeel)

4.5 Sport, Cultuur en Recreatie

Maatschappelijk effect

Sport, cultuur en recreatie versterken de gezondheid, leefbaarheid en sociale samenhang in de gemeente Bladel. Zij bieden inwoners mogelijkheden om elkaar te ontmoeten, actief deel te nemen aan de samenleving en zich persoonlijk te ontwikkelen. Daarnaast dragen recreatieve voorzieningen bij aan een aantrekkelijk woon- en verblijfsklimaat.

Sport en bewegen

Wat willen we bereiken?

We willen de deelname aan sport en bewegen onder inwoners vergroten. We zorgen daarom voor een inclusieve sport- en beweegomgeving, sterke sportverenigingen en een divers, uitdagend en toegankelijk aanbod van sport-, speel- en beweegvoorzieningen voor alle leeftijden.

Wat gaan we doen?

Het stimuleren van burgerinitiatieven gericht op speelvoorzieningen

We stimuleren burgerinitiatieven die gericht zijn op speelvoorzieningen en stellen daarvoor budget beschikbaar.

Uitvoering van het sportakkoord (Kempenbreed)

Stichting Kempen in Beweging en de coördinator Sport en Preventie geven voor ons uitvoering aan het Kempische Sport- en Beweegakkoord 2.0. De belangrijkste doelen waaraan gewerkt wordt zijn:

- Het verstevigen van het fundament van de sport;
- Het vergroten van het bereik van de sport;
- Meer betekenis geven aan sport.

Voor de periode 2023 t/m 2026 zijn hiervoor middelen beschikbaar gesteld via de Brede SPUK regeling. Veel onderdelen van de Brede SPUK regeling worden voortgezet via het AZWA (Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord), maar op het onderdeel "Sportakkoord" uit deze regeling is geen vervolg gekomen en stopt de rijksbijdrage. In de Perspectiefnota 2026 is daarom een vaste bijdrage voor Stichting Kempen in Beweging opgenomen om ook de komende jaren de uitvoering van het Sportakkoord te kunnen voortzetten.

Op het andere sportonderdeel van de Brede SPUK regeling, te weten de Brede Regeling Combinatiefuncties (BRC), komt wel een vervolg. Deze wordt samengevoegd met de SPUK Stimulering Sport met een looptijd van drie jaar: 2027 tot en met 2029. De SPUK Stimulering Sport is gericht op de ontwikkeling en instandhouding van sportaccommodaties. De BRC stimuleert deelname aan sport, bewegen en cultuur en verbindt deze inzet met ten minste één andere sector, zoals zorg of onderwijs

Herinrichting sportpark Hoogeloon

In 2027 geven wij, waar mogelijk, uitvoering aan onderdelen van het plan voor de nieuwe invulling van de voormalige korfbalaccommodatie in Hoogeloon. Het plan is in 2026 mede op basis van een brede raadpleging onder inwoners verder uitgewerkt en voorzien van draagvlak binnen de gemeenschap. Met de herontwikkeling creëren we ruimte voor ontmoeting, activiteiten en inwonersinitiatieven en versterken we de sociale cohesie en leefbaarheid in Hoogeloon.

Vervangen asfalt en verlichting wielercours TWC

Stichting Wielercours De Lemelvelden heeft sinds 2013 een erfpachtovereenkomst met opstalrecht voor de wielercours (en een huurovereenkomst voor het clubhuis) op het sportpark van Hapert. De wielercours is de wedstrijd- en trainingsaccommodatie van Tour- en Wielercurs (TWC) Het Snelle Wiel (HSW) uit Bladel. De (exploitatie van de) wielercours is een zelfstandig onderdeel van HSW, met een eigen zelfstandige exploitatie. De kosten van onderhoud, reparatie, vervanging en verduurzaming zijn meerjarig te begroten.

De wielercours ontvangt hiertoe jaarlijks een exploitatiebijdrage van HSW. Desondanks blijken de gereserveerde middelen niet toereikend voor de aanstaande noodzakelijke renovatie van de asfaltbaan en het verduurzamen van de baanverlichting. De totale geraamde kosten hiervan bedragen bijna € 180.000 incl. btw. De ramingen zijn gebaseerd op recente offertes. Uit eigen middelen verwacht men ongeveer € 45.000 bij te kunnen dragen en daarnaast € 30.000 via subsidies en derden. Voor de ontbrekende middelen heeft men een beroep gedaan op de gemeente. Op 11 november 2025 werd door de gemeenteraad een motie aangenomen om samen met de

stichting de financiële en praktische opgave in beeld te brengen. Het financiële aspect is op hoofdlijnen wel duidelijk. Afhankelijk van de bereidheid hierin bij te dragen zal nader onderzoek plaatsvinden via welke constructies dat eventueel mogelijk is. Juridische verhoudingen, eigendomsconstructies, doorbelaste kapitaalslasten zijn voorbeelden van condities die nader onderzocht zullen worden. Bij Perspectiefnota 2026 werd besloten een investering van € 100.000 als B-krediet op te nemen.

Uitvoering De Smeel 2.0

Dorpsraad Casteren heeft op verzoek van de gemeente het voortouw genomen om de mogelijkheden te onderzoeken van een meer multifunctioneel gebruik van het sportpark, zowel de velden als de gebouwen. In oktober 2026 is de nieuwbouw van vv Casteren officieel in gebruik genomen. Ondertussen is de nieuwbouw van het onderkomen van het gilde nog in volle gang. Er zijn volop ideeën voor zowel activiteiten die op, van en naar het sportpark opgezet zouden kunnen worden. Daarop vooruitlopend is al volop meegedacht om ook met de inrichting van de omgeving van de nieuwbouw al te anticiperen op een meer divers gebruik van deze voorzieningen. Hierdoor komen de investeringen die daartoe al zijn en of nog moeten worden gedaan aan een zo breed mogelijk publiek ten goede. Voor een vergelijkbaar traject (herbestemming voormalige korfbalaccommodatie) werd voor een meer multifunctioneel sportpark Hoogeloon door de gemeenteraad een budget beschikbaar gesteld van € 125.000. Voor het toekomstproof maken van het Casterse sportpark (één van de prioritaire beleidspunten raadsperiode 2026-2030) werd bij Perspectiefnota 2026 eenzelfde investeringsbijdrage (€ 125.000) opgenomen, met een B-rubricering en hierover vindt nog afzonderlijke besluitvorming plaats.

Actualiseren sportnota

De huidige sportnota dateert uit 2017. Sindsdien hebben zich ook op het gebied van sport en bewegen flink wat ontwikkelingen voorgedaan. Reden om de sportnota te actualiseren. De rol, taak, bevoegdheid en verantwoordelijk van de lokale overheid om sport en bewegen te stimuleren en te faciliteren, worden voortdurend beïnvloed door maatschappelijke ontwikkelingen en prioriteiten. Sport en bewegen als instrument om het realiseren van gestelde doelen op andere beleidsterreinen (zoals volksgezondheid en integratie) mede mogelijk te maken, wordt steeds belangrijker. Stimuleringsgeld van het rijk benadrukken het belang. Samen met de (potentiële) gebruikers moet, afgestemd op wat de markt te bieden heeft, de positie worden bepaald hoe de gemeente optimaal kan stimuleren en faciliteren. Eind 2026 worden voorbereidingen getroffen om het traject van afstemming, raadpleging, prioritering en financiering in gang te zetten zodat eind 2027 besluitvorming kan plaatsvinden.

Beleidskaders

- Nota speelruimte beleid 2018+
- Beleidsnota sport en bewegen 2017+
- Algemeen beleidskader gemeenschapshuizen 2011
- Huurbeleid gemeenschapshuizen

Cultuur

Wat willen we bereiken?

Kunst en cultuur verrijken de samenleving en zijn een belangrijk ingrediënt bij de aanpak van maatschappelijke opgaven. Door inwoners de mogelijkheid te bieden kunst en cultuur te beleven en eraan deel te nemen, stimuleren we persoonlijke ontwikkeling, ontmoeting en talentontwikkeling. Daarnaast dragen kunst en cultuur bij aan het lichamelijk, mentaal en sociaal welbevinden van inwoners en daarmee aan een leefbare, gezonde en aantrekkelijke gemeente. Daarom zoeken we actief de verbinding tussen cultuur, onderwijs, gezondheid en andere maatschappelijke domeinen.

Wat gaan we doen?

Hoewel het uitvoeringsprogramma uit de Cultuurnota 2019+ formeel liep tot en met 2022, blijven de beleidslijnen uit de cultuurnota richtinggevend voor de uitvoering van het cultuurbeleid. In 2027 geven we hier onder andere op de volgende wijze invulling aan:

Cultuur en Verbinding

Cultuur brengt mensen, organisaties en ideeën met elkaar in verbinding en draagt bij aan het aanpakken van maatschappelijke opgaven. Daarom zoeken we actief de samenwerking met partners binnen en buiten het

culturele domein en versterken we de verbinding tussen cultuur en andere beleidsterreinen, zoals onderwijs en gezondheid.

Cultuur en Participatie

Iedere inwoner moet de mogelijkheid hebben om kunst en cultuur te beleven en eraan deel te nemen. Daarom versterken we de toegankelijkheid van culturele voorzieningen en ondersteunen we culturele organisaties en verenigingen die bijdragen aan een levendig cultureel aanbod.

In 2027 geven we uitvoering aan de bibliotheekzorgplicht en de prestatieafspraken met Bibliotheek De Kempen. Binnen de beschikbare middelen blijft de bibliotheek een belangrijke culturele en maatschappelijke basisvoorziening voor onze inwoners.

Cultuur en Educatie

Kinderen en jongeren vroeg in aanraking brengen met kunst en cultuur draagt bij aan hun brede ontwikkeling en vergroot de kans dat zij ook op latere leeftijd actief deelnemen aan cultuur. Daarom versterken we de samenwerking tussen onderwijs en culturele partners en investeren we in cultuureducatie.

In 2027 ligt de nadruk op de uitvoering van Cultuur met Kwaliteit (CmK4), Muziek in de Klas en de inzet van de cultuurcoach.

Cultuur en Vernieuwing

We stimuleren culturele vernieuwing door binnen de bestaande subsidiemogelijkheden ruimte te bieden aan vernieuwende initiatieven. In 2027 geven we hier onder andere uitvoering aan via de Stimuleringsregeling Cultuurinnovatie.

In 2027 blijft de Stimuleringsregeling Cultuurinnovatie beschikbaar voor vernieuwende culturele initiatieven en samenwerkingen.

Cultuurcommissie

In 2026 zijn voorbereidingen getroffen om te starten met de cultuurcommissie/tafel. In 2027 zal verder gewerkt worden aan de vormgeving van deze commissie, die de gemeente zal gaan adviseren bij cultuurbeleid en ondersteunt bij lokale kunst- en cultuurprojecten.

Bouw- en activiteitenschuren

De ambitie om bouw- en activiteitenschuren in de kernen te realiseren wordt in de komende periode verder uitgewerkt. Deze voorzieningen dragen bij aan de leefbaarheid van de dorpen en bieden ruimte voor maatschappelijke activiteiten vanuit de gemeenschap. Daarbij is bijzondere aandacht voor de realisatie van de nishut aan Berschotten, als belangrijke stap in het verwezenlijken van deze ambitie.

Verwachte ontwikkelingen

De komende jaren verandert de rol van de bibliotheek als gevolg van de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen (Wsob). Daarnaast wordt cultuur landelijk steeds vaker verbonden aan maatschappelijke opgaven binnen preventie, onderwijs en het sociaal domein. Bij een toekomstige actualisatie van de cultuurnota worden deze ontwikkelingen betrokken.

Wat willen we bereiken?

Beschermen van het cultuurhistorische erfgoed van Bladel

De bescherming van het cultuurhistorisch erfgoed is in gemeente Bladel opgesplitst in aan de ene kant het immateriële erfgoed en roerende erfgoed (zoals kunstwerken), en daarnaast het onroerende erfgoed waar monumentale gebouwen en archeologische monumenten onder vallen.

Ten aanzien van het immateriële en roerende erfgoed stimuleren we verbinding en samenwerking tussen culturele organisaties en verenigingen onderling en met andere disciplines. Zo begeleidt en verbindt de cultuurcoach scholen met erfgoedinstellingen, o.a. middels Cultuureducatie met Kwaliteit (CmK), waardoor kinderen en jongeren de mogelijkheid krijgen kennis te maken met kunst, cultuur en het historisch erfgoed van hun eigen omgeving.

In de fysieke leefomgeving zien we dat het erfgoed de basis vormt van de identiteit en het karakter van onze kernen en het omliggende landschap. Door de aanwezige cultuurhistorische waarden als inspiratiebron te gebruiken en op verantwoorde wijze in nieuwe ontwikkelingen in te passen blijft het karakter van de streek bewaard. De Omgevingsvisie vormt de basis voor de fysieke leefomgeving. Ten aanzien van cultuurhistorisch erfgoed is bepaald dat we het erfgoed zo veel als mogelijk behouden voor de toekomst. Dit doen we door, waar

noodzakelijk, maatregelen te treffen om deze elementen te beschermen, te behouden en beleefbaar te maken. Daarnaast krijgt het verleden toekomst door educatie en zetten we recreatie in als middel om de bewustwording te vergroten.

Wat gaan we doen?

Uitvoeringsnotitie Erfgoed

De Omgevingsvisie 'Vitaal Bladel, alles bij de hand' is vastgesteld in september 2025 en vormt de basis voor onder andere de Uitvoeringsnotitie Erfgoed Gemeente Bladel (vastgesteld in december 2025). De uitvoeringsnotitie is gericht op versterking van de positie van het gebouwde en archeologische erfgoed en ter voorbereiding op erfgoed in het omgevingsplan.

In 2026 is een begin gemaakt met het uitvoeren van de actiepunten uit de uitvoeringsnotitie. Dit wordt in 2027 doorgezet. Zo is er een informatieavond voor monumenteigenaren georganiseerd, waardoor gemeente Bladel een gezicht heeft gekregen en beter vindbaar is bij vragen en is er regelmatig contact met de Heemkundekringen. Daarnaast is er in 2026 subsidie aangevraagd via het programma Erfgoed en Overheid voor het actualiseren van de archeologische en cultuurhistorische waardenkaart. Het lijkt er sterk op dat deze subsidie wordt toegekend. Het ministerie van BZK neemt hier nog een definitief besluit over, waarna de uitkering met de december-circulaire van 2026 volgt. Dat betekent dat in 2027 gestart wordt met de actualisatie van deze waardenkaarten.

Daarnaast is er in 2026 een begin gemaakt met de actualisatie van het Erfgoedregister. Deze actualisatie wordt in 2027 verder voortgezet. Naast beter inzicht in wat er aan gebouwd en archeologisch erfgoed is, wordt hiermee ook inzichtelijk waar dit erfgoed zich bevindt en welke soorten erfgoed zich binnen de gemeentegrenzen onderscheiden.

Al deze acties uit het uitvoeringsprogramma zijn een voorbereiding op 'erfgoed in het omgevingsplan'.

Voorbereiden erfgoed in het omgevingsplan

Verschillende actiepunten uit de Uitvoeringsnotitie Erfgoed Gemeente Bladel vormen de basis voor de informatie die opgenomen moet worden in het omgevingsplan. Belangrijk hierbij is een actualisatie van het erfgoedregister en een update van de cultuurhistorische waardenkaart. Beide documenten zorgen ervoor dat duidelijk is welke cultuurhistorisch waardevolle panden en gebieden we in de gemeente hebben en waarom deze zo belangrijk zijn. Wanneer dat in beeld is gebracht, wordt ook duidelijk wat er nodig is om deze cultuurhistorische waarden te beschermen en op welke wijze.

Voorzieningengebouw bij de molen in Hapert

De graanmolen in Hapert dateert uit 1896 en is een Rijksmonument. De molen is enkele jaren terug grondig gerenoveerd. Om de molen te behouden voor de toekomst is het belangrijk dat deze ook regelmatig draait. Twee vrijwillige molenaars dragen hier zorg voor. Zij vragen echter al geruime tijd om een toiletvoorziening voor eigen gebruik en voor de vele bezoekers van de molen. In 2026 is een omgevingsvergunning aangevraagd voor de plaatsing van een tijdelijk voorzieningengebouwtje bij de molen voor gebruik door de molenaars en bezoekers van de molen. Naar verwachting wordt het gebouwtje eind 2026 of begin 2027 geplaatst.

Luchtwachtoren Bladel

Nabij de Bossingel 4 in Bladel staat een Luchtwachtoren uit omstreeks 1952. Gemeente Bladel is eigenaar van dit gemeentelijk monument. Vanwege achterstallig onderhoud en boomkruinen die tegen de toren slaan, brokkelt het beton van de toren stukje bij beetje af. De toren staat op dit moment achter bouwhekken om de omgeving te beschermen en ervoor te zorgen dat er niet in de toren geklommen wordt. De kosten voor reparatie zijn naar verwachting erg hoog, vandaar dat hier eerst onderzoek (in 2026) naar gedaan wordt.

Zwartakkers 16 Bladel

De langgevelboerderij aan Zwartakkers 16 in Bladel is een gemeentelijk monument in bezit van Gemeente Bladel. Het pand en de omliggende grond zijn in 2021 aangekocht, met als doel de langgevelboerderij met een deel van de grond af te splitsen en te verkopen, zodat de overige grond gebruikt kan worden bij het project Groene Long. Het pand is nog niet verkocht. Er wordt onderzocht welke mogelijkheden er zijn ten aanzien van verkoop en herbestemming van het pand. Naar verwachting wordt er in 2027 een nieuwe bestemming aan het pand gegeven, of wordt het pand via een openbare verkoopprocedure verkocht.

Toren Hoogeloon

De toren van de in 1926 afgebroken St. Pancratiuskerk in Hoogeloon bevindt zich aan de Torenstraat 9. Het bouwwerk is een Rijksmonument en gemeente Bladel is eigenaar. Het bouwwerk stamt uit ongeveer 1400. Niet

alleen de toren zelf, maar ook de klokken in de toren (uit 1791 en 1435) zijn beschermd. Om de toren en de klokken voor de toekomst te bewaren, is onderhoud aan de toren nodig.

In 2027 wordt door een externe partij een restauratieplan opgesteld. De kosten hiervoor bedragen € 31.000, waarvan € 5.000 is geraamd als onttrekking aan de voorziening. Via de Perspectiefnota 2027 wordt daarom aanvullend € 26.000 aangevraagd. Het restauratieplan geeft vervolgens inzicht in de benodigde restauratiewerkzaamheden en de bijbehorende kosten.

Beleidskaders

- Omgevingsvisie 2040: Vitaal Bladel, alles bij de hand
- Uitvoeringsnotitie Erfgoed Gemeente Bladel

Meerjarenprogramma

A/B	omschrijving (bedragen x € 1.000,-)	investeringen					budgettaire voordelen / nadelen				
		2026	2027	2028	2029	2030	2026	2027	2028	2029	2030
A	Berekening sportvelden		-75		-75				-7	-7	-14
A	Uitvoering groenstructuurplan		-150	-150	-150	-150			-10	-20	-36
A	Vervanging openbaar groen		-260	-260	-260	-260			-18	-36	-62
A	Vervanging speeltoestellen		-75	-38	-75	-75			-9	-14	-28
A	Herinrichting Smagtenbocht: Verlichting		-102	-38					-7	-10	-9
A	Herinrichting Smagtenbocht: Groen en infra		-21						-1	-1	-1
A	Herinrichting Smagtenbocht: Aanleg grasvelden		-636	-92					-34	-39	-38
A	Besparing energie								75	75	75
A	Herinrichting Smagtenbocht: bijdrage SPUK Sport		109	19					6	7	7
A	Vervanging veldafrostering/hekwerken sportvelden		-15	-15	-15	-15			-1	-3	-5
B	Uitvoering De Smeel 2.0	-125						-9	-8	-8	-8
B	Vervangen asfalt en verlichting wielersparcours TWC	-100						-7	-7	-7	-7
	Mutaties MIP	-225	-1.225	-574	-575	-500		-16	-21	-63	-126

(- = nadeel en + = voordeel)

Toelichting meerjarenprogramma

Berekening sportvelden

Bij de renovatie van het hoofdveld (voetbal) op sportpark Netersel werd ook de verouderde berekening vervangen, niet alleen van het hoofdveld maar van alle velden op het sportpark. Bekend is dat de berekeningsinstallaties op al onze sportparken inmiddels ruim hun technische levensduur hebben overschreden. Dat uit zich in de praktijk in steeds frequenter optredende storingen en noodreparaties. Vandaar dat het streven is deze de komende jaren gefaseerd te gaan vervangen. Er wordt een inventarisatie uitgevoerd om de urgentie op de verschillende parken te kunnen bepalen. Voor de jaren 2027 en 2029 is een investering geraamd van € 75.000. Uit de geschetste inventarisatie moet blijken of deze raming voldoende is.

Uitvoering groenstructuurplan / vervanging openbaar groen

Op basis van het Groenbeheerplan 2023-2032 zijn er jaarlijkse investeringsramingen opgenomen van € 150.000. Het beheerplan openbaar groen en de uitvoeringsmaatregelen in de komende jaren zijn onder andere vertaald in het meerjarenprogramma. Voor renovatie van versleten groenvakken wordt op basis van het groenstructuurplan een jaarlijkse investering opgenomen van € 260.000.

Een toelichting op de herinrichting van sportpark Smagtenbocht staat in de paragraaf Majeure Projecten.

Verbonden partijen

- KempenPlus
- Stichting Kempen in beweging

Beleidsindicatoren

Naam Indicator	2021	2022	2023	2024	2025	Bron
Niet-sporters	n.b.	48,40%	n.n.b.	40,50%	n.n.b.	www.waarstaatjegemeente.nl

Wat mag het kosten?

Accommodaties sport, cultuur en recreatie

De geraamde lasten voor 2027 bestaan onder andere uit doorberekende salariskosten, kapitaallasten en exploitatielasten van sportvelden en sporthallen en de kapitaallasten van het te realiseren zwembad en de zwemvijver. In 2027 is een afname van de lasten te zien omdat enkele investeringen uit 2026 zijn doorgeschoven naar 2027 en daardoor pas in 2028 tot kapitaallasten zullen leiden. In de periode 2028 tot 2030 is een sterke toename van geraamde lasten te zien als gevolg van doorgeschoven investeringen en toenemende kapitaallasten van het nieuwe zwembad en de zwemvijver.

De geraamde opbrengsten bestaan voornamelijk uit huurinkomsten en compensatie via de Specifieke Uitkering Stimulering Sport.

Bevorderen deelname en activiteiten

De verwachte lasten in 2027 hebben met name betrekking op een bijdrage voor de inzet van de combinatiefunctionaris en voor subsidies conform het welzijnsplan. De verwachte opbrengsten voor 2027 zijn gebaseerd op de Rijksbijdrage SPUK breed (specifieke uitkering).

Cultuur en verbinding

De verwachte lasten in 2027 bestaan voornamelijk uit subsidies conform het welzijnsplan en kosten voor de inzet van een cultuurcoach.

Cultuur en participatie

De gemeente Bladel zet in op cultuur en participatie door onder andere te investeren in speelvoorzieningen, het beheren van evenemententerreinen en het verstrekken van subsidies conform het welzijnsplan.

Accommodaties cultuur

De geraamde lasten voor 2027 bestaan uit kosten in relatie tot de openbare bibliotheken, waarbij de verleende subsidie het grootste component betreft. De geraamde opbrengst heeft betrekking op huurinkomsten.

Natuur

Op het gebied van natuur zet de gemeente Bladel in op onder andere (onderhoud van) openbaar groen, natuurbescherming, waterlossingen & sloten en projecten als de Groene Long. In de periode 2027 t/m 2030 wordt een toename van de lasten verwacht onder meer door indexaties waarbij rekening is gehouden met lagere staartkosten en toenemende kapitaallasten. De geraamde inkomsten bestaan voornamelijk uit houtopbrengsten en een subsidie van de Unie van Bosgroepen.

In onderstaand overzicht wordt het totaal van de lasten en baten van sport, cultuur en recreatie weergegeven

Bedragen (bedragen x € 1.000,-)	Rekening 2025		Begroting 2026		Begroting 2027		Meerjarenraming 202820292030					
Lasten												
sport en bewegen:												
accommodaties	n	-2.016	n	-2.247	n	-1.847	n	-2.302	n	-3.271	n	-3.180
bevorderen deelname en activiteiten	n	-347	n	-337	n	-311	n	-311	n	-311	n	-311
cultuur:												
cultuur en verbinding	n	-244	n	-277	n	-271	n	-271	n	-256	n	-256
cultuur en participatie	n	-429	n	-435	n	-449	n	-455	n	-452	n	-466
accommodaties	n	-709	n	-735	n	-813	n	-613	n	-613	n	-613
erfgoed en kunst	n	-70	n	-71	n	-63	n	-63	n	-63	n	-63
natuur	n	-2.448	n	-2.511	n	-2.923	n	-2.870	n	-2.896	n	-2.936
Totaal lasten	n	-6.263	n	-6.613	n	-6.477	n	-6.885	n	-7.862	n	-7.825
Baten												
sport en bewegen:												
accommodaties	v	588	v	627	v	577	v	577	v	577	v	577
bevorderen deelname en activiteiten	v	122	v	114	v	99	v	99	v	99	v	99
cultuur:												
cultuur en verbinding	v	18	v	18	v	18	v	18	v	18	v	18
cultuur en participatie	v	9	v	2	v	2	v	2	v	2	v	2
accommodaties	v	143	v	85	v	85	v	85	v	85	v	85
erfgoed en kunst	v	9										
natuur	v	139	v	156	v	150	v	150	v	150	v	150
Totaal baten	v	1.028	v	1.002	v	931	v	931	v	931	v	931
Geraamd saldo van baten en lasten	n	-5.235	n	-5.611	n	-5.546	n	-5.954	n	-6.931	n	-6.894

(- = nadeel en + = voordeel)

4.6 Sociaal Domein

Inleiding

Het Sociaal Domein staat onder druk door onder andere vergrijzing, stijgende zorgkosten en personeelstekorten. Het Rijk heeft daarom maatregelen genomen, zoals de Hervormingsagenda Jeugd, het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming, het Integraal Zorgakkoord (IZA), het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA). Deze zijn gericht op meer omzien naar elkaar, positieve gezondheid, preventie en langer zelfstandig thuis wonen.

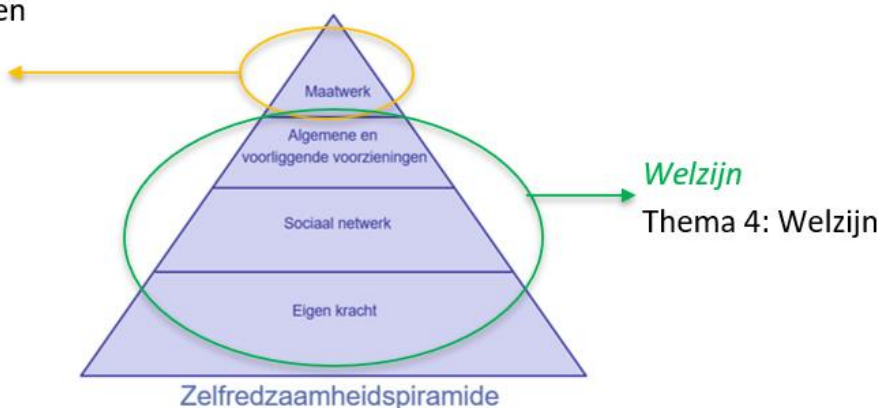
De komende jaren ligt de nadruk op het versterken van de sociale basis, het normaliseren van ondersteuningsvragen en het vergroten van de preventieve inzet. We gaan uit van wat inwoners zelf of met hun netwerk kunnen organiseren en zetten professionele hulp in waar dat nodig is. Bij preventie en het voorkomen van gezondheidsverschillen is het versterken van de sociale basis van groot belang. Welzijn richt zich op het versterken van eigen kracht, sociale netwerken en algemene voorzieningen. Sport, cultuur, bewonersinitiatieven en ontmoeting in buurten en wijken dragen bij aan verbinding, welzijn en gezondheid en versterken de samenredzaamheid van inwoners. Met de uitvoering van GALA en IZA krijgt deze aanpak extra impulsen.

Sociaal Domein

Thema 1: Participatie en
Inkomensregelingen

Thema 2: Wmo

Thema 3: Jeugd

Ook met preventieve inzet kunnen inwoners ondersteuning nodig hebben. Daarom kijken we vóór inzet van maatwerkvoorzieningen vanuit de Wmo, Jeugdwet of Participatiewet eerst naar eigen kracht, het sociale netwerk en het voorliggend veld. Investeren in deze basis is nodig om zorg en ondersteuning toegankelijk te houden. Dit vraagt om een brede welzijnsaanpak, met aandacht voor mantelzorgers, vrijwilligers, sport en cultuur. Door de sociale basis te versterken en inwoners meer voor elkaar te laten betekenen, neemt de behoefte aan professionele ondersteuning af en versterken we het woon- en leefklimaat.

Maatschappelijk effect

Iedereen, ongeacht leeftijd, culturele achtergrond, fysieke of financiële situatie, neemt naar vermogen deel aan de samenleving. Inwoners voor wie zelfredzaamheid en participatie niet vanzelfsprekend zijn, ontvangen passende ondersteuning. Daarbij streven we ernaar dat inwoners zich goed kunnen redden, kunnen meedoen en leven in een gezonde leefomgeving.

Als gemeente dragen we hieraan bij door uitvoering van de Participatiewet, Wmo en Jeugdwet, in samenwerking met vrijwilligersorganisaties, partners in het sociaal domein, de jeugdcoach en de ouderenconsulent.

Participatie

Maatschappelijk effect

Het laten participeren van zoveel mogelijk mensen met en zonder arbeidsbeperking op de arbeidsmarkt en in de samenleving.

Wat willen we bereiken?

- Iedereen werkt naar zijn of haar mogelijkheden, bij voorkeur bij een reguliere werkgever en wanneer dat (nog) niet mogelijk is, door maatschappelijk te participeren.
- De statushouders die worden gehuisvest in onze gemeente, kunnen snel starten met inburgeren en participeren in de Bladelse samenleving. Hiervoor wordt goed samengewerkt tussen Vluchtelingenhelp Bladel en KempenPlus.

Wat gaan we doen?

Implementatie nieuw beleidskader Werk en Inkomen

In 2026 is het nieuwe beleidskader Werk en Inkomen opgesteld waarin ambities en strategieën zijn vastgesteld om een antwoord te geven op diverse ontwikkelingen op het gebied van inkomensverstrekking, participatie en re-integratie (o.a. wetswijzigingen en ontwikkelingen in de doelgroep). Vanaf 2027 werken we aan diverse acties uit het eerste uitvoeringsplan die bijdragen aan de ambities uit het beleidskader. Dit vraagt een nauwe samenwerking met KempenPlus en continue monitoring en (waar nodig) bijsturing om de beoogde resultaten te realiseren.

Inburgeringsonderwijs in de Z en B1 route

Op basis van de Wet inburgering zijn gemeenten verantwoordelijk voor het aanbod van het taalonderwijs aan inburgeraars. Er zijn 3 leerroutes:

- Z-route; bij deze route staat de zelfredzaamheid centraal. Inburgeraars die deze route volgen, halen naar verwachting niet het taalniveau B1. Naast taalonderwijs is er in de Z route veel aandacht voor zelfredzaamheid en participatie.
- B1-route; deze route is de standaard route waarbij inburgeraars in principe Nederlands leren op B1 niveau.
- Onderwijsroute; deze route bestaat uit een taalschakeltraject waarna inburgeraars kunnen instromen in het reguliere MBO, HBO of WO onderwijs.

De Z-route en de B1-route zijn in 2026 gezamenlijk met regio Eindhoven gecombineerd aanbesteed met als doel één aanbieder voor perceel de Kempen die beide routes aanbiedt op een locatie in Eersel. In 2027 zullen de eerste maanden in het teken van implementatie en werkafspraken met de nieuwe contractaanbieder staan. We monitoren zorgvuldig de voortgang en kwaliteit van de nieuwe aanbieder en nemen maatregelen wanneer nodig.

Ontwikkelingen

Participatiewet in balans

De huidige Participatiewet biedt niet altijd voldoende ruimte voor maatwerk. Dat maakt het lastig om op een passende manier rekening te houden met de individuele situatie van mensen. De wet is te veel gericht op controle en de uitvoering van regels en te weinig op vertrouwen in de mensen die zijn aangewezen op een uitkering. Het gevoel overheerst dat er te weinig oog is voor de problemen waarmee zij kampen. Dit wordt niet alleen zo ervaren door bijstandsgerechtigden zelf, maar ook door uitvoerenden. Zij ervaren dat de huidige wet op sommige punten knelt. Kortom: de Participatiewet is uit balans. Om meer balans in wet en uitvoering te krijgen is er het programma Participatiewet in balans.

De regering wil hiermee de regels en ondersteuning van de Participatiewet beter laten aansluiten op de mogelijkheden en omstandigheden van mensen voor wie ze bedoeld zijn. Kernbegrippen hierbij zijn vereenvoudiging, vertrouwen en menselijke maat. Het programma beoogt deze kernbegrippen te verankeren in (de uitvoering van) de wet en moet leiden tot een betere en voorspelbaarder dienstverlening aan mensen met een bijstandsuitkering en meer handelingsruimte om dat mogelijk te maken. Dit vraagt ook om een cultuuromslag.

Het programma omvat 3 sporen:

- Spoor 1: Wijzigingen die op korte termijn de regels en ondersteuning van de Participatiewet beter laten aansluiten op de mogelijkheden en omstandigheden van de mensen voor wie ze bedoeld zijn. Deze wijzigingen, die mede op initiatief van de gemeentelijke uitvoering zijn voorgesteld, staan in het wetsvoorstel Participatiewet in balans;
- Spoor 2: De fundamentele herziening van het stelsel op de lange termijn;
- Spoor 3: Het versterken van de vakkundigheid in (de verandering naar) de herziene Participatiewet.

Naast de maatregelen die in spoor 1 in 2026 en per 1 januari 2027 zijn geïmplementeerd, loopt dus een fundamentele herziening van de Participatiewet (spoor 2). Hierbij wordt gekeken naar de uitgangspunten van de wet

zelf, zoals de verhouding tussen inkomensondersteuning, participatie en re-integratie. Daarna volgt spoor 3 dat gaat over de manier waarop gemeenten de wet uitvoeren. Het uitgangspunt is dat alleen het veranderen van de wet niet voldoende is, maar dat de cultuur, werkwijze en het vakmanschap van professionals moeten veranderen om de bedoeling van de wet waar te maken.

Inkomensregelingen

Maatschappelijk effect

We willen geldzorgen voorkomen of deze in ieder geval in een zo vroeg mogelijk stadium oplossen of, als dat niet mogelijk is, beheersbaar maken. Door in te zetten op het ondersteunen en ontzorgen, zorgen we ervoor dat inwoners minder stress bij geldzorgen ervaren. Dit doen we onder andere door in te zetten op preventie en vroegsignalering, de bekendheid met het ondersteuningsaanbod te vergroten en in te zetten op het bereik, laagdrempelige toegang en het verstevigen van de onderlinge samenwerking. Bij vroegsignalering gebruiken we ook bestaande instrumenten zoals Brainport voor elkaar.

Wat willen we bereiken?

- Verstrekken van maatwerkvoorzieningen (inkomensregelingen) vanuit, onder andere, onze wettelijke taak die voortvloeit uit de Participatiewet.
- We voeren Schuldhulpverlening en vroegsignalering uit vanuit onze wettelijke taak die voortvloeit uit de Wet Gemeentelijke Schuldhulpverlening.

Ten aanzien van schuldhulpverlening zetten we in op het verbeteren van preventie en vroegsignalering, het verbeteren van de toegankelijkheid van schuldhulpverlening, de samenwerking met partijen binnen en buiten de gemeente nog beter te maken en begeleiding aan te bieden die nog meer geënt is op het vergroten van de financiële zelfredzaamheid. Dit sluit ook aan bij de implementatie van de landelijke basisdienstverlening schuldhulpverlening. Daarnaast is het van belang om kinderen mee te laten doen met de activiteiten op school, bij sport en cultuur, zodat zij niet worden belemmerd in hun (sociale) ontwikkeling.

Wat gaan we doen?

Eind 2024 heeft de gemeenteraad ingestemd met de nieuwe kadernota 'Geldzorgen in de Kempen 2025-2028'. Ook in 2027 geven we verder uitvoering aan de Kadernota Geldzorgen door middel van bijbehorende activiteitenplanning. De speerpunten waarop gefocust wordt zijn als volgt: preventie (live events) en vroegsignalering, toegang en bekendheid en bereik van de inkomensondersteunende regelingen. Een aantal acties uit de Kadernota Geldzorgen (niet allemaal) worden hieronder verder toegelicht:

We blijven werken aan een simpelere aanvraag voor minimaregelingen om zo meer mensen te bereiken

Vanuit de Kadernota Geldzorgen 2025-2028 zetten de Kempengemeenten samen met KempenPlus in 2027 verdere stappen om het bereik en de toegankelijkheid van ondersteuningsmogelijkheden te vergroten. KempenPlus werkt aan een nieuwe gebruiksvriendelijke website. Daarnaast wordt het voor inwoners mogelijk om aanvragen digitaal in te dienen via Mijn Inkomen (op dit moment is het voor inwoners al mogelijk om digitaal een aanvraag in te dienen via de e-formulieren op de website van KempenPlus). Aanvraagformulieren worden, waar mogelijk, vereenvoudigd naar B1-niveau.

De individuele inkomenstoelage kan vanaf 1 januari 2027 ambtshalve worden toegekend. Ook wordt verkend of het mogelijk is om de Participatieregeling 18+ ambtshalve toe te kennen. Tot slot zal er bij de verdere invlechting van de bijzondere bijstand binnen KempenPlus, meer worden ingezet op het wijzen van inwoners op de mogelijkheden van bijzondere bijstand en de Participatieregeling 18+. Hiermee werken we verder aan een toegankelijker, eenvoudiger en beter vindbare ondersteuning voor onze inwoners.

We gaan door met preventie bij life events en de samenwerking met nieuwe en bestaande vindplaatsen

Diverse acties zijn in gang gezet in 2025-2026, zoals acties rondom het life event '18 jaar worden'. Daarbij versturen we een ansichtkaart naar jongeren (en hun ouders/verzorgers) in de gemeente die in dat jaar 18 jaar worden om hen te informeren over alles wat er verandert. Ook zochten we de samenwerking met werkgevers, Kempen in Beweging, de coalitie Kansrijke start en het basisonderwijs (de Directeurenraad) in de vorm van presentaties die we mochten verzorgen tijdens bijeenkomsten rondom het thema geldzorgen. In 2027 zetten we verder in op de life events 'uit elkaar gaan' en 'ik ga met pensioen' en zetten we verder in op de samenwerking met vindplaatsen.

We werken verder aan de implementatie van de basisdienstverlening schuldhulpverlening

In de Kadernota Geldzorgen 2024–2028 hebben de Kempengemeenten de ambitie opgenomen om de basisdienstverlening te implementeren en de dienstverlening verder vorm te geven volgens de uitgangspunten van stress-sensitief werken. Een groot deel van de elementen van basisdienstverlening is inmiddels geïmplementeerd. De implementatie van een uniforme methodische werkwijze voor begeleiding en het maken van formele afspraken met lokale overheden en bewindvoerders staat op de planning voor 2027. Deze onderdelen worden gefaseerd uitgevoerd, omdat hiervoor technische inrichting, aanvullende middelen of formele besluitvorming nodig is.

We zetten in op vervolg van de huisbezoeken bij vroegsignalering en bredere verkenning

De eindevaluatie van de pilot volgt eind 2026. Als we kijken naar de positieve resultaten tot nu toe is de verwachting dat we de pilot/werkwijze voortzetten. In 2026 onderzoeken we welke mogelijkheden voor eventuele uitbreiding/verbreding van de werkwijze er zijn en hoe we betere dataregistratie kunnen vormgeven (en starten), om die vanaf 2027 te kunnen uitvoeren.

Met een helder overzicht van het aanbod en een gerichte campagne zorgen we dat we meer mensen bereiken.

In 2026 hebben we gewerkt aan een communicatieplan in de vorm van een jaarplanning en nieuw pr-materiaal. Onder andere in de vorm van flyers en het Bladelse Geldzorgen-boekje met herkenbare foto's van plekken uit de gemeente en quotes uit interviews met inwoners en professionals/ vrijwilligers uit het veld. In 2027 zetten we activiteiten uit de jaarplanning voort, bouwen we het communicatieplan verder uit en gaan we aan de slag met verspreiding en bekendheid van het Bladelse Geldzorgen-boekje.

Ontwikkelingen

Het Nationaal Programma Armoede en Schulden (NPAS) en de **Hervormingsagenda Inkomensondersteuning** zijn twee verschillende landelijke trajecten die beide gericht zijn op het vergroten van bestaanszekerheid, het terugdringen van armoede en het voorkomen van problematische schulden.

Het NPAS, dat in 2022 is gestart naar aanleiding van de toenemende armoede- en schuldenproblematiek, en de Hervormingsagenda Inkomensondersteuning zet zich in op het verbeteren en vereenvoudigen van het gehele stelsel van inkomensondersteuning. Voor gemeenten ligt de nadruk op preventie, vroegsignalering en het verbeteren en toegankelijker maken van schuldhulpverlening.

Samen met de Kempengemeenten blijven we onze dienstverlening verder ontwikkelen in lijn met de landelijke richtlijnen voor basisdienstverlening schuldhulpverlening. Daarmee zorgen we voor tijdige, passende en toegankelijke gemeentelijke ondersteuning voor inwoners met schulden of financiële zorgen.

Plan Basisdienstverlening Schuldhulpverlening

Binnen het NPAS valt ook het Plan Basisdienstverlening Schuldhulpverlening, een initiatief dat gericht is op het verbeteren van de gemeentelijke schuldhulpverlening. Dit plan heeft als doel een uniforme en toegankelijke schuldhulp te bieden in elke gemeente. Het kabinet, samen met de VNG, Divosa en de NVVK, heeft richtlijnen opgesteld die gemeenten moeten implementeren. Het doel is om minimaal dezelfde basiselementen van schuldhulpverlening in alle gemeenten te bieden. Gemeenten moeten ervoor zorgen dat hun schuldhulpverlening voldoet aan deze landelijke richtlijnen, waar we in de Kempen waar nodig mee aan de slag gaan. Ook in 2027 gaan we hiermee in de Kempen verder.

Landelijk Noodfonds Energie

In de winter van 2026–2027 wordt het Landelijk Noodfonds Energie voortgezet en verbeterd. De regeling wordt eenvoudiger en toegankelijker gemaakt. Meer huishoudens met een laag of middeninkomen kunnen financiële ondersteuning krijgen bij hoge energiekosten.

Beleidskaders

- Participatiewet
- Wet gemeentelijke Schuldhulpverlening
- Visienota Participatiewet van de vier Kempengemeenten 2015–2018
- Verordening Participatiewet 2015 gemeente Bladel
- Re-integratieverordening Participatiewet, IOAW, en IOAZ Bladel 2024
- Nadere regels en beleidsregels Re-integratie Participatiewet, IOAW en IOAZ Bladel 2024

- Beleidsregels tijdelijke regeling alleenverdienersproblematiek Bladel 2025, 2026 en 2027
- Beleidsnotitie Social Return Zuidoost-Brabant 2022
- Beleidsregels Studietoelage gemeente Bladel 2022
- Beleidsregels terugvordering, verhaal en invordering Kempengemeenten 2016
- Beleidsregels commerciële huur, inkomsten uit verhuur en kostgeld en verlaging norm als gevolg van de woonkosten 2015
- Beleidsregels WWB inzake Krediethypotheek en pandrecht 2004
- Beleidsregels vrijlating van giften Participatiewet Bladel 2022
- Beleidsregels Wet taaleis 2016
- Beleidsregels bijzondere bijstand Bladel 2026 (inclusief eerste wijziging)
- Collegebesluit bijdrage collectieve ziektekostenverzekering Bladel 2025
- Kadernota 'Geldzorgen in de Kempen' 2025-2028
- Beleidsregels Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) Bladel
- Verordening beslistermijn schuldhulpverlening gemeente Bladel 2021
- Beleidsregels schuldhulpverlening 2021 (inclusief eerste wijziging)
- Verordening Participatieregeling 18+ Bladel 2025
- Collegebesluit Participatiebijdrage Participatieregeling 18+ Bladel 2025
- Beleidsregels tegemoetkoming Kinderopvang SMI 2022

Gemeenschapshuizen

Maatschappelijk effect

We willen dat inwoners zich thuis voelen in hun kern, elkaar ontmoeten en actief deelnemen aan de samenleving.

Wat willen we bereiken?

Gemeenschapshuizen versterken de sociale basis door ruimte te bieden aan ontmoeting, verenigingsleven, vrijwilligerswerk en inwonersinitiatieven. Daarmee ondersteunen zij het opbouwen van sociale netwerken, versterken zij de sociale cohesie en dragen zij bij aan het welzijn en de zelfredzaamheid van inwoners. Als zodanig vormen deze voorzieningen een belangrijk instrument om een groot aantal van de in het Sociaal Domein gestelde doelen te realiseren.

Wat gaan we doen?

We faciliteren toekomstbestendige gemeenschapshuizen als laagdrempelige ontmoetingsplekken voor inwoners, verenigingen en maatschappelijke organisaties. Daarbij stimuleren we een divers en toegankelijk activiteitenaanbod voor verschillende doelgroepen.

Via de pilot met een programma-adviseur en -verbinder versterken we de programmering, samenwerking en verbinding tussen organisaties, initiatieven en inwoners. Hiermee vergroten we de bijdrage van gemeenschapshuizen aan ontmoeting, participatie, het voorkomen van eenzaamheid en het versterken van de sociale basis.

Stichting Gemeenschapscentrum Bladel (BRUIS)

Naar verwachting zal de exploitatie zich over 2027 pas enigszins financieel stabiliseren, waarmee zicht ontstaat op de omvang van de subsidiebijdrage die jaarlijks nodig is om te komen tot een sluitende exploitatie. Voor 2027 wordt uitgegaan van de voor 2026 bijgestelde en geïndexeerde bijdrage. Deze bijdrage is in beginsel taakstellend. Op basis van de huidige inzichten wordt gerekend met een bijdrage van € 490.000.

Voor de komende jaren zijn door BRUIS ambitieuze plannen opgesteld, in lijn met de doelen die we met behulp van het gemeenschapscentrum trachten te realiseren. Deze plannen gaan verder dan het ambitieniveau waarop de hierboven geschetste bijstellingen becijferd zijn (dit komt neer op het continueren van de inzet en ambitieniveau op niveau 2026).

Het verder naar boven bijstellen van het ambitieniveau zal direct structureel meer subsidie vergen om tot een kostendekkend geheel te kunnen komen. Samen met het bestuur van BRUIS zal steeds worden onderzocht en afgestemd over de mogelijkheden en de financiële consequenties.

Aanpassen/uitbreiden gemeenschapshuis Casteren

Het stichtingsbestuur van het gemeenschapshuis in Casteren heeft al enkele jaren de wens om enkele fysieke aanpassingen door te voeren, in combinatie met wat verduurzamingsmaatregelen.

De kosten van alle gewenste aanpassingen zijn inzichtelijk gemaakt. WSZ heeft aangegeven tot welke aanpassing in de verschuldigde huur het zou leiden als WSZ deze investeringen zou (voor-)financieren.

De verschuldigde huur was aanleiding om de mogelijkheden van aankoop te onderzoeken. WSZ heeft aangegeven de verkoop graag te willen combineren met de verkoop van de gebouwelijk gekoppelde basisschool, die eveneens door de gemeente van WSZ wordt gehuurd. Binnen de gemeentebegroting zijn middelen gereserveerd voor de (hogere) huur dan wel de kapitaalslasten van de aankoop en aanpassingen. In 2026 beschikten we over een eigen taxatie én een taxatie van WSZ. Aan de hand daarvan worden de gesprekken opgestart om te bezien of aankoop (gemeenschapshuis in combinatie met de gebouwelijk gekoppelde basisschool) door de gemeente financieel verstandig is en beleidsmatig gewenst is.

Wmo

Maatschappelijk effect

Het mogelijk maken dat mensen zo lang mogelijk thuis kunnen blijven wonen en kunnen (blijven) deelnemen aan het dagelijkse leven.

Wat willen we bereiken?

Met de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) willen we in Nederland bereiken dat mensen zo lang mogelijk zelfstandig thuis kunnen blijven wonen en mee kunnen doen in de samenleving. De wet stimuleert dat mensen eerst hun eigen netwerk inschakelen en pas daarna gebruikmaken van hulp van de gemeente. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor passende ondersteuning, zoals hulp bij het huishouden, dagbesteding of een aangepaste woning. We verstrekken daarvoor maatwerkvoorzieningen. Het doel is om zelfredzaamheid en participatie te bevorderen.

Wat gaan we doen?

Eigen kracht

We zetten ons in voor informatievoorziening en bewustwording en subsidiëren verschillende organisaties die de eigen kracht van de inwoner versterken. Er wordt uitvoering gegeven aan uitvoeringslijnen 'Informatievoorziening en digitale sociale kaart' en 'Mentale gezondheid en psychische problematiek' uit het uitvoeringsplan Brede Visie Welzijn. Vrijwillige ouderenadviseurs gaan op bezoek bij inwoners die 75 jaar worden om met hen verschillende onderwerpen te bespreken die belangrijk zijn om op een fijne manier oud te kunnen worden. Ook de ouderenconsulent zet zich in voor bewustwording en de gemeente sluit waar mogelijk aan bij bewustwordingscampagnes.

Sociaal netwerk

We waarderen en ondersteunen mantelzorgers met mantelzorgwaarderingskaarten, de jaarlijkse lunch en diner en diverse afwisselende activiteiten door het jaar heen. We monitoren het product respijtzorg, bieden ruimte voor nieuwe burgerinitiatieven en subsidiëren verschillende organisaties die het sociaal netwerk van de inwoner versterken. Daarnaast wordt de uitvoeringslijn 'Programmamanagers' uit het uitvoeringsplan Brede Visie Welzijn uitgevoerd.

Algemene en voorliggende voorzieningen

De kosten voor Wmo-voorzieningen blijven stijgen. Daarom wordt gekeken welke nieuwe innovaties voorhanden zijn die eventueel tot kostenbesparing kunnen leiden. We analyseren geïndiceerde voorzieningen en kijken welke voorliggende en/of algemene voorzieningen versterkt of gecreëerd kunnen worden. We subsidiëren de verschillende organisaties die algemene en voorliggende voorzieningen organiseren. We streven naar het behoud van een indicatievrije herstelvoorziening voor inwoners met psychische kwetsbaarheid waar zij gebruik kunnen maken van een inloop, dagbesteding, herstelgroepen en logeerplekken.

Maatwerkvoorzieningen

Afdeling Maatschappelijke Dienstverlening van de GRSK voert voor ons de Wmo uit. Medewerkers van de GRSK bemensen het zorgloket, voeren keukentafelgesprekken, geven indicaties af, bewaken kwaliteit en kopen ondersteuning in en monitoren de inzet van voorzieningen. Als gemeente voorzien we in onafhankelijke cliëntondersteuning om inwoners te helpen hun ondersteuningsvraag te formuleren. Samen met de GRSK en andere

Kempengemeenten vernieuwen we de verordening en beleidsregels zodat deze weer aansluiten bij wetgeving, jurisprudentie en beleid. Daarnaast blijven we rapportages monitoren om ze te verbeteren en zo beter zicht te krijgen op de kosten, cijfers en ontwikkelingen van de maatwerkvoorzieningen. Samen met de andere Kempen-gemeenten, Best, Oirschot en Veldhoven kopen we sinds juli 2026 kwaliteitstoezicht in bij GGD Hart voor Bra-bant zodat we ook proactief en preventief toezicht kunnen houden op de kwaliteit van maatwerkvoorzieningen. Om de toegang tot ondersteuning te verbeteren is voor de uitvoeringslijn 'Optimaliseren toegang' van de Brede Visie Welzijn een projectleider ingehuurd. Daarnaast blijft wonen en zorg een aandachtspunt, waar onder andere aan gewerkt wordt met de samenwerkingstafel Wonen, Welzijn en Zorg en de implementatie van de Wet Ver-sterking regie volkshuisvesting.

Complexe casuïstiek en zorgwekkend en/of onbegrepen gedrag

Sinds januari 2025 wordt veiligheidscasuïstiek 18+ opgepakt door het Kempenteam van de GRSK en sinds sep-tember 2026 is er een procesregisseur in dienst bij de GRSK die procesregie voert voor gemeente Bladel en bij-zonder maatwerk complexe casuïstiek kan toepassen. In 2027 evalueren we dit en maken waar nodig extra af-spraken met elkaar. In 2027 loopt het contract voor de Wijk-GGz af, dus dit kopen we opnieuw in.

Vrijwilligers

De vrijwilligersondersteuner en het vrijwilligersbureau zetten zich in voor het koppelen van vrijwilligers aan or-ganisaties. Meerdere keren per jaar worden netwerkbijeenkomsten van het Platform Informele Zorg georgani-seerd om formele en informele organisaties samen te brengen.

We faciliteren vrijwilligers van niet-gesubsidieerde organisaties met een subsidieregeling. Zij kunnen jaarlijks een subsidieverzoek indienen waarmee ze hun vrijwilligers kunnen waarderen met een klein presentje of een etentje. Ook zorgen we voor een vangnet voor vrijwilligers met de collectieve vrijwilligersverzekering.

In 2027 wordt weer de vrijwilligersbedankavond georganiseerd, waar de vrijwilligersawards worden uitgereikt. Deze avond vindt eens in de 4 jaar plaats en is voor alle actieve vrijwilligers binnen onze gemeente. Ook worden dan de "stille" vrijwilligers (vrijwilligers die normaliter buiten de spotlight willen blijven), even extra in het zonne-tje gezet.

Ouderen

De ouderenconsulent bezoekt ouderen met vragen op het gebied van onder andere wonen, zorg, welzijn en een-zaamheid en werkt nauw samen met seniorenorganisaties in de gemeente. In 2026 is het certificaat Dementie-vriendelijke gemeente van Alzheimer Nederland behaald. De werkgroep Dementievriendelijke gemeente blijft zich inzetten door het organiseren van activiteiten voor mensen met dementie en hun naasten en door bewust-wordingsactiviteiten voor inwoners.

De ketenaanpak Valpreventie wordt voortgezet, zodat inwoners met een verhoogd valrisico tijdig passende on-dersteuning krijgen om vallen te voorkomen en langer vitaal en zelfstandig te blijven.

Inclusiviteit en toegankelijkheid

In 2027 wordt verdere uitvoering gegeven aan acties uit de lokale inclusie agenda. Daarnaast wordt de agenda geëvalueerd en wordt samen met maatschappelijke partners met ervaringskennis een geactualiseerde lokale inclusie agenda opgesteld voor 2028 en verder.

Ontwikkelingen

Inkomens- en vermogensafhankelijke eigen bijdrage Wmo en maatregelen coalitieakkoord kabinet

Om de houdbaarheid van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo 2015) te verbeteren heeft het kabinet besloten om voor alle Wmo-voorzieningen waar nu het abonnementstarief voor geldt, een inkomens- en vermo-gensafhankelijke eigen bijdrage (ivb) in te voeren. In maart 2025 is hiervoor het voorstel 'Wet vervanging abon-nementstarief Wmo 2015' bij de Tweede Kamer ingediend. De invoering wordt momenteel voorzien per 2028. Daarnaast zijn in het landelijke coalitieakkoord maatregelen aangekondigd om de druk op de maatschappelijke ondersteuning te verlagen, waaronder het schrappen van huishoudelijke hulp vanaf 2029. De effecten van de stapeling van deze coalitieakkoordmaatregelen met enkele al eerder voorgenomen maatregelen op onder an-dere het besteedbaar inkomen, worden momenteel landelijk onderzocht.

Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang

Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang wordt georganiseerd door centrumgemeente Eindhoven. Voor Beschermd Wonen is de ambitie om een beweging van 'Beschermd Wonen' naar 'Beschermd Thuis' te maken. Het voornemen is om voor deze beweging, ook wel bekend als doordecentralisatie, een woonplaatsbeginsel en

objectief verdeelmodel in te voeren. Sinds het indienen van het voorstel bij de Tweede Kamer in januari 2023 is het voorstel in voorbereiding. De invoering van het woonplaatsbeginsel en het bijbehorende objectieve verdeelmodel voor beschermd wonen is hierdoor al meerdere keren uitgesteld. In juni 2025 is door de Tweede Kamer besloten het stuk niet controversieel te verklaren, maar een beloofde brief van de minister van Langdurige Zorg, Jeugd en Sport met updates bleef tijdens het schrijven van deze begroting nog uit.

Urgentiecategorieën in Wet Versterking regie volkshuisvesting

Met de inwerkingtreding van de Wet versterking regie volkshuisvesting op 1 juli 2026 zijn gemeenten verplicht bij te dragen aan de huisvesting van urgente woningzoekenden en hierover regionale afspraken te maken. Uiterlijk 1 juli 2028 moet een huisvestingsverordening met urgentieregeling zijn vastgesteld. Hierdoor krijgen onder meer mantelzorgers, uitstroom uit de opvang en beschermd wonen en inwoners met een urgente medische woonvraag meer kans op passende huisvesting. Dit bevordert uitstroom naar lichtere ondersteuning. Om de periode tot vaststelling van de huisvestingsverordening te overbruggen, werkt de gemeente met de door het college in juli 2026 vastgestelde tijdelijke werkwijze sociale urgentie voor uitstroom uit instellingen.

Beleidskaders

- Beleidskader Maatschappelijke Ondersteuning gemeente Bladel 2026-2030
- Verordening maatschappelijke ondersteuning Gemeente Bladel 2024
- Beleidsregels maatschappelijke ondersteuning Gemeente Bladel 2024
- Beleidsregels inzake actieve openbaarmaking van rapporten van bevindingen Wmo-toezicht
- Lokale Inclusie Agenda (LIA) gemeente Bladel 2025-2027

Jeugd

Maatschappelijk effect

In de gemeente Bladel kan ieder kind kansrijk, gezond en veilig opgroeien door een sterke pedagogische basis, beginnend bij de ouders zelf en met ondersteuning van de omgeving of professionals waar nodig. Hierdoor kunnen zij uitgroeien tot zelfstandige inwoners die actief deelnemen aan de samenleving en zowel sociaal als economisch zelfredzaam zijn.

Wat willen we bereiken?

We willen een samenleving waarin kinderen en jongeren in De Kempen veilig, zelfredzaam en kansrijk opgroeien, met ondersteuning die versterkt wat er al is, aansluit bij het gezin en blijvende positieve impact heeft.

Vanuit de Jeugdwet hebben gemeenten een belangrijke taak. We zorgen voor toegang tot kwalitatief goede jeugdhulp, zetten in op preventie en organiseren passende voorzieningen voor kinderen, jongeren en gezinnen die ondersteuning nodig hebben. Daarbij stimuleren we eerst te kijken naar de eigen kracht, het sociale netwerk en het preventieve basisaanbod, voordat we individuele maatwerkvoorzieningen inzetten. Daarnaast zijn we verantwoordelijk voor de uitvoering van onder andere jeugdbeschermingsmaatregelen en jeugdreclassering. Ook werken we nauw samen met partners, zoals het onderwijs en Wmo, om ondersteuning zo goed mogelijk op elkaar af te stemmen.

Wat gaan we doen?

We evalueren het uitvoeringsplan Jeugd 2026 en stellen het uitvoeringsplan 2027-2029 op. Na vaststelling in de colleges begin 2027, geven we verder uitvoering aan dit uitvoeringsplan behorend bij het Meerjarenbeleidskader Jeugd de Kempen 2026-2029.

Eind 2025 is het nieuwe MJBK Jeugd de Kempen vastgesteld. Begin 2027 zal, na evaluatie van het uitvoeringsplan 2026, het nieuwe uitvoeringsplan voor de jaren 2027-2029 aan de vier colleges in de Kempen worden voorgelegd. Het MJBK (en uitvoeringsplan) zet in op preventie, passende jeugdhulp en veiligheid. Uitgangspunt is dat we voortzetten en waar nodig versterken van hetgeen al is opgebouwd en ontwikkelen waar we verbeterkansen zien. We leggen daarbij de focus op de volgende strategieën: Normaliseren, Preventief werken, Regievoeren en werken met en voor veiligheid en sluiten aan op landelijke ontwikkelingen zoals de Hervormingsagenda Jeugd en het Toekomstscenario kind en gezinsbescherming.

In het jaar 2027 (en verder) zetten we, onder andere, in op:

- We geven verder vorm aan het proces dat leidt tot een kader voor de doorontwikkeling van stevige lokale teams in de vier Kempengemeenten. We haken hierbij aan op het lokale project in Bladel rondom het 'optimaliseren Toegang' waarvoor een projectleider is aangesteld.
- We maken in 2027 gerichte keuzes over ons preventieve basisaanbod jeugd in de sociaal -pedagogische basis. Eind 2026 wordt er een onderzoek opgeleverd dat inzage geeft in de sterktes, hiaten en ontwikkelopgaven binnen ons huidige aanbod en in 2027 gaan we hier gericht op doorontwikkelen.
- We geven in 2027 verder vorm aan de samenwerking met verwijzers, met name huisartspraktijken. Dit doen we op basis van het plan van aanpak dat in 2026 gezamenlijk met hen is opgesteld.
- We geven uitvoering aan het Meerjarenprojectplan 'Normaliseren' dat in 2026 is opgesteld en stemmen hierbij af met de regio Samen voor Jeugd.
- De structurele werkwijze voor data-gestuurd werken ontwikkelen we verder door in 2027. Op basis van data (dus vraaggericht) verzameld in 2026, organiseren we collectief, voorliggend (en licht) aanbod vanaf 2027.
- In 2026 is de gewijzigde verordening Jeugdhulp vastgesteld in de vier gemeenteraden. De wijzigingen zijn geland in aangepaste instructies en werkprocessen. In 2027 en verder gaat de uitvoeringsorganisatie hier verder actief mee aan de slag.
- In 2027 verkennen we op welke wijze we vorm kunnen geven aan de consultatiefunctie GGZ, welke eerder in pilotvorm werd ingezet.
- Verdere doorontwikkeling van de samenwerking met onderwijs, o.a. uitvoering geven aan plan van aanpak rondom dyslexie waar in 2026 een start mee is gemaakt.
- In 2027 en verder volgt de verdere lokale implementatie van de Gedeelde Verklarende analyse. Deze methode wordt gebruikt om samen met het gezin, de jeugdige en professionals te begrijpen en analyseren waarom problemen ontstaan, in plaats van alleen de problemen te beschrijven.

We geven ook in 2027 verder regionaal uitvoering aan het uitvoeringsplan Samen voor Jeugd behorend bij het Meerjarenplan Samen voor jeugd.

Samen met 9 andere gemeenten in de regio kopen wij gespecialiseerde jeugdhulp in. De beleidslijn voor onze inkoopregio Samen voor Jeugd is voor de komende jaren vastgelegd in het Meerjarenplan Samen voor Jeugd 2026-2029. De uitvoeringsplannen zijn opgeleverd en ook in 2027 wordt hier verder uitvoering aan gegeven. Hieronder een (niet-uitputtend) overzicht van de opgaven en waarop ingezet wordt:

We zorgen er vanuit De Kempen voor dat de uitvoering van de opgaven aansluiten bij de uitvoering van het MJBK Jeugd de Kempen 2026-2029.

- 1. Reikwijdte en Normaliseren:** gespecialiseerde jeugdhulp voor jeugdigen en gezin wanneer dat bijdraagt aan de oplossing. Onder andere:
 - Project Normaliseren: er wordt een regionale projectleider geworven en begin 2027 een projectplan opgesteld. De focus ligt in 2027 voornamelijk op het ontwikkelen van een praatplaat voor de toegangsteams en een regionale cultuurcampagne.
- 2. Integraliteit:** jeugdhulp inzetten vanuit integraliteit, systeemgericht en zowel sector- als domein overstijgend. Onder andere:
 - Implementatie Gedeelde Verklarende analyse (GVA): We zetten in 2027 verder in op de principes en visie van de Gedeelde Verklarende Analyse (GVA) vanuit de betrokken partijen (onder andere Gecertificeerde Instellingen (GI's), toegang en zorgaanbieders) en we zetten bij complexe problematiek een breed uitgevoerd analyse(instrument) in.
 - Zorg in onderwijstijd (ZiO): na een akkoord door alle colleges over de regionale inkoopstrategie ZiO zal in 2027 de inkoop verder worden afgerond. ZiO zal officieel van start gaan per schooljaar 2027-2028.
 - Aanbesteding crisis: De contracten voor crisishulp zijn per 1 januari 2026 met 1 jaar verlengd. De nieuwe overeenkomst omvat naast het contract ook nadrukkelijk een samenwerkingsovereenkomst met daarin de rollen, taken en verantwoordelijkheden van alle partners. De overeenkomst treedt in werking 1-1-2027.
- 3. Verblijf:** Meer kinderen groeien veilig op, thuis of in de omgeving (zo thuis mogelijk). Onder andere:
 - Visie en Doorontwikkeling verblijf: in 2026/2027 worden de uitgangspunten en contouren voor de visie op verblijf verder uitgewerkt. Uiteindelijk landen deze in het project 'brede inkoop Samen voor Jeugd' (de inkoopstrategie) om daarmee het nieuwe beleid op verblijf duurzaam te borgen.

- Coördinatiepunt wonen en verblijf (CPWV): het CPWV biedt inzicht in zorgbehoeften, beschikbare plekken en doorstroom in de hele regio waardoor jongeren binnen verblijf sneller op een passende plek terecht komen. Aan deze pilot wordt uitvoering gegeven.

4. Organisatie: verbeteren van de organisatie, inkoop en beschikbaarheid van specialistische jeugdhulp. Onder andere:

- GR-vorming Samen voor Jeugd: Vanuit de Wet verbetering beschikbaarheid jeugdhulp (Wvbj) is verplicht gesteld dat de regio's een GR vormen. De ontwikkeling van Samen voor Jeugd tot een robuuste gemeentelijke samenwerking passend bij de wet GR versterkt de regionale sturing op inkoop, capaciteit, beleid, toegang en kwaliteit. Volgens de voorlopige planning volgt eind 2026 de zienswijze procedure en april 2027 vaststelling door de gemeenteraden.
- Brede inkoop(strategie) Samen voor Jeugd: We gaan van losse inkoopprocedures naar één grotere procedure en een brede inkoop(strategie) voor in ieder geval jeugdhulp specialistisch, hoog specialistisch en (kleinschalig) verblijf onder valt. Ook hier wordt in 2027 verder aan gewerkt. Per 1-1-2028 moeten de nieuwe overeenkomsten gereed zijn.

Uitvoering geven aan het uitvoeringsplan OKO/Kempenbranie 2027 en verder

In 2026 wordt het uitvoeringsplan OKO (Opgroeien in een Kansrijke Omgeving) /Kempenbranie 2025-2026 geëvalueerd door het kernteam onder leiding van de coördinator Kempenbranie. De monitoring op de VO-scholen vindt plaats eind 2026 en de dialoogsessie waarin de cijfers worden gepresenteerd in het voorjaar van 2027. Parallel hieraan wordt er gewerkt aan een nieuw uitvoeringsplan vanaf 2027 en wordt er verder uitvoering gegeven aan alle lopende projecten. Denk daarbij aan: de Geluksmobiel, de gezonde sportclub/ jeugdpanel, het communicatieplan, de overgang van PO-VO en positief opvoeden/ pedagogisch partnerschap.

Ontwikkelingen

Hervormingsagenda Jeugd en commissie van Ark

Door betrokken partijen, het Rijk, VNG, aanbieders en cliëntenorganisaties, is de landelijke Hervormingsagenda (HVA) Jeugd vastgesteld. Reden hiervoor is onder andere de landelijke stijging van het aantal jongeren en uitgaven in jeugdzorg. In de Hervormingsagenda wordt 'de beweging naar voren' benadrukt en zijn diverse veranderingen vastgesteld, waaronder de inzet op normaliseren, de (door)ontwikkeling Stevige Lokale Teams en afbouw van residentiele jeugdhulp. Ook in 2027 blijft de HVA richtinggevend voor de ontwikkeling van het jeugdstelsel.

Mede naar aanleiding van de adviezen van de commissie Van Ark (2025) hebben Rijk en gemeenten afspraken gemaakt over aanvullende financiële middelen binnen het jeugdhulpstelsel. Hoewel voor de periode tot en met 2027 extra middelen beschikbaar zijn gesteld, blijft er aandacht voor de financiële houdbaarheid van het jeugdstelsel op de langere termijn. Een nieuw advies van de commissie Van Ark volgt in 2028.

Wet Verbetering beschikbaarheid jeugdhulp

In april 2025 is deze wet aangenomen als onderdeel van de Hervormingsagenda Jeugd en een belangrijke stap naar betere beschikbaarheid van (hoog)specialistische jeugdhulp. Deze pakken wij als Kempengemeenten ook in 2027 verder op regionaal niveau met Samen voor Jeugd op. Dit betekent bijvoorbeeld dat gemeenten verplicht worden samen te werken bij de inkoop van dure en complexe zorg en er wordt voorgeschreven wat er minimaal op regionaal niveau gezamenlijk ingekocht moet worden. Ook dienen jeugdhulpregio's een GR (gemeenschappelijke regeling) te vormen (zie hierboven).

Wetsvoorstel reikwijdte Jeugdwet

Het wetsvoorstel Reikwijdte Jeugdwet is een voorgestelde aanpassing van de Jeugdwet. Het doel is om de sterk gestegen vraag naar jeugdhulp en bijbehorende kosten te beperken. Dit gebeurt door duidelijker af te bakenen wanneer specialistische hulp nodig is en wanneer lichte ondersteuning of de eigen omgeving volstaat. De wet is in 2026 in consultatie geweest en de Rijksoverheid streeft voorlopig naar een inwerkingtreding na 1 januari 2027.

Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming

In 2026 is de programmaperiode van het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming landelijk afgerond, inclusief de proeftuinen. Vanaf 2027 wordt deze beweging verder voortgezet binnen een landelijk vervolgprogramma.

Er is onder andere een veranderstrategie opgesteld, welke beschrijft hoe gemeenten, overheid en jeugdregio's tussen 2026-2029 werken aan betere hulp bij huiselijk geweld en kindermishandeling. De verwachting is ook hier dat (stevige) lokale teams een steeds belangrijkere rol krijgen voor gezinnen (en kinderen) die met deze problematiek te maken hebben.

Beleidskaders

- Meerjarenbeleidskader Jeugd de Kempen 2026-2029
- Uitvoeringsplan jeugd 2026, behorend bij MJBK Jeugd de Kempen 2026-2029
- Verordening Jeugdhulp 2026
- Beleidsnotitie Kempenbranie 2022-2026 en uitvoeringsplan 2025-2026
- Meerjarenplan en uitvoeringsplan Samen voor Jeugd 2026-2029
- Brede visie Welzijn gemeente Bladel

Welzijn

Maatschappelijk effect

Met de 37 ambities uit de 'Brede visie Welzijn' en de uitvoeringslijnen uit het uitvoeringsplan geven we vanuit een integrale en brede kijk op welzijn vorm aan het versterken en ondersteunen van het welzijn van onze inwoners en de sociale cohesie. De Brede visie Welzijn is opgesteld aan de hand van 4 visielijnen, Opgroeien, Vitaal, Inclusief en Leefomgeving en heeft een uitvoeringsplan met 6 uitvoeringslijnen. In deze paragraaf is beschreven wat we met de Brede Visie Welzijn willen bereiken en wat we, aanvullend aan doorlopende activiteiten, per uitvoeringslijn gaan doen.

Wat willen we bereiken?

We willen dat ieder kind kansrijk, gezond en veilig kan opgroeien, inwoners voor zichzelf en elkaar zorgen, niemand belemmeringen ervaart als het gaat om deelname aan de samenleving, inwoners zich thuis voelen in gemeente Bladel en actief betrokken zijn bij de samenleving en de leefomgeving een positieve bijdrage levert aan een gelukkig, gezond, veilig en participerend bestaan.

Wat gaan we doen?

Lokale Inclusie Agenda

In 2027 wordt verdere uitvoering gegeven aan acties uit de lokale inclusie agenda, de agenda wordt geëvalueerd en samen met maatschappelijke partners met ervaringskennis wordt een geactualiseerde lokale inclusie agenda opgesteld voor 2028 en verder.

Optimaliseren toegang tot ondersteuning en zorg

Het optimaliseren van de toegang pakken we via meerdere paden aan, zowel Kempisch als lokaal. Kempisch starten we met een analyse van de kenmerken van een goede toegang en lokale teams bij onze uitvoeringsorganisaties GRSK en KempenPlus. Dit omdat elke gemeente uitdagingen ondervindt rondom toegang en lokale teams en we nauw samenwerken binnen de gemeenschappelijke regelingen. In februari 2027 hebben we scherp hoe de opgave rondom toegang en lokale teams opgepakt kan worden; lokaal, regionaal of een combinatie van beide.

Ook starten we lokaal met een proeftuin voor een laagdrempelig inlooppunt. In de voormalige Visit locatie aan de Markt geven we hier samen met maatschappelijke partners invulling aan en onderzoeken we wat werkt. Inwoners kunnen hier terecht met vragen over hulp en ondersteuning. Daarnaast wordt het bestaande aanbod meer zichtbaar en organisaties van professionals en vrijwilligers kunnen elkaar makkelijker vinden om laagdrempelig samen te werken.

Informatievoorziening en (digitale) sociale kaart

In het laatste half jaar van 2026 werken we aan de uitwerking van een heldere en toegankelijke (digitale) sociale kaart. Het is nog niet duidelijk in welke vorm dit zal zijn (of dit een pagina op de gemeentelijke website wordt, een externe webpagina of een andere invulling). In 2027 zal de nieuwe wijze van informatievoorziening vindbaar zijn voor inwoners.

Programmamanagers gemeenschapshuizen

In november 2026 start de 'Programma Adviseur & Verbinder' in MFA BRUIS en MFA Hart van Hapert. De functie zal eind 2027 worden geëvalueerd.

Jongerenwerk: De basis op orde

Met onze samenwerkingspartners gaan we nieuwe afspraken maken voor 2027 over de invulling van het jongerenwerk. Hierbij zijn onze vastgestelde beleidsvisies leidend.

De samenwerking van het jongerenwerk met scholen, (sport)verenigingen, CJG+ en MFA's wordt in 2027 verder versterkt. Samen met de programma-adviseur en -verbinder van MFA BRUIS en MFA Hapert en het jongerenwerk wordt een passende ruimte ingericht in MFA BRUIS, zo mogelijk al in 2026. Ook wordt de samenwerking met andere partners gezocht en versterkt om een divers en aantrekkelijk aanbod te creëren voor jongeren.

Mentale gezondheid en psychische problematiek

In 2027 zetten we in op het versterken en bespreekbaar maken van mentale gezondheid in verschillende levensfasen. We geven uitvoering aan de lokale en regionale aanpak suïcidepreventie en versterken samen met de GGD, het CJG+ en het onderwijs de structurele aandacht voor gezondheid en welbevinden van kinderen.

Beleidskaders

- Welzijn Bladel - een brede visie op welzijn
- Uitvoeringsplan Brede Visie Welzijn
- Omgevingsvisie Bladel 2040 - Vitaal Bladel, alles bij de hand
- Lokale Inclusie Agenda (LIA) gemeente Bladel 2025-2027

Verbonden partijen

- KempenPlus
- Samenwerking Kempengemeenten (GRSK)
- Gemeentelijke gezondheidsdienst Brabant-Zuidoost (GGD)

Beleidsindicatoren

Naam Indicator	2021	2022	2023	2024	2025	Bron
Banen per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 - 64 jaar	1.169,4	1.177,7	1.178,0	1.191,2	n.n.b.	www.waarstaatjegemeente.nl
Jongeren met een delict voor de rechter % van 12 t/m 21 jaar	1%	1%	1%	1%	n.n.b.	www.waarstaatjegemeente.nl
Kinderen in uitkeringsgezin	2%	2%	2%	2%	n.n.b.	www.waarstaatjegemeente.nl
Netto arbeidsparticipatie % werkzame beroepsbevolking	74,1%	74,5%	75,6%	75,6%	75,7%	www.waarstaatjegemeente.nl
Werkloze jongeren	1%	1%	1%	1%	n.n.b.	www.waarstaatjegemeente.nl
Personen met een bijstandsuitkering per 10.000 inwoners	114,5	91,70	81,8	81	76,2	www.waarstaatjegemeente.nl
Lopende re-integratievoorzieningen per 10.000 inwoners van 15 - 64 jaar	100,0	130,2	144,3	152,7	n.n.b.	www.waarstaatjegemeente.nl
Jongeren met jeugdhulp % van alle jongeren tot 18 jaar	11,6%	9,8%	10,6%	13,1%	n.n.b.	www.waarstaatjegemeente.nl
Jongeren met jeugdbescherming % van alle jongeren tot 18 jaar	0,7%	0,5%	0,7%	0,7%	n.n.b.	www.waarstaatjegemeente.nl
Jongeren met jeugdreclassering % jongeren van 12 - 23 jaar	0,3%	0,4%	0,4%	0,5%	n.n.b.	www.waarstaatjegemeente.nl
Cliënten met een maatwerkarrangement WMO per 10.000 inwoners	700	730	730	670	690	www.waarstaatjegemeente.nl

Wat mag het kosten?

Accommodaties

De geraamde lasten bestaan uit kapitaal- en exploitatielasten van de gemeenschapshuizen in de verschillende kernen. De geraamde baten hebben betrekking op huurinkomsten.

Algemeen toegankelijk individuele ondersteuning

De geraamde lasten in 2027 bestaan uit doorberekende salariskosten, de bijdrage aan de GGD, subsidies conform welzijnsplan en uitgaven zoals beschreven in het beleidskader maatschappelijke ondersteuning.

Voorliggende voorzieningen

De verwachte lasten binnen dit subtaakveld hebben met name betrekking op doorberekende salariskosten, subsidies conform welzijnsplan en huur.

Arbeidsparticipatie

In de begroting is rekening gehouden met formatie voor garantiebannen binnen de gemeentelijke organisatie. Een deel van de kosten krijgen we via loonkostensubsidie van KempenPlus gecompenseerd. Daarnaast zijn hier lasten geraamd voor activiteiten die worden uitgevoerd door KempenPlus.

Overige lokale initiatieven

De gemeente ontvangt een specifieke uitkering van het Rijk in het kader van de Wet Inburgering 2021. De specifieke uitkering wordt ingezet ter bekostiging van inburgeringsvoorzieningen, onder andere door inzet van KempenPlus. Verder wordt ook in 2027 de inzet van een jongerenwerker voorgezet

Wmo en jeugd

De ontwerpbegroting 2027 en begrotingswijziging 2026 van de Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking Kempengemeenten (GRSK) leiden tot bijstellingen vanaf 2026 voor het onderdeel Maatschappelijke dienstverlening. De begrotingswijziging 2026 werd behandeld in de raadsvergadering van 26 februari 2026. In de raadsvergadering van 21 mei 2026 is de ontwerpbegroting 2027 voorgelegd aan de raad. Het raadsvoorstel en de bijbehorende stukken voorzien in een naderende toelichting op deze bijstelling.

Inkomensregelingen

Op basis van de ontwerpbegroting 2027 en 1e begrotingswijziging 2026 van KempenPlus zijn lasten bijgesteld. In de raadsvergadering van 21 mei 2026 is de ontwerpbegroting 2027 voorgelegd aan de raad. Het raadsvoorstel en de bijbehorende stukken voorzien in een naderende toelichting op deze bijstelling.

Vrijwilligers

De verwachte stijging van lasten in 2027 en 2028 heeft betrekking op het indicatiefrij herstelcentrum. Sinds juli 2024 is met behulp van de Regionale Subsidieregeling Innovatie Beschermd wonen van regio Eindhoven een herstelcentrum voor mensen met psychische kwetsbaarheid ontwikkeld. Hier worden indicatievrije dagbesteding, herstelgroepen en logeerbedden geboden. De Regionale Subsidieregeling Innovatie Beschermd wonen loopt na 31 december 2026 af en houdt op te bestaan. Gelet op regionale en landelijke ontwikkelingen en in afwachting van regionale of landelijke (co)financiering willen de Kempengemeenten de kennis en kunde met betrekking tot herstelzorg in stand houden. Daarnaast kan het wegvallen van de voorziening zorgen voor een sterke toename in aantallen en kosten van geïndiceerde Wmo-voorzieningen. Een maatschappelijke kosten-baten analyse tijdens de pilotperiode van het huidige herstelcentrum laat zien dat kosten voor geïndiceerde Wmo-voorzieningen hoger liggen dan de kosten voor een herstelcentrum in deze vorm.

Bedragen (bedragen x € 1.000,-)	Rekening		Begroting		Begroting		Meerjarenraming					
	2025		2026		2027		2028		2029		2030	
Lasten												
participatie:												
accommodaties	n	-3.392	n	-4.587	n	-4.328	n	-4.198	n	-4.174	n	-4.153
algemeen toegankelijke individuele ondersteuning	n	-1.722	n	-2.100	n	-738	n	-744	n	-451	n	-451
mantelzorg	n	-57	n	-62	n	-51	n	-51	n	-51	n	-51
voorliggende voorzieningen	n	-540	n	-524	n	-524	n	-524	n	-524	n	-524
arbeidsparticipatie	n	-129	n	-282	n	-272	n	-272	n	-272	n	-272
overige lokale initiatieven	n	-665	n	-942	n	-917	n	-832	n	-820	n	-820
wijk GGZ	n	-10										
wmo:												
zorgloket	n	-825	n	-796	n	-791	n	-792	n	-790	n	-790
maatwerkdienstverlening 18+	n	-6.177	n	-6.648	n	-6.782	n	-6.784	n	-5.825	n	-5.825
inkomensregelingen:												
inkomensvoorzieningen	n	-11.592	n	-13.083	n	-12.639	n	-12.356	n	-12.127	n	-11.957
minimabeleid	n	-428	n	-500	n	-487	n	-487	n	-487	n	-487
schuldhulpverlening	n	-6	n	-10	n	-10	n	-10	n	-10	n	-10
jeugd:												
preventie	n	-1.061	n	-1.531	n	-1.586	n	-1.587	n	-1.592	n	-1.591
maatwerkdienstverlening 18-	n	-5.344	n	-5.490	n	-4.756	n	-4.703	n	-4.700	n	-4.700
geëscaleerde zorg 18-	n	-670	n	-996	n	-566	n	-566	n	-566	n	-566
vrijwilligers (waardering / ondersteuning)	n	-109	n	-95	n	-522	n	-543	n	-95	n	-95
Totaal lasten	n	-32.727	n	-37.646	n	-34.969	n	-34.449	n	-32.484	n	-32.292

4.7 Volksgezondheid en milieu

Gezonde leefomgeving

Maatschappelijk effect

Iedere inwoner heeft gelijke kansen op een goede gezondheid, ongeacht sociaaleconomische status, leeftijd of achtergrond. Daarbij verstaan we onder gezondheid meer dan de afwezigheid van ziekte. Vanuit het gedachtegoed van positieve gezondheid zetten we in op het versterken van het lichamelijk, mentaal en sociaal welbevinden en de kwaliteit van leven van inwoners.

Een gezonde fysieke én sociale leefomgeving ondersteunt inwoners om gezond te leven, naar vermogen mee te doen en een betekenisvol leven te leiden. Daarom stimuleren we een leefomgeving die uitnodigt tot ontmoeten, bewegen, ontspannen, cultuur beleven en meedoen. Sport en cultuur dragen bij aan gezondheid, sociale verbinding en persoonlijke ontwikkeling.

Ambitie Volksgezondheid

We willen de publieke gezondheid beschermen en bevorderen, gezondheidsverschillen verkleinen en bijdragen aan een gezonde leefomgeving waarin gezonde keuzes vanzelfsprekend en toegankelijk zijn. In lijn met de Wet publieke gezondheid, de landelijke nota gezondheidsbeleid en het lokaal gezondheidsbeleid werken we hier samen met inwoners en maatschappelijke partners aan. De regionale werkagenda AZWA vormt daarbij een belangrijk uitvoeringskader.

Wat willen we bereiken?

In 2027 versterken we de publieke gezondheid door te investeren in een gezonde leefomgeving, een sterke sociale basis en een gezonde leefstijl. Zo dragen we bij aan gelijke kansen op gezondheid, verkleinen we gezondheidsverschillen en creëren we de voorwaarden voor een gemeente waarin inwoners gezond kunnen opgroeien, gezond en vitaal ouder worden en naar vermogen kunnen meedoen.

Wat gaan we doen?

Gezonde leefstijl

Een gezonde leefstijl begint bij een omgeving waarin gezond leven de vanzelfsprekende keuze is. Daarom werken we samen met lokale en regionale partners aan gezondheidsbevordering, het bevorderen van een gezond gewicht, valpreventie en middelenpreventie. Hieraan geven we onder andere uitvoering via de ketenaanpak Kind naar Gezonder Gewicht (KnGG), de ketenaanpak Valpreventie en SKIP.

Kansrijk opgroeien

Een goede start legt de basis voor een gezond leven. Daarom versterken we de samenwerking tussen zorg, welzijn, onderwijs en kinderopvang, zodat kinderen en gezinnen tijdig de juiste ondersteuning en begeleiding krijgen. Hieraan geven we onder andere uitvoering via Kansrijke Start en Nu Niet Zwanger, in samenwerking met lokale en regionale partners.

Mentale gezondheid

Mentale gezondheid is een belangrijke voorwaarde om gezond te leven en mee te kunnen doen. Daarom versterken we samen met zorg-, welzijns- en onderwijspartners de mentale weerbaarheid van inwoners door vroegsignalering, het versterken van beschermende factoren en een samenhangende aanpak van mentale gezondheid. Hieraan geven we onder andere uitvoering via de regionale en lokale aanpak suïcidepreventie en Welzijn op Recept.

Vitaal ouder worden

Gezond en zelfstandig ouder worden vraagt om een sterke sociale basis en een leefomgeving die gezond ouder worden ondersteunt. Daarom versterken we de samenwerking tussen zorg- en welzijnspartners en stimuleren we dat inwoners zo lang mogelijk vitaal en zelfstandig kunnen blijven. Hieraan geven we onder andere uitvoering via de ketenaanpak Valpreventie.

Gezonde leefomgeving

De inrichting van de fysieke en sociale leefomgeving heeft invloed op de gezondheid van inwoners. Daarom werken we samen met andere beleidsterreinen aan een leefomgeving die uitnodigt tot bewegen, ontmoeten,

cultuur beleven en meedoen. Ook beperken we gezondheidsrisico's die samenhangen met klimaatverandering en andere omgevingsfactoren.

Wettelijke taken publieke gezondheid

De gemeente voert de wettelijke taken uit de Wet publieke gezondheid uit en vertaalt landelijke en regionale ontwikkelingen naar de lokale praktijk. Waar nodig actualiseren we het lokaal gezondheidsbeleid en versterken we de samenwerking met de GGD en andere maatschappelijke partners. De wettelijke taken omvatten onder andere infectieziektebestrijding, gezondheidsmonitoring en de jeugdgezondheidszorg.

AED-dekking

Een goed bereikbaar netwerk van AED's vergroot de veiligheid in de gemeente. Daarom ondersteunen we het onderhoud en de vervanging van AED's en zetten we de samenwerking met de AED-werkgroep voort.

Ambitie Milieu

Emissies van schadelijke stoffen voor mens en milieu in lucht, bodem en water nemen af. Dit draagt bij aan een gezonde fysieke leefomgeving en een betere volksgezondheid.

Wat willen we bereiken?

We streven naar een gezonde fysieke leefomgeving waarin de kwaliteit van lucht, bodem en water op orde is en waarin milieubelasting zoveel mogelijk wordt beperkt. Daarnaast willen we gezondheidsrisico's en milieuhinder voorkomen en zorgen voor een duurzame ontwikkeling van onze gemeente. Hierbij is het belangrijk dat inwoners en bedrijven zich bewust zijn van hun invloed op de leefomgeving en worden gestimuleerd om duurzame keuzes te maken.

Wat gaan we doen?

In 2026 voeren we onze wettelijke taken uit op het gebied van milieuvergunningverlening, toezicht en handhaving. Daarbij werken we samen met de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant. We bewaken de kwaliteit van bodem, lucht en water en betrekken milieuaspecten bij ruimtelijke ontwikkelingen en de uitvoering van de Omgevingswet. Daarnaast zetten we ons in voor het voorkomen en beperken van overlast door geluid, geur, luchtverontreiniging en risico's op het gebied van externe veiligheid. Ook blijven we inwoners en ondernemers informeren en ondersteunen bij duurzame initiatieven die bijdragen aan een schonere, gezondere en toekomstbestendige leefomgeving.

Ambitie riolering – Rijksbeleid/ wettelijke taak

Wat willen we bereiken?

Een goed functionerende riolering is essentieel voor de volksgezondheid. We voorzien in de wettelijke taakstelling voor zorgplicht op het gebied van inzamelen en afvoeren van afvalwater, innemen en verwerken van hemelwater en afvoeren van structureel overtollig grondwater. Hierdoor beperken we gezondheidsrisico's en wateroverlast. Klimaatadaptatie en burgerparticipatie zijn expliciet onderdeel hiervan.

Wat gaan we doen?

Gezien de sterke overlap tussen de doelstellingen voor riolering en klimaatadaptatie, snijden de meeste beleidsontwikkelingen en projecten aan beide kanten. De informatie voor riolering is daarom gezamenlijk opgenomen onder 'wat gaan we doen voor klimaatadaptatie?'. Investerings t.a.v. riolering zijn bovendien opgenomen in de paragraaf kapitaalgoederen.

Ambitie afval en grondstoffen – Rijksbeleid/ wettelijke taak

Wat willen we bereiken?

Inzameling en verwerking van afval beperkt schadelijke emissies naar de leefomgeving. Dit komt ten goede aan de volksgezondheid. We werken aan een circulaire economie waarin producten en grondstoffen zolang mogelijk in de keten blijven, en waarde wordt gecreëerd uit afvalstromen.

Hieruit volgt dat we inzetten op scheiding van afvalstromen, zodat de hoeveelheid restafval verder afneemt, afvalstromen steeds meer als grondstof worden benut en de kosten voor inwoners beheersbaar blijven.

Wat gaan we doen?

De Kadernota Grondstoffen 'Samen op weg naar een Circulaire Kempengemeenschap!' dateert uit 2019. In 2027 gaat deze kadernota geactualiseerd worden en stellen we een uitvoeringsplan op dat aansluit op het huidige beleid. Daarmee dragen we blijvend bij aan onze ambities op het gebied van duurzaamheid en circulaire economie. In dit plan staan drie pijlers centraal:

- Milieu: afvalpreventie, minder restafval, betere scheiding en meer recycling en hergebruik van grondstoffen.
- Service: toegankelijke voorzieningen en duidelijke, begrijpelijke informatie.
- Kosten: beheersbare afvalkosten, toepassing van het principe 'de vervuiler betaalt' en een eerlijke, zo laag mogelijke afvalstoffenheffing. De kosten vallen onder de gesloten exploitatie afvalinzameling en zijn daarmee budgetneutraal.

Daarnaast blijven we investeren in goede voorzieningen om afvalstromen gescheiden in te zamelen. De realisatie van een grondstoffencentrum of gemoderniseerde milieustraat is een voorbeeld hiervan. In 2027 wordt een keuze gemaakt voor de locatie en invulling van de nu verouderde milieustraat en er zal gewerkt worden aan de verdere voorbereidingen die nodig zijn. Daarnaast zal er planmatig worden gekeken naar verschillende inzamelmiddelen zoals ondergrondse containers bij complexen, glas- en textielcontainers en prullenbakken verspreid binnen de gemeente.

We ondersteunen inwoners met duidelijke informatie, aansprekende communicatie en toezicht bij het juist aanbieden van afvalstromen. We onderzoeken hoe we de inzameling en verwerking verder kunnen verbeteren en benutten kansen voor innovatie en samenwerking met partners. Tot slot monitoren we de resultaten en sturen we bij waar dat nodig is om onze doelstellingen te halen.

Wat weten we nog meer?

De gemeente blijft inzetten op het verminderen van restafval, het verbeteren van afvalscheiding en het verhogen van de kwaliteit van ingezamelde grondstoffen. Hiermee draagt Bladel bij aan de transitie naar een circulaire economie en aan de landelijke doelstelling om in 2030 minimaal 60% van het huishoudelijk afval te recyclen en in 2050 volledig circulair te zijn.

Daarnaast wordt ingezet op verdere verbetering van de kwaliteit van de PMD-stroom (plastic verpakkingen, metalen verpakkingen en drankenkartons).

In 2026 worden hiervoor maatregelen ingezet op het gebied van communicatie, voorlichting en inzameling. De effecten hiervan worden naar verwachting zichtbaar in 2027. Op basis van de huidige kwaliteitsmetingen valt Bladel in kwaliteitsstaffel 2 van het Verpact-vergoedingssysteem (75% tot 84,9% PMD-aandeel). Het doel is door te groeien naar kwaliteitsstaffel 1, waarvoor een PMD-kwaliteitspercentage van minimaal 85% vereist is. Hiermee wordt zowel een bijdrage geleverd aan hoogwaardige recycling van grondstoffen als aan het vergroten van de inkomsten uit Verpact-vergoedingen.

Beleidskaders

- Omgevingsvisie Bladel 2040: Vitaal Bladel, alles bij de hand
- Bladel Gezond! Gezondheidsbeleid gemeente Bladel
- Plan van Aanpak Gezond en Actief Leven Akkoord gemeente Bladel
- Gemeentelijk RioleringsPlan 2021-2025 Bladel
- Nota bodembeheer
- Kadernota Grondstoffen "Samen op weg naar een Circulaire Kempengemeenschap!"

Natuur en Klimaat

Maatschappelijk effect

In 2050 moet de gemeente Bladel klimaatbestendig zijn ingericht. De openbare ruimte is heringericht met als resultaat een aantrekkelijke groene leefomgeving, die beter bestand is tegen te veel en te weinig water. Volksgezondheidsrisico's zijn beperkt en er is voldoende schoon drinkwater beschikbaar. Het oppervlaktewater is schoon, heeft een aantrekkelijke werking en versterkt de natuur. Op particulier terrein is er duidelijk wat veranderd. Tuinen zijn minder verhard, daken zijn vergroend en er zijn op veel plaatsen voorzieningen om overvloedige

neerslag te verwerken en te hergebruiken. Het omgaan met de effecten van het veranderende klimaat op onze natuur en onze leefomgeving.

Ambitie klimaatadaptatie – Rijksbeleid/ wettelijke taak

Gemeente Bladel is in 2050 klimaatbestendig en water robuust.

Wat gaan we doen?

Landelijke ontwikkelingen

In 2024 is de Europese Richtlijn Stedelijk Afvalwater herzien. Vanaf 2027 wordt de oude richtlijn ingetrokken en vanaf 2028 moet de Europese Richtlijn ook verankerd zijn in nationale wetgeving (Omgevingswet). In de nieuwe Europese Richtlijn zijn strengere kwaliteitseisen gesteld voor de inzameling en behandeling van huishoudelijk afvalwater. Zo moet data over de werking van het riool- en zuiveringssysteem openbaar toegankelijk worden, moet het afvalzuiveringsproces minder energie gaan verbruiken én moeten ook medicijnresten worden verwijderd. Vooruitlopend hierop loopt al enkele jaren een gezamenlijk meetspoor met het waterschap én is de rioolwaterzuiveringsinstallatie in Hapert al uitgebreid met een pilotsysteem voor het verwijderen van medicijnresten.

Regionale ontwikkelingen

Gemeente Bladel heeft een Bestuursakkoord Water gesloten met de samenwerkingspartners in het Klimaatportaal Zuidoost-Brabant. Doel is het behalen van efficiëntie in de waterketen en het samenwerken aan de opgaven uit het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie. Eind 2026 ligt in de stuurgroep de haalbaarheidsstudie voor grondwateraanvulling in het gebied tussen Casteren en Hoogeloon voor. Mogelijk wordt gekozen voor gezamenlijke voortzetting van het project in 2027. Als alternatief kan gemeente Bladel zelf overwegen het project verder vorm te geven. Eind 2027 loopt het huidige Bestuursakkoord Water af. Er wordt daarom gewerkt aan een nieuw Bestuursakkoord dat eind 2027 aan de stuurgroep wordt voorgelegd.

Beleidsonderzoek- en ontwikkeling

Het Gemeentelijk Rioleringsplan en de Uitvoeringsagenda Klimaatadaptatie lopen eind 2026 af. Daarom werken we in 2027 aan een integraal Omgevingsprogramma Klimaatadaptatie en Riolerings, waarin de opgaven op het gebied van water, riolering en klimaatadaptatie in samenhang worden beschouwd. Ter voorbereiding actualiseren we de klimaatstresstesten en brengen we de gevolgen en risico's van klimaatverandering opnieuw in beeld. Op basis hiervan wordt een discussienota opgesteld waarin het toekomstige ambitieniveau wordt afgewogen in relatie tot de schaal en financiële mogelijkheden van de gemeente Bladel. De financiële vertaling van het nieuwe programma wordt betrokken bij de besluitvorming over de begroting en rioolverordening 2028. Daarnaast werken we aan een Handboek Klimaatadaptatie met eisen en ontwerpprincipes voor nieuwe ontwikkelingen en de inrichting van de openbare ruimte, waarbij de juridische verankering deels doorloopt in de nieuwe planperiode.

Gemeente brede projecten

Er is een Integraal actieplan hitte in ontwikkeling voor de domeinen gezondheid, gebied en gebouw. Voor het domein gebied werken we in 2027 aan het plaatsen van smeerpalen in de centrumgebieden en centrale pleinen per dorpskern, het inventariseren en inrichten van koelteplekken in de openbare ruimte, inventariseren van behoeftes van scholen bij het hittebestendig inrichten van schoolpleinen en verantwoord opdrachtgeverschap in perioden van hitte. Voor het domein gezondheid zetten we in op het beperken van gezondheidsrisico's door hitte. Daarbij hebben we extra aandacht voor inwoners die door hitte meer gezondheidsrisico lopen. We vergroten de bewustwording over de gevolgen van hitte en werken samen met maatschappelijke partners om inwoners tijdens warme perioden zo goed mogelijk te bereiken.

Participatie en communicatie

De gemeenteraad heeft een structureel budget van in totaal € 160.000 beschikbaar gesteld voor de klimaatadaptatie-opgave. Hieruit is er geld beschikbaar voor projecten, onderzoeken, beleidsontwikkeling en participatie/ communicatie. Conform het Coalitieakkoord 2026-2030 is het ambitieniveau voor participatie en communicatie t.a.v. klimaatadaptatie herijkt. Dit houdt in dat eind dit jaar de subsidie (her)gebruiken regenwater en platform Blauwgroen Bladel worden beëindigd. Dit resulteert in een structurele verlaging van het klimaatadaptatie budget van € 50.000 per jaar. In 2027 wordt het nieuw programma klimaatadaptatie & riolering vastgesteld door het college waarin conform het coalitieakkoord 2026-2030 de resterende structurele verlaging van € 50.000 wordt meegenomen.

Projecten Casteren

De maatregelen in de openbare ruimte richten zich in 2027 voornamelijk op het bestrijden van wateroverlast en droogte. Dit gebeurt door het voorbereiden en uitvoeren van acties die de infiltratie- en bergingscapaciteit van het watersysteem in de dorpskernen verbeteren. In Casteren wordt het gemengde riool aan het Kerkeneind vervangen door een gescheiden riool. Daarnaast worden regenwaterverbindingen gelegd tussen de dorpskern van Casteren en de nog te ontwikkelen klimaatbuffers aan de westzijde van de Gagelvelden. Ook onderzoeken we in Casteren hoe de riooloverstorten geoptimaliseerd kunnen worden.

Projecten Bladel

In de Industrieweg/ Bleijenhoek ligt het oudste riool in gemeente Bladel. Hier gaan we voor het eerst een groot-schalige rioolrenovatie uitvoeren. Hiermee beperken we de overlast voor bedrijven en aanwonenden doordat de weg maar enkele dagen dicht moet in plaats van enkele maanden. Ook hoeven we hier dan niet in verontreinigde bodem te graven. Met 1/3 van de vervangingskosten kunnen we de levensduur van het riool met 25 tot 30 jaar verlengen (halve afschrijftermijn). Dit is daarom ook kostenbesparend.

Gebiedsontwikkeling Hoeven 26 (te Reusel)

Begin 2027 wordt naar verwachting de planologische procedure bij gemeente Reusel- De Mierden afgerond. Hierna kan het perceel voor waterberging en EVZ worden aangekocht. Het eerste halfjaar van 2027 wordt ingezet voor de aanbestedingsprocedure. Uitvoering van de werkzaamheden start de zomervakantie 2027. Vooruitlopend hierop worden begin 2027 al aanpassingen gedaan aan het rioolsysteem op bedrijventerrein De Sleutel.

Groote Beerze traject De Vliegert – Molenweg

Provincie Noord-Brabant en waterschap De Dommel werken samen aan natuur- en watersysteemherstel in het beekdal van de Groote Beerze. In 2027 wordt het nieuwe hydrologische model gebouwd. Hiermee wordt duidelijk welke effecten het beekherstelproject kan hebben op het watersysteem in woning-uitleggebieden zoals Hapert-West en de bestaande dorpskern van Hapert. We nemen daarom als gemeente Bladel actief deel aan de werkgroep.

Raakvlakken reconstructie N284

De reconstructie van de N284 raakt diverse water- en rioolvoorzieningen (transportleidingen, duikers, klimaatbuffers, retenties, overstorten). In 2027 worden de benodigde maatregelen en aanpassingen technisch uitgewerkt.

Ambitie groen – gemeentelijk beleid

We versterken de kwaliteit en hoeveelheid groen en gaan verlies van biodiversiteit en genetische diversiteit tegen.

Wat gaan we doen?

Verhogen waterstanden in natuurgebieden

We blijven samenwerken met natuurorganisaties en het waterschap aan maatregelen die bijdragen aan het vasthouden van water in natuurgebieden en het herstel van een klimaatbestendige waterhuishouding. In de gemeentelijke groen- en bosgebieden treffen we maatregelen die de waterbergende capaciteit vergroten, waarbij klimaatadaptatie en het opvangen van piekbuien integraal worden meegenomen.

In 2027 zetten we de uitvoering van beekherstelprojecten en het bosbeheerplan voort. Daarbij blijft het verbeteren van de waterhuishouding een belangrijk speerpunt, met als doel de weerbaarheid van natuur en landschap tegen de gevolgen van klimaatverandering verder te vergroten.

Systeemherstel in buitengebied

De gemeente Bladel blijft zich ook in 2026 inzetten voor het versterken van de biodiversiteit en de landschappelijke kwaliteit van het buitengebied. In lijn met de provinciale doelstellingen voor het Natuurnetwerk Brabant (NNB) vervult de gemeente een actieve en regisserende rol bij het behoud, de versterking en waar mogelijk de uitbreiding van bestaande natuurgebieden. Daarbij zetten we in op systeemherstel, waarbij bodem, water, flora en fauna in samenhang worden hersteld en versterkt. Ook in 2026 blijven we zoeken naar koppelkansen met andere maatschappelijke opgaven, zoals klimaatadaptatie, een toekomstbestendige landbouw en recreatie.

Naast de inzet op biodiversiteitsversterking op gemeentelijke gronden, zoals bossen en vogelakkers, blijven we natuur- en landschapsherstel op particulier terrein stimuleren. Via onder andere de STILA-regeling en

Ervenplus ondersteunen we grondeigenaren bij het realiseren van landschappelijk waardevolle maatregelen, zoals de aanleg van hagen, poelen en streekeigen erfbeplanting. Hiermee dragen we gezamenlijk bij aan een groen, klimaatbestendig en biodivers buitengebied.

Verhogen biodiversiteit bebouwd gebied

De gemeente werkt aan het versterken van natuur en biodiversiteit, zowel in de dorpen als in het buitengebied. We zetten in op ecologisch beheer, inheemse beplanting, ecologische verbindingen en de ontwikkeling van productiebos naar natuurbos. Eind 2026 wordt het nieuwe groenbeleid ter vaststelling aan de raad voorgelegd.

Soortenmanagementplan (SMP)

Het SMP richt zich op gebouwde bewonende soorten zoals vleermuizen, gierzwaluwen en huismussen. Door hun verblijfplaatsen, knelpunten en kansen te onderzoeken, kunnen we werkzaamheden aan gebouwen combineren met het behouden en uitbreiden van leefruimte en nestmogelijkheden voor deze soorten.

In 2026 is gestart met het opstellen van het implementatieplan en de 0-meting. Na goedkeuring door de Omgevingsdienst Brabant-Noord en de provincie Noord-Brabant kan het jaarrond ecologisch onderzoek begin 2027 worden uitgevoerd. De resultaten hiervan vormen de basis voor het Soortenmanagementplan (SMP). Met dit plan voldoen we niet alleen aan de wettelijke verplichtingen op het gebied van soortenbescherming, maar dragen we ook bij aan een duurzame en natuurinclusieve leefomgeving voor mens en natuur.

Groene Long

In 2022 is de eerste fase van dorpspark De Groene Long gerealiseerd. De gemeenteraad heeft, met het vaststellen van het gebiedsplan en ontwerp, aangegeven een groene verbinding te willen tussen centrum Bladel en het dorpspark. Vanaf 2025 zijn de eerste stappen gezet richting de uitvoering, waaronder gesprekken met landschapsarchitecten en het opstellen van schetsen voor de inrichting. In 2027 ligt de nadruk op de afronding van fase 2 van De Groene Long. De uitvoering hiervan start in het najaar van 2026, waarna de werkzaamheden in 2027 worden voltooid.

Beleidskaders

- Omgevingsvisie Bladel 2040: Vitaal Bladel, alles bij de hand
- Kadernota klimaatadaptatie
- Uitvoeringsagenda Klimaatadaptatie 2022-2026
- Gemeentelijk RioleringsPlan 2021-2025
- Groenvisie "Groen tot in de kern-(en)" 2009-2024
- Groenstructuurplan 2018-2027

Meerjarenprogramma

A/B	omschrijving (bedragen x € 1.000,-)	investeringen					budgettaire voordelen / nadelen				
		2026	2027	2028	2029	2030	2026	2027	2028	2029	2030
A	Uitvoering GRP: klimaatmaatregelen		-591	-591	-591	-591			-29	-58	-103
A	Uitvoering GRP: vervanging gemalen		-88	-88	-88	-88			-7	-14	-24
A	Uitvoering GRP: vervanging riolering		-1.731	-1.731	-1.731	-1.731			-86	-170	-300
A	Rioolrechten: uitvoering GRP								122	242	427
A	Vervanging ondergrondse containers		-75	-75					-7	-14	-14
A	Dekking voorziening: vervanging ondergrondse containers								7	14	14
	Mutaties MIP		-2.485	-2.485	-2.410	-2.410					

(- = nadeel en + = voordeel)

Toelichting meerjarenprogramma

Uitvoering GRP

Het Gemeentelijk RioleringsPlan 2021-2025 is eind 2026 verlengd in afwachting van de ontwikkeling van een integraal omgevingsprogramma klimaatadaptatie en riolering. Deze wordt naar verwachting in 2027 vastgesteld. De financiële consequenties van het nieuwe programma zullen in de rioolheffingsverordening voor de begroting vanaf 2028 worden verwerkt.

De investeringen voor 2027 zijn opgenomen onder 'Wat gaan we doen voor klimaatadaptatie en riolering' van dit programma en onder de paragraaf kapitaalgoederen. De investeringsuitgaven passen binnen het meerjarenprogramma.

De oorlog in Iran en Oekraïne heeft geleid tot forse stijgingen in brandstof en materiaalkosten. Daarnaast kende 2026 een erg droge zomer. Hierdoor waren diverse kanalen en rivieren tijdelijk ontoegankelijk voor scheepvracht. Naar verwachting zal dit doorwerken in de kosten voor betonbuizen en rioolputten. Dit werkt door in de indexatie van de investeringen en daarmee de rioolheffing.

Vervanging ondergrondse containers

In de gemeente Bladel staan momenteel 24 ondergrondse containers op 22 locaties. Deze containers worden gebruikt voor de inzameling van drie afvalfracties: papier en karton, glas en restafval. Een aantal van deze containers is aan vervanging toe vanwege slijtage. Daarnaast zijn er vijf bovengrondse containers op vijf locaties die we op termijn willen vervangen door ondergrondse containers. Ook zijn er vier semi-ondergrondse containers op twee locaties, die we eveneens op termijn willen vervangen door ondergrondse containers.

Een ondergrondse container bestaat uit een inwerpzuil en een veiligheidsvloer boven de grond en uit een metalen binnenbak en een betonnen put onder de grond. De geprognostiseerde gemiddelde prijs van een complete ondergrondse container bedraagt circa € 15.000.

In totaal wordt rekening gehouden met de vervanging van 20 ondergrondse containers. Hiervoor is een investeringsbudget van € 300.000 opgenomen. De vervangingsopgave is oorspronkelijk verdeeld over vier jaren, waarbij wordt uitgegaan van gemiddeld vijf containers per jaar. In het MIP 2025-2028 is hiervoor een investeringsraming van € 75.000 per jaar opgenomen.

Om efficiëntievoordelen te benutten en kosten te beheersen, bundelen we deze vervangingsopgave met de andere Kempengemeenten. In samenwerking met Bizob bereiden we een gezamenlijke aanbesteding voor met als doel het afsluiten van een raamovereenkomst waaruit de benodigde containers op afroep kunnen worden geleverd.

De aanbestedingsprocedure wordt naar verwachting in september 2026 opgestart. Gezien de gebruikelijke doorlooptijd van circa zes maanden is de verwachting dat de aanbesteding in het eerste kwartaal van 2027 kan worden afgerond en de raamovereenkomst daarna in werking treedt. Hierdoor zal de daadwerkelijke vervanging van de containers later starten dan oorspronkelijk voorzien. De verschuiving van de uitvoering heeft gevolgen voor de fasering van de investeringen. De investeringsuitgaven die oorspronkelijk waren voorzien voor 2025 en 2026 zullen naar verwachting deels doorschuiven naar 2027 en latere jaren. De exacte financiële consequenties hiervan worden verwerkt in de Perspectiefnota 2027 en meegenomen bij de actualisatie van het Meerjarig Investeringsprogramma. Na afronding van de aanbesteding wordt de uitvoeringsplanning mede bepaald door de beschikbaarheid van de containers, de levertermijnen van de leverancier en de benodigde voorbereidende werkzaamheden op locatie.

Verbonden partijen

- Gemeentelijke gezondheidsdienst Brabant-Zuidoost (GGD)
- Klimaatportaal Zuidoost-Brabant
- Waterschap De Dommel

Beleidsindicatoren

Naam Indicator	2021	2022	2023	2024	2025	Bron
Omvang van huishoudelijk restafval (max. 100 kg/inwoner)	43 kg	39 kg	40 kg	40 kg	n.n.b.	www.waarstaatjegemeente.nl
Scheidingspercentage (min. 75%)	86,23%	85,45%	85,36%	85,20%	n.n.b.	Eigen data
Hernieuwbare elektriciteit	20,90%	28,10%	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	www.waarstaatjegemeente.nl
CO2-uitstoot in ton (In 2030 49% minder CO2 t.o.v. 1990, van 262.940 ton in 1990 naar 183.227 ton in 2030)	168.900	167.700	146.400	144.400	n.n.b.	Emissieregistratie

Wat mag het kosten?

Volksgezondheid

De gemeentelijke bijdrage aan de GGD is afgestemd op de begroting 2027 van de GGD. Daarnaast bestaan de verwachte lasten in 2027 uit projectkosten voor de basisgezondheidszorg, doorbelasting salariskosten, subsidies conform welzijnsplan, kapitaallasten en kosten voor overlastgevende jeugd. De geraamde opbrengsten bestaan uit huur van gemeente eigendommen en de rijksbijdrage SPUK breed.

Afval / riolering

Het saldo van de lasten en baten van afvalverwijdering en riolering worden meerjarig verrekend met de

voorzieningen egalisatie afvalstoffenheffing en egalisatie rioolheffing. De compensabele btw wordt meegenomen in de kosten, omdat het BTW-compensatiefonds gevoed wordt vanuit het Gemeentefonds (uitname).

Kwaliteit leefomgeving

De gemeentelijke bijdrage aan de ODZOB is gebaseerd op de begroting 2027 van de ODZOB. Daarnaast bestaan de geraamde lasten in 2027 uit doorberekende salariskosten en overige projectkosten.

Klimaat

De geraamde lasten in 2027 betreffen onder andere doorberekende salariskosten en exploitatielasten klimaat en energie.

In onderstaand overzicht wordt het totaal van de lasten en baten van volksgezondheid en milieu weergegeven.

Bedragen (bedragen x € 1.000,-)	Rekening		Begroting		Meerjarenraming							
	2025	2026	2027	2028	2029	2030						
Lasten												
volksgezondheid:												
preventie	n	-1.087	n	-1.403	n	-1.251	n	-1.273				
acute zorg	n	-1	n	-2	n	-2	n	-2				
riolering	n	-2.263	n	-2.800	n	-2.660	n	-2.763	n	-2.861	n	-3.047
duurzaam grondstoffengebruik / afval	n	-2.441	n	-2.442	n	-2.423	n	-2.429	n	-2.432	n	-2.432
kwaliteit van de leefomgeving:												
preventie	n	-979	n	-1.074	n	-1.156	n	-1.156	n	-1.156	n	-1.156
handhaving	n	-73	n	-67	n	-67	n	-67	n	-67	n	-67
natuur(aanleg)	n	-35	n	-43	n	-23	n	-23	n	-23	n	-23
klimaat	n	-942	n	-4.573	n	-646	n	-616	n	-616	n	-616
Totaal lasten	n	-7.821	n	-12.404	n	-8.222	n	-8.307	n	-8.432	n	-8.616
Baten												
volksgezondheid:												
preventie	v	203	v	370	v	119	v	105	v	105	v	105
riolering	v	2.363	v	2.906	v	2.782	v	2.887	v	2.986	v	3.172
duurzaam grondstoffengebruik / afval	v	2.842	v	2.833	v	2.814	v	2.820	v	2.823	v	2.823
klimaat	v	476	v	3.263			v	467	v	467	v	467
Totaal baten	v	5.884	v	9.372	v	5.715	v	6.279	v	6.381	v	6.567
Geraamd saldo van baten en lasten	n	-1.937	n	-3.032	n	-1.937	n	-2.028	n	-2.051	n	-2.049

(- = nadeel en + = voordeel)

4.8 Volkshuisvesting, Ruimtelijke ordening en Stedelijke vernieuwing

Maatschappelijk effect

Gemeente Bladel biedt een prettige, duurzame en toekomstbestendige leefomgeving voor haar inwoners. We werken aan voldoende en passende woonruimte, een kwalitatieve openbare ruimte en behoud van landschappelijke waarde. Daarbij houden we rekening met zowel individuele als gemeenschappelijke belangen. Duurzaamheid is hierin het leidende principe. Inwoners worden actief betrokken bij ontwikkelingen in hun woonomgeving, omdat hun kennis en betrokkenheid essentieel zijn voor een leefbare en vitale gemeente.

Wat willen we bereiken?

Voldoende en passende woonruimte voor iedereen (Omgevingsvisie)

We realiseren voldoende woningen met ruimte voor instroom van buitenaf en laten de woningvoorraad beter aansluiten bij de behoeften.

Wat gaan we doen?

Woningbouwprogrammering (kwantiteit)

Omgevingsvisie

In december 2022 heeft de gemeenteraad richting gegeven aan de woningbouwambitie tot 2040; namelijk 2.900 woningen tot 2040. Dit zijn ca 1.800 woningen extra ten opzichte van de harde en zachte plancapaciteit in 2040. Lokaal is deze ambitie verankerd in de Omgevingsvisie. Daarbij zijn aanvullende ambities opgesteld, zoals:

- Lokale behoefte en concrete plannen zijn bepalend voor de verdeling van het aantal te bouwen woningen.
- We stimuleren de realisatie van meer woningen aansluitend bij de behoefte, via nieuwbouw en transformatie.
- Elke uitbreiding of verandering van bestemming in het buitengebied gaat gepaard met een kwaliteitsverbetering.
- In Bladel en Hapert zetten we in op een divers woningaanbod, met bebouwing die zoveel mogelijk compact en geconcentreerd is rond voorzieningen.
- In Hoogeloon, Casteren en Netersel ontwikkelen we voldoende woningen om aan de veranderende vraag te voldoen. We breiden vooral uit aan de randen van de kernen, met een lagere bebouwingsdichtheid.

Eind 2024 hebben de Kempische gemeenteraden de 'Ontwikkelstrategie De Kempen 2024-2040 vastgesteld als lokale invulling van de Ontwikkelstrategie Zuidoost-Brabant (2023). Met de Kempische Ontwikkelstrategie is onze lokale woningbouwambitie ook regionaal vastgesteld.

Woondeal

Gemeente Bladel is onderdeel van de regio Zuidoost-Brabant, de lokale woningbouwopgave is daarmee niet los te zien van de ontwikkelingen in de regio. In de 2023 is de Woondeal Zuidoost-Brabant vastgesteld. De woondeal zorgt voor een versterking van de samenwerking met onze partners rond volkshuisvesting. Met de woondeal zijn de woningbouwprogrammering per regio en gemeente vastgesteld. Zo weten alle betrokken partijen – Rijk, provincie, gemeenten, marktpartijen en corporaties – hoeveel, voor wie en waar er gebouwd kan worden. In de woondeal zit ook een samenwerkingsstructuur opgenomen voor beter contact tussen de betrokken partijen om knelpunten op te lossen en woningbouw te versnellen. In 2025 is de woondeal herijkt, voor gemeente Bladel is een opgave opgenomen van 1.130 woningen voor de periode 2022 t/m 2030. In de periode 2022 t/m 2024 zijn er (CBS-bruto) 285 woningen gerealiseerd. Daarmee was er een restopgave van 845 woningen voor de resterende periode, oftewel gemiddeld 140 woningen (CBS-bruto) per jaar. In 2027 werken we verder aan het 'uitvoeringsprogramma Woondeal' en gaan we verder aan de slag met concrete projecten.

Woningbouwprogramma

In 2025 zijn er netto 109 woningen gerealiseerd, daarmee komen we in de buurt van het benodigde gemiddelde. Voor 2026 zal het realisatieaantal vergelijkbaar zijn, voor 2027-2030 is de verwachting dat dit aantal hoger zal liggen. Hier zitten wel de nodige onzekerheden in met het oog op de complexiteit van de planprocedures en de

onzekerheden rondom netcongestie. Op 1 januari 2026 waren er 1.732 woningen opgenomen in het woningbouwprogramma 2026-2035, harde en zachte plancapaciteit.

Om de woningbouwambitie van 2040 te behalen is een toename van het aantal woningen in het woningbouwprogramma nodig. In 2026 zien we een aanwas van het aantal woningbouwinitiatieven, waarmee we de resterende opgave tot 2040 kunnen (over)programmeren. Met het woningbouwprogramma 2027-2036 en het nog op te stellen Volkshuisvestingsprogramma maken we in 2027 inzichtelijk hoe we invulling geven aan de woningbouwambitie.

Volkshuisvesting (kwaliteit)

Woonvisie

In 2024 is de Kempische visie op wonen 2024-2028 vastgesteld en vertaald naar een lokaal uitvoeringsprogramma. De belangrijkste punten hierin zijn:

- a) In de periode t/m 2030 bouwen we als ondergrens voor de autonome groei (minimaal 3.220 woningen in de Kempen, waarvan 1.030 voor Bladel) en halen we extra plannen naar voren in de planning gelet op de grote regionale vraag en ter voorkoming van verdere verdringing (2.000 woningen extra in de Kempen, verdeling over de Kempen nader te bepalen).
- b) We zetten sterk in op betaalbaarheid. Onze ambitie is om bij nieuwbouw minimaal 30% sociale huurwoningen en 37% betaalbare koop en/of midden huurwoningen te realiseren.
- c) Bij woningbouw sturen we op het aanbrengen van diversiteit in het woonprogramma. We werken samen met onze partners aan de leefbaarheid en vitaliteit van onze kernen.
- d) Als Kempengemeenten kiezen we er voor om zoveel mogelijk gezamenlijk op te trekken om voldoende en kwalitatief goede huisvesting te regelen voor aandachtsgroepen. Daarmee zorgen we er voor dat iedereen zoveel mogelijk regie heeft op het eigen leven, zelfstandig woont en kan meedoen. Ook als er zorg- of ondersteuningsvragen spelen.
- e) De komende periode tot 2030 leggen we de aandacht vooral op het verduurzamen van de bestaande voorraad. Bij nieuwbouw gaan we uit van de landelijke duurzaamheidseisen (BENG).

Wet versterking regie volkshuisvesting

De laatste jaren zien we een ontwikkeling waarbij de Rijksoverheid weer de regie neemt over volkshuisvestelijke opgaven. Onder andere met de introductie van de Wet goed Verhuurderschap, de Wet Betaalbare huur en de Wet versterking regie volkshuisvesting (Wvrv).

De Wvrv is per 1 juli 2026 in werking getreden. Voor 1 juli 2027 moeten wij een gemeentelijk volkshuisvestingsprogramma hebben opgesteld. Dit programma bestaat uit de volkshuisvestelijke opgaven (welke woningen bouwen we voor welke (aandachts)groepen, betaalbaarheidsdoelstellingen en het woningbouwprogramma. Het volkshuisvestingsprogramma is dan ook ter vervanging van de woonvisie. Aanvullend moeten we voor 1 januari 2028 een huisvestingsverordening hebben vastgesteld met de urgentieregeling als verplicht onderdeel. Voor de uitwerking van deze thema's laten we ons ondersteunen door adviesbureaus.

Huisvesting aandachtsgroepen

Starterslening (Meerjarenprogramma)

De gemeente stimuleert jongeren om in de gemeente Bladel te wonen en te werken. De starterslening trekt, naast de natuurlijke aanwas, ook jonge gezinnen aan. Doelstelling hierbij is het bijdragen aan de doorstroming op de woningmarkt. Ieder jaar wordt in de jaarrekening een monitor en tussentijdse rapportage van het instrument "Startersleningen" gemaakt. De lening valt onder de Nationale Hypotheekgarantie. Voor 2027 wordt hiervoor evenals in vorige jaren een krediet opgenomen van € 375.000.

Huisvesting nieuwkomers

De Rijksoverheid bepaalt elk half jaar hoeveel statushouders elke gemeente moet huisvesten. Deze taakstelling is afhankelijk van het totaal aantal personen dat in een taakstellingsperiode in Nederland gehuisvest moet worden en het aantal inwoners van de betreffende gemeente. De provincie houdt toezicht op de realisatie van deze taakstelling. Gezien de forse achterstand staat gemeente Bladel momenteel onder actief toezicht. Dit betekent dat er extra maatregelen nodig zijn om de achterstand in te halen en sancties te voorkomen. De taakstelling in 2026 bedroeg 114. Het resterende aantal van 2026 wordt meegenomen naar 2027.

De afgelopen jaren hebben we Oekraïense ontheemden opgevangen in de gemeente Bladel. Voor 2027 is de verwachting dat we deze opvang moeten continueren en waar mogelijk uitbreiden. De inspanningsverplichting is 138 personen. Dit blijft (naar verwachting) hetzelfde aantal in 2027.

De Wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen ('Spreidingswet') verplicht gemeenten sinds 2024 om opvangplekken voor asielzoekers te regelen. Voor de gemeente Bladel gaat het om 121 plekken. Extra maatregelen zijn nodig om hier uitvoering aan te geven.

Om zo spoedig mogelijk aan de taakstellingen voor het huisvesten van nieuwkomers te voldoen, is in het najaar van 2026 een programma huisvesting nieuwkomers opgesteld. Per doelgroep wordt een afzonderlijk plan uitgewerkt en worden hiervoor middelen vrijgemaakt.

Collectief particulier opdrachtgeverschap (CPO)

Het bouwen door middel van CPO heeft een lange geschiedenis in de gemeente. Met CPO stimuleren we woningbouw voor onze eigen inwoners waarbij we betaalbaar bouwen en tegelijkertijd werken aan sterke gemeenschappen. Op gemeentegrond kiezen we in principe voor CPO, tenzij een andere ontwikkelvorm beter passend is bij de aard van het project of de doelgroep. We proberen in alle kernen voldoende ruimte te houden voor de realisatie van CPO-projecten. We werken uiterlijk in 2027 een nieuw CPO-beleidskader uit in samenspraak met CPO's- en locatieverenigingen. Voor de procesbegeleiding en het opstellen van dit nieuwe kader wordt in de begroting van 2027 gevraagd om een budget van € 15.000

Gemeentelijke woningbouwprojecten

Accommodatiecarrousel Bladel

Door de komst van Bruis zijn de locaties Den Herd en Petruschool vrijgekomen. Op de locatie Den Herd komt een gezondheidscentrum en sociale huur- en CPO-koopappartementen. Op de locatie Petruschool komen CPO-koopwoningen. In 2026 zijn de omgevingsplannen voor beide locaties vastgesteld. Als er geen lange beroepsprocedures tegen deze omgevingsplannen volgen, verwachten we dat de bouw van deze projecten in 2027 kan starten.

Inzet opbrengsten latende locaties (Meerjarenprogramma)

Ook uit de herontwikkeling van de vrijkomende locaties van Den Herd en van de Petruschool worden opbrengsten verwacht. Bij de besluitvorming over de realisatie van BRUIS is als dekking rekening gehouden met de volgende herontwikkelingsopbrengsten: Den Herd € 891.000 en de Petruschool € 370.000. In 2026 wordt de grondexploitatie van beide locaties opgesteld. Hoewel deze grondexploitatie op dit moment (sept 2026) nog niet gereed zijn, is inmiddels al wel duidelijk dat de opbrengsten fors lager zijn dan waar bij de besluitvorming over BRUIS vanuit gegaan werd. De netto opbrengsten van de latende locaties worden via de algemene reserve toegevoegd aan de dekkingsreserve kapitaallasten investeringen (zie Bestuur en ondersteuning).

Achterblijvende locaties Hapert

In 2027 werken we verder aan de herontwikkeling van de achterblijvende locaties van de MFA Hapert, op basis van de door de raad vastgestelde stedenbouwkundige visie van OD205. Bij de herontwikkeling wordt rekening gehouden met de bestuurlijke wensen om o.a. voor senioren te bouwen, in een nieuw levendig plein te voorzien en de verkeerscirculatie in kaart te brengen. Zo wordt verder gewerkt aan 30 sociale huurappartementen voor ouderen op de locatie Alexanderhof, is het tijdelijke plein in gebruik en worden er activiteiten op georganiseerd. Daarnaast wordt verder gewerkt aan invulling van het plan.

Het Palet Hapert

Het Palet Hapert is in een verkennend onderzoek om te komen tot een transformatie (voornamelijk woningbouw) gebiedsontwikkeling in de kern van Hapert. We zoeken hierbij de samenwerking op met meerdere eigenaren van bestaande bebouwingen binnen een plangebied (enerzijds voor innovatie/nieuwbouw en anderzijds de risico's in exploitatie te beperken). De gesprekken lopen voortvarend. Hierbij houden we rekening met het vastgestelde woningbouwprogramma. We verwachten dat begin 2027 er meer duidelijk is over een samenwerkingsvorm waarbij haalbaarheidsstudies in exploitatie in beeld kunnen worden gebracht. Aan de hand van de haalbaarheidsstudies kan voorzichtig het resultaat in de exploitatie worden berekend dat mogelijkerwijs ten gunste komt van de oprichting MFA in Hapert.

Alexanderhof Hapert

De locatie van de voormalige Tref wordt getransformeerd tot een gezondheidscentrum met daarboven 30 sociale huur appartementen voor senioren. Hiervoor is in 2025 een grondexploitatie door de gemeenteraad

vastgesteld. Het positief resultaat vanuit de grondexploitatie wordt ingezet voor de oprichting van de MFA in Hapert. Naar verwachting start de bouw in de loop van 2027.

Herontwikkelen Posthof tot Markthof

Hoewel contouren van de beoogde herontwikkeling in overwegende mate duidelijk zijn, is er nog geen bestemmingsplan ter vaststelling aan de gemeenteraad voorgelegd. Medio 2026 zijn de samenwerkingspartners nog niet tot een vergelijk gekomen op basis waarvan deze ontwikkeling tot uitvoering kan komen. De eerder afgewezen subsidieaanvraag in het kader van de Impulsaanpak Winkelgebieden is alsnog gehonoreerd. Deze externe financiering vergroot de slagingskans van de Markthof-ontwikkeling. In het meest gunstige geval kan worden gestart in het najaar van 2026. Mogelijke bezwaar- en beroepsprocedures kunnen echter leiden tot een vertraging tot na 2027.

Bron: Grondnota 2019

Strategische grondaankopen: anticiperende verwervingen (Meerjarenprogramma)

Het college van B&W kan, binnen gestelde kaders, zelfstandig tot grondaankopen overgaan zonder voorafgaande instemming van de raad. Voorwaarde hierbij is dat er vooraf een visie of plan voorgelegd is aan de raad waarover een positief besluit door de raad is genomen (Nota Grondbeleid 2019). Hiervoor wordt jaarlijks een krediet beschikbaar gesteld voor grondaankopen (anticiperende verwervingen) van € 1.000.000. Voor overige strategische verwervingen wordt via een afzonderlijk raadsvoorstel een kredietaanvraag voorgelegd aan de raad.

Bouwgronden in exploitatie (BIE) starten pas nadat de gemeenteraad een grondexploitatiecomplex inclusief een grondexploitatiebegroting vastgesteld heeft. Op dat moment kunnen de anticiperende verwervingen omgezet worden naar de bouwgronden in exploitatie en loopt de grondexploitatie mee in de P&C-cyclus.

Wat willen we bereiken ?

Vitaal buitengebied

Bij de transitie van het landelijk gebied richten we ons op toekomstbestendige landbouw en tegelijkertijd ook op mogelijkheden voor natuurontwikkeling, bodemkwaliteit, volksgezondheid, wonen en alternatieve verdienmodellen. We streven naar een evenwichtige ontwikkeling van deze elementen.

Diverse randen van de kernen zijn potentiële woningbouwlocaties, met een lagere dichtheid en een zachte overgang naar het buitengebied. Buiten de randen van de kernen voegen we geen nieuwe woningen toe in het buitengebied. Maatwerk (bijvoorbeeld woonzorginitiatieven) kan onder voorwaarden mogelijk zijn.

We streven naar een goed ondernemersklimaat in het buitengebied, zodat daarvoor in aanmerking komende agrarische en andere bedrijfsactiviteiten gezond kunnen ontwikkelen, in balans met de omgeving. We stimuleren duurzame, toekomstbestendige grondgebonden landbouw, en initiatieven die bijdragen aan hoogwaardige producten en voordelen voor milieu, natuur, landschap, gezondheid en klimaat.

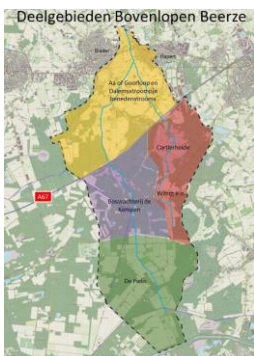
Wat gaan we doen?

Verminderen stikstofdepositie

De gemeente zet zich in om de doelen van de Provincie en het Rijk te halen. De natuurrealisatie is een onderdeel hiervan. Daarnaast kijken we Kempenbreed welke maatregelen we kunnen treffen.

Kwaliteitsverbetering buitengebied

Gemeente Bladel beschikt over een bestemmingsreserve "kwaliteitsverbetering buitengebied". De totstandkoming van een uitvoeringsprogramma ten behoeve van de kwaliteit van het buitengebied heeft de afgelopen jaren vertraging opgelopen. Naar verwachting worden in 2026 de eerste stappen gezet voor een nieuw uitvoeringsprogramma, dat vervolgens in 2027 aan de raad ter vaststelling. Dit alles omwille van de beoogde kwaliteitsverbetering.

Deelname Gebiedsgerichte Aanpak (GGA) Kempenland-West

We nemen deel aan de Gebiedsgerichte Aanpak (GGA) Kempenland-West. In de GGA werken we met andere overheden, terreinbeherende organisaties, de agrarische sector en andere belanghebbenden samen aan een toekomstbestendig landelijk gebied. We onderzoeken hoe landbouw, natuur, water, en bodem in samenhang een plek kunnen krijgen in het gebied. In het GGA Koersdocument zijn alle doelen opgenomen die worden

uitgevoerd. Belangrijkste deelgebied voor Bladel is het deelgebied rondom Aa of Goorloop en Dalemstroompje binnen het deelgebied Bovenlopen Beerze (geel op de kaart).

De activiteiten in dit gebied hebben enige tijd stilgelegen vanwege de complexiteit van de opgaven en de uiteenlopende belangen. Inmiddels is er weer ruimte ontstaan om het gesprek voort te zetten. De verwachting is dat de werkzaamheden in de loop van 2026 worden hervat en daarna worden voortgezet.

Bron: Omgevingsvisie Bladel 2040: Vitaal Bladel, alles bij de hand

Wat willen we bereiken?

Omgevingsplan

Onder de Omgevingswet moet het systeem van bestemmingsplannen worden vervangen in een nieuw instrument: een Omgevingsplan. Dit gebeurt stap voor stap. Uiterlijk op 1 januari 2032 moet er één volwaardig Omgevingsplan voor het gehele grondgebied van de gemeente Bladel zijn vastgesteld, dat voldoet aan de Omgevingswet en aanhangende regelgeving.

Wat gaan we doen?

Focus wordt verlegd van binnengebied naar buitengebied

In de periode 2025-2026 is ambtelijk gewerkt aan een planbibliotheek waarbij de huidige bestemmingsplanregels worden omgezet naar de nieuwe structuur. Deze planbibliotheek vormt de basis om het Omgevingsplan op een eenduidige en uniforme manier te kunnen opbouwen. Daarnaast is in deze periode de eerste wijziging van het Omgevingsplan inhoudelijk voorbereid en in procedure gebracht. Op 7 juli 2026 heeft de gemeenteraad "Wijziging omgevingsplan kern Netersel" vastgesteld. Daarmee is de eerste stap naar een volledig gebiedsdekkend Omgevingsplan voor de gemeente Bladel gezet.

De komende periode werken we aan de volgende stap: een wijziging van het omgevingsplan waarbij de regels voor het buitengebied integraal zullen worden omgezet. Met die omzetting, in combinatie met de basis die met Kern Netersel is gelegd, verwachten we de grootste puzzelstukken te hebben gelegd om te komen tot een totaalplan voor het gehele grondgebied van de gemeente.

Daarnaast zullen in 2027 en 2028 de eerste gebiedsontwikkelingen, waarvoor een wijziging van het omgevingsplan nodig is, in procedure worden gebracht.

Beleidskaders

- Omgevingsvisie Bladel 2040: Vitaal Bladel, alles bij de hand
- Groenstructuurplan 2018-2027
- Groenvisie "Groen tot in de Kern(en)" 2009-2024
- Nota grondbeleid 2019 gemeente Bladel
- Nota Landschapsbeleidsplan Natuurlijk van nature 2009-2024
- Welstandsnota Bladel
- Kempische Visie op Wonen 2024-2029
- Kadernota energie en klimaat
- Keuzenota energiebeleid 2026-2030
- Beleidskader CPO gemeente Bladel
- Transitievisie warmte
- Ontwikkelstrategie De Kempen 2024-2040

Meerjarenprogramma

A/B	omschrijving (bedragen x € 1.000,-)	investeringen					budgettaire voordelen / nadelen				
		2026	2027	2028	2029	2030	2026	2027	2028	2029	2030
A	Startersleningen		-325						-9	-9	-9
A	Anticiperende verwervingen		-1.000						-30	-30	-30
B	Ontwikkeling latende locatie Het Palet							286			
B	Ontwikkeling latende locatie Kloostertuin/ medisch centrum						151				
B	Ontwikkeling latende locatie Den Herd						891				
B	Ontwikkeling latende locatie Praktijkschool						370				
	Mutaties MIP		-1.325				1.412	286	-39	-39	-39

(- = nadeel en + = voordeel)

Toelichting meerjarenprogramma

Verstrekken startersleningen

De gemeente stimuleert jongeren om in de gemeente Bladel te wonen en te werken. De starterslening trekt, naast de natuurlijke aanwas, ook jonge gezinnen aan. Doelstelling hierbij is het bijdragen aan de doorstroming op de woningmarkt. Ieder jaar wordt in de jaarrekening een monitor en tussentijdse rapportage van het instrument "Startersleningen" gemaakt. De lening valt onder de Nationale Hypotheekgarantie. Voor 2027 wordt, evenals vorige jaren, een krediet opgenomen van € 375.000.

College uitvoeringsprogramma (CUP)

Opvang nieuwkomers (programma per doelgroep)

In het vastgestelde coalitieakkoord is aan B&W de opdracht gegeven om te komen met een voorstel, waarin per doelgroep de opgave, mogelijke keuzes, financiële gevolgen en impact op voorzieningen en leefbaarheid worden uitgewerkt, zodat de raad een duidelijke afweging kan maken. Dit heeft geleid tot een uitgewerkt programma, met bijbehorende projectkosten. Deze bedragen in totaal € 752.000 en zijn als volgt verdeeld: 2026: € 52.000 / 2027: € 350.000 / 2028: € 350.000.

Procesbegeleiding CPO-uitvoeringskader

In navolging van de in 2026 opgestelde CPO-evaluatie, staat er voor 2027 de uitwerking van een nieuw CPO-beleidskader op de rol. Insteek is, dat de CPO- en locatieverenigingen hier bij betrokken worden. Voor de procesbegeleiding is in 2027 een incidenteel budget van € 15.000 geraamd.

Onderhoud en verduurzaming woningen in gemeentelijk eigendom

In 2026 nam B&W een besluit om de betreffende woningen te verkopen, dit ter voorkoming van hoge onderhouds- en verduurzamingskosten. Er zijn extra middelen nodig om noodzakelijke (minimale) verbeteringen door te voeren en hier regie op te voeren. In totaal betreft het € 100.000 (waarvan € 10.000 in 2026 en € 90.000 in 2027).

Verbonden partijen

- Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (ODZOB)
- Samenwerking Kempengemeenten (GRSK)
- KempenPlus
- GGD Zuidoost-Brabant
- Veiligheidsregio Brabant Zuidoost (VRBZO)
- Metropoolregio Eindhoven (MRE)

Beleidsindicatoren

Naam Indicator	2021	2022	2023	2024	2025	Bron
Gemiddelde WOZ waarde	€ 331.000	€ 366.000	€ 406.000	€ 433.000	€ 445.000	www.waarstaatjegemeente.nl
Nieuw gebouwde woningen (per 1.000 woningen)	15,6	10,9	5,9	3,6	n.n.b.	www.waarstaatjegemeente.nl
Demografische druk *	75,1%	75,5%	75,3%	75,4%	76,9%	www.waarstaatjegemeente.nl
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	€ 525	€ 558	€ 551	€ 583	€ 635	www.waarstaatjegemeente.nl
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	€ 717	€ 756	€ 758	€ 783	€ 865	www.waarstaatjegemeente.nl

** De som van het aantal personen 0 tot 20 jaar en 65 jaar en ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar

Wat mag het kosten?

Wonen

De geraamde lasten in 2026 hebben voor een groot gedeelte betrekking op doorberekende salariskosten. Daarnaast betreffen dit kosten in relatie tot woningexploitatie, startersleningen en projectplannen. De geraamde opbrengsten in 2027 hebben betrekking op leges, huurinkomsten en planschades.

Grondexploitaties

De verschillen van de grondexploitatie worden door de jaren heen voornamelijk veroorzaakt door de doorwerking van de geactualiseerde opzetten van de grondexploitaties, onderhanden werken en winstuitnames. Voor nadere detaillering wordt verwezen naar de paragraaf grondbeleid. Daarnaast werken de financiële consequenties van het meerjarenprogramma meerjarig door in de ramingen. Voor de investeringen wordt verwezen naar het meerjarenprogramma.

Overig gebruik ruimte

De verwachte lasten in 2027 hebben voor een groot gedeelte betrekking op doorberekende salariskosten. Daarnaast betreffen dit in- en uitvoeringskosten omgevingswet, advieskosten en overige projectkosten. De geraamde inkomsten hebben betrekking op inkomsten uit anterieure overeenkomsten en leges.

In onderstaand overzicht wordt het totaal van de lasten en baten van VHR0SV weergegeven.

Bedragen (bedragen x € 1.000,-)	Rekening		Begroting		Begroting	Meerjarenraming						
	2025		2026		2027	2028	2029		2030			
Lasten												
bebouwd:												
wonen	n	-1.104	n	-1.614	n	-1.198	n	-1.192	n	-1.192		
grondexploitaties	n	-2.765	n	-7.961	n	-7.592	n	-2.252	n	-2.261	n	-2.999
overig gebruik ruimte	n	-2.228	n	-3.026	n	-1.831	n	-1.741	n	-1.741	n	-1.741
onbebouwd:												
cultuurlandschap	n	-60	n	-1.319	n	-22	n	-22	n	-22	n	-22
Totaal lasten	n	-6.157	n	-13.920	n	-10.643	n	-5.208	n	-5.216	n	-5.954
Baten												
bebouwd:												
wonen	v	1.132	v	750	v	750	v	750	v	750	v	750
grondexploitaties	v	2.815	v	9.217	v	7.846	v	2.560	v	2.268	v	3.057
overig gebruik ruimte	v	491	v	689	v	165	v	165	v	165	v	165
onbebouwd:												
cultuurlandschap	v	60	v	535	v	50	v	50	v	50	v	50
Totaal baten	v	4.498	v	11.191	v	8.811	v	3.525	v	3.233	v	4.022
Geraamd saldo van baten en lasten	n	-1.659	n	-2.729	n	-1.832	n	-1.683	n	-1.983	n	-1.932

(- = nadeel en + = voordeel)

4.9 Overhead en ondersteuning organisatie

Overhead (indirecte kosten die niet direct te koppelen zijn aan een dienst, product of project) en organisatieondersteuning vormen samen de bedrijfsvoering. Zij zijn de randvoorwaarden voor een goed functionerende gemeentelijke organisatie. Zij voorzien bestuur, management en medewerkers van de mensen, middelen, informatie, huisvesting en systemen die nodig zijn om de gemeentelijke taken effectief, efficiënt en rechtmatig uit te voeren. Daarnaast dragen zij bij aan de ontwikkeling, continuïteit en wendbaarheid van de organisatie, zodat de gemeente ook in de toekomst haar maatschappelijke opgaven en ambities kan realiseren.

In gemeente Bladel staan inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties centraal. Daarom is de bedrijfsvoering gericht op het creëren van de voorwaarden die nodig zijn voor hoogwaardige dienstverlening en een gezonde en toekomstbestendige organisatie. Door te investeren in medewerkers, processen, informatievoorziening en samenwerking wordt de organisatie in staat gesteld haar taken betrouwbaar, kwalitatief en doelmatig uit te voeren. Samenwerking, betrouwbaarheid, kwaliteit en innovatie vormen daarbij belangrijke uitgangspunten.

Wat willen we bereiken?

Wij willen een moderne, professionele en toekomstbestendige organisatie zijn die maatschappelijke ontwikkelingen tijdig signaleert en hierop inspeelt. De bedrijfsvoering ondersteunt het primaire proces optimaal en draagt bij aan een efficiënte, betrouwbare en wendbare organisatie. De relatie tussen bedrijfsvoering en het primaire proces kenmerkt zich als een partnerschap, waarbij bedrijfsvoering fungeert als deskundige en proactieve interne dienstverlener.

Om dit te bereiken investeren we in:

- deskundige en betrokken medewerkers;
- betrouwbare en veilige informatievoorziening;
- efficiënte en toekomstbestendige processen;
- moderne digitale systemen en hulpmiddelen;
- integraal samenwerken binnen en buiten de organisatie;
- een organisatiecultuur waarin leren, ontwikkelen en verbeteren centraal staan.

Zo draagt de bedrijfsvoering bij aan een organisatie die inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners optimaal kan ondersteunen en klaar is voor de uitdagingen van morgen.

Wat gaan we doen?

Administratieve organisatie / interne financiële beheersing

We werken continu aan het versterken van onze administratieve organisatie en interne beheersing. Daarbij richten we ons niet alleen op het verbeteren van processen en controles, maar ook op het vergroten van het bewustzijn, eigenaarschap en de kwaliteitscultuur binnen de organisatie. Medewerkers worden gestimuleerd om risico's tijdig te signaleren, verantwoordelijkheid te nemen en actief bij te dragen aan een betrouwbare en rechtmatige uitvoering van werkzaamheden.

Om de kwaliteit van onze bedrijfsvoering te waarborgen voeren we naast de reguliere interne controles ook verbijzonderde interne controles (VIC) uit. Hiermee beoordelen we of processen en beheersmaatregelen daadwerkelijk functioneren zoals bedoeld en waar verdere verbeteringen mogelijk zijn. De uitkomsten gebruiken we om processen verder te optimaliseren en risico's te beheersen. Ook de accountant wordt hierbij betrokken, zodat we blijven werken aan een transparante, betrouwbare en toekomstbestendige organisatie.

Strategisch HR beleid

Ook in 2027 wordt volop ingezet op strategisch HR beleid. Voor de verdere toelichting op dit speerpunt wordt verwezen naar de toelichting in de paragraaf bedrijfsvoering.

Verbonden partijen

- Samenwerking Kempengemeenten (GRSK)
- Stichting Bureau Inkoop en Aanbestedingen Zuidoost-Brabant (Bizob)

Beleidsindicatoren

Naam Indicator	R-2024	R-2025	Bron
Formatie per 1.000 inwoners	5,75 fte	5,73 fte	Eigen rekening
Bezetting per 1.000 inwoners	5,03 fte	5,03 fte	Eigen rekening
Apparaatskosten per inwoner	€ 622	€ 655	Eigen rekening
Externe inhuur (van de totale loonsom)	24,63%	24,49%	Eigen rekening
Overhead (van de totale lasten excl. toevingen aan reserves)	9,32%	10,59%	Eigen rekening

Wat mag het kosten?

Bedrijfsvoering algemeen

Het grootste deel van de overheadskosten bestaan uit loonkosten en overige personele kosten. De loonkosten zijn gebaseerd op de begrote formatie, waarbij rekening gehouden wordt met een structurele loonstijging in 2027 conform de vastgestelde CAO gemeenten. Er wordt ook rekening gehouden met het toekennen van eventuele periodieke verhogingen voor de medewerk(st)ers die daarvoor in aanmerking komen.

Directe kosten worden rechtstreeks toegerekend aan heffingen en leges. Indirecte kosten (overhead), zoals ICT, huisvesting, inkoop en financiën, worden centraal begroot in het programma 'Overhead en ondersteuning organisatie'. Voor de tariefberekening wordt een deel van deze kosten toegerekend via een vaste opslag op de directe loonkosten, conform de Financiële verordening gemeente Bladel 2025. Op basis van de begroting 2027 bedraagt het overheadpercentage 65%, berekend op basis van de totale overhead en personeelslasten.

Het centraal moeten begroten en verantwoorden van alle overhead, pakt nadelig uit als normaliter een deel van de overheadkosten ten laste van grote projecten of investeringen gebracht zou kunnen worden. Daarom is het toegestaan de betreffende overheadkosten op indirecte wijze toch aan die investeringen en projecten (grond-exploitaties) toe te rekenen.

De kosten van receptie en callcenter hebben betrekking op ondersteuning in het primaire proces en maken daarom onderdeel uit van de overheadkosten. De kosten van het KCC worden voor 60% als directe kosten toegerekend aan de betreffende programma's.

Kempensamenwerking SSC

We werken met de overige Kempengemeenten samen op verschillende beleidsterreinen. De werkzaamheden van de afdelingen Maatschappelijke Dienstverlening (MD) hebben directe relatie met externe klanten. Dit samenwerkingsonderdeel is als directe kosten toegerekend aan de verschillende programma's, omdat ze volledig gericht zijn op de externe klant. De werkzaamheden van het SSC hangen daarentegen meer samen met de ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Deze kosten verantwoorden we daarom onder de noemer "overhead". De kosten van deze samenwerkingsonderdelen zijn gebaseerd op de vastgestelde begroting 2027 van de Samenwerking Kempengemeenten (SK).

Facilitair en huisvesting

De interne dienstverlening aan de organisatie is gericht op het efficiënt en effectief laten functioneren van de gemeentelijke organisatie. Dit doen we door het aanbieden van huisvesting en andere facilitaire diensten, het informatiebeheer (post- en archiefzaken) en de bestuurs- en managementondersteuning e.d. Deze uitgaven hebben betrekking op het beheer en onderhoud van het gemeentehuis, zoals energiekosten, schoonmaak, storing onderhoudsvoorziening en inventaris.

In onderstaand overzicht wordt het totaal van de baten en lasten van de overhead weergegeven:

Bedragen (bedragen x € 1.000,-)	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting	Meerjarenraming			
			2027	2028	2029	2030	
Lasten							
overhead	n -7.945	n -8.261	n -8.853	n -8.827	n -8.823	n -8.819	
Totaal lasten	n -7.945	n -8.261	n -8.853	n -8.827	n -8.823	n -8.819	
Baten							
overhead	v 296	v 233	v 94	v 94	v 94	v 94	
Totaal baten	v 296	v 233	v 94	v 94	v 94	v 94	
Geraamd saldo van baten en lasten	n -7.649	n -8.028	n -8.759	n -8.733	n -8.729	n -8.725	

(- = nadeel en + = voordeel)

4.10 Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

Gemeente Bladel voert een solide financieel beleid. Door realistisch te begroten en regelmatig te rapporteren, houden we grip op onze financiën. We spannen ons in om de gemeentelijke lasten voor onze inwoners op een laag niveau te houden. Het is belangrijk om voldoende weerstandsvermogen te hebben, zodat financiële risico's kunnen worden opgevangen zonder effect op de lopende begroting.

Wat willen we bereiken?

Voorzieningenniveau in evenwicht met beschikbare middelen

Een solide financieel beleid. We streven ernaar dat over de verschillende begrotingsjaren sprake is van een evenwichtig financieel beleid en voldoende weerstandsvermogen in relatie tot risico's.

Wat gaan we doen?

Een reëel en structureel sluitende begroting

Om de gemeentefinanciën goed op orde te houden is het belangrijk dat de begroting reëel en structureel in evenwicht is. Het reële evenwicht houdt in dat de ramingen volledig, realistisch en haalbaar zijn. Als structurele lasten gedekt zijn door structurele baten is er sprake van structureel evenwicht.

De voorliggende begroting toont voor het begrotingsjaar 2027 dit reëel en structureel evenwicht. Hierbij wordt gebruik

gemaakt om een deel van de vrije ruimte van de algemene reserve in te zetten ter dekking van structurele lasten in 2027.

De meerjarenbegroting voor de jaren 2028 tot en met 2030 toont structurele tekorten. Momenteel loopt een traject om meerjarig weer te komen tot een evenwichtige balans tussen taken, ambities en financiële middelen. We werken toe naar een herstelde balans in de meerjarenbegroting bij de perspectiefnota 2027 (raadsvergadering juli 2027). In de raadsvergadering van september 2026 behandelde de gemeenteraad het procesvoorstel om te komen tot het gewenste resultaat.

Structurele baten en lasten

De begroting bevat zowel incidentele als structurele baten en lasten. De structurele baten en lasten zijn regel (ze omvatten het overgrote deel van de begroting) en de incidentele baten en lasten vormen de uitzondering op die algemene regel. Structurele baten en lasten zijn de baten en lasten die in beginsel jaarlijks in de begroting en meerjarenraming zijn opgenomen. De structurele baten en lasten kunnen uiteraard wel per jaar in omvang variëren.

Voor het begrip incidenteel kan gedacht worden aan baten en lasten die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen, of de baten en lasten worden voor een bepaalde duur in de begroting opgenomen. Het is daarbij van belang dat het gaat om 'eenmalige zaken'. Voor het bepalen van incidentele baten en lasten is het van belang dat ze van materiële omvang zijn. In de "Financiële verordening gemeente Bladel 2025" wordt daarom een ondergrens voor alle incidentele posten gehanteerd van € 10.000. In beginsel worden dus incidentele baten en lasten slechts opgenomen als ze de ondergrens overschrijden.

Rol gemeenteraad

De gemeenteraad heeft de wettelijke taak een begroting vast te stellen die structureel en reëel in evenwicht is (Gemeentewet artikel 189). Om de raad in staat te stellen deze taak te verrichten, is het essentieel dat de begroting een inzichtelijke presentatie van het structureel begrotingssaldo bevat.

Belastingen en andere baten heffen om ambities waar te maken

Door de gemeente worden onroerende zaakbelastingen (OZB), toeristenbelasting, de heffing Bedrijveninvesteringszones (BIZ), afvalstoffenheffing, rioolheffing en diverse andere heffingen, zoals leges, opgelegd aan inwoners, bedrijven en recreanten.

Het uitgangspunt hierbij is dat de OZB in beginsel inflatoir geïndexeerd wordt. Als gevolg van het (eind 2024, begin 2025) doorlopen ombuigingstraject werd bij de perspectiefnota 2025 besloten om de OZB in 2026, 2028 en 2029 extra te verhogen met 15% per jaar. Voor het jaar 2027 wordt de inflatiecorrectie toegepast, wat voor 2027 neerkomt op 1,9%.

In het ombuigingstraject werd ook besloten om de toeristenbelasting in de jaren 2027, 2028 en 2029 trapsge-
wijs te verhogen met in het totaal 28%. Dat betekent voor 2027 een stijging van ca. 8,6%.

Voor de heffingen en leges gaan we uit van 100% kostendekkendheid.

Een goede risicobeheersing en een weerstandsvermogen van voldoende omvang om de risico's op te kunnen vangen.

Ambities kunnen niet gerealiseerd worden zonder risico's te nemen. Het is belangrijk dat uw raad zich bewust is van de risico's die horen bij het beleid van de gemeente en dat zij hierop stuurt. Of de gemeente in staat is de gevolgen van de risico's op te vangen, zonder dat het beleid of de uitvoering daarvan in gevaar komt, wordt uitgebreid weergegeven in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing, waarin ook nog een aantal andere indicatoren zijn opgenomen die een beeld geven van de financiële positie van de gemeente Bladel.

Tussen de weerstandscapaciteit en de risico's, waarvoor een gemeente geen maatregelen heeft getroffen maar die wel van betekenis kunnen zijn voor de financiële positie van de gemeente, bestaat een relatie. Deze relatie wordt het weerstandsvermogen genoemd. In de 'Nota reserves en voorzieningen 2026' is het beleid hieromtrent nader geconcretiseerd. We sturen op de aanwezigheid van een ratio weerstandsvermogen binnen de grenzen van de waardering 3 'voldoende' (in de bandbreedte van >1,0 tot <1,4).

Beleidskaders

- Nota activeren, waarderen en afschrijven van vaste activa 2026
- Nota reserves en voorzieningen gemeente Bladel 2026
- Treasurystatuut 2026
- Nota verlenen van garanties en verstrekken van geldleningen 2019
- Financiële verordening gemeente Bladel 2025

Verbonden partijen

- NV Bank Nederlandse Gemeenten
- NV Brabant Water

Wat mag het kosten?

a. Lokale heffingen

Gemeente Bladel kent de onroerende zaakbelastingen (OZB) als heffing die aan de algemene middelen worden toegevoegd. Hoewel we de toeristenbelasting ook als algemeen dekkingsmiddel beschouwen is deze opbrengst echter verantwoord onder programma Economie.

Voor een nadere toelichting verwijzen we naar de paragraaf lokale heffingen.

Onroerende zaakbelastingen

Voor de OZB zijn de tarieven in eerste aanleg verlaagd om de waardeontwikkeling te compenseren. Stijgt de waarde van de onroerende zaak, dan daalt in de regel het tarief, daalt de waarde van de onroerende zaak, dan stijgt het tarief. Alleen op deze wijze is het mogelijk om gemeentebreed de baten gelijk te houden. De OZB-tarieven worden in 2027 met 1,9% nagecalculeerde inflatiecorrectie (trendmatig) verhoogd.

De hoogte van de OZB wordt afgeleid van de WOZ-waarde (een promillage). Dit percentage is, afhankelijk van eigenaar/gebruiker niet-woning en eigenaar woning, bepalend voor de hoogte van elke individuele aanslag OZB. Jaarlijks houden we ook rekening met de autonome groei van de opbrengsten als gevolg van ver- en nieuwbouw van woningen en bedrijfsruimten. De lasten voor heffing en invordering hebben betrekking op toerekening van ambtelijke kosten, alsmede taxatiekosten voor de uitvoering van de Wet waardering Onroerende Zaken (WOZ).

b. Uitkeringen gemeentefonds

Het gemeentefonds is specifiek opgedeeld in een algemene uitkering en enkele decentralisatie- en integratie-uitkeringen. Voor deze uitkeringen geldt dat de gemeente vrij is ze in te zetten.

Algemene uitkering

De algemene uitkering uit het gemeentefonds is de grootste inkomstenbron van de gemeente. De algemene uitkering wordt door het Rijk op grond van diverse verdeelsleutels (maatstaven) toegerekend aan de gemeente(n). De uit te keren bedragen worden in diverse circulaires bekendgemaakt. De algemene uitkering is

doorgerekend op basis van de bijgestelde uitgangspunten met betrekking tot woningbouw, inwonersaantallen, uitkeringsgerechtigden enz. Hierbij zijn de financiële effecten tot en met de meicirculaire 2026 meegenomen.

De financiële effecten van de septembercirculaire 2026 zullen wij t.z.t. via een raadsmededeling ter kennis brengen van uw raad, zodat u de financiële effecten daarvan alsnog kunt betrekken bij de besluitvorming over deze begroting.

c. Dividend

De gemeente Bladel bezit 62.790 aandelen in de NV Bank voor Nederlandse Gemeenten, die in 2027 naar verwachting circa € 136.000 aan opbrengsten genereren. Daarnaast bezit de gemeente 17.706 aandelen in Brabant Water NV, waaruit naar verwachting geen opbrengsten worden ontvangen.

d. Financiering

Het saldo van de financieringsfunctie is een correctie van de berekende rentelasten op de beleidsvelden ten opzichte van de omslagrente. De doorbelasting van rentelasten geschiedt, op basis van de gewijzigde BBV voorschriften, tegen het gemiddelde afgeronde rente-omslaggercentage van 1,40%. Voor een specificatie wordt verwezen naar de paragraaf Financiering.

e. Overige algemene dekkingsmiddelen

We berekenen geen bespaarde rente over het eigen vermogen.

f. Vennootschapsbelasting

Sinds 1 januari 2016 moeten overheidsondernemingen die economische activiteiten verrichten belasting betalen over hun (fiscale) winst. Uitgangspunt van de wet is dat ieder overheidslichaam vennootschapsbelastingplichtig (Vpb) is, indien er een duurzame organisatie van arbeid en kapitaal is, die deelneemt aan het economische verkeer en winst beoogt, of waarbij winst redelijkerwijs te verwachten valt.

Jaarlijks beoordelen we of de gemeentelijke activiteiten voldoen aan de hiervoor genoemde uitgangspunten. Per activiteit beoordelen we of met de uitoefening van de betreffende activiteit een onderneming in fiscaal-rechtelijke zin wordt gedreven. De meeste activiteiten komen niet door de zgn. "ondernemerspoort". Dit komt omdat deze activiteiten geen winst genereren of doordat in fiscale zin de gemeente niet deelneemt aan het economische verkeer. Voor een tweetal geclusterde werkvelden wordt in principe door de ondernemerspoort gegaan, te weten: grondexploitaties en inzameling van huishoudelijke afvalstromen.

g. Onvoorzijne uitgaven en stelposten

Voor de dekking van incidentele onvoorzijne, onvermijdbare en onuitstelbare uitgaven is in de begroting 2027 een bedrag van € 13.000 opgenomen.

Onvoorzijne uitgaven en stelposten krijgt dan het navolgende verloop:

(bedragen x € 1.000,-)	2026	2027	2028	2029	2030
Onvoorzien en stelposten					
Onvoorzijne uitgaven	-13	-13	-13	-13	-13
Door te belasten rente en afschrijvingen / overhead	-19	-38	-38	-56	-75
Stelpost: besparing jeugdhulp (trajectduur)			55	55	55
Stelpost: besparing jeugdhulp (eigen bijdrage jeugdzorg)			211	211	211
Stelpost: Wmo huiselijke hulp				1.362	1.362
Stelpost: vaghet huishoudelijke hulp				-407	-407

(- = nadeel en + = voordeel)

In onderstaand overzicht wordt het totaal van lasten en baten van de algemene dekkingsmiddelen opgenomen.

Bedragen (bedragen x € 1.000,-)	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Lasten						
algemene dekkingsmiddelen	n -1.489	n -1.742	n -1.243	n -1.301	n -1.083	n -1.011
Totaal lasten	n -1.489	n -1.742	n -1.243	n -1.301	n -1.083	n -1.011
Baten						
algemene dekkingsmiddelen	v 53.942	v 55.619	v 57.193	v 55.890	v 56.348	v 56.599
Totaal baten	v 53.942	v 55.619	v 57.193	v 55.890	v 56.348	v 56.599
Geraamd saldo van baten en lasten	v 52.453	v 53.877	v 55.950	v 54.589	v 55.265	v 55.588

(- = nadeel en + = voordeel)

5. Paragrafen

In de paragrafen worden onderwerpen die versnipperd in de begroting staan bij elkaar in beeld gebracht. Het gaat met name om de beleidslijnen voor beheersmatige aspecten, die grote financiële gevolgen kunnen hebben voor het realiseren van de programma's. Zij geven een horizontale dwarsdoorsnede van de begroting. De paragrafen zijn bedoeld om extra informatie te geven voor de beoordeling van de financiële positie op de korte en lange(re) termijn.

5.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Deze paragraaf geeft inzicht in welke mate gemeente Bladel in staat is risico's met financiële gevolgen op te vangen zonder direct het beleid te moeten aanpassen. Het gemeentelijk beleid inzake risicomanagement is vastgelegd in de 'Nota reserves en voorzieningen 2026'. De gemeente Bladel wil risico's niet elimineren, maar wil ze aanvaardbaar en beheersbaar houden. Gezond verstand laten we de boventoon voeren bij risicobeheersing, zodat we doen wat we moeten doen. Twee maal per jaar, bij de begroting en de jaarrekening, beoordelen we ons risicoprofiel. Op deze wijze krijgt uw raad periodiek goed inzicht in de omvang en de mogelijkheden om financiële risico's op te vangen.

De ratio weerstandsvermogen c.q. algemene reserve wordt uitgedrukt als de verhouding tussen de algemene reserve en het gemiddelde van de geïnventariseerde risico's. We sturen op de aanwezigheid van een ratio weerstandsvermogen binnen de grenzen van de waardering 3 (voldoende) in de bandbreedte van $>1,0$ tot $<1,4$. In onderstaand overzicht worden de waarderingsschalen weergegeven:

Waarderingsschaal	Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
1	$x > 2,0$	Uitstekend
2	$1,4 < x < 2,0$	Ruim voldoende
3	$1,0 < x < 1,4$	Voldoende
4	$0,8 < x < 1,0$	Matig
5	$0,6 < x < 0,8$	Onvoldoende
6	$x < 0,6$	Ruim onvoldoende

Berekening onbenutte belastingcapaciteit

De onbenutte belastingcapaciteit betreft de extra structurele middelen die gegenereerd kunnen worden door de gemeentelijke belastingen en heffingen (OZB, afvalstoffenheffing, rioolrechten en leges) te verhogen. Voor de heffingen zijn overigens regels gesteld: de tarieven mogen maximaal kostendeckend zijn in meerjarenperspectief. Hierin zit geen ruimte die de weerstandscapaciteit vergroot. Voor de OZB is de capaciteit te berekenen door de maximale belastingtarieven te vergelijken met de belastingtarieven in de gemeente Bladel. Voor de maximale belastingtarieven wordt gebruik gemaakt van de normen voor "een redelijk peil van de eigen heffingen" bij het zogenaamde artikel 12 beleid zoals genoemd in de circulaire Gemeentefonds. Deze bedragen zijn niet meegenomen bij het bepalen van de weerstandscapaciteit van de gemeente Bladel, met als reden dat een wijziging van OZB-tarieven om een akkoord van de raad vraagt.

Risico-inventarisatie

Indien een redelijke inschatting van het gewenste weerstandsvermogen kan worden gegeven, kan hieruit een indicatie voor de gezondheid en flexibiliteit van de gemeentelijke financiën op de korte én langere termijn worden gegeven. Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is, wordt de relatie gelegd tussen de gemiddelde omvang van de financieel gekwantificeerde risico's en de daarbij gewenste omvang van de algemene reserve enerzijds en de werkelijke omvang van de algemene reserve anderzijds. Het beschikbare weerstandsvermogen is tenminste even groot als de omvang van het bepaalde risicoprofiel.

Voor elk risico is een inschatting gemaakt van de kans dat de aangegeven gebeurtenis zou kunnen optreden. Hierbij worden drie categorieën onderscheiden, namelijk 'laag', 'midden' en 'hoog'.

Gesproken wordt van een 'laag' risicoprofiel indien de kans gemiddeld voor 25% zou kunnen optreden. Een 'midden' risicoprofiel beweegt zich op 50% en een 'hoog' risicoprofiel op gemiddeld 75%. Anders gezegd, een kwalificatie met 'hoog' impliceert dat het al bijna noodzakelijk is om voor dat risico een voorziening te treffen.

Vervolgens is een financiële indicatie opgenomen van de omvang van het risico door de kans te vermenigvuldigen met het gemiddelde effect en is aangegeven of het risico van incidentele dan wel structurele aard is.

Personeelsvoorzieningen (1)

In het geval van ziekte en/of arbeidsongeschiktheid moet de gemeente als werkgever maximaal twee jaar het salaris aan de betrokken werknemer doorbetalen. Wanneer zich een geval van ziekte voordoet, waarvoor vervanging nodig is, kost dit de gemeente extra geld. Daarnaast is onze organisatie ook kwetsbaar als het gaat om specifieke kennis, omdat sommige taken volledig bij één persoon liggen. Door de gemeenteraad noodzakelijk en wenselijk geachte activiteiten (maar ook de reguliere werkzaamheden) moeten veelal (mede) worden gerealiseerd door de inzet van de ambtelijke medewerkers. Om alles tijdig te realiseren moet er evenwicht zijn tussen de te leveren prestaties en de beschikbare menskracht. Het is de taak van ons college om samen met het management dit evenwicht te zoeken en te handhaven. Waar dat niet mogelijk is zullen keuzes onvermijdelijk zijn. Het financieel risico wordt ingeschat op een bandbreedte van € 50.000 tot € 100.000.

Risico's op eigendommen (2)

Gemeente Bladel wordt steeds vaker geconfronteerd met vernielingen aan de gemeentelijke eigendommen. Omdat de dader(s) vaak niet meer te achterhalen zijn, kunnen de kosten van herstel niet in alle gevallen verhaald worden. Op basis van uitgevoerde risicoanalyses uit het verleden wordt dit incidenteel risico ingeschat op een bandbreedte van € 15.000 tot € 25.000.

Gevolgen waardering activa (3)

In lijn met het door de raad vastgestelde afschrijvingsbeleid 2026 wordt in beginsel als uitgangspunt gehanteerd dat materiele vaste activa worden afgeschreven tot een boekwaarde van € 0.

Voor enkele gebouwen in gemeentelijk eigendom wordt op het bovenstaande uitgangspunt een uitzondering gemaakt. Een analyse op de verkrijgings- en/of vervaardigingsprijs in combinatie met de waardering van de grond wijst uit dat het hanteren van een restwaarde voor deze panden verantwoord is. Het hanteren van een restwaarde kan voor de langere termijn onzekerheden met zich meebrengen, met eventuele nadelige financiële consequenties. Vanwege deze onzekerheid wordt rekening gehouden met een risico van maximaal € 500.000. Dit incidentele risicoprofiel schatten wij vooralsnog als 'laag' in.

Informatiebeveiliging en privacy (4)

Als gemeente hebben we te maken met gegevens en gevoelige informatie van onze inwoners. Zij verwachten dat wij zorgvuldig met deze gegevens omgaan. Gemeente Bladel moet daarom zowel bij intern gebruik als externe uitwisseling van informatie rekening houden met beveiligings- en privacyaspecten. Dat zorgt niet alleen voor betrouwbaarheid, maar ook voor een goede kwaliteit van de bedrijfsvoerings- en dienstverleningsprocessen.

Wij voeren diverse risico-beperkende maatregelen uit, zoals jaarlijkse toetsing op naleving van wet- en regelgeving middels ENSIA (Eenduidige Normatiek Single Information Audit), het jaarlijks uitvoeren van een risico-inventarisatie en -evaluatie en het uitvoeren van Data Protection Impact Assessments (DPIA's) om informatiebeveiligings- en privacy risico's in kaart te brengen en waar mogelijk te verkleinen. Daarnaast stelt de Informatiebeveiligingsdienst ons op de hoogte van (acute) kwetsbaarheden, ontwikkelingen en grootschalige incidenten zodat wij passende maatregelen kunnen treffen. Ondanks deze maatregelen blijft het risico bestaan dat er een informatiebeveiligingsincident of datalek plaatsvindt. Met name de digitale dreiging is verder toegenomen door de oorlog in Oekraïne en de digitalisering en meegroeierende cybercriminaliteit.

(Digitale) informatiebeveiligingsincidenten en datalekken hebben een grote impact op imago, bedrijfsvoering en kunnen behoorlijk wat tijd en geld kosten. Daarom hebben wij een bedrag van € 500.000 als risico opgenomen in de begroting.

Gladheidbestrijding (5)

In september 2026 is een nieuw gladheidsbeleidsplan (periode 2026-2036) ter vaststelling aan de gemeenteraad voorgelegd. In samenhang hiermee is gewerkt aan een nieuwe aanbesteding van de gladheidbestrijding. Ten tijde van het opstellen van zowel het nieuwe beleidsplan als de voorliggende begroting zijn de financiële effecten van deze aanbesteding nog niet duidelijk.

Gladheidbestrijding is een apart werkveld en het voorspellen van de duur en hevigheid van een winterperiode is erg moeilijk. Tijdens extreme situaties, bijvoorbeeld bij (hevige) sneeuwval in combinatie met strenge vorst,

moet dan ook intensiever worden geschoven en gestrooid. Zodra hier sprake van is, zijn meerkosten niet uit te sluiten. Vandaar dat een bedrag van € 100.000 als risico is opgenomen in de begroting.

Natuurplagen (6)

Door 'natuurplagen' (processierupsen, kevers, luizen, rattenplagen, iep- en kastanjeziektes en dergelijke) moeten er in voorkomende gevallen extra onderhoudswerkzaamheden verricht worden aan het openbaar groen, sportvelden en de bossen. Op basis van eerdere onderhoudswerkzaamheden wordt dit incidenteel risico bepaald binnen een bandbreedte van € 100.000 tot € 120.000.

Compenserende maatregelen (7)

Bij projecten en werkzaamheden loopt de gemeente het risico op het (moeten) nemen van compenserende maatregelen. Hierbij kan gedacht worden aan nadeelcompensatie, planschades, compensatie voor omzetting of afkoop van contracten/overeenkomsten. Aan dit risico is een verwachtingswaarde van € 200.000 toegekend.

Actualisatie beheerplannen (8)

Gebouwenbeheer

Binnen de kaders van het nieuwe, nog op te stellen vastgoedbeleid dient ook uitgewerkt te worden welke acties, projecten en investeringen nodig zijn. Hiervoor is in 2026 gewerkt aan het uitbreiden van het bestaande MJOP naar een DMJOP-U. Begin 2027 zal een integraal en toekomstbestendig onderhoudsplan klaarliggen voor vaststelling door het college met daarin ook opgaven als het verbeteren van het leefklimaat in de panden, energiezuinig maken van panden, hittebestendig en waterrobuust maken van panden. Hiermee krijgen we inzicht in mogelijke ambitieniveaus voor het vastgoed en kosteneffectiviteit en doelmatigheid van maatregelen.

Via de Perspectiefnota 2027 zal vervolgens duidelijk worden welke werkzaamheden en investeringen concreet worden uitgevoerd en op welk moment deze worden ingezet. Hiermee kan de begroting vanaf 2028 beter worden afgestemd op de daadwerkelijke onderhouds- en verduurzamingsbehoefte van het vastgoedbestand, wat bijdraagt aan een doelmatige en toekomstgerichte inzet van beschikbare middelen. In afwachting van de actualisatie en verwerking van de financiële consequenties nemen we een bedrag van € 750.000 op in deze risico-inventarisatie.

Overdracht wethouders pensioenen (9)

Vanaf 2028 gaan de pensioenen van politieke ambtsdragers over naar het nieuwe pensioenstelsel en worden deze pensioenen overgedragen aan het ABP. Ter dekking hiervan beschikt gemeente Bladel over een voorziening, die medio 2026 (bij de vaststelling van de jaarstukken 2025) is geactualiseerd. De waarde van de overdracht op 1 januari 2028 is nog onzeker. De hoogte van de voorziening kan de komende jaren nog fluctueren, waardoor een extra dotatie wellicht noodzakelijk is. Vandaar dat een bedrag van € 133.000 wordt opgenomen in de risico-inventarisatie.

Continuïteit herstelcentrum in de Kempen (10)

Sinds juli 2024 is in de Kempen een herstelcentrum voor mensen met psychische kwetsbaarheid ontwikkeld. Dit centrum wordt regionaal gesubsidieerd. Deze subsidie vervalt eind 2026. De voorziening in de huidige vorm zal (deels) wegvallen, wanneer de gemeenten (Bergeijk, Bladel, Eersel, Oirschot en Reusel – De Mierden) het herstelcentrum niet (of deels) blijven financieren. Dit leidt in meer of mindere mate tot een toename van geïndiceerde Wmo-voorzieningen, met name dagbesteding. De kosten voor geïndiceerde dagbesteding kunnen, bij volledig wegvallen van de voorziening, voor gemeente Bladel oplopen tot € 662.000 per jaar.

Ontvlechtungskosten GRSK door uittreding gemeente Oirschot (11)

De uittreding van gemeente Oirschot leidt naar alle waarschijnlijkheid tot frictiekosten die in beginsel voor rekening en risico van de uittredende gemeente zijn. Daarnaast ligt het risico op de loer dat na de uittreding de overblijvende deelnemers met gemiddeld hogere kosten worden geconfronteerd dan eerder het geval was (bijvoorbeeld door minder gunstige schaalvoordelen). Er kan zelfs sprake zijn van een continuïteitsrisico. Het risico dat hier uit voortvloeit is ingeschat op een waarde van € 250.000.

Huisvesting nieuwkomers (12)

Het onderbrengen van verschillende categorieën nieuwkomers leidt zowel tot eenmalige projectkosten als tot structurele kosten. Per doelgroep ligt dit anders. In de loop van 2027 moet er meer duidelijkheid komen over de (financiële) gevolgen van deze huisvesting. De uitwerking van de nieuwe bekostigingsregeling van het Rijk moet nog gemaakt worden. Mogelijk worden niet alle kosten waar de gemeente mee geconfronteerd wordt afgedekt. Vandaar dat rekening wordt gehouden met een risico ter grootte van € 500.000.

Prioriteringskader netcongestie (13)

Gemeenten krijgen een nieuwe rol; zij mogen elektriciteitstransport aanvragen voor woningbouwprojecten. Omdat de beschikbare netcapaciteit schaars is, wordt gewerkt met een prioriteringskader. Aan deze nieuwe rol kleven juridische en financiële risico's die medio 2026 nog niet uitgekristalliseerd zijn. Wel is duidelijk dat aanvragen die gemeenten doen vanuit deze nieuwe verantwoordelijkheid gepaard gaan met financiële verplichtingen jegens de netbeheerder. Daarnaast kunnen belanghebbenden gemeenten aansprakelijk stellen bij een vermeende ongelijke behandeling. Het risico dat hiermee gepaard gaat wordt ingeschat op € 50.000 tot € 100.000.

Financiële indicatie risico-inventarisatie en -kwantificering

De omvang van de geïnventariseerde risico's ligt tussen € 3.810.000 en € 3.940.000 (zie kolom c in de tabel hieronder). Indien alle risico's zich tegelijk zouden voordoen, gaat het gemiddeld om een bedrag van € 3.875.000. De kans hierop is niet erg groot. Uitgaande van de gemiddelde omvang en de verwachte kans dat deze risico's zich voordoen bedraagt het totaal van de geïnventariseerde risico's € 1.924.000.

Overigens suggereren deze bedragen een nauwkeurigheid die zich absoluut niet voordoet; het is de toevallige uitkomst van een kansberekening en niet een met zekerheid te voorspellen uitkomst. In onderstaande tabel is een financiële indicatie opgenomen van de omvang van het risico door de kans te vermenigvuldigen met het gemiddelde effect en is aangegeven of het risico van incidentele dan wel structurele aard is.

nr omschrijving (bedragen x € 1.000,-)	geraamde omvang *	kans			gemiddeld effect (c : 2)	kans x effect incidenteel (d,e of f x g)
		25%	50%	75%		
(a) (b)	(c)	(d)	(e)	(f)	(g)	(h)
1 Personeelsvoorzieningen	50-100			x	75	56
2 Risico's eigendommen	15-25			x	20	15
3 Gevolgen waardering activa	500	x			500	125
4 Informatiebeveiliging en privacy	500	x			500	125
5 Gladheidbestrijding	100			x	100	75
6 Natuurplagen	100-120		x		110	55
7 Compenserende maatregelen	200		x		200	100
8 Actualisatie beheerplannen	750			x	750	563
9 Overdracht wethouderspensioenen	133		x		133	67
10 Continuïteit herstelcentrum de Kempen	662		x		662	331
11 Ontvlechttingskosten GRSK	250		x		250	125
12 Huisvesting nieuwkomers	500		x		500	250
13 Prioriteringskader netcongestie	50-100		x		75	38
Ondergrens risico's	3.810					
Bovengrens risico's	3.940					
Totaal gemiddelde risico's					3.875	
Totaal na kansberekening						1.924

Weerstandsvermogen

Ten aanzien van de geraamde stand van de algemene reserve willen wij -met nadruk- vermelden dat het vooralsnog geprognosticeerde resultaten betreffen. Daadwerkelijke bestedingsvoorstellen moeten steeds beoordeeld worden aan de hand van werkelijk gerealiseerde resultaten. In de vastgestelde 'Nota reserves en voorzieningen 2026' is bepaald dat middelen uit het vrije deel van de algemene reserve incidenteel kunnen worden aangewend voor het realiseren van beleidsdoelen.

In onderstaande tabel wordt de prognose van de omvang van het weerstandsvermogen (algemene reserve) weergegeven:

(bedragen x € 1.000,-)	begroting 2026	begroting 2027	begroting 2028	begroting 2029	begroting 2030
a. noodzakelijke omvang (voldoende)	2.993	3.875	3.875	3.875	3.875
b. geïnventariseerde risico's (gemiddeld)	2.138	3.875	3.875	3.875	3.875
c. stand algemene reserve begin van het jaar	18.565	14.465	13.219	10.896	1.401
d. stand algemene reserve eind van het jaar	14.465	13.219	10.896	1.401	17
e. algemene reserve (vrije ruimte begin van het jaar): d - a	11.472	10.590	7.021	-2.474	-3.858
f. ratio algemene reserve eind van het jaar d / a	4,83	3,41	2,81	0,36	0,00
g. betekenis	uitstekend	uitstekend	uitstekend	ruim onvoldoende	ruim onvoldoende

Negatieve vrije ruimte algemene reserve in 2029 en 2030

Zoals uit bovenstaande tabel blijkt, bedraagt de verwachte stand van de algemene reserve eind 2030 circa € 17.000. Dit ligt aanzienlijk onder de noodzakelijke omvang van € 3.875.000. Hierdoor beschikt de gemeente in de jaren 2029 en 2030 over onvoldoende vrije middelen om financiële risico's en onverwachte tegenvallers op te vangen. Dit beperkt de financiële flexibiliteit en vergroot de kwetsbaarheid van de gemeente bij financiële tegenvallers.

Dit is mede het gevolg van de negatieve begrotingssaldi 2026-2030. Het meerjarig negatief worden van de vrije ruimte van de algemene reserve wordt daarom betrokken bij het ombuigingstraject 2026-2027. Hierbij wordt onderzocht welke maatregelen nodig zijn om de structurele financiële positie te verbeteren en de financiële weerbaarheid van de gemeente te versterken.

Kengetallen en signaleringswaarden

In het streven naar meer transparantie, verbetering van het inzicht in de financiële positie en voor vergelijking met andere gemeenten worden zowel in de begroting als jaarrekening een set van financiële kengetallen opgenomen. Kengetallen zijn getallen die de verhouding uitdrukken tussen bepaalde onderdelen van de begroting of de balans. Deze kengetallen beogen, in onderlinge samenhang, een bijdrage te leveren aan het inzicht in de financiële positie van de gemeente. Juist de onderlinge samenhang en het verloop gedurende meerdere jaren biedt het verlangde inzicht. Daarom is niet zinvol om op basis van één enkel kengetal conclusies te trekken.

De kengetallen zijn primair bedoeld als instrument voor de raad en worden niet gebruikt als extra normeringsinstrument in het kader van het financieel toezicht door de provincies of het Rijk. De gezamenlijke provinciale toezichthouders hebben echter geconstateerd dat het financiële beeld dat uit de kengetallen naar voren komt, voor de toezichthouder ook belangrijk is voor het inzicht in de financiële positie van de gemeente.

Om de kengetallen te kunnen duiden is besloten om aan te sluiten bij de door de VNG (Vereniging van Nederlandse Gemeenten) gehanteerde signaleringswaarden. De VNG heeft een aantal signaleringswaarden ontwikkeld om een grofmazige waardering te geven aan de kengetallen. Het betreft dus nadrukkelijk geen normering maar het dient als hulpmiddel om de afzonderlijke uitkomsten in beter perspectief te plaatsen. Voor elk kengetal worden drie categorieën onderscheiden: Minst risicovol' (in groen), Neutraal' (in oranje) en Meest risicovol' (in rood). Zie onderstaande tabel:

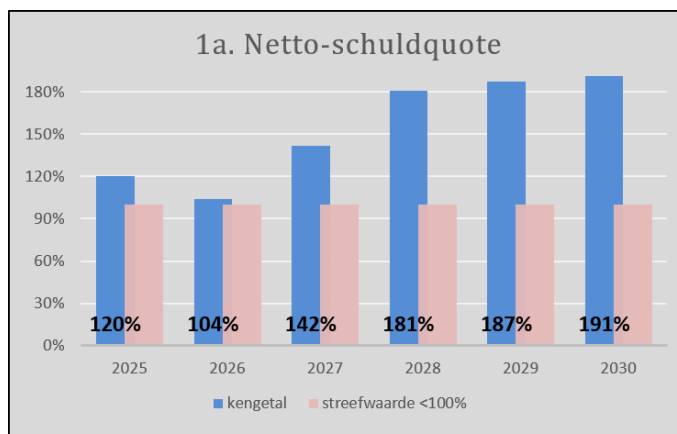
Kengetallen: landelijke risico profielen	signaleringswaarden		
	minst risicovol	neutraal	meest risicovol
1 A. netto schuldquote	< 100%	van 100% t/m 130%	> 130%
1 B. netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	< 90%	van 90% t/m 120%	> 120%
2. solvabiliteitsrisico	> 20%	van 20% t/m 0%	< 0%
3. grondexploitatie	< 20%	van 20% t/m 35%	> 35%
4. structurele exploitatieruimte	> 0%	0%	< 0%
5. belastingcapaciteit	< 100%	van 100% t/m 105%	> 105%

Financiële kengetallen

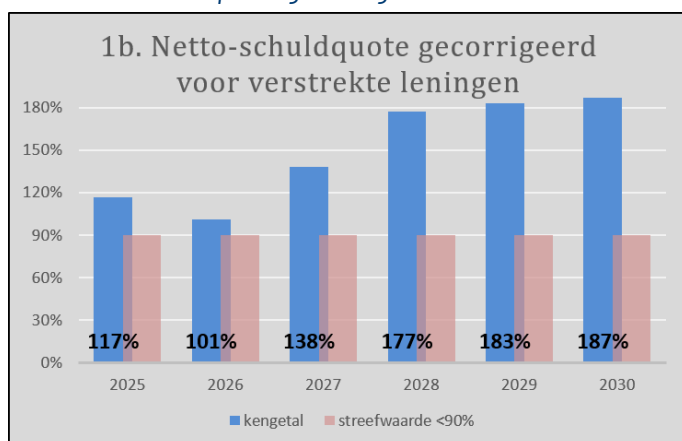
Om de kengetallen te kunnen duiden is per kengetal een omschrijving opgenomen.

1A. Netto schuldquote

De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken. De netto schuldquote geeft aan of de gemeente investeringsruimte heeft of juist op zijn tellen moet passen. Daarnaast zegt het kengetal ook wat over de flexibiliteit van de begroting. Hoe hoger de schuld is, hoe meer kapitaallasten (rente en aflossing) er zijn waardoor een begroting minder flexibel wordt. Hoe hoger de schuld, hoe hoger de netto schuldquote.

1B. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

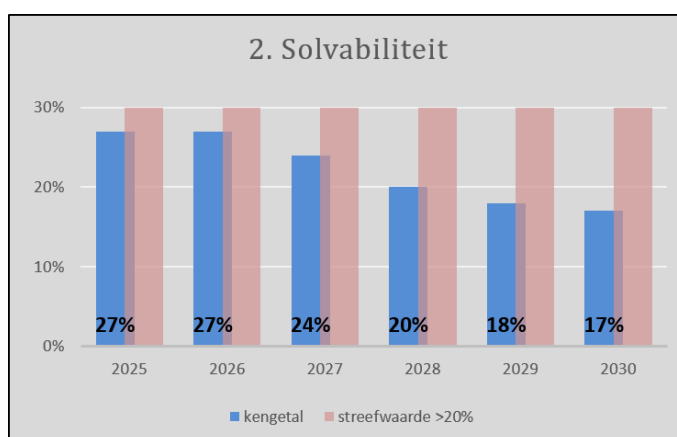

Omdat bij leningen er onzekerheid kan bestaan of ze allemaal terug worden betaald, wordt bij de berekening van de netto schuldquote onderscheid gemaakt door het kengetal te berekenen, zowel inclusief als exclusief de doorgeleende gelden. Op die manier wordt duidelijk wat het aandeel van de verstrekte leningen in de exploitatie is en ook wat dat betekent voor de schuldenlast. De wijze waarop de netto schuldquote gecorrigeerd voor de doorgeleende gelden wordt berekend is gelijk aan de netto schuldquote, met dienverstande dat bij de financiële activa ook alle verstrekte leningen worden opgenomen. De stijging van 2027 en volgende jaren wordt met name veroorzaakt door de cumulatieve doorwerking van de voorgenoemde financieringen.

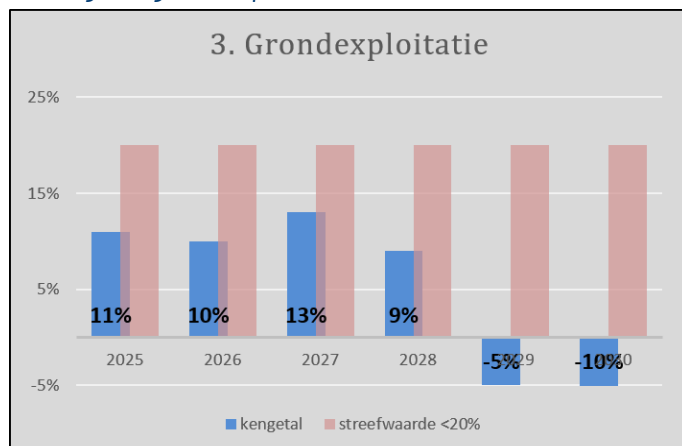
We mogen op grond van het BBV tot maximaal de kasgeldlimiet met kort geld financieren. De netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen laat eenzelfde ontwikkeling zien.

2. De solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Het betreft het eigen vermogen uitgedrukt in een percentage van het balanstotaal. In feite wordt er naar gekeken in hoeverre, in geval van nood, de verschaffers van het vreemde vermogen kunnen worden betaald. Het eigen vermogen van een gemeente bestaat volgens artikel 42 BBV uit de reserves (zowel de algemene reserve als de bestemmingsreserves) en het resultaat uit het overzicht van baten en lasten. Voor de solvabiliteitsratio geldt: hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid van de gemeente. Een solvabiliteit van 100% zou inhouden dat de gemeente geen schulden heeft.

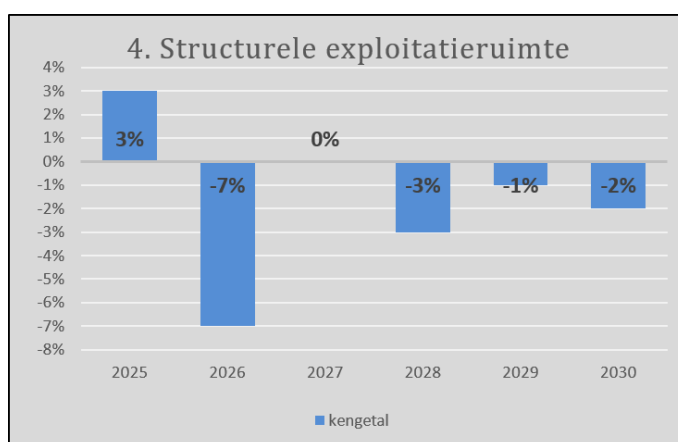
3. Kengetal grondexploitatie

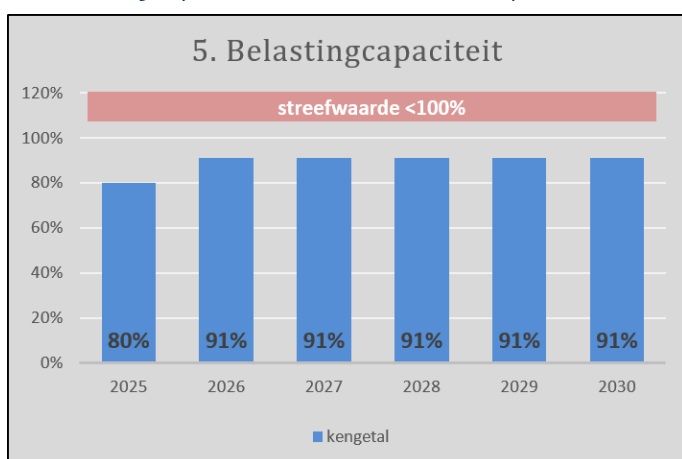
Het kengetal grondexploitatie geeft weer hoe de waarde van de in exploitatie genomen gronden zich verhoudt tot de totale (geraamde) jaarlijkse baten. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. Voor de berekening van het kengetal grondexploitatie worden bouwgronden in exploitatie gedeeld door de totale baten (exclusief de mutaties reserves) en uitgedrukt in een percentage. De boekwaarden van verliesgevende plannen zijn gebaseerd op de actuele marktwaarde en voor verwachte verliezen zijn voorzieningen getroffen.

4. Structurele exploitatieruimte

Het financiële kengetal structurele exploitatieruimte geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte binnen de vastgestelde begroting is. Daarnaast geeft dit kengetal ook aan of de gemeente in staat is om structurele tegenvallers op te vangen dan wel of er nog ruimte is voor nieuw beleid. Een begroting waarvan de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten is meer flexibel dan een begroting waarbij structurele baten en lasten in evenwicht zijn. Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. Voor de berekening van het kengetal structurele exploitatieruimte wordt het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan de reserves gedeeld door de totale baten (exclusief de mutaties reserves) en uitgedrukt in een percentage. Op basis van het kengetal blijkt dat er structurele ruimte is om tekorten of extra lasten binnen de huidige begroting op te vangen.

5. Belastingcapaciteit: Woonlasten meerpersoonshuishouden

De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk in de gemeenten zich verhoudt ten opzichte van het landelijke gemiddelde. De ruimte die een gemeente heeft om belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Onder woonlasten worden verstaan de OZB, de rioolheffing en de afvalstoffenheffing voor een woning met gemiddelde waarde in de gemeente. Deze cijfers worden in de jaarlijkse meicirculaire bekend gemaakt. Het kengetal belastingcapaciteit wordt berekend door de totale woonlasten meerpersoonshuishouden in het begrotingsjaar te vergelijken met het landelijke gemiddelde in het jaar daarvoor. Het is de bevoegdheid van uw raad met welke omvang de belastingen worden aangepast.

Voor de beoordeling van de financiële positie is het belangrijk dat zowel naar de (geprognosticeerde) balans als naar de exploitatie wordt gekeken. De kengetallen netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen, solvabiliteitsratio en grondexploitatie hebben betrekking op de (geprognosticeerde) balans. De kengetallen structurele exploitatieruimte en belastingcapaciteit brengen tot uitdrukking of onze gemeente over voldoende structurele baten beschikt en welke mogelijkheid de gemeente heeft om de structurele

baten op korte termijn te vergroten. Hierna wordt in een stoplichtmodel de samenhang van de gepresenteerde kengetallen weergegeven.

Kengetallen:	streef- waarde	Verloop van de kengetallen					
		Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
1A. netto schuldquote	< 100%	120%	104%	142%	181%	187%	191%
1B. netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	< 90%	117%	101%	138%	177%	183%	187%
2. solvabiliteitsrisico	> 20%	27%	27%	24%	20%	18%	17%
3. grondexploitatie	< 20%	11%	10%	13%	9%	-5%	-10%
4. structurele exploitatieruimte	> 0%	3%	-7%	0%	-3%	-1%	-2%
5. belastingcapaciteit	< 100%	80%	91%	91%	91%	91%	91%

Conclusie houdbare financiële positie

Op basis van de ontwikkeling van de financiële kengetallen kan worden geconcludeerd dat de financiële positie van de gemeente Bladel in 2026 en 2027 nog een gemengd beeld laat zien. Hoewel verschillende kengetallen een acceptabele positie weerspiegelen, neemt de financiële kwetsbaarheid in de meerjarenraming flink toe. Met name de ontwikkeling van de schuldpositie, de solvabiliteit en de structurele exploitatieruimte vraagt om grote aandacht. De waarden van deze kengetallen komen meerjarig in de risicovolle categorie.

De netto schuldquote stijgt naar 142% in 2027 en loopt in de daaropvolgende jaren verder op tot 191% in 2030. De gecorrigeerde netto schuldquote laat een vergelijkbare ontwikkeling zien en stijgt naar 187% in 2030. Deze ontwikkeling wordt mede veroorzaakt door de cumulatieve doorwerking van de voorgenomen financieringen. De oplopende schuldquotes wijzen op een toenemende schuldenlast en een grotere druk van de financieringslasten op de toekomstige begroting. Dit beperkt de financiële flexibiliteit en vraagt om een zorgvuldige afweging van nieuwe investeringen en structurele verplichtingen.

De solvabiliteitsratio laat jaarlijks een neerwaartse ontwikkeling zien. Dit onderstreept het belang van het bewaken van de vermogenspositie en het beschikbaar houden van voldoende financiële buffers om risico's en tegenvallers op te kunnen vangen.

De structurele exploitatieruimte vormt een ook een belangrijk aandachtspunt. In 2027 is de structurele exploitatieruimte nog positief (structureel sluitende begroting 2027), maar vanaf 2028 daalt deze naar negatief, tot -2% in 2030. Dit geeft aan dat er geen structurele financiële ruimte is en dat de gemeente onvoldoende ruimte heeft om structurele tegenvallers of nieuwe beleidsopgaven zonder aanvullende maatregelen op te vangen. Het ingezette ombuigingstraject is daarom van belang om de structurele balans tussen baten en lasten te verbeteren en de financiële flexibiliteit te versterken.

Tegenover deze aandachtspunten staat dat het kengetal grondexploitatie gedurende de gehele meerjarenperiode onder de streefwaarde van 20% blijft en vanaf 2029 negatief wordt. Dit wijst op een relatief beperkte boekwaarde van de grondexploitaties in verhouding tot de totale baten. De belastingcapaciteit blijft met 91% onder het landelijk gemiddelde, wat inzicht geeft in de relatieve woonlasten en de beschikbare ruimte binnen dit kengetal.

Samenvattend kan worden gesteld dat de financiële positie van de gemeente Bladel in 2027 onder druk staat door de beperkte structurele exploitatieruimte en de sterk toenemende schuldenlast. De afnemende solvabiliteitsratio versterkt het belang van een solide financiële buffer en een terughoudende benadering van nieuwe investeringsuitgaven en structurele verplichtingen. Het ombuigingstraject, het bewaken van de schuldontwikkeling en het versterken van de structurele financiële ruimte zijn belangrijke voorwaarden om de financiële weerbaarheid en flexibiliteit van de gemeente op langere termijn te waarborgen. De kengetallen moeten daarbij in onderlinge samenhang worden beoordeeld en vormen geen afzonderlijke norm voor de beoordeling van de financiële positie. Het reeds ingezette ombuigingstraject 2026-2027 zal moeten bijdragen aan de verbetering van de kengetallen en de financiële weerbaarheid. Met name een blijvend stijgende netto schuldquote en een negatieve structurele exploitatieruimte zijn op termijn niet houdbaar.

5.2 Lokale heffingen

De gemeentelijke heffingen zijn, naast de doeluitkeringen van het Rijk en de algemene uitkering uit het gemeentefonds, voor ons een belangrijke bron van inkomsten. We maken onderscheid tussen belastingen, rechten en heffingen.

Bij rechten is sprake van specifieke lasten verband houdend met individuele diensten door de gemeente. Bij heffingen is sprake van specifieke lasten verband houdend met collectieve voorzieningen (bijvoorbeeld afvalstoffen, riool).

De geraamde opbrengsten van rechten en heffingen mogen niet hoger zijn dan de geraamde kosten van de gemeente voor de uitoefening van de taak. Dat wil zeggen: niet meer dan honderd procent kostendekkend. Bij belastingen is er geen directe relatie met een prestatie van de gemeente. De eis van maximale kostendekkendheid geldt niet voor belastingen. De opbrengsten van deze belastingen gebruiken we als algemeen dekkingsmiddel.

Deze paragraaf bevat een overzicht van de voorgestelde wijzigingen van de gemeentelijke heffingen die van invloed zijn op de begroting 2027.

Algemene uitgangspunten

Bij het heffen en invorderen van belastingen zijn we onder meer gebonden aan de:

- Algemene Wet inzake Rijksbelastingen (AWR);
- Algemene wet bestuursrecht (Awb), (inclusief de algemene beginselen van behoorlijk bestuur);
- Invorderingswet 1990;
- Gemeentewet;
- Wet waardering onroerende zaken;
- diverse Uitvoeringsbesluiten.

De wet geeft duidelijke kaders aan voor de heffing, invordering en kwijtschelding van gemeentelijke belastingen. Het maken van uitzonderingen op de regels uit de wetgeving is niet toegestaan, dit om rechtsongelijkheid voor de burger te voorkomen.

De lokale heffingen zijn een integraal onderdeel van het gemeentelijk beleid. Ze raken de burgers, bedrijven en instellingen direct in hun portemonnee. Gemeentelijke heffingen staan dan ook sterk in de politieke belangstelling. De formele vaststelling van de tarieven voor 2027 vindt plaats door het vaststellen van de belasting- en tarievenverordeningen door uw raad.

Gemeentelijke heffingen kunnen worden onderscheiden in **ongebonden heffingen** en **heffingen die gebonden zijn** aan bepaalde leveringen en diensten van de gemeente. Ongebonden heffingen (belastingen) behoren tot de algemene dekkingsmiddelen van de gemeente. Dit betekent dat de opbrengsten van deze belastingen niet voor een specifiek en wettelijk bepaald doel maar voor alle gemeentelijke taken en voorzieningen mogen worden ingezet. In Bladel zijn dit onroerende zaakbelastingen (OZB) en toeristenbelasting.

Voor de gebonden heffingen is er wel sprake van een directe relatie tussen de heffing en de gemeentelijke taak. Onze dienstverlening dient kostendekkend te zijn. Dat vraagt om een scherpe en transparante kostentoerekening. Het profijtbeginsel, ofwel het principe waarbij de gebruiker betaalt, is hierbij richtinggevend. Het streven is 100% kostendekkendheid (bij gebonden heffingen mogen de geraamde opbrengsten niet hoger zijn dan de geraamde kosten van de gemeente voor de uitoefening van de taak). In onze gemeente gaat het om afvalstoffenheffing, rioolheffingen en leges. Ook de Bedrijven Investerings Zone (BIZ) belasting beschouwen we als een gebonden heffing, omdat de opgelegde belastingen één-op-één doorbetaald worden aan de ondernemers (OVb) en de vertegenwoordiging van de eigenaren.

Het gemeentelijke beleid is gericht op de doelstelling dat de burgers/bedrijven in de gemeente Bladel niet zwaarder worden belast dan voor de gemeentelijke financiële huishouding noodzakelijk is.

Leges en tarieven worden in beginsel verhoogd met de inflatiecorrectie (1,9%). De tarieven voor de rioolheffing, de afvalstoffenheffing en de leges zijn gebaseerd op 100% kostendekkendheid waarbij rekening is gehouden met een zo reëel mogelijke inschatting van zowel de baten- als de lastenontwikkeling binnen het meerjarenperspectief 2028-2030.

Bij de vaststelling van de Perspectiefnota 2025 is besloten tot een getrapte verhoging van de OZB, waardoor er weer een evenwichtige balans ontstond tussen middelen, taken en ambities. Deze verhoging (van 15% per jaar) heeft betrekking op de jaren 2026, 2028 en 2029.

Ongebonden heffingen

De gemeente Bladel kent de onroerende zaakbelastingen en de toeristenbelasting als heffingen die aan de algemene middelen worden toegevoegd.

Onroerende zaakbelastingen

We heffen op grond van artikel 220 van de Gemeentewet twee directe belastingen op de onroerende zaken die binnen de gemeente liggen, de zogenaamde onroerende zaakbelastingen (OZB):

- Een gebruikersbelasting van degene die bij het begin van het kalenderjaar een onroerende zaak (die niet in hoofdzaak tot woning dient, al dan niet krachtens eigendom) bezit, beperkt recht of persoonlijk recht gebruikt;
- Een eigenarenbelasting van degene die bij het begin van het kalenderjaar van een onroerende zaak het genot heeft krachtens eigendom, bezit of beperkt recht.

De hoogte van de OZB wordt afgeleid van de WOZ-waarde (een promillage). Dit percentage is, afhankelijk van eigenaar/gebruiker niet-woning en eigenaar woning, bepalend voor de hoogte van elke individuele aanslag OZB. Voor de individuele huishoudens en bedrijven is het bij het opstellen van de begroting niet mogelijk exact aan te geven hoe de ontwikkeling van de onroerende zaakbelastingen er voor het volgende jaar uitziet. De maatstaf voor de aanslagen OZB voor het belastingjaar 2027 is de waarde in het economisch verkeer op peildatum 1 januari van één jaar eerder (2026). Jaarlijks worden nieuwe WOZ-waarden vastgesteld. Hiermee volgt de WOZ-waarde jaarlijks de marktontwikkelingen. Wij hebben, op basis van informatie die de Waarderingskamer (wettelijke toezichthouder op de uitvoering van de Wet WOZ) heeft verzameld, rekening gehouden met een gemiddelde waardeontwikkeling van 6,5% voor woningen. Voor de niet-woningen is de marktontwikkeling 2,75%.

Voor de OZB zijn de tarieven in eerste aanleg verlaagd om de waardeontwikkeling te compenseren. Stijgt de waarde van de onroerende zaak, dan daalt in de regel het tarief, daalt de waarde van de onroerende zaak, dan stijgt het tarief. Alleen op deze wijze is het mogelijk om gemeentebreed de baten gelijk te houden. Daarnaast worden de OZB-tarieven in 2027 verhoogd met 1,9%.

Eigenaar woning

In 2026 was het tarief voor woningen 0,0751% van de waarde. De eigenarenaanslag OZB voor een woning met een waarde van € 491.000 bedroeg daarmee € 369. Met een waardeontwikkeling van 6,5% wordt de nieuwe waarde ca. € 523.000. Rekening houdend met de waardestijging en de voorgestelde verhoging van de OZB-opbrengsten van 1,9% komt het tarief voor 2027 uit op 0,0719%. Dit vermenigvuldigt met de nieuwe waarde van € 523.000 leidt tot een OZB-aanslag van € 376. Dit is een stijging van 1,9%.

Eigenaar niet-woning

In 2026 was het tarief voor eigenaren van niet-woningen 0,2128% van de waarde. De eigenarenaanslag OZB voor een niet-woning met een waarde van € 608.000 bedroeg daarmee € 1.293. Met een waardeontwikkeling van 2,75% wordt de gemiddelde waarde ca. € 625.000. Rekening houdend met de waardestijging en de voorgestelde verhoging van de OZB-opbrengsten van 1,9% komt het tarief voor 2027 uit op 0,2110%. Dit vermenigvuldigt met de waarde van € 625.000 leidt tot een OZB-aanslag van € 1.318. Dit is een stijging van 1,9%.

Gebruik niet-woning

In 2026 was het tarief voor gebruikers van niet-woningen 0,1919% van de waarde. De gebruikersaanslag OZB voor een niet-woning met een waarde van € 608.000 bedroeg € 1.167. Met een waardeontwikkeling van 2,75% wordt de gemiddelde waarde ca. € 625.000. Rekening houdend met de waardestijging en de voorgestelde verhoging van de OZB-opbrengsten 1,9% komt het tarief voor 2027 uit op 0,1903%. Dit vermenigvuldigt met de waarde van € 625.000 leidt tot een OZB-aanslag van € 1.189. Dit is een stijging van 1,9%.

Voor de onroerendezaakbelasting is voor 2027 een opbrengst geraamd van € 6.694.000. De te verwachten meeropbrengst uit ver- en nieuwbouw en de tariefsaanpassing zijn hierin begrepen.

Onroerende-zaakbelasting (bedragen x € 1,-)	Werkelijk 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
Eigenaar woningen	2.981.000	3.515.000	3.620.000
Eigenaar niet-woningen	1.511.000	1.704.000	1.737.000
Gebruiker niet-woningen	1.072.000	1.312.000	1.337.000
Totaal onroerende zaakbelastingen	5.564.000	6.531.000	6.694.000

Toeristenbelasting

In het ombuigingstraject 2025 is besloten om de baten uit toeristenbelasting in 3 jaar (2027- 2028-2029) cumulatief te laten stijgen met ca. 28%. Dat komt neer op een jaarlijkse stijging van ca. 8,6% per jaar voor de jaren 2027, 2028 en 2029. Voor de toeristenzaakbelasting is, op basis van een verwacht aantal bezoekers per jaar, voor 2027 een opbrengst geraamd van € 1.738.000.

Toeristenbelasting (bedragen x € 1,-)	Werkelijk 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
Toeristenbelasting	1.480.000	1.598.000	1.738.000
Toeristenbelasting afwikkeling vorige jaren	117.000		
Totaal toeristenbelasting	1.597.000	1.598.000	1.738.000

Gebonden heffingen

Onder de gebonden heffingen worden die vergoedingen begrepen waarvoor de gemeente een individuele dienst wordt geleverd. Zo worden leges geheven bij de afgifte van een paspoort, rijbewijs of een omgevingsvergunning. Daarnaast zijn personen / bedrijven een heffing verschuldigd voor diensten die de gemeente aan hen levert, zoals voor het gebruik van een aansluiting op de riolering, het verwerken van huisafval e.d.

Voor heffingen waarbij kosten worden verhaald, geldt dat de gemeente er geen winst op mag maken en alleen de daadwerkelijke kosten in rekening mag brengen. Dit betekent dat in een tabel wordt aangegeven wat de omvang van de lasten is, gespecificeerd per taakveld waar de kosten zijn opgenomen, met daartegenover welke baten uit de heffing worden verwacht. De kostendekkendheid is vervolgens het percentage van de geraamde lasten ten opzichte van de geraamde baten. Voor het berekenen van de kostendeekkende tarieven houden we overigens wel rekening met de feitelijke rente, de overhead en de compensabele btw.

Toerekening overhead aan tarieven

Alle kosten, die direct toegerekend kunnen worden aan heffingen en leges, komen ten laste van deze producten. Voor indirecte kosten, ook wel overhead genoemd, is dit niet mogelijk. Deze indirecte kosten bestaan onder andere uit kosten voor ICT, huisvesting, inkoop, financiën e.d.. Deze kosten begroten we volgens de verslagleggingsvoorschriften (BBV) centraal in taakveld 0.4 'Overhead en ondersteuning organisatie'. Voor het berekenen van tarieven brengen we overigens wel een deel van de indirecte kosten ten laste van de tarieven. Dit doen we met een opslag van de overhead als percentage op de directe loonkosten.

De grondslagen voor de toerekening van overhead zijn in de Financiële verordening gemeente Bladel 2025 vastgelegd. De toerekening van overhead aan de heffingen geschiedt op basis van een opslag met een vast percentage. Het percentage wordt vastgesteld met de formule: (totale kosten overhead / omvang totale toegerekende personeelslasten inclusief totale kosten overhead) x 100%.

Voor 2027 leidt dit tot de volgende toerekening: (€ 8.760.000 / € 13.593.000) x 100% = 65% (afgerond). Met deze opslag benaderen we dan de integrale kostprijs.

Btw wordt meegerekend in tarieven

De Btw speelt bij de rioolheffing, de afvalstoffenheffing en de leges een speciale rol omdat wij in de kosten, die we via die rechten en heffingen verhalen, ook de te betalen btw mogen meerekenen. Die betaalde Btw is weliswaar verhaalbaar via het BTW-compensatiefonds, maar omdat dat fonds wordt gevoed vanuit het gemeentefonds (uitname), is dat feitelijk een 'sigaar uit eigen doos'. Ter compensatie daarvan loopt de Btw dus mee in de kosten, die via de betreffende rechten en heffingen worden verhaald. Daardoor is in de begroting de raming van de baten ook hoger dan de raming van de corresponderende lasten.

Bedrijveninvesteringszone (BIZ) belasting

Voor een toekomstbestendig koopcentrum in Bladel is behoefte aan een structurele samenwerking tussen publieke en private partijen, op basis van gelijkwaardigheid en met een gezamenlijke inzet van middelen. Zowel de

ondernemers (OVb) als de vertegenwoordiging van de eigenaren hebben uitgesproken gebruik te willen maken van het instrument van de Bedrijveninvesteringszone (BIZ) om te komen tot structurele financiering. Een BIZ belasting maakt het mogelijk voor ondernemers om gezamenlijk te investeren in een aantrekkelijke bedrijfsomgeving door het bevorderen van de leefbaarheid, veiligheid, ruimtelijke kwaliteit of een ander publiek belang in de openbare ruimte van het BIZ-gebied. De navolgende opbrengsten en lasten worden geraamd:

Bedrijven InvesteringsZone (bedragen x € 1,-)	Werkelijk 2025	Begroet 2026	Begroet 2027
Bedrijven InvesteringsZone (BIZ) belasting	90.000	96.000	96.000
Doorbetaling Bedrijven InvesteringsZone (BIZ) belasting	-90.000	-96.000	-96.000
Totaal BIZ	0	0	0

(- = nadeel en + = voordeel)

Rioolheffing

De aanleg en het beheer van riolering is een gemeentelijke taak die zijn wettelijke basis tot het ingaan van de Omgevingswet, vond in de Wet Milieubeheer (Wm). Op grond van artikel 4.22 van de Wm was een gemeente verplicht een Gemeentelijk RioleringsPlan GRP (een beleidsmatig en strategisch plan voor de aanleg en het beheer van de gemeentelijke riolering) op te stellen. In de raadsvergadering van 17 december 2020 is het Gemeentelijk Rioleringsplan 2021-2025 vastgesteld. Onder het overgangsrecht (artikel 4.93 Invoeringswet Omgevingswet) blijft het GRP van kracht tot eind van de vaststellingsperiode of het moment dat de gemeenteraad besluit dat het plan vervalt.

Het GRP 2021-2025 heeft echter een bredere visie, waarin ook anticiperend beleid is opgenomen om de gemeente in 2050 klimaatbestendig te maken. De Uitvoeringsagenda Klimaatadaptatie 2022-2026 eindigt eind 2026. Beide programma's vertonen veel overeenkomsten en overlappen op verschillende punten. Na de evaluaties van zowel het GRP als de Uitvoeringsagenda Klimaatadaptatie, is het de bedoeling om nieuwe kaders vast te stellen voor beide beleidsterreinen. Op basis daarvan zal een nieuw omgevingsprogramma voor klimaatadaptatie en riolering (water) worden opgesteld. De voorgestelde kaders zullen vervolgens ter goedkeuring aan de raad worden voorgelegd.

Begin 2026 is over het GRP een evaluatie opgesteld en is de raad geïnformeerd over de verlenging van het GRP. In het vierde kwartaal van 2026 zal het nieuwe programma tijdens een raadsinformatieavond worden toegelicht aan de gemeenteraad.

Verwachte kosten

De gemeente is wettelijk verplicht om haar zorgplichten voor afval-, hemel- en grondwater na te komen. In totaal verwachten we het komende jaar € 2.754.000 aan kosten te maken om deze zorgplichten na te komen. Om deze kosten transparant te maken splitsen wij eerst uit op welke taakvelden wij deze kosten zullen maken. Vervolgens gaan wij in op de herkomst van de middelen voor het financieren van deze taken.

Verdeling kosten

Uit onderstaand overzicht blijkt dat veruit het grootste deel van de gemeentelijke netto kosten komen van het taakveld riolering (€ 2.606.000). De netto kosten zitten vooral in daadwerkelijk nakomen van onze gemeentelijke watertaken op het gebied van afvalwater, hemelwater en grondwater. Daarnaast houden we rekening met de kwijtschelding van een deel van deze heffing. Voor het taakveld inkomensregelingen begroten we hiervoor € 20.000. Daarnaast begroten wij € 89.000 voor het taakveld overhead. Dit zijn kosten die wij maken door de sturing en ondersteuning van medewerkers in brede zin. Deze kosten zijn gebaseerd op de hiervoor genoemde systematiek. Tot slot wordt de compensabele btw verdisconteerd in de tarieven. Deze bedraagt € 210.000.

We mogen op grond van artikel 228a van de gemeentewet een rioolheffing invoeren. Deze mag maximaal kostendekkend zijn. In onze gemeente is de rioolheffing volledig kostendekkend. De benodigde inkomsten worden omgeslagen naar inwoners en bedrijven via een rioolheffingstarief. Ten aanzien van de huishoudens is met ingang van 2018 gekozen de heffingsmethodiek te differentiëren, waarbij:

- Woningen een vastrecht betalen op basis van de gezinssamenstelling, en gedifferentieerd wordt naar één, twee, drie, vier en vijf tot en met tien persoonshuishoudens;
- Agrarische objecten, dan wel combinaties van woningen met agrarische gedeelten die in hoofdzaak als niet-woning dienen te worden aangemerkt, een vastrecht betalen;
- Niet-woningen op basis van een staffeling van het verbruik betalen, waarbij de staffeling begint met een verbruik tussen 0 en 50 m³.

Voor de rioolheffing is voor 2027 een opbrengst geraamd van € 2.754.000. Het nadelig saldo ad € 140.000 wordt verrekend met de egalisatievoorziening riolering.

Kostendekkendheid van de rioolheffing (bedragen x € 1,-)	taakveld	Werkelijk 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
Kosten taakveld riolering	7.2	-1.979.000	-2.444.000	-2.606.000
Kosten taakveld inkomensregelingen	6.3	-22.000	-20.000	-20.000
Inkomsten taakveld riolering (exclusief heffingen)	7.2	33.000	31.000	31.000
Netto kosten taakveld riolering		-1.968.000	-2.433.000	-2.595.000
Toe te rekenen kosten:				
Overhead (inclusief rente omslag)	0.4	-63.000	-89.000	-89.000
BTW		-172.000	-221.000	-210.000
Egalisatie taakveld riolering	7.2	-127.000	125.000	140.000
Totale kosten taakveld riolering		-2.330.000	-2.618.000	-2.754.000
Opbrengst heffingen	7.2	2.330.000	2.618.000	2.754.000
Dekkingspercentage		100%	100%	100%

(- = nadeel en + = voordeel)

Afvalstoffenheffing

We mogen op grond van artikel 15.33 van de Wet milieubeheer voor de inzameling van het afval van huishoudens een afvalstoffenheffing invoeren. Deze mag maximaal kostendekkend zijn. In onze gemeente is de afvalstoffenheffing volledig kostendekkend. Het beleid van de afvalstoffenheffing is gericht op het ophalen, verwerken en afvoeren van huishoudelijk afval, waarbij getracht wordt om door middel van gescheiden inzameling en gerichte voorlichting de afvalstroom zoveel mogelijk te beperken.

Verwachte kosten

De gemeente heeft een wettelijk inzamelingplicht voor het afval van huishoudens. In totaal verwacht de gemeente het komende jaar € 2.065.000 aan netto kosten te maken. Om deze kosten transparant te maken, splitsen wij eerst uit op welke taakvelden deze kosten gemaakt zullen worden. Vervolgens gaan wij in op de herkomst van de middelen voor het financieren van deze taken.

Verdeling kosten

Uit onderstaande overzicht blijkt dat veruit het grootste deel van de gemeentelijke kosten komt van het taakveld afval (€ 2.438.000). De kosten zitten vooral in het daadwerkelijk inzamelen en verwerken van het huishoudelijke afval. Ook het scheiden van afval en het recyclen ervan valt hieronder. Er wordt geen bedrijfsafval ingezameld. Daarnaast ontvangen we middelen voor tariefzakken (Netersel), poorttarieven milieustraat, bijdrage Reusel-De Mierden (milieustraat), inzameling oud papier, kleding en glas, alsmede vergoeding voor PMD en zwerfafval (ca. € 919.000). We houden ook rekening met de kwijtschelding van een deel van deze heffing. Voor het taakveld inkomensregelingen begroten we hiervoor € 20.000. Daarnaast begroten wij € 67.000 voor het taakveld overhead. Dit zijn kosten die wij maken door de sturing en ondersteuning van medewerkers in brede zin. Deze kosten zijn gebaseerd op de hiervoor genoemde systematiek. Tot slot wordt de compensabele btw verdisconteerd in de tarieven. Deze bedraagt € 427.000.

De gemeente Bladel heeft gekozen voor een diftarsysteem op basis van volume/frequentie, met als uitgangspunt "de vervuiler betaalt". In het verlengde daarvan heeft de gemeenteraad bepaald dat de afvalstoffenheffing 100% kostendekkend moet zijn. Die heffing bestaat uit een vastrecht en een variabel recht. Het vastrecht wordt bij elke huisaansluiting in rekening gebracht, terwijl het variabel recht afhankelijk is van het volume van de mini-containers voor rest- of gft afval en het aantal keren dat die containers ter lediging worden aangeboden.

Daarmee kan elk huishouden zelf invloed uitoefenen op de uiteindelijke hoogte van de afvalstoffenheffing. Voor de afvalstoffenheffing is voor 2027 een opbrengst geraamd van € 2.085.000.

Kostendekkendheid van de afvalstoffenheffing (bedragen x € 1,-)	taakveld	Werkelijk 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
Kosten taakveld afval	7.3	-2.251.000	-2.294.000	-2.438.000
Inkomsten taakveld afval (exclusief heffingen)	7.3	1.043.000	908.000	919.000
Kosten taakveld verkeer en vervoer	2.1	-52.000	-52.000	-52.000
Kosten taakveld inkomensregelingen	6.3	-24.000	-20.000	-20.000
Netto kosten taakveld		-1.284.000	-1.458.000	-1.591.000
Toe te rekenen kosten:				
Overhead (inclusief rente omslag)	0.4	-39.000	-67.000	-67.000
BTW		-377.000	-402.000	-427.000
Egalisatie taakveld afval	7.3	-99.000		
Totale kosten taakveld afval		-1.799.000	-1.927.000	-2.085.000
Opbrengst heffingen	7.3	1.799.000	1.927.000	2.085.000
Dekkingspercentage		100%	100%	100%

(- = nadeel en + = voordeel)

Leges

Onder de naam 'leges' worden verschillende rechten geheven van door het gemeentebestuur verstrekte diensten. Leges vallen onder de bestemmingsheffing (meerdere programma's). Bij de bepaling van de kostendekkendheid van de leges maken we een onderscheid in de drie titels uit de legesverordening:

- Titel I Algemene dienstverlening: denk hierbij aan paspoorten, rijbewijzen, burgerlijke stand
- Titel II Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning: denk hierbij aan de omgevingsvergunning
- Titel III Dienstverlening vallend onder de Europese dienstenrichtlijn: denk hierbij aan de evenementenvergunning, vergunning in kader Drank- en Horecawet en gebruiksvergunningen.

De onderstaande tabel laat in het kort zien dat op basis van de gehanteerde uitgangspunten de tarieven onder titel I een dekkingspercentage hebben van 93% en titel II een dekkingspercentage van 115%. De tarieven die zijn opgenomen onder titel III laten een dekkingspercentage zien van 40%. Met de "overdekking" van titel II vindt dan kruissubsidiëring plaats ter dekking van de "onderdekking" van titel I en titel III. Het uiteindelijke resultaat is een 100% kostendekking van de gehele legestabel.

De berekening van de kostendekkendheid van de leges is als volgt tot stand gekomen:

Samenvatting kostendekkendheid	directe kosten	loonkosten	overhead	compensabele btw	totale lasten	baten	kostendekking 2026
bedragen x € 1.000							
Titel I algemene dienstverlening	321	277	172	0	769	715	93%
Titel II Dienstverlening fysiek leefomgeving/omgevingsvergunning	261	161	100	33	555	638	115%
Titel III Dienstverlening Europese dienstenrichtlijn		29	18		47	19	40%
Kostendekking totale tarieventabel	582	467	290	33	1.372	1.372	100%

Leges onderbouwing

Verwachte kosten

De gemeente verricht diensten van uiteenlopende aard, zoals verstrekken van een exemplaar van de begroting of rekening, het voltrekken van een huwelijk, verstrekken van een paspoort of rijbewijs, in behandeling nemen van een aanvraag voor een vergunning voor bijvoorbeeld bouw, sloop of horeca en dergelijke. In totaal verwachten we in 2027 € 1.048.000,- aan kosten te maken om deze diensten te kunnen verrichten. Om deze kosten transparant te maken splitsen wij eerst uit op welke taakvelden wij deze kosten zullen maken. Vervolgens gaan wij in op de herkomst van de middelen voor het financieren van deze taken.

Verdeling kosten

Uit onderstaande tabel blijkt dat veruit het grootste deel van de gemeentelijke kosten komt van het taakvelden burgerzaken en wonen en bouwen. Deze taakvelden vormen de kern van de directe lasten van de kostenonderbouwing. Daarnaast begroten wij vooralsnog € 290.000,- voor het taakveld overhead. Dit zijn kosten die wij

maken door de sturing en ondersteuning van medewerkers in brede zin. Deze kosten zijn gebaseerd op de hiervoor genoemde systematiek. Tot slot wordt de compensabele BTW ad € 33.000,- verdisconteerd in de tarieven.

Kostendekkendheid van de leges (bedragen x € 1,-)	taakveld	Werkelijk 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
Kosten taakveld burgerzaken	0.2	-369.000	-497.000	-495.000
Kosten taakveld burgerzaken	1.2	-43.000	-29.000	-29.000
Kosten verkeer en vervoer	2.1	-45.000	-35.000	-36.000
Kosten taakveld samenkracht en participatie	6.1	-15.000	-67.000	-67.000
Kosten taakveld wonen en bouwen	8.3	-587.000	-345.000	-421.000
Netto kosten taakvelden		-1.059.000	-973.000	-1.048.000
Toe te rekenen kosten:				
Overhead (inclusief rente omslag)	0.4	-233.000	-233.000	-290.000
BTW		-92.000	-37.000	-33.000
Totale kosten taakvelden		-1.384.000	-1.244.000	-1.372.000
Opbrengst leges (titel I t/m III)		1.331.000	1.244.000	1.372.000
Dekkingspercentage		96%	100%	100%

(- = nadeel en + = voordeel)

Kruissubsidiëring

Binnen titel 1 is kruissubsidiëring (een verwacht overschot bij de ene activiteit wordt gebruikt voor de dekking van een verwacht tekort bij een andere activiteit) toegestaan. Zo mag bijvoorbeeld het tarief voor huwelijksvoltrekkingen meer dan kostendekkend worden vastgesteld ter compensatie van een niet kostendekkend tarief voor paspoorten. Ook binnen titel 2 is kruissubsidiëring toegestaan. Bij de invoering van de omgevingsvergunning in 2010 was het weliswaar de wens van de wetgever dat alleen binnen de omgevingsvergunning kruissubsidiëring zou worden toegepast en niet met dienstverlening daarbuiten. Maar inmiddels heeft de rechter geoordeeld dat kruissubsidiëring tussen titel 1 en titel 2 niet verboden is. Niet kostendekkende tarieven voor de diensten die vallen onder titel 1 mogen dus gecompenseerd worden door meer dan kostendekkende tarieven voor de omgevingsvergunning. Op grond van de Europese Dienstenrichtlijn is binnen titel 3 kruissubsidiëring niet toegestaan. Voor elk van de tarieven van titel 3 geldt de norm van maximaal 100% kostendekking.

Gemeentelijk kwijscheldingsbeleid

Voor de meeste inwoners van onze gemeente levert het betalen van de gemeentelijke belastingen en heffingen geen probleem op. Er zijn echter ook inwoners voor wie de betaling van de gemeentelijke belastingen een buitengewone inspanning betekent.

Voor hen is er de mogelijkheid om een beroep te doen op de kwijscheldingsregeling die in de gemeente wordt toegepast. De gemeente heeft hierin beperkte beleidsvrijheid, omdat kwijschelding sterk is gekoppeld aan normen die door het Rijk worden opgelegd. Dit is een gevolg van de centraal geleide inkomenspolitiek. Gevolg is dat niet voor alle belastingsoorten kwijschelding wordt verleend. Kwijschelding is mogelijk voor de afvalstoffenheffing en de rioolheffing voor gebruikers.

Voor de kwijschelding van gemeentelijke heffingen is voor 2027 een budget van € 50.000 opgenomen. De dekking van deze kosten is meegenomen in de tariefberekening van afvalstoffenheffing en rioolheffing.

Aanslagoplegging gemeentelijke belastingen 2027

Net als voor belastingjaar 2026 wordt voor belastingjaar 2027 gekozen voor één gecombineerde aanslag gemeentelijke belasting die eind februari 2027 zal worden opgelegd met daarop:

- de WOZ-beschikking
- het vastrecht afvalstoffenheffing
- de aanslag onroerende zaakbelastingen
- het variabele tarief afvalstoffenheffing 2026 (difftar)
- het vastrecht rioolheffing
- BIZ-belasting voor eigenaren en gebruikers

Bij het betalen van de gecombineerde aanslag via automatisch incasso wordt uitgegaan van 10 termijnen. Voor diegenen die geen gebruik maken van automatisch incasso blijft het aantal betaaltermijnen 2. Het samenvoegen van alle aanslagen tot één gecombineerde aanslag zorgt er voor dat minder kosten voor drukwerk en verzending hoeven te worden gemaakt.

5.3 Bedrijfsvoering

Onze bedrijfsvoering is erop gericht de ondersteuning en uitvoering van onze programma's zo optimaal mogelijk te organiseren. We zorgen voor een toegankelijke en betrouwbare dienstverlening aan inwoners, ondernemers, organisaties en andere belanghebbenden. Daarnaast staan we voor efficiënte processen en een zorgvuldige besluitvorming. Dit realiseren we door:

- een efficiënte en effectief functionerende organisatie;
- een zorgvuldig en transparant besluitvormingsproces;
- een gestructureerde planning, sturing en beheersing van de beleidsuitvoering;
- het verantwoord inzetten en benutten van ICT-mogelijkheden;
- het beschikken over gemotiveerde, deskundige en gekwalificeerde medewerkers.

Op deze manier dragen we bij aan een kwalitatief hoogwaardige dienstverlening aan onze inwoners en aan een goed functionerende gemeentelijke organisatie.

1. Organisatieontwikkeling “Samen klaar voor de toekomst”

De ambtelijke organisatie van de gemeente Bladel is compact en kenmerkt zich door korte lijnen, een hoge mate van betrokkenheid en verantwoordelijkheid en een sterke lokale binding. De uitdaging voor de komende jaren is om deze kwaliteiten te behouden, terwijl we tegelijkertijd zorgen voor meer wendbaarheid, borging van werk- en besluitvormingsprocessen, professionalisering en digitalisering. Door de inrichting van de nieuwe organisatie-structuur in 2026, met als belangrijkste veranderingen de toevoeging van een concernstaf en een teamleiders laag, is een belangrijke basis gelegd voor een toekomstbestendige organisatie.

Het organisatieontwikkelplan “Samen klaar voor de toekomst” heeft ons in een volgende fase gebracht en beschrijft hoe de ambtelijke organisatie van de gemeente Bladel zich in de periode 2026 – 2030 wil ontwikkelen om deze uitdagingen aan te gaan. Het plan biedt richting en houvast voor de komende jaren, door de gewenste koers te schetsen en de ontwikkelstappen concreet te maken in een uitvoeringsplan.

Medewerkers

Onze medewerkers vormen het belangrijkste kapitaal van onze organisatie. We willen de juiste mensen op de juiste plek, nu én in de toekomst. Daarom onderzoeken we de mogelijkheden om strategische personeelsplanning (SPP) structureel te implementeren. SPP biedt inzicht in de toekomstige personeelsbehoefte en helpt om tijdig in te spelen op veranderingen in de organisatie, de taken/opgaven en de arbeidsmarkt.

We starten in 2027 met het gebruik van een strategisch opleidingsplan. Dit helpt om personeelsontwikkeling gericht te koppelen aan onze organisatiedoelen en om een blijvende focus te hebben voor duurzame inzetbaarheid binnen een wendbare organisatie. Uit het plan blijkt welke organisatieonderdelen dit jaar versterking op gebied van scholing of kennisdeling vragen. Niet alleen op vakinhoudelijke ontwikkelingen, maar ook op vaardigheden op gebied van samenwerking, digitalisering en klantgerichtheid.

De krapte op de arbeidsmarkt blijft een structurele uitdaging, daarom blijven we investeren in arbeidsmarktbeleid. Niet alleen om aantrekkelijk te blijven voor nieuw talent, maar ook om bestaande medewerkers te behouden. De medewerkerstevredenheid monitoren we meerdere keren per jaar, zodat we weten wat er speelt binnen de organisatie en we waar nodig tijdig bij kunnen sturen. Zo werken we aan een werkomgeving waarin medewerkers zich kunnen ontwikkelen, met plezier werken en duurzaam inzetbaar blijven.

Het huidige introductieprogramma wordt geëvalueerd en uitgebreid met meer aandacht voor kernwaarden en interne processen. Nieuwe medewerkers krijgen hierdoor beter inzicht in hun rol, de organisatieopbouw en de samenwerking met andere teams. Ook wordt gekeken naar digitale ondersteuning, zoals een online kennisbank. Het doel is om de betrokkenheid en tevredenheid vanaf de eerste werkdag te verhogen en het inwerktraject structureel te verankeren in het HR beleid.

Met de komst van de teamleiders starten we daarnaast met een vernieuwd proces voor de inzet van externe inhuur. Hierdoor ontstaat meer overzicht en kan beter worden gestuurd op capaciteit, kwaliteit en kosten.

Leiderschap en aansturing

Binnen de gemeente staan coachend, verbindend en faciliterend leiderschap centraal. Leidinggevend

stimuleren eigenaarschap, samenwerking en integraal werken, zodat medewerkers optimaal kunnen bijdragen aan de gemeentelijke opgaven. Om deze manier van leidinggeven verder te versterken, is een leiderschapsprogramma gestart dat in 2027 en 2028 wordt uitgevoerd. Het programma richt zich op de ontwikkeling van persoonlijk leiderschap, teamontwikkeling en het versterken van één gezamenlijke leiderschapsvisie.

Met dit programma bouwen we verder aan een organisatiecultuur die is gebaseerd op vertrouwen, samenwerking en resultaatgericht werken. Hierdoor vergroten we niet alleen de effectiviteit van onze teams, maar ook onze slagkracht als organisatie.

De veranderingen binnen de organisatie vragen blijvende aandacht voor onze medewerkers. Samen met onze medewerkers bouwen we verder aan een organisatie waarin mensen zich kunnen ontwikkelen, samenwerken en verantwoordelijkheid nemen. Zo zijn we beter in staat om maatschappelijke opgaven effectief op te pakken en de ambities van de gemeente te realiseren.

Personeelsgegevens ambtelijke organisatie

Op 1 januari 2027 bedraagt de formatieomvang van de ambtelijke organisatie (exclusief de gemeenteraad, college van burgemeester & wethouders, griffie en BABS-en) 125 FTE.

2. Overige bedrijfsvoeringsinformatie

Inkoop- en aanbestedingsbeleid

Nadat in 2026 het nieuwe inkoopbeleid is vastgesteld, zetten we in 2027 verdere stappen in de professionalisering van het inkoopproces. Daarbij besteden we continu aandacht aan het vergroten van de bewustwording rondom inkoop binnen de organisatie. Dit doen we onder meer door het onderwerp actief onder de aandacht te brengen via de verschillende interne communicatiekanalen.

Daarnaast halen we proactief signalen en knelpunten op bij de teams die in de dagelijkse praktijk betrokken zijn bij inkooptrajecten. Op basis van deze ervaringen onderzoeken we, samen met het Bureau Inkoop & Aanbestedingen Zuidoost-Brabant (Bizob), welke verbeteringen mogelijk zijn en hoe eventuele knelpunten kunnen worden weggenomen.

Op deze manier zorgen we ervoor dat medewerkers optimaal worden ondersteund bij hun inkoopactiviteiten en dragen we bij aan een rechtmatig, doelmatig en efficiënt ingericht inkoopproces.

Informatiebeveiliging en privacy

Als gemeente hebben we te maken met gegevens en gevoelige informatie van onze inwoners en andere belanghebbenden. Het is onze verantwoordelijkheid om zorgvuldig met deze gegevens om te gaan. Gemeente Bladel moet daarom zowel bij intern gebruik als externe uitwisseling van informatie rekening houden met beveiligings- en privacyaspecten. Dit vergroot de betrouwbaarheid en zorgt ervoor dat de bedrijfsvoerings- en dienstverleningsprocessen zonder onderbrekingen en/of verstoringen van beveiligingsincidenten doorlopen kunnen worden. De basis voor het borgen van informatieveiligheid is de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO).

In 2026 is de Cbw (Cyberbeveiligingswet) in werking getreden. De Cbw is de Nederlandse vertaling van de Europese NIS2-richtlijn. De BIO2 is via een ministeriële regeling juridisch gekoppeld aan deze wet. De Cbw verplicht overheidsorganisaties om passende beveiligingsmaatregelen te nemen. De BIO geeft de concrete, praktische invulling aan deze wettelijke zorgplicht. Waar de oude BIO nog gold als 'verplichte zelfregulering' binnen de overheid, is het toepassen van de BIO2 door de komst van de Cbw nu een wettelijke verplichting geworden voor de sector overheid. Jaarlijks vindt er controle plaats op het gebied van informatiebeveiliging middels ENSIA (Eenduidige Normatiek Single Information Audit). Hiermee leggen we interne verantwoording af aan de raad en externe verantwoording aan de toezichthouders van het Rijk. Daarnaast verplicht de Cbw bestuurders tot het volgen van een cybersecuritytraining. Deze opleidingsplicht zorgt ervoor dat het bestuur voldoende kennis heeft om cyberrisico's te beoordelen, beveiligingsmaatregelen goed te keuren en toezicht te houden. Om dit te realiseren zetten we een training op in ons bewustwordingsplatform Digibewust de Kempen.

Om richting te geven aan informatiebeveiliging binnen Gemeente Bladel is in 2026 op basis van de BIO2 een nieuw informatiebeveiligingsbeleid vastgesteld. Bijbehorend is er een BIO2 en ISMS (Information Security Management System) GAP-analyse uitgevoerd, waaruit aanbevelingen zijn gekomen welke opgevolgd gaan worden middels het informatiebeveiligingsplan. Hierin zijn de aanbevelingen vertaald naar concrete actiepunten en maatregelen. De belangrijkste actiepunten voor 2027 zijn:

- Het vaststellen en testen van een bedrijfscontinuïteitsmanagementplan;

- Het instellen van een werkend ISMS-proces conform de ISO 27001-norm (de wereldwijd erkende standaard voor informatiebeveiliging). Dit is een continu proces en raamwerk om informatiebeveiliging systematisch te beheren;
- Het opnemen van regels in het monitoring- en responseproces wanneer een incident te melden bij het management en het Nationaal Cyber Security Center (het NCSC is de sectorale CERT/CSIRT voor alle Nederlandse gemeenten);
- Het integreren van informatiebeveiliging in projectmanagement.

Voor informatiebeveiliging is risicomanagement onderdeel van de dagelijkse bedrijfsvoering binnen de Gemeente Bladel. We bevinden ons op een dynamisch speelveld waarin de dienstverlening en werkwijzen snel veranderen. Dit heeft te maken met de politieke omgeving, maar ook de digitalisering van de afgelopen jaren. Hierdoor is risicomanagement een doorlopend proces en essentieel om vermijdbare digitale incidenten te voorkomen.

Voor de continuïteit van de bedrijfsvoering en processen is het van belang dat we ons als gemeente goed voorbereiden op en snel kunnen handelen bij digitale verstoringen, incidenten en crises, of aanvallen van criminele netwerken of statelijke actoren. Met gerichte oefenprotocollen kunnen we de inrichting van de crisisorganisatie toetsen en de afhandeling van incidenten en crises oefenen. Het streven is om het aantal vermijdbare digitale incidenten zoveel mogelijk te beperken en daarmee de basis te leggen om deze volledig te voorkomen. Om dit te realiseren wordt er samen met de andere Kempenorganisaties een crisisplan opgesteld.

De Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) vormt de basis voor de zorgvuldige omgang met persoonsgegevens. Privacy binnen gemeente Bladel is tevens verankerd in beleidsvoering en procedures. Door medewerkers periodiek te trainen wordt op actieve wijze het belang van privacybewust handelen onder de aandacht gebracht.

De bescherming van persoonsgegevens blijft in 2027 een belangrijk aandachtspunt binnen onze gemeentelijke bedrijfsvoering. De gemeente heeft een zorgplicht richting inwoners, medewerkers en samenwerkingspartners om verantwoord om te gaan met persoonsgegevens. We blijven ons dan ook inzetten voor een structurele borging van privacy en gegevensbescherming, in lijn met de AVG.

In 2027 leggen we de focus op het versterken van de privacybewustwording binnen de organisatie. Dit doen we door gerichte trainingen, interne communicatie en het beschikbaar stellen van praktische handvatten voor medewerkers. We voeren waar nodig Data Protection Impact Assessments (DPIA's) uit bij nieuwe of risicovolle verwerkingen. De Functionaris voor Gegevensbescherming (FG) blijft een onafhankelijke rol vervullen in het toetsen en adviseren op privacygebied.

Daarnaast werken we verder aan het verbeteren van onze interne processen en systemen, zodat privacy al bij de bron wordt meegenomen (privacy by design & by default). We besteden nadrukkelijk aandacht aan de samenhang tussen privacy, informatiebeveiliging en datagedreven werken, met oog voor zowel de wettelijke kaders als het publieke vertrouwen.

Digitaal archief

Het e-depot blijft zich ontwikkelen als belangrijke archiefbewaarplaats voor de gemeente. De gemeente heeft een overzicht met de onderdelen welke in de komende jaren toegevoegd mogen worden aan het e-depot. Denk hierbij aan de bouwvergunningen vanaf 2011, bodemonderzoeken, sloop- en gebruiksvergunningen. Ook worden er koppelingen gelegd met het DMS voor het bestuursarchief en met andere applicaties voor onder andere de omgevingsplannen en de videotulen van de raadsvergaderingen.

Informatiebeheerplan

Informatie- en procesbeheer blijft zich inzetten om medewerkers die digitaal werken te faciliteren om ook digitaal te kunnen archiveren. De inrichting hiervan is verschillend per proces. In het Informatiebeheerplan is voor ieder proces in kaart gebracht welke systemen, rollen, data, archiefbescheiden en andere informatieobjecten onderdeel zijn van dat proces. Het is een informatieplattegrond van de gehele organisatie. Het bijhouden van dit plan blijft een continu proces.

Microsoft 365

In 2027 wil de gemeente het gebruik van MS365 verder uitbreiden en professionaliseren. Onderdelen hierbij zijn onder andere slimmer samenwerken in Teams, informatiemanagement en het aansluiten op het DMS of e-depot en een verbinding maken met de fysieke werkplekken. Samen met de overige Kempenorganisaties worden de

thema's opgesteld waar functioneel beheer de komende jaren aan gaat werken. Door met de andere organisaties op te trekken worden kennis en kunde over de applicaties en de mogelijkheden sterk uitgewisseld en optimaal benut.

Informatiebeheer- en automatiseringsvisie (I&A visie)

In samenwerking met de gemeenten Bergeijk en Eersel en met GR'en Samenwerking Kempengemeenten en KempenPlus wordt een regionale I&A-visie opgesteld. Deze visie is het beleidsstuk dat onder andere kaders zal geven aan het archief- en informatiebeheer van de gemeente. De combinatie van maatschappelijke ontwikkelingen, regionale opgaven en technologische veranderingen vormt de aanleiding om te kijken naar de veranderende rol van informatievoorziening en automatisering binnen de organisatie. De I&A-visie heeft een direct raakvlak met de Nederlandse Digitaliseringsstrategie (NDS).

Deze landelijke strategie beschrijft de gezamenlijke ambitie van overheden om als één overheid samen te werken aan een toekomstbestendige digitale samenleving en benoemt hiervoor zes prioritaire thema's: cloud, data, AI, digitale dienstverlening, digitale weerbaarheid en autonomie, en digitaal vakmanschap. Bij het opstellen van de I&A-visie dienen thema's uit de NDS als een kapstok, zodat de visie aansluit bij de landelijke koers en inspeelt op toekomstige ontwikkelingen binnen de digitale overheid.

Communicatie

Op basis van de communicatiestrategie willen we in 2027 de methode 'communiceren met focus' introduceren. Een gemeente werkt aan veel projecten, er zijn veel maatschappelijke opgaven, bestuurlijke prioriteiten en ambities en beleidsopgaven. Daarnaast heeft de gemeente ook een informatieplicht. Deze hoeveelheid aan informatie, prioriteiten en ambities vraagt om communicatiefocus zodat we communiceren mét impact voor de inwoners. De methodiek 'communiceren met focus' helpt om samen met het bestuur en de organisatie de ambities en opgaven inzichtelijk te maken en te vertalen naar communicatieprioriteiten. We maken samen bewuste keuzes en creëren overzicht. Dit resulteert in een meer planmatige manier van werken op het gebied van communicatie. We doen dit op basis van het coalitieakkoord, het collegeprogramma, de begroting, belangrijke projecten en maatschappelijke opgaven. Hierin zoeken we intern de samenwerking op met het college van B&W, de griffie en de ambtelijke organisatie. Een van onze doelen is om zoveel mogelijk inwoners te bereiken met de gemeentelijke communicatie, daarom gaan we naast de bestaande communicatiekanalen ook een digitale nieuwsbrief introduceren. In 2027 gaan we het inwonerspanel inzetten om te onderzoeken hoe de inwoners de communicatie vanuit de gemeente ervaren.

Rechtmatigheidsverantwoording

Het college van burgemeester en wethouders legt verantwoording af over de rechtmatigheid van de baten, de lasten en de balansmutaties die gepresenteerd worden in de jaarrekening. Dit doet zij in de vorm van een rechtmatigheidsverantwoording, die wordt opgenomen in de jaarrekening. De accountant controleert vervolgens de rechtmatigheidsverantwoording op getrouwheid. De accountant kijkt dus of hetgeen het college meldt in de rechtmatigheidsverantwoording juist en volledig is.

In de paragraaf Bedrijfsvoering van het jaarverslag worden de eventuele rechtmatigheidsfouten die betrekking hebben op het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium nader onderbouwd en wordt aangegeven welke beheersingsmaatregelen worden getroffen om toekomstige tekortkomingen in de rechtmatigheid te voorkomen.

5.4 Financiering

Financiering gaat over de manier waarop de gemeente geld aantrekt dat zij nodig heeft om haar activiteiten uit te voeren. De kaders hiervoor zijn te vinden in de Wet Fido (Wet financiering decentrale overheden). In deze wet staan ook kaders voor het (tijdelijk) beleggen van geld. De gemeente Bladel hanteert in beginsel totaalfinanciering. Voor de realisatie van MFA Hapert hebben we in juli 2019 als uitzondering op de regel projectfinanciering afgesloten. De kaders voor financiering zijn vastgelegd in de 'Financiële verordening gemeente Bladel 2025' en in het 'Treasurystatuut 2026'.

Ons financieringsbeleid heeft de volgende doelstellingen:

- Het beschikbaar hebben van voldoende liquiditeiten om de door de raad vastgestelde plannen te kunnen uitvoeren;
- Het beheersen van de risico's die zijn verbonden aan de financieringsfunctie, zoals de kasgeldlimiet en de renterisiconorm;
- Het minimaliseren van de kosten van geldleningen en het bereiken van een voldoende rendement op de uitbetalingen;
- Het zo lang mogelijk financieren van de uitgaven met 'kort (goedkoper) geld' en pas vaste leningen aan te trekken (consolideren) wanneer dat noodzakelijk is;
- Het verkrijgen en handhaven van toegang tot de financiële markten.

Verwachtingen voor de korte rente

De korte termijnrente ramen wij voor 2027 op 2,25%.

Verwachtingen voor de lange rente

De lange termijnrente ramen wij voor 2027 op 3,00%. Hoewel de voorspelbaarheid (door ons) van de rente op langere termijn gering is, gaan wij voor het aangaan van financiële transacties in principe steeds uit van de navolgende vuistregels:

- De rente van vaste leningen is door de langere looptijd financieel van groter belang dan de rente van leningen met een kortere looptijd;
- Bij een verwachte daling van de lange rente verdient het de voorkeur om het aantrekken van vaste langlopende leningen zoveel mogelijk uit te stellen tot de rentedaling is ingetreden;
- Bij een verwachte stijging van de lange rente verdient consolidatie van korte schuld de voorkeur. Indien de korte schuld beperkt is, kan overwogen worden langlopende leningen met een uitgestelde storting te sluiten ter dekking van de toekomstige financieringsbehoefte;
- Bij een te verwachten stabiele renteontwikkeling moet in de actuele financieringsbehoefte worden voorzien met de financieringsvormen die absoluut gezien de laagste rente dragen: kasgeld of vaste leningen;
- De bepaling van de financieringsbehoefte gebeurt in beginsel integraal (totaalfinanciering) waarbij alle kasstromen worden betrokken.

Risicobeheer

Het onderdeel risicobeheer is een weergave van het verwachte risicoprofiel van gemeente Bladel. De risico's vallen in vijf soorten uiteen:

- Renterisico's op vlottende schuld;
- Renterisico's op vaste schuld;
- Liquiditeitsrisico's;
- Risico's op verstrekte gemeentegaranties
- Debiteurenrisico's.

Kasgeldlimiet

Het renterisico op korte termijn financiering (leningen met een looptijd korter dan één jaar) wordt in beeld gebracht via de kasgeldlimiet. Deze stelt beperkingen aan financiering van uitgaven met korte termijn leningen. Op basis van de Wet Fido bedraagt de kasgeldlimiet 8,5% over de omvang van de begroting. De kasgeldlimiet mag maximaal twee achtereenvolgende kwartalen overschreden worden. De provinciale toezichthouder toetst hierop. Het voornemen is om, indien kort geld zoals gebruikelijk goedkoper is dan lang geld, de ruimte binnen de kasgeldlimiet maximaal te benutten. In de volgende tabel zijn de cijfers meerjarig opgenomen.

(bedragen x € 1.000,-)	2027	2028	2029	2030
begrotingstotaal	83.015	76.358	85.234	78.104
toegestane kasgeldlimiet	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%
kasgeldlimiet in bedrag	7.056	6.490	7.245	6.639

Renterisiconorm

Het doel van deze norm uit hoofde van de Wet Fido is te voorkomen dat bij herfinanciering van de leningen bij (aanzienlijk) hogere rentestand grote schokken optreden in de hoogte van de rente die de gemeente moet betalen. De norm beperkt de budgettaire risico's. De jaarlijkse verplichte aflossingen en de renteherzieningen mogen niet meer bedragen dan 20% van de totale lasten van de begroting. Deze norm is door het Rijk ingesteld om een enigszins stabiele rentelast over de jaren te bewerkstelligen.

De ruimte onder de renterisiconorm is het bedrag wat de gemeente nog uit zou mogen geven aan aflossingen op nieuw af te sluiten geldleningen. In de volgende tabel zijn de cijfers meerjarig opgenomen.

(bedragen x € 1.000,-)	2027	2028	2029	2030
1. begrotingstotaal	83.015	76.358	85.234	78.104
2. wettelijk vastgesteld percentage	20%	20%	20%	20%
3. renterisiconorm (1 x 2)	16.603	15.272	17.047	15.621
4. renteherziening				
5. reguliere aflossingen	-6.335	-6.004	-6.007	-6.009
6. renterisico (4 + 5)	-6.335	-6.004	-6.007	-6.009
ruimte onder renterisiconorm (3 > 6)	10.268	9.268	11.040	9.612
overschrijding renterisiconorm (6 > 3)				

Liquiditeitsrisico's

De liquiditeitsrisico's betreffen voornamelijk interne liquiditeitsrisico's. Dit zijn risico's ten aanzien van mogelijke afwijkingen van de liquiditeitsplanning met reguliere exploitatie, de investeringen, de grondexploitatie en de leningen als gevolg waarvan financieringskosten hoger uit kunnen vallen. Het liquiditeitengebruik wordt beperkt door de fysieke geldstromen op gemeenteniveau op elkaar af te stemmen. Door een meerjarige liquiditeitsplanning op te stellen ontstaat inzicht in de behoefte aan liquide middelen dan wel in het overschot aan liquide middelen. Daarnaast wordt periodiek de liquiditeitenstroom beoordeeld op tekorten en/of overschotten. We blijven de financieringsbehoefte nauwlettend volgen op basis van onze liquiditeitsprognoses. Deze is uiteindelijk bepalend voor de strategische afweging voor het aantrekken van kort of lang geld.

Risico's op verstrekte gemeentegaranties

Door de gemeenteraad zijn in het verleden garanties verstrekt voor leningen die onder meer door lokale woningbouwverenigingen, verzorgingstehuizen en dergelijke zijn aangegaan. Tegenwoordig opereren er waarborgfondsen voor woningbouw, zorg en dergelijke. Hiermee wordt een rechtstreeks beroep op de gemeente om garant te staan voor leningen, aangegaan door deze instanties, steeds kleiner. Bij de woningbouw is de gemeente nog steeds verplicht om als 'achtervang' garant te staan. De eerste garantstelling vindt plaats door het waarborgfonds sociale woningbouw.

Onze gemeente staat voor het Bladelse deel indirect garant. Voor nieuw afgesloten hypotheeklen ná 31 december 2010 staat de gemeente niet meer garant, maar enkel en alleen het Rijk. Het risico dat we bij de bestaande garantstelling lopen is nog steeds erg gering.

Omdat het in beginsel niet aan de gemeente is om hier een actieve rol in te hebben, is het beleid hierover in 2019 bijgesteld. Dat betekent dat we tegenwoordig uit gaan van een "nee, tenzij-beleid".

Debiteurenrisico's

Dit betreft het risico dat vorderingen op debiteuren niet kunnen worden geïnd en afgeboekt moeten worden. Ter afdekking van mogelijke oninbare vorderingen op (belasting)debiteuren is de voorziening dubieuze debiteuren gevormd. Deze voorziening bedraagt per 1 januari 2026 € 183.000. Verder is er nog een voorziening gevormd ter afdekking van de risico's met betrekking tot debiteuren sociale zaken/KempenPlus voor een bedrag van € 137.000.

Renteresultaat

Het renteresultaat bestaat uit het verschil tussen de daadwerkelijk te betalen en te ontvangen rente en aan de exploitatie toegerekende rente. Voor de realisatie van MFA Hapert in 2019 een specifieke lening aangetrokken met een rentepercentage van 0,497%.

Overzicht renteresultaat (bedragen x € 1.000,-)	2026	2027	2028	2029
Externe rentelasten over bestaande korte en lange financiering	2.216	2.296	2.451	2.322
Externe rentebaten	185	185	185	185
Saldo rentelasten en rentebaten	2.031	2.111	2.266	2.137
Doorbelaste rente aan de facilitaire grondexploitatie (kostenverhaal)				
Doorbelaste rente naar projectfinanciering	76	73	69	65
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	1.955	2.038	2.197	2.072
Rente over eigen vermogen				
Rente over voorzieningen				
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	1.955	2.038	2.197	2.072
De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	2.066	2.183	2.127	2.005
Renteresultaat op het taakveld Treasury	111	145	-70	-67

Overige informatie

Relatiebeheer/kasbeheer

De gemeente Bladel heeft een rekeningcourantverhouding met de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) en de Rabobank. BNG is de huisbankier van de gemeente, waarmee een financiële dienstverleningsovereenkomst gesloten is. Om de kosten van het geldstromenbeheer te beperken, zullen wij het liquiditeitsgebruik beperken door de geldstromen op gemeenteniveau op elkaar en de liquiditeitenplanning af te stemmen. Het betalingsverkeer wordt zoveel mogelijk elektronisch uitgevoerd door de BNG. Wat het chartale geldverkeer betreft, houdt de gemeente de contante middelen in de kassen zo laag mogelijk: we streven er naar om betalingen zoveel mogelijk giraal plaats te laten vinden en daarnaast wordt in voorkomende gevallen het pinnen aanbevolen.

Liquiditeitenbeheer / liquiditeitsprognose

Voor het bepalen van de financieringsbehoefte wordt uitgegaan van een meerjaren financierings- en investeringsprognose. De financieringsbehoefte zal op grond van deze prognose de komende jaren toenemen. Hoe snel dit zal gebeuren, hangt af van de voortgang van investeringen en de bouwgrondexploitatie.

Een belangrijk hulpmiddel voor een effectief liquiditeitenbeheer is het opstellen van een betrouwbare prognose van de te verwachten inkomsten en uitgaven. Op basis hiervan kan het aanvullen van liquiditeitstekorten en het uitzetten van overtollige liquiditeiten meer gericht plaatsvinden en wordt zoveel mogelijk voorkomen dat ad hoc maatregelen moeten worden genomen. In de financiële begroting hebben we de geprognosticeerde meerjarenbalans opgenomen. Hierin wordt globaal de omvang van de liquiditeitsbehoefte bepaald voor het begrotingsjaar met een meerjarige doorkijk, waarbij er vanzelfsprekend wel vanuit gegaan wordt dat bijvoorbeeld de investeringen ook conform de planning uitgevoerd worden.

Deze geprognosticeerde meerjarenbalans heeft hierdoor een "signaalfunctie", waarmee vroegtijdig grotere afwijkingen van de liquiditeitsprognoses van de afdelingen kunnen worden onderkend. Deze functie kan bijdragen aan het verkrijgen van een beter inzicht in afwijkingen tussen werkelijke en begrote rentelasten als gevolg van "volumeverschillen".

Schatkistbankieren

Schatkistbankieren houdt in dat tegoeden van decentrale overheden worden aangehouden in de Nederlandse Schatkist. Hierdoor hoeft het Rijk minder geld te lenen op de financiële markten en zal de staatsschuld dalen. Een beperkte hoeveelheid geld mag de gemeente op haar eigen bankrekeningen aanhouden. Voor 2027 is dat 2,0% van het begrotingstotaal ad € 83.566.000 en bedraagt € 1.671.000.

5.5 Onderhoud kapitaalgoederen

De openbare ruimte is één van de pijlers van onze samenleving met een groot maatschappelijk rendement. Een goed functionerende openbare ruimte draagt bij aan actuele thema's zoals sociale samenhang, veiligheid, gezondheid, mobiliteit en bereikbaarheid, leefbaarheid en vastgoedwaarde. Hiervoor is het wel van belang dat de openbare ruimte goed wordt beheerd.

De belangrijkste kapitaalgoederen hebben betrekking op wegen, riolering, water, groen en gebouwen. Al deze kapitaalgoederen vergen onderhoud en moeten in de exploitatie worden opgenomen. Deze paragraaf biedt inzicht in de beleidskaders voor de instandhouding van de kapitaalgoederen en de financiële consequenties daarvan. Er is bij de hierna genoemde onderdelen geen sprake van achterstallig onderhoud. Het onderhoud van de kapitaalgoederen wordt ook zoveel mogelijk in samenhang met de diverse projecten en investeringsopgaven integraal uitgevoerd.

Wegen, straten en pleinen

De gemeente is als wegbeheerder op grond van de Wegenwet verantwoordelijk voor onderhoud en beheer van gemeentelijke wegen die op de wegenlegger als openbare weg zijn aangegeven. Onder 'de weg' worden in dit kader ook verstaan de aanliggende bermen, sloten, zandwegen en kunstwerken zoals bruggen, tunnels en duikers. Zo verplicht de Wegenwet de gemeente tot het uitvoeren van regelmatig en duurzaam onderhoud van de openbare verharding. Tevens is de gemeente, conform het Burgerlijk Wetboek, aansprakelijk bij schade van de burger als de gemeente heeft verzuimd zorg te dragen voor het in goede staat verkeren van de openbare weg.

Het onderhoud van wegen, straten en pleinen wordt uitgevoerd volgens het geactualiseerde wegenbeheerprogramma 2025-2029 gemeente Bladel dat door het college in 2025 is vastgesteld. Dit programma wordt iedere 2 jaar herzien.

In het 4^e kwartaal van 2026 wordt er een nieuwe wegininspectie uitgevoerd waarop de kwaliteit van het wegennet wordt bepaald. Op basis van deze uitkomsten wordt in het 1^e kwartaal van 2027 een nieuw wegenbeheerplan 2027-2031 opgesteld en ter vaststelling voorgelegd aan de gemeenteraad. De financiële consequenties worden meegenomen in de Perspectiefnota 2027.

Omdat het wegbeheer erg afhankelijk is van fysieke invloeden van buitenaf (herinrichtingen, omleidingen, vorstschade, droogte, boomwortelopdruk, verkeersbelasting, aanleg kabels en leidingen, etc.) wordt de benodigde storting (€ 671.000 per jaar) voor het meerjarig onderhoud telkens berekend voor een periode van vijf jaar. Op deze wijze wordt het wegbeheer geactualiseerd. Ook kan beter worden ingesprongen op tussentijdse invloeden van buitenaf en combinaties met andere werkzaamheden (riolering, herinrichtingen e.d.). In de werkplannen voor de komende jaren wordt telkens kritisch bezien welke groot onderhoud maatregelen noodzakelijk c.q. gewenst zijn.

Met gepland groot onderhoud wordt een stap verder gegaan. Wanneer wegen "op" zijn en er met reparaties weinig eer meer valt te behalen, wordt de weg uit de (reparatie) planning gehaald en ingedeeld bij Gepland Groot Onderhoud planning (GGO/rehabilitatie). Bij deze planning wordt een voortschrijdende doorkijk gemaakt van 10 jaar. Er wordt in zo'n geval bekeken of de weg in zijn geheel kan worden aangepakt en integraal afgestemd kan worden met het uitvoeringsprogramma verkeersvisie. De oorzaak dat de weg in een dergelijke situatie terecht is gekomen, ligt vaak in een slechte ondergrond waardoor er verzakkingen of diepe sleuven optreden. Door de weg er in zijn geheel uit te nemen en de onderliggende constructie te verbeteren (verzwaren) kan de weg er weer jaren (zonder reparaties) tegen.

Ook biedt dit gelegenheid om bijvoorbeeld kleine inrichtingen en aanpassingen mogelijk te maken of verkeersmaatregelen in te passen. Indien nodig wordt dan ook het riool vernieuwd. Voor gepland groot onderhoud wordt het investeringskrediet voor 2027 van € 1.826.172 jaarlijks met 5% indexatie verhoogd.

De 5% indexatie dekt de jaarlijks areaaluitbreiding (1,5-2%) en de jaarlijks kostenstijgingen (inflatiecorrectie) van de onderhoudswerkzaamheden. In 2027 zal vanuit het investeringskrediet financieel bijgedragen worden aan de reconstructiewerkzaamheden Fons van der Heijdenstraat/De Lei (binnen de bebouwde kom) in Netersel en Kerkeneind, Driehuis in Casteren.

De wereld verandert heel snel en de ontwikkelingen volgen elkaar mogelijk nog sneller op. Om binnen deze dynamiek een stabiele koers uit te zetten is een routekaart noodzakelijk. De Verkeersvisie 2035 vertaalt onze doelen en ambities en werkt uiteindelijk toe naar een uitvoeringsplan waarmee tot 2035, ingrijpend maar noodzakelijk,

onze mobiliteitsvraagstukken worden aangepakt. De Verkeersvisie 2035 volgt de systematiek van de omgevingsvisie en sluit aan op de Kempische Mobiliteitsstrategie en de regionale mobiliteit agenda's. In zijn vergadering van 7 juli 2022 heeft de gemeenteraad de Verkeersvisie 2035 (gewijzigd) vastgesteld. Voor de uitvoering van de verkeersvisie is een jaarlijks investeringskrediet van € 1.430.000 beschikbaar.

In 2027 wordt het uitvoeringsprogramma Verkeersvisie 2035 geëvalueerd. Daarbij zal de bezuiniging van € 200.000 die opgenomen is in het coalitieakkoord, meegenomen worden. Dit betekent dat er een heroverweging c.q. bijstelling moet plaatsvinden op de uitvoeringsagenda Verkeersvisie 2035. Daarbij wordt ook gekeken welke effecten de herprogrammering heeft op de integrale investeringsopgave vanuit andere programma's zoals klimaatadaptatie & riolering en Gepland Groot Onderhoud (GGO) wegen.

Openbare verlichting

Onderhoud van de openbare verlichting geschiedt op basis van het beheerplan Openbare Verlichting. In de gemeente Bladel is het beheer en onderhoud per 1 februari 2017 voor een periode van (maximaal) 10 jaar aanbesteed middels een geïntegreerd contract. Voor het regulier onderhoud openbare verlichting is er een structureel budget beschikbaar van € 293.000 (exclusief ambtelijke kosten en kapitaallasten). In de meerjarenraming zijn op basis van het beheerplan tevens jaarlijkse kredieten voor vervangingen opgenomen van € 121.000 per jaar.

Gemeente Bladel beschikt niet over een onderhoudsvoorziening voor openbare verlichting. In 2027 wordt het nieuw beheerplan Openbare Verlichting 2027-2031 opgesteld en ter vaststelling aan het college worden voorgelegd. De financiële consequenties worden meegenomen in de begroting 2028.

Waterlossingen

Voor het onderhoud aan waterlossingen en sloten is een berm- en slootbeheerplan vastgesteld. In 2022 is een nieuw bestek opgesteld en heeft voor het onderhoud van bermen, sloten, retentievijvers en wadi's een nieuwe aanbesteding plaatsgevonden voor een periode van 2 jaar met de mogelijkheid tot verlengingen met telkens 2 jaar tot maximaal 6 jaar. In de meerjarenraming is voor het onderhoud aan waterlossingen een jaarlijks budget van € 85.000 opgenomen. Gemeente Bladel beschikt niet over een onderhoudsvoorziening voor waterlossingen en sloten.

Openbaar groen

Het huidige Groenbeheerplan is vastgesteld door het college voor de periode 2023-2032. Het is gebaseerd op hierin opgenomen kaders voor de instandhouding van het groenbeheer, geactualiseerde areaal-cijfers en prijsontwikkelingen. In het kader van de actualisatie is het areaal opnieuw in kaart gebracht. Uit deze actualisatie blijkt dat het te onderhouden areaal aanzienlijk groter is dan het areaal waarvan eerder is uitgegaan in de onderhoudsovereenkomst met KempenPlus. Dit heeft gevolgen voor de omvang van de uit te voeren werkzaamheden en de daarmee samenhangende kosten. Er wordt onderscheid gemaakt in:

- Kosten van regulier (jaarlijks) onderhoud van openbaar groen: hiervoor zijn in de meerjarenraming jaarlijks exploitatiebudgetten opgenomen van € 1.823.000 (exclusief ambtelijke kosten en kapitaallasten, inclusief onderhoud door KempenPlus).
- Kosten voor de vervanging van openbaar groen (incl. bomen). Een jaarlijks krediet van € 260.000 is hiervoor beschikbaar.
- Kosten voor de uitvoering van het groenstructuurplan. Een jaarlijks krediet van € 150.000 is hiervoor beschikbaar.
- Gemeente Bladel beschikt niet over een onderhoudsvoorziening voor openbaar groen.

De huidige overeenkomst met KempenPlus is gebaseerd op een afkoopsom en niet op de daadwerkelijk aanwezige areaalgegevens. In de nieuwe afspraken tussen de deelnemende gemeenten en KempenPlus wordt toegevoerd naar een uniforme werkwijze, waarbij het onderhoud vanaf 2026 wordt afgerekend op basis van het daadwerkelijk te onderhouden areaal en de daadwerkelijk uitgevoerde werkzaamheden, in combinatie met de vastgestelde eenheidsprijzen. Dit betekent dat ook voor de gemeente Bladel de huidige afkoopconstructie komt te vervallen.

De nieuwe areaalgegevens zijn nog niet compleet. Desondanks moet rekening worden gehouden met jaarlijks hogere lasten van € 400.000. Dit als gevolg van de nieuwe systematiek die uitgaat van het daadwerkelijke areaal en de daadwerkelijk uit te voeren werkzaamheden.

Riolering

Om aan de zorgplichten voor afval-, hemel- en grondwater te voldoen beheren en onderhouden wij het bijbehorende waterstelsel. Naast het treffen van verbeteringsmaatregelen en vervangingen van het bestaande rioolstelsel, investeren we ook actief in een klimaatrobust waterstelsel.

De aanleg en het beheer van riolering is een gemeentelijke taak die zijn wettelijke basis tot het ingaan van de Omgevingswet vond in de Wet Milieubeheer (Wm). Op grond van artikel 4.22 van de Wm was een gemeente verplicht een Gemeentelijk RioleringsPlan GRP (een beleidsmatig en strategisch plan voor de aanleg en het beheer van de gemeentelijke riolering) op te stellen. Onder het overgangsrecht (artikel 4.93 Invoeringswet Omgevingswet) blijft het GRP van kracht tot eind van de vaststellingsperiode of het moment dat de gemeenteraad besluit dat het plan vervalt. Het GRP bevat zowel beleidsmatige als beheersmatige onderdelen. Begin 2026 is over het GRP een evaluatie opgesteld en is de raad hierover geïnformeerd.

Op grond van bovenstaande heeft gemeente Bladel de volgende zorgplichten die in het GRP zijn geborgd:

- Inzamelen en afvoeren van stedelijk afvalwater
- Inzamelen overtollig en verwerken van ingezameld hemelwater
- Treffen van maatregelen in de openbare ruimte bij structureel grondwateroverlast

Investerings in 2027

- In 2026 is in de kern Bladel 21 km riool gereinigd en geïnspecteerd. De inspectie geeft een beeld van de huidige kwaliteit en restlevensduur van het rioolsysteem. Eind 2026 wordt een maatregelenpakket uitgewerkt, waaruit een renovatieronde kan worden voorbereid. De uitvoering van de renovatieronde kan in 2027- 2028 worden opgepakt.
- In 2025 is het rioolsysteem op bedrijventerrein De Sleutel gereinigd en geïnspecteerd. In 2026 zijn diverse levensduurverlengde maatregelen verkend. In 2027 zal hier een renovatieronde plaatsvinden die het functioneren verbetert en ook de restlevensduur verlengt. Deze renovatieronde is verschoven van 2026 naar 2027 gelet op de relatie met de projecten N284 en Hoeven 26);
- Aankoop perceel voor waterberging als onderdeel van gebiedsontwikkeling Hoeven 26 (te Reusel)(verschoven van 2026 naar 2027 i.v.m. langere doorlooptijd planologische procedure);
- Uitvoering werkzaamheden gebiedsontwikkeling Hoeven 26 (te Reusel)(verschoven van 2026 naar 2027 i.v.m. langere doorlooptijd planologische procedure);
- Diverse aanpassingen rioolstelsel bedrijventerrein De Sleutel ter voorbereiding op Hoeven 26;
- Afronden van vervanging riolering Netersel-Noord;
- Vervanging en verbetering riolering en hemelwaterstructuur Kerkeneind in Casteren (verschoven van 2026 naar 2027 i.v.m. voorbereidingstijd nutsvoorzieningen en integrale projectplanning);
- Inrichten klimaatbuffer Wagenbroeksloopje in Casteren (verschoven van 2026 naar 2027 i.v.m. besluitvorming grondaankoop en integrale projectplanning);
- Verbinden hemelwaterstructuur dorpskern Casteren met klimaatbuffer tegen het Wagenbroeksloopje (verschoven van 2026 naar 2027 i.v.m. integrale projectplanning);
- Optimaliseren vuilwateroverstort Kerkeneind Casteren (verschoven van 2026 naar 2027 i.v.m. integrale projectplanning);
- Om het plan Den Herd door te laten gaan dient het gemengde riool in Nassauplein, Emmaplein en Emmastraat vervangen te worden. De aanpassingen in het Nassauplein en Emmaplein kunnen toegerekend worden aan de GREX. De vervanging van het riool en terug aanbrengen van een gescheiden stelsel in de Emmastraat wordt gedekt uit het GRP.

Ter aanvulling op het krediet voor klimaatmaatregelen zoeken we volop naar cofinancieringsmogelijkheden voor de klimaatadaptatie opgave. Hieronder het statusoverzicht van subsidies.

Subsidieregeling	Deadline uitvoering	Bedrag	Projecten
Impulsgelden DPRA (toegekend)	1-1-2028	€ 273.000	* Klimaatmaatregelen Netersel-Noord (Fons van der Heijdenstraat) * Klimaatmaatregelen fase 3: Hoogeloon

Bijdrageregeling klimaatadaptatieprojecten provincie Noord-Brabant (toegekend)	1-1-2028	€ 181.000	* Klimaatbuffer de Sleutel (De Hoeven 26)
Stimuleringsregeling uitvoeringsagenda klimaatadaptatie Waterschap de Dommel (toegekend)	31-12-2027	€ 754.000	* Klimaatbuffer de Sleutel (De Hoeven 26) * Klimaatbuffer Kranenberg Casteren * Klimaatbuffer Wagenbroeksloopje Casteren * Afkoppelen particuliere woningen Casteren en Hapert
Subsidieregeling hitteplannen provincie Noord-Brabant - fase 1 (toegekend)	1-7-2027	€ 10.000	* Opstellen integraal actieplan hitte
Subsidieregeling hitteplannen provincie Noord-Brabant - fase 2 (nog aan te vragen)	2 jaar na subsidieverlening (uiterlijk 15 september 2027 aanvragen)	Maximaal € 124.999	* Uitvoeren maatregelen integraal actieplan hitte (waaronder inrichting parken als koelteplek)

Gemeentelijke gebouwen

Gemeenten zijn verplicht om zorgvuldig om te gaan met gemeentelijk vastgoed, omdat dit kapitaalgoederen betreffen. Het gemeentelijk vastgoed in gemeente Bladel heeft een totaalwaarde van grofweg 220 miljoen. Ons huidige beheerplan is in 2019 vastgesteld door het college.

In de P&C-documenten worden de ontwikkelingen jaarlijks geactualiseerd en bijgesteld. De laatste actualisatie heeft begin 2026 plaatsgevonden. Belangrijke maatschappelijke ontwikkelingen zoals de energietransitie, klimaatadaptatie en huisvesting van speciale doelgroepen waren hier niet voldoende in meegenomen. Hiermee is in 2026 ingezet op beleidsontwikkeling en actualisatie van het meerjarenonderhoudsplan. Dit traject loopt door naar 2027.

Beleidsontwikkeling

De gemeente Bladel beschikt op dit moment niet over een vastgesteld beleidskader voor het beheer en onderhoud van gemeentelijke gebouwen. Hierdoor ontbreken duidelijke kaders voor onderhoudsniveaus, prioritering en kwaliteitsambities. Dit bemoeilijkt een doelmatige en voorspelbare inzet van middelen en vergroot het risico op achterstallig onderhoud en incidentele financiële tegenvallers. Om te komen tot een professioneel en toekomstbestendig vastgoedbeheer is het noodzakelijk om een integraal beleidsplan vastgoed op te stellen.

Meerjarenonderhoudsplan

Binnen de kaders van het nieuwe, nog op te stellen, vastgoedbeleid dient ook uitgewerkt te worden welke acties, projecten en investeringen nodig zijn. Hiervoor is in 2026 gewerkt aan het uitbreiden van het bestaande MJOP naar een DMJOP-U. Begin 2027 zal een integraal en toekomstbestendig onderhoudsplan klaarliggen voor vaststelling door het college waarin ook opgaven zoals het verbeteren van het leefklimaat in de panden, energiezuinig maken van panden, hittebestendig en waterrobuust maken van panden. Hiermee krijgen we inzicht in mogelijke ambitieniveaus voor het vastgoed en kosteneffectiviteit van doelmatigheid van maatregelen.

Zowel het beleidsplan als het gebouwen-beheerplan worden ter vaststelling aan de gemeenteraad aangeboden. Dit vanwege de voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen die gerelateerd is hier een nadrukkelijke relatie mee heeft.

Via de Perspectiefnota 2027 zal vervolgens duidelijk worden welke werkzaamheden en investeringen concreet worden uitgevoerd en op welk moment deze worden ingezet. Hiermee kan de begroting vanaf 2028 beter worden afgestemd op de daadwerkelijke onderhouds- en verduurzamingsbehoefte van het vastgoedbestand, wat bijdraagt aan een doelmatige en toekomstgerichte inzet van beschikbare middelen.

5.6 Grondbeleid

Het grondbeleid van de gemeente Bladel bevat uitgangspunten voor de wijze waarop en met welke middelen het grondgebied wordt ingevuld. Daarmee is dit het instrument om ruimtelijke doelstellingen te bereiken. Die doelstellingen liggen op het terrein van de volkshuisvesting, ruimtelijke ordening, economische en maatschappelijke ontwikkeling, openbare ruimte, infrastructuur, recreatie en natuur. We geven in deze paragraaf een overzicht van de lopende en toekomstige projecten, de prioritering en het instrumentarium van control en beheersing en de kaders van het grondbeleid.

Door de samenstelling van de nieuwe gemeenteraad in 2026 is er vanuit de coalitie een nieuw coalitieakkoord met onder andere ruimtelijke doelstellingen tot stand gekomen voor de jaren 2026-2030, "Koers houden in uitdagende tijden". Door de invoering van de Omgevingswet op 1 januari 2024, de wijziging in het coalitieakkoord en vanuit voortschrijdend inzicht dient het grondbeleid geactualiseerd te worden. Deze actualisatie wordt in het 4^e kwartaal van 2026 ter vaststelling aan de gemeenteraad aangeboden. Het geactualiseerde grondbeleid zal gelden voor een periode tot aan een herzien coalitieakkoord en daarom tot 2031.

Het grondbeleid van de gemeente Bladel is vastgelegd in de nota Grondbeleid 2019. Grondexploitaties zijn gronden die zich in het transformatieproces bevinden waarbij in bezit zijnde grond en (eventueel) aanwezige opstallen worden omgevormd naar bouwrijpe grond, met als oogmerk (opnieuw) te worden bebouwd. Hierbij is er sprake van een actief grondbeleid. Naast een actief grondbeleid voert de gemeente ook een faciliterend grondbeleid. Onderstaand wordt het onderscheid tussen actief en faciliterend grondbeleid toegelicht.

Actief grondbeleid omvat alle fasen van het exploiteren van grond: van de eerste aankoop van gronden, onderzoeken, sloop en/of bouwrijp maken tot en met de uitgifte/verkoop van bouwgrond. De gemeente heeft de grond in eigendom, of koopt deze aan en is actief betrokken bij de ontwikkeling van de grond. De uitvoering van de grondexploitatie en de daaraan verbonden risico's komen voor rekening van de gemeente. De gemeente is in deze gevallen verantwoordelijk voor het aanleggen van de openbare voorzieningen zoals riolering, bouwwegen, etc. Nadat de grond bouwrijp is gemaakt worden de bouw kavels uitgegeven aan kopers die binnen de grenzen van het bestemmingsplan tot ontwikkeling kunnen overgaan. Na realisatie van de bebouwing verzorgt de gemeente het woonrijp maken, waarbij de definitieve inrichting van het openbaar gebied plaatsvindt.

Faciliterend grondbeleid houdt in dat de gemeente het voor particulieren mogelijk maakt grond te exploiteren. Gemeentelijke kosten verbonden aan de desbetreffende grondexploitatie moet zij volgens de kostensoortenlijst Wet Omgevingswet en de regeling "Financiële bijdragen" op de particuliere exploitant verhalen. Om deze kosten (wettelijk) te kunnen verhalen heeft de gemeenteraad in september 2024 de nota "Kostenverhaalsregeling en regeling Financiële bijdragen Omgevingswet gemeente Bladel 2024 vastgesteld". Deze kosten worden via een anterieure overeenkomst verhaald bij de initiatiefnemer. Hierdoor zijn de kosten anderszins verzekerd. De gemeente koopt dus zelf geen grond aan. De gemeente beperkt zich tot de wettelijke publieke taak. Deze taak bestaat vooral uit inspraakprocedures, het vaststellen van het bestemmingsplan/omgevingsplan.

Visie op het grondbeleid

In de nota Grondbeleid 2019 zijn de volgende punten opgenomen voor de te voeren gemeentelijke grondstrategie:

- De gemeente Bladel voert bij locatieontwikkeling altijd een regierol en zal (strategisch zo niet anticiperend) proactief zijn bij de keuze van het voor haar beschikbare (juridische) instrumentarium. De instrumenten die ingezet worden moeten leiden tot het gewenste ruimtelijke resultaat.
- Mocht de gemeente Bladel vanuit ruimtelijk perspectief aangewezen zijn op actieve grondpolitiek, voert zij deze uit, tenzij uit een haalbaarheidsstudie en risicoanalyse blijkt dat:
 - Het grondexploitatie risico het beoogde positieve eindresultaat overschrijdt;
 - De verwervingskosten en overige productiekosten van de locatieontwikkeling dermate hoog zijn dat een sluitende grondexploitatie niet mogelijk is waarbij wordt uitgegaan van een fase-ring afgestemd op de volkshuisvestelijke behoefte voortvloeiend uit het woningbouwprogramma;
 - Faciliterend grondbeleid betere resultaten genereert.
- Deze politiek geldt voor de ontwikkeling van woonlocaties ten behoeve van de in de Woonvisie te benoemen doelgroepen van beleid en verwerving van in de Omgevingsvisie als belangrijke ontwikkelingslocaties

aangeduide gebieden/locaties. De aangewezen ontwikkelingslocaties zijn niet limitatief. Vanuit voortschrijdend inzicht kan gekozen worden voor een andere locatie.

- De gemeente Bladel kiest op strategische en anticiperende wijze voor een samenwerkingsvorm die past bij het beoogde project dat aan de orde is.
- De keuze van contractpartijen geschiedt met inachtneming van de nationale en Europese regelgeving, algemene beginselen van behoorlijk bestuur en voorts transparant, openbaar en non-discriminatoire.
- Het uitgangspunt bij faciliterende grondpolitiek is dat de gemeente vanuit de wetgeving verplicht is kostenverhaal toe te passen voor de door haar gemaakte kosten in verband met de voorbereiding van het omgevingsplan, de aanleg van openbare voorzieningen (inrichtingsplan), nadeelcompensatie, voorzieningen die bijdragen aan de fysieke leefomgeving (voorheen bovenwijkse voorzieningen), financiële bijdragen ten behoeve voor verevening sociale woningbouw en het houden van toezicht via projectbegeleiding. Het uitgangspunt in Bladel is dat de gemeente (regisserend) de aanleg van infrastructurele voorzieningen in eigen hand houdt met het oog op de te realiseren kwaliteit vanwege:
- Het feit dat deze voorzieningen door de gemeente moeten worden onderhouden en
- Vanwege het feit dat de aanleg van infrastructurele voorzieningen aanbesteding plichtig is.

Mocht een private eigenaar een beroep doen op zelfrealisatie dan zal de gemeente, voordat de private eigenaar over gaat tot de aanleg van openbare voorzieningen, eisen stellen aan de inrichting van de openbare ruimte welke terug te zien zijn in bestekken die door de private eigenaar aan de gemeente aangeboden worden ter goedkeuring. Daarnaast wordt opgenomen in een anterieure overeenkomst, of via een kostenverhaalsbeschikking (opgenomen/op te nemen in een omgevingsplan) de vastgelegde afspraken ten aanzien van locatie-eisen (bouwplan), programma van eisen openbare voorzieningen, het wettelijk te verhalen kostenverhaal zoals de plankosten waaronder het toetsen van het omgevingsplan, nadeelcompensatie afhandeling, natuurcompensatie (landschapsinrichting) en bijdrage sociale woningbouwverevening en fysieke leefomgeving, gemeentelijk toezicht, oplevering, garantietermijn (evt. met borgstelling) en fasering bouw- en woonrijp maken.

Bevoegdheden B&W

Het college is, volgens de Gemeentewet, bevoegd tot het besluiten en verrichten van privaatrechtelijke rechtshandelingen. Wel moet het college vooraf inlichtingen verstrekken over de uitoefening van deze bevoegdheden, als de raad daarom verzoekt of als de uitoefening (financiële) ingrijpende gevolgen kan hebben voor de gemeente. Ter bevordering van een efficiënte en vlotte afdoening van zaken heeft het college respectievelijk de burgemeester, de bevoegdheid tot afdoening van een aantal zaken opgedragen aan ambtenaren (mandaatregeling/register).

Woningbouwprognoses

De provincie heeft de gemeente een woningbouwcontingent toegewezen dat meer losgelaten wordt dan voorheen. Het gaat hierbij om het maximaal aantal woningen dat in een bepaalde periode in de gemeente door de gemeente, de woningbouwcorporaties en de projectontwikkelaars samen mag worden gerealiseerd. Het contingent is daarmee een heel belangrijke parameter voor de woningbouwprojecten. In de door de gemeente Bladel opgestelde woonvisie zijn de woningaantallen gebaseerd op dit contingent. De woningaantallen en de fasering hiervan zoals opgenomen in de grondexploitaties zijn afgeleid van de woningaantallen opgenomen in de vastgestelde woonvisie.

Hierbij dient opgemerkt te worden dat ontwikkelaars binnen de gemeentelijke grenzen een meervoud aan gronden in hun bezit hebben die kunnen leiden tot toekomstige woningbouwontwikkelingen. De gemeente heeft echter vanuit het vastgesteld woningbouwprogramma gronden verworven in elke kern binnen het gemeentelijk grondgebied dat ingezet kan worden voor woningbouwontwikkeling. Hierbij gaat het om de toekomstige mogelijke woningbouwlocaties:

- De Groene Akkers in Bladel
- Plan Hekkens Netersel (in voorbereiding)
- Tussen de Dycken Hoogeloon
- Veldbroek Casteren
- De Stuw (Hapert West) Hapert

Naast de bovenstaande locaties heeft de gemeente vastgoedlocaties in bezit dat ingezet zal worden voor transformatie en/of herstructureringen. In voorbereiding zijn de volgende locaties:

- Den Herd Bladel (transformatie van een gemeenschapshuis naar een gezondheidscentrum met woningen door het nemen van een planologische maatregel).
- Sint Petruschool Bladel (transformatie van een school naar woningbouw door het nemen van een planologische maatregel).

Gevoeligheidsanalyse

De toepassing van grondpolitiek is afhankelijk van de vastgestelde ambities in beleidsvisies en de marktomstandigheden (vraag en aanbod). In het (verre en korte) verleden heeft de gemeente via actieve grondpolitiek grondaankopen gedaan om strategische en anticiperende grondposities te kunnen bezitten. In het nieuw vast te stellen Nota Grondbeleid 2027-2031 zal de strategie aansluiten bij het coalitieakkoord.

Wel kan geconstateerd worden dat de markt nog steeds in de lift zit. De uitdagingen die zich nu voordoen zijn vooral gebaseerd op de uitstoot van stikstof en spuitzones die een te ontwikkelen (woningbouw) ontwikkeling met 50 meter overlappen. Binnen deze straal van 50 meter mogen er geen woningen worden gerealiseerd. De economische uitwerkingen hiervan zijn vooralsnog niet te voorspellen, zodoende blijven we voorzichtig begroten. De financiële effecten van deze ontwikkelingen zijn zoveel mogelijk verwerkt in de grondexploitatie. Bij enkele toekomstige woningbouwlocaties leidt dit tot een winstwaarschuwing die zijn opgenomen in de Perspectiefnota (PPN) voorjaar 2026:

- Lange Trekken Bladel
- Tussen de Dycken Hoogeloon
- Veldbroek Casteren

De grondexploitatie (bouwgrond in exploitatie, kortweg BIE) is gevoelig voor wijzigingen in economische ontwikkelingen (onder andere oorlogen) en haar onderliggende parameters, zoals rente, inflatie, kostprijsstijgingen en uitgifteprijsen en ook de looptijd van een project. Wij vinden het belangrijk de ontwikkelingen en de impact daarvan op de verwachte resultaten nauwlettend te volgen. Om inzicht te krijgen in de actuele financiële, juridische en economische positie van de grondexploitatie herijken we de grondexploitaties daar waar noodzakelijk tweemaal per jaar. Voor de bepaling van de verwachte winst gaat de gemeente uit van de zogenaamde voorzichtigste variant (het opstellen van een risicoanalyse bij een positief resultaat in de grondexploitatie, hierbij moet het positief resultaat het opgestelde mogelijke risico kunnen dragen).

Gezien de complexiteit van ruimtelijke vastgoedontwikkelingen en de aannames en uitgangspunten in grondexploitaties kunnen grondexploitatieresultaten volatiel zijn. In financiële markten wordt de term volatiliteit gehanteerd in de zin van beweeglijkheid van aandelenkoersen.

In het kader van grondexploitaties kan het variëren van parameters, uitgangspunten en aannames de volatiliteit van het grondexploitatieresultaat zichtbaar worden gemaakt in een netto contante waarde (kasstroom). Een manier om een indicatie van deze volatiliteit te krijgen is een worstcase scenario-analyse of gevoeligheidsanalyse (risicoanalyse) uit te voeren. Het verschil tussen het verwachte vast te stellen grondexploitatieresultaat en de uitkomst van de berekening van het worstcasescenario geeft een indicatie van de aan te houden risicobuffer in de algemene reserve grondexploitaties. De gemeente Bladel voert bij actualisaties van haar grondexploitaties een herziene risicoanalyse uit ter indicatie van de volatiliteit.

De worstcasescenario wordt uitgevoerd door enkele parameters en uitgangspunten in de grondexploitatie te wijzigen. Deze analyse is op punten uitgevoerd: aanpassing parameters, aanpassing in bepaalde kosten (kostenstijgingen) en opbrengsten (marktconjectuur), en fasering (vertraging). Uiteindelijk zijn de parameters gehanteerd zoals deze in de paragraaf beschreven staan.

Voor de grondexploitaties 2026 zijn de volgende parameters gehanteerd en vastgesteld en toegepast in het Meerjaren Prognose Grondexploitaties (MPG) voor de begroting 2027:

Parameter	Gehanteerd
Inflatiecorrectie	CBS CPI alle huishoudens/Grond, Water en Wegenbouw (GWW)
Rente	Voor toekomstige boekwaarden als gevolg van nog te maken kosten en te verwachten opbrengsten wordt een gemiddelde rente vreemd vermogen gehanteerd van 1,4% voor de jaren 2026 en verder.

Fasering	Er is rekening gehouden met een reële fasering in tijd op basis van de woningbouwbehoefte per kern gebaseerd op migratiesaldo 0.
Resultaat	Gebaseerd op eindwaarde.
Kosten	Alle kosten zijn gebaseerd op geactualiseerde kostenramingen per januari 2026 van een deskundig bureau. De kostenstijging is voor het jaar 2027 gebaseerd op het Bureau Documentatie Bouwwezen (BDB) en met als peildatum juli 2026 van 6% op jaarbasis.
Opbrengsten	Voor de opbrengsten wordt rekening gehouden met grondprijzen gebaseerd op een residuele benadering dat berekend wordt aan de hand van een vrij op naam-prijs, behorend bij een soort woningbouwtypologie dat gerealiseerd wordt op een bepaalde oppervlakte kavel, onder aftrek van btw en de stichtingskosten.
Disconteringsvoet	De disconteringsvoet die is gehanteerd in de berekening van de contante waarde ten behoeve van het treffen van een verliesvoorziening voor negatieve grondexploitaties is voor alle gemeenten gelijkgesteld aan het maximale meerjarige streefpercentage van het Europese Centrale Bank voor de inflatie binnen de Eurozone en bedraagt vooralsnog 2,0%.

Risicobeheer

Ten aanzien van de grondexploitatie worden er twee soorten risico's onderscheiden, namelijk:

- Onvoorzienbare risico's;
- Voorzienbare risico's.

Onvoorzienbare risico's

Marktontwikkelingen, zoals stagnatie van de gronduitgifte en kostenstijgingen van materialen, kan leiden tot hogere voorraden van de "in exploitatie genomen gronden". De hogere voorraden leiden tot hogere kosten als gevolg van rentetoerekening. Naast dit kosten stijgend effect is het ook mogelijk dat de opbrengsten van grondverkoop dalen.

Als één of beide situaties zich voordoen kan de dekkingsgraad risico's van plannen onder druk komen te staan. Voor deze onvoorzienbare risico's is een "Algemene reserve grondexploitatie" aanwezig, waarmee ook de financiële verwevenheid van de diverse grondexploitaties versterkt wordt.

Voorzienbare risico's

We kennen twee soorten waarderingsvoorschriften volgens het BBV voor de grondexploitaties. Op het moment dat voor een grondexploitatie het omgevingsplan nog niet is vastgesteld moet deze opgenomen worden onder de post (im-)materiële vaste activa. Op het moment dat voor een grondexploitatie het omgevingsplan is vastgesteld door de gemeenteraad is er sprake van een voorziening die gevormd moet worden op het moment dat er sprake is van het tekort aan het einde van de looptijd en mits er een reëel en stellig voornemen is dat deze locatie ontwikkeld gaat worden. Als het reëel en stellig voornemen ontbreekt moet de boekwaarde aan het einde van het jaar afgeboekt worden ten laste van het resultaat. De voorzienbare risico's blijken uit de jaarlijks geactualiseerde kostenbegrotingen van de grondexploitaties. Een tekort aan het einde van de looptijd betekent dat er een afwaardering moet plaats vinden of dat er een voorziening gevormd moet worden waarbij de hoogte van het bedrag van deze afwaardering/voorziening de contante waarde van het verwachte verlies is, zoals dit naar voren komt in de kostenbegrotingen. De voorzienbare risico's zijn opgenomen in de MPG.

Maatregelen i.v.m. risico's en risicomanagement

Bij het in ontwikkeling/uitvoering nemen van nieuwe exploitatiegebieden wordt aan de hand van risicoanalyses gestreefd naar sluitende grondexploitaties. Toetsing van de uitkomst van deze analyse op een rendementsuitkomst van de "cashflow" zal een beslissing tot het in exploitatie nemen van een gebied ondersteunen. In het verleden zijn (forse) maatregelen getroffen om de risico's van de grondexploitatie te dekken. Deze maatregelen betreffen:

- Het vormen van een voorziening afwaardering boekwaarden voor het dekken van het verschil tussen de boekwaarde en actuele marktwaarde en
- Het vormen van een voorziening voor te verwachten verliezen.

Om de risico's zoveel mogelijk beheersbaar te houden worden, daar waar noodzakelijk, tweemaal per jaar de grondexploitatieberekeningen van de diverse exploitaties bijgesteld. Eventuele verliezen worden hiermee tijdig inzichtelijk gemaakt waardoor passende maatregelen kunnen worden getroffen.

Tussentijdse winsten

Als er sprake is van (tussentijdse) winsten in de looptijd van een grondexploitatie, dan komen deze over het algemeen tot uitdrukking in het begrotings- of jaarrekeningresultaat. Veelal worden de batige saldi uit grondexploitatie tussentijds al toegevoegd aan de algemene reserve grondexploitaties. Als dit zich voordoet zijn de tussentijdse winsten opgenomen in de MPG.

In het BBV (notitie Grondexploitatie 2023) zijn ook regels vastgelegd over de wijze van winstnemingen. In deze notitie is aangegeven dat bij tussentijdse winstnemingen de percentage of completion methode (POC) dient te worden gevolgd: voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd moet tussentijds naar rato van de voortgang van de grondexploitatie winst worden genomen. Er bestaat voldoende zekerheid om winst te nemen als aan de volgende voorwaarden is voldaan:

- Het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat; én
- De grond (of deelperceel) moet zijn verkocht; én
- De kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie gerealiseerd).

De meerjarige prognose van de winstuitnames is dan op basis van de POC-methode voor de lopende grondexploitaties als volgt:

geraamde winstuitnames (bedragen x € 1.000,-)	2026	2027	2028	2029	2030
Plan Beemd/paardensportterrein		62			
Plan Kerkeneind fase 2 Casteren				315	
Totaal geraamde (tussentijdse) winstuitnames		62		315	

BBV-verslaggeving regels rondom grondexploitaties

Voor een goede uitvoering van de eventuele Vpb belastingplicht heeft de commissie Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) in maart 2016 een Notitie Grondexploitaties opgesteld en deels herzien in het jaar 2023 dat jaarlijks geactualiseerd wordt. In deze Notitie Grondexploitaties worden richtlijnen gegeven over de afbakening van grondexploitaties en aan de grondexploitaties toe te rekenen kosten. Hieronder een samenvatting die gelden en daarmee van invloed zijn op gemeente.

Bouwgronden in Exploitatie (BIE)

Definitie Bouwgrond in exploitatie (BIE) is als volgt opgenomen in BBV: Gronden die zich in het transformatieproces bevinden waarbij in bezit zijnde grond en (eventueel) aanwezige opstallen worden omgevormd naar bouwrijpe grond, met als oogmerk (opnieuw) te worden bebouwd:

1. Het startpunt van Bouwgrond in exploitatie is het raadsbesluit met de vaststelling van het grondexploitatie. De gemaakte kosten vanuit de immateriële vaste activa (IMVA) worden geactiveerd in de materiële vaste activa (MVA) grondexploitatie.
2. Richttermijn van duur grondexploitatie is 10 jaar en hier kan alleen goed gemotiveerd van worden afgeweken.
3. De kostentoerekening is verplicht volgens de kostenverhaalsmogelijkheden benoemd in de Omgevingswet.
4. De toegestane rente die wordt toegerekend aan grondexploitaties moet worden gebaseerd op daadwerkelijk te betalen rente over het vreemd vermogen en wordt bepaald als het gewogen gemiddelde van de totale leningenportefeuille van de gemeente naar verhouding vreemd vermogen / totaal vermogen indien niet is gekozen voor projectfinanciering.
5. De disconteringsvoet die moet worden gehanteerd in de berekening van de contante waarde ten behoeve van een verliesvoorziening van negatieve grondexploitaties dat gelijk is aan het maximale streefpercentage van de Europese Centrale Bank (2%).
6. De presentatie van de te verwachten resultaten in de paragraaf grondbeleid dient te gebeuren tegen de eindwaarde.
7. Het treffen van een afboeking of een voorziening gebeurt bij een geprognosticeerd verlies direct ter grootte van het volledige verlies, zoals opgenomen in de MPG en per boekjaar (1 januari tot en met 31 december).

Materiële Vaste Activa, strategische gronden

Onder de Materiële Vaste Activa worden de categorieën strategische gronden en Overige gronden en terreinen opgenomen. Strategische gronden worden gedefinieerd als gronden “zonder” vaste bestemming die (nog) geen onderdeel zijn van een transformatieproces. Overige gronden en terreinen worden gedefinieerd als gronden met een vaste bestemming die geen onderdeel zijn van een transformatieproces.

1. Afschaffing van de categorie NIEGG (niet in exploitatie genomen gronden) in het BBV. Zolang de gronden niet gekwalificeerd worden als BIE staan ze op de balans onder de Materiële Vaste Activa (MVA) als strategische gronden.
2. Toerekenen van rente en andere kosten is niet langer toegestaan voor gronden die (nog) niet in exploitatie zijn genomen.
3. Strategische gronden worden gewaardeerd op basis van verkrijgingsprijs of duurzaam lagere marktwaarde (onder huidige bestemming). Dit is conform de bestaande waarderingsgrondslagen voor gronden en terreinen onder de Materiële Vaste Activa.
4. Het activeren van voorbereidingskosten voor grondexploitatie als kosten van onderzoek en ontwikkeling onder de immateriële vaste activa is toegestaan onder de volgende voorwaarden: De kosten moeten passen binnen de kostensoortenlijst op basis van artikel 8.15 Omgevingsbesluit bijlage IV en mogen maximaal 5 jaar geactiveerd blijven en de plannen waarvoor de voorbereidingskosten worden gemaakt moeten bestuurlijke instemming hebben, blijkend uit een raadsbesluit.

Faciliterend grondbeleid

Bij gronden die in bezit zijn van een private partij waarbij deze grond wordt ontwikkeld door deze private partij is er sprake van faciliterend grondbeleid. De gemeente treedt in deze gevallen op als overheid die de plannen van private partijen faciliteert als daarvoor een omgevingsplanwijziging noodzakelijk is.

Bouwgrond in exploitaties (BIE)

Jaarlijks geven wij, in het kader van de begroting en de jaarrekening, een toelichting op de financiële positie van de “grondexploitatie-activiteiten”. Dit gebeurt op basis van de meest actuele grondexploitatieberekeningen van de complexen en de tot dan geraamde inkomsten en uitgaven.

In de MPG worden de in grondexploitatie lopende en af te sluiten woningbouwplannen weergegeven voorzien van een tekstuele toelichting over de stand van zaken per project en cijfermatig over het verloop, boekwaarde, tussentijdse winstneming, resultaten, risicoanalyse en weerstandvermogen (algemene reserve grondexploitatie) van de grondexploitatie.

In onderstaand overzicht wordt het verloop van de in exploitatie genomen plannen weergegeven:

plan (bedragen x € 1.000,-)	verwachte boekwaarde begin 2027	Bestedingen	Opbrengsten	Voorziening	verwachte boekwaarde eind 2027
Kerkeneind fase 2 Casteren	251	234	3	56	-36
Akkerstraat Hoogeloon	-509	178	712	307	-282
Lange Trekken Bladel	1.790	1.455	114		449
De Groene Akkers Bladel	-2.719	119			-2.838
Egyptische Poort Bladel	-2.291	1.198	2.755		-734
Tussen de Dycken Hoogeloon	-5.669	1.429	4.328		-2.770
Veldbroek Casteren	581	2.744	1.644		-519
Alexanderhof Hapert	367	8	5		364
De Stuw Hapert	-2.765	144	2.061		-848
Totaal	-10.964	7.509	11.622	363	-7.214

Algemene reserve grondexploitatie

Op basis van artikel 16 van het BBV moeten de beleidsuitgangspunten over de “Algemene reserve grondexploitatie” in relatie tot de risico’s van de grondzaken toegelicht worden. Voor het berekenen van de benodigde hoogte van het weerstandvermogen via het kwantificeren van de risico’s gebruiken we op grond van de vastgestelde Grondnota 2019 de veelgebruikte Inspectie Financiën Lagere Overheden methode (IFLO-methode). Volgens deze methode wordt het weerstandvermogen berekend aan de hand van een % van het geïnvesteerd vermogen en een % van de nog te realiseren opbrengsten. Met het hanteren van een percentage van 5% van het geïnvesteerd vermogen en 5% van de nog te realiseren opbrengsten is onzes inziens een toereikende omvang

opgenomen, gelet op het relatief laag geïnvesteerd vermogen. Het risicobedrag dat wordt bepaald via de zogenaamde IFLO-methode wordt gezien als de (onder)grens van het benodigde weerstandsvermogen.

De financiële positie (op langere termijn) van grondexploitaties moet worden beoordeeld vanuit de som van de gerealiseerde en nog te realiseren opbrengsten in relatie tot de aanwezige risico's bij de grondexploitatie. Deze norm toegepast op de Bladelse situatie resulteert in het volgende bedrag voor 2027:

	Bedrag
5% van de netto boekwaarde (exclusief aftrek voorziening) ad € 8,676 miljoen	€ 433.000
5% van de nog te realiseren opbrengsten ad € 37,217 miljoen	€ 1.861.000
Totaal benodigd weerstandsvermogen grondexploitaties	€ 2.294.000

Dit betekent dat de benodigde omvang van de "Algemene reserve grondexploitatie" zich in beginsel minimaal rond deze omvang moet begeven.

Als het weerstandsvermogen in de "Algemene reserve grondexploitaties" hoger is dan benodigd op basis van de IFLO norm dan wordt het meerdere uit deze reserve afgeroomd naar de algemene dienst (c.q. ten gunste van de algemene reserve).

De geprognosticeerde omvang bedraagt € 2.294.000 In de jaarstukken 2026 wordt de omvang hierop aangepast.

Onttrekkingen en toevoegingen aan de "Algemene reserve grondexploitaties" vinden plaats bij het treffen van een voorziening voor een grondexploitatie met een begroot verlies of als een grondexploitatie met positief resultaat wordt afgesloten. Als het niveau van de "Algemene reserve grondexploitaties" wordt bereikt kan worden besloten een overheveling naar de algemene reserve te laten plaatsvinden. Als het niveau van de "Algemene reserve grondexploitaties" onderschreden wordt, dan dient in dat geval voeding uit de algemene reserve plaats te vinden of door andere dekkingsbronnen. Anderzijds kan dit aanleiding zijn de gemeentelijke grondexploitaties te herprioriteren, zodat een gezond niveau van de "Algemene reserve grondexploitaties" blijft gewaarborgd.

De grondexploitatie is binnen de gemeentelijke begroting een gesloten circuit en de "Algemene reserve grondexploitatie" heeft feitelijk dezelfde functie als de algemene reserve die heeft binnen de algemene dienst. Via de "Algemene reserve grondexploitaties" worden de financiële resultaten en risico's van de grondexploitaties expliciet gescheiden van de financiële huishouding voor de overige gemeentelijke taken. De "algemene reserve grondexploitaties" vormt ook een buffer voor de financiële risico's die samenhangen met de grondexploitaties.

5.7 Verbonden partijen

Verbonden partijen zijn rechtspersonen waarmee de gemeente Bladel zowel een bestuurlijke als een financiële (risicodragende) band heeft. Verbonden partijen ontwikkelen beleid of voeren beleid uit voor de gemeente. Uiteraard blijft de gemeente beleidsmatig verantwoordelijk voor het realiseren van de beoogde doelstellingen van de thema's/beleidsvelden.

Onder bestuurlijk belang wordt verstaan dat de gemeente zeggenschap heeft, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur, hetzij uit hoofde van stemrecht. Het financiële belang is het bedrag dat ter beschikking is gesteld en dat niet verhaalbaar is of waarvoor aansprakelijkheid bestaat, indien de verbonden partij failliet gaat of haar verplichtingen niet nakomt.

Visie op verbonden partijen

Bladel heeft een positieve grondhouding ten opzichte van samenwerking: regionaal of nog breder. Indien zich de gelegenheid voordoet om middels samenwerkingsverband of andere verbondenheid, op doelmatiger en doeltreffender wijze doelstellingen te realiseren, dan wordt zo'n mogelijkheid altijd onderzocht. Samenwerking kan (soms) de kwaliteit en continuïteit beter waarborgen. Er zijn meerdere redenen waarom gemeenten met elkaar samenwerken in de vorm van een verbonden partij:

- Vanwege het grensoverschrijdend karakter van de problematiek.
- Om efficiency voordelen te behalen.
- Vanwege een wettelijke plicht tot samenwerking.

Een regionale (gemeentelijke) samenwerking kent een publiekrechtelijke of privaatrechtelijke grondslag. Het privaatrecht biedt verschillende mogelijkheden: de oprichting van een vereniging, een stichting, een NV of een BV. De bepalingen van het Burgerlijk Wetboek zijn op deze samenwerking van toepassing. Als wordt gekozen voor samenwerking op grond van het publiekrecht geldt het regime van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr).

Kaderstellende en controlerende rol raad

De verbonden partijen vervullen vaak de rol van 'verlengd lokaal bestuur' ter uitvoering van gemeentelijk beleid. Een gemeente is en blijft zelf verantwoordelijk voor het realiseren van de beoogde doelstellingen van de programma's. Monitoren en toezicht houden doen we enerzijds door bestuurlijke vertegenwoordiging in diverse overlegstructuren, anderzijds door de raad (actief) te informeren over ontwikkelingen bij verbonden partijen.

Gemeenschappelijke regelingen hebben een eigen P&C-cyclus die nauw verbonden is met die van de deelnemende organisaties.

Bij het uitbrengen van zienswijzen op de ontwerpbegroting en het formuleren van wensen en bedenkingen op majeure ontwikkelingen bij gemeenschappelijke regelingen geeft de gemeenteraad invulling aan haar kaderstellende en controlerende taak.

In onderstaand overzicht worden de verbonden partijen nader toegelicht. Voor zover definitieve begrotingen beschikbaar zijn, zijn de gegevens hieruit overgenomen. In alle andere gevallen zijn conceptcijfers ingevuld dan wel nb (niet beschikbaar).

Verbonden partij	Programma	Vorm van belang	Omvang belang	Financiële bijdrage 2027 (*1.000)	Eigen vermogen 1/1/2027 (*1.000)	Eigen vermogen 31/12/2027 (*1.000)	Vreemd vermogen 1/1/2027 (*1.000)	Vreemd vermogen 31/12/27 (*1.000)	Risico's	Resultaat 2025 (*1.000)
Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost	Veiligheid	GR	2,73%	1.978	687	353	47.290	41.375	De belangrijkste risico's waarmee de VRBZO rekening houdt: 1. Huisvesting gebruikersonderhoud en duurzaamheid 2. Kosten die voortvloeien t.b.v. bedrijfskritische continuïteit 3. Eigen risicodragers WW 4. Kosten grootschalige of langdurige crisis of incident. In de basis is het beschikbare weerstandsvermogen van de VRBZO onvoldoende om de geïdentificeerde risico's af te dekken. Echter is het niet reëel dat bovengenoemde risico's zich gelijktijdig voordoen. Daarnaast zijn de kans en impact van enkele lastig in te schatten. In het uiterste geval zal de VRBZO terugvallen op de gemeente om kosten te dekken.	291
Gezondheidsdienst Brabant-Zuidoost	Volksgezondheid en milieu	GR	2,54%	910	5.590	5.800	26.220	32.781	De belangrijkste risico's waarmee de GGD Brabant-Zuidoost rekening houdt: 1. Toenemende arbeidsmarktkrapte 2. Beveiligingsproblemen 3. Meer werk en meer kosten bij rampen en pandemieën. De omvang van de algemene reserve/het weerstandsvermogen van de GGD BRABANT-ZUIDOOST neemt de laatste jaren weer toe.	2.180
Metropoolregio Eindhoven	Bestuur en ondersteuning, Verkeer en Vervoer, Economie en Sociaal Domein	GR	2,48%	366	21.564	20.248	63.226	63.995	De belangrijkste risico's waarmee de MRE rekening houdt: 1. Hogere kosten inhuren subsidabele projecten 2. Landgoed Gulbergen, doelvermogen ontoereikend voor eeuwigdurende nazorg. De algemene reserve van de MRE is voldoende om deze risico's af te dekken	83
Kempenplus	Verkeer en Vervoer, Sport, Cultuur en Recreatie, Sociaal Domein	GR	36,30%	8.842	nb	2.590	nb	17.177	De belangrijkste risico's waarmee Kempenplus rekening houdt: 1. Hogere instroom cliënten 2. Prijsontwikkeling op energiemarkten 3. Schade door Cybercriminaliteit 4. Eigen risico drager WW/WIA 5. Juridische geschillen 6. Complexiteit wet- en regelgeving. In de basis is het beschikbare weerstandsvermogen van Kempenplus onvoldoende om de geïdentificeerde risico's af te dekken. Echter is het niet reëel dat bovengenoemde risico's zich gelijktijdig voordoen. Daarnaast zijn de kans en impact van enkele lastig in te schatten. In het uiterste geval zal Kempenplus terugvallen op de gemeente om kosten te dekken.	916
Samenwerking Kempengemeenten	Overhead, Sociaal Domein en VHR0SV	GR	21,89%	5.895	0	0	nb	nb	De belangrijkste risico's waarmee de SK rekening houdt: 1. Inflatie 2. Krapte op de arbeidsmarkt 3. Ouderschapsverlof 4. Regeling voor Vervroegde Uittreding (RVU) 5. Transitievergoedingen 6. Wet Digitale Overheid 7. Besluit uittreding Oirschot 8. Onderzoek Reusel-de Mierden 9. Toezicht en Handhaving. Indien risico's zich voordoen zal de SK terugvallen op de gemeente om de kosten te dekken.	68

Omgevingdienst Zuidoost Brabant	Veiligheid en VHROSV	GR	2,23%	868	4.654	4.468	3.973	3.973	De belangrijkste risico's waarmee de ODZOB rekening houdt: 1. Te lage productiviteit 2. Onvoldoende werkaanbod voor trainee traject 3. Opdrachten en formatie stemmen niet overeen 4. Geschillen over verantwoordelijkheden 5. Overschrijding budget ICT voorzieningen 6. Hoog ziekteverzuim 7. Ransomware 8. Minder uren beschikbaar voor opleidingen 9. Kennisverlies als gevolg van uitstroom medewerkers. De algemene reserve van de ODZOB is voldoende om deze risico's af te dekken.	917
Bizob	Overhead	Overig	nvt	179	nb	nb	nb	nb	De belangrijkste risico's waarmee de BIZOB rekening houdt: 1. Capaciteitsproblemen bij conflicten, schaarste op de arbeidsmarkt of langdurige ziekte. 2. Aansprakelijkheid vanwege data lek 3. Vervanging Mercell	1.737
Stichting Zorg- en veiligheidshuis Brabant-Zuidoost	Veiligheid	Overig	nvt	7	nb	nb	nb	nb	Er zijn geen materiële risico's aanwezig	nb
NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	Algemene dekkingsmiddelen	Overig	62.790 aandelen à € 2,50	nvt	nb	nb	nb	nb	Er zijn geen concrete risico's bij deze verbonden partij. De BNG wordt door beleggers onverminderd als één van de veiligste banken ter wereld beschouwd. Het uit te keren dividend blijft een prognose omdat de bank geen voorspelling kan doen over de ontwikkeling van de ongerealiseerde marktwaardeontwikkelingen.	172.000

5.8 Openbaarheidsparagraaf Wet open overheid

Op 1 mei 2022 is de Wet open overheid (Woo) in werking getreden. De (Woo) regelt het recht op informatie over alles wat de overheid doet. Ingevolge artikel 3.5 Woo besteedt een bestuursorgaan in de jaarlijkse begroting aandacht aan de beleidsvoornemens inzake de uitvoering van deze wet en doet in de jaarlijkse verantwoording verslag van de uitvoering ervan, mede in relatie tot de beleidsvoornemens. In deze paragraaf doen wij verslag van onze beleidsvoornemens. Daarbij richten wij ons op 3 pijlers van de Woo:

1. Actieve openbaarmaking
2. Passieve openbaarmaking
3. Verbetering van de informatiehuishouding

Actieve openbaarmaking

De Woo noemt 11 categorieën die gemeenten actief openbaar moeten maken. Het overgangsrecht van de Woo regelt dat de start van de actieve openbaarmaking van deze 11 categorieën wordt geregeld in een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB). Daarin is bekend gemaakt dat de 11 categorieën niet allemaal tegelijk openbaar gemaakt behoeven te worden, maar dat daar een fasering in wordt aangebracht. De eerste tranche is in werking getreden op 1 november 2024. Gemeente Bladel voldoet aan de openbaarmakingsplicht van de tranche 1. Voor de andere tranches is nog geen ingangsdatum voor gemeenten vastgesteld. Om de actieve openbaarmaking volgens de Woo te ondersteunen is de centrale vindplaats 'Woo-zoekportaal' ingericht op overheid.nl. We zijn al gestart met actieve openbaarmaking. Denk aan de raadsstukken, vastgestelde verordeningen, beleidsregels, organisatiegegevens, jaarverslagen en dergelijke. Het staat ons vrij om al meer documenten actief openbaar te maken.

Het resultaat van de actieve openbaarmakingsplicht brengt een verandering teweeg binnen de gemeente Bladel. In plaats van een reactie op een Woo-verzoek, moet de gemeente Bladel nu meer informatie uit zichzelf openbaar maken. Het is daarom van belang dat bij het opstellen van documenten al rekening wordt gehouden met die verplichting. Dat betekent dat deze processen moeten worden aangepast. In 2027 zullen we doorgaan met het aanpassen en de doorontwikkeling van de processen om efficiënt uitvoering te geven aan de Woo.

Passieve openbaarmaking

Naast het actief openbaar maken kan iedereen altijd vragen om bepaalde informatie (op verzoek) openbaar te maken. Voorheen kon dit ook, maar dan op basis van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob). Ook bij openbaarmaking op verzoek gaat de Woo ervan uit dat het belang van openbaarheid altijd geldt en dat alleen in uitzonderingsgevallen een bijzonder belang vóór openbaarmaking kan gaan. Concreet betekent dit dat een Woo-verzoek (of onderdelen daarvan) alleen kan (of kunnen) worden geweigerd wanneer een beschermd belang in het geding is. Over het vervolg van de implementatie van de Woo zullen we u via de reguliere P&C cyclus verder blijven informeren.

Verbetering van de informatiehuishouding

Een van de uitgangspunten van de Woo is dat de informatiehuishouding op orde is. De verbetering van de informatiehuishouding is een onderwerp dat voortdurend onze aandacht heeft. Documenten worden op verschillende afdelingen geproduceerd en daarmee raakt de Woo vrijwel alle afdelingen en veel verschillende werkprocessen binnen de gemeente Bladel. Sinds de invoering van de Woo heeft de gemeente Bladel de nodige stappen gezet qua uitleg gebruik documentmanagementsysteem voor het registreren van zaken, registreren e-mailberichten in zaakgericht archiveren, het regelen van een beveiligde toegang tot specifieke mappen op de centrale schijf en het opschonen van bestanden, gelet op informatieveiligheid en privacy. Ook in 2027 zullen we blijven inzetten op de verbetering van de informatiehuishouding.

5.9 Energietransitie

Wat gaan we doen?

In 2027 werken we verder aan de projecten/activiteiten waarmee we bijdragen aan het tot stand brengen van de energietransitie in onze gemeente. Deels zullen dit projecten zijn uit het uitvoeringsprogramma 2026-2028 en deels nieuwe zaken die we oppakken naar aanleiding van het nog vast te stellen Warmteprogramma.

Wat willen we bereiken?

In de gemeente Bladel hebben we in 2030 de CO₂-uitstoot met 55% gereduceerd ten opzichte van 1990.

Thema RES

- In 2024 is er door de betrokken gemeenten voor gekozen om via een projectbesluit door de provincie Noord-Brabant te gaan werken aan vergroting van de capaciteit van het elektriciteitsnet tussen het midden/hogspanningsstation Eindhoven-Zuid en Hapert door het aanleggen van een ondergrondse kabel. In 2027 gaan TenneT en Provincie Noord-Brabant verder met de tracering en de ruimtelijke procedure. Het streven is om in juni 2027 een definitief kabeltracé vast te stellen. De inkoppeling van de kabel met het station in Hapert raakt daarbij het project uitbreiding bedrijventerrein Hapert.
- Op regionaal niveau werken we in 2027 binnen de RES MRE verder aan de energietransitie. We zijn vertegenwoordigd in de diverse werkgroepen en coalities als we daar als Bladel belang bij hebben en haken aan bij de binnen de RES opgestarte projecten als deze bijdragen aan onze Bladelse beleidsdoelstellingen.
- We gaan waar passend in 2027 verder met het ondersteunen, faciliteren en stimuleren van initiatieven van onze partners in de energietransitie zoals Enexis en TenneT die onze beleidsdoelstellingen dichterbij brengen. Zo werken we intensief samen met Enexis aan de uitbreiding van het midden- en laagspanningsnetwerk.
- In 2026 is gestart met het proces naar een RES 2.0. De huidige RES 1.0 is gedateerd en moet herijkt worden zodat deze aansluit bij de meest recente ontwikkelingen. Het doel is om in Q4 2027 de nieuwe RES 2.0 vast te stellen in de gemeenteraden.
- In 2027 voert de MRE samen met gemeenten, netbeheerders, provincie en het Rijk de Brainportaanpak Netcongestie verder uit, gericht op het versnellen van netuitbreidingen, het beter benutten van het bestaande elektriciteitsnet en het programmeren van ruimtelijke en economische ontwikkelingen. De MRE neemt hierbij een regierol in en werkt aan maatregelen zoals regelbare opwek, netbewuste woningbouw en bedrijventerreinen, inzicht in de beschikbare netcapaciteit en de versnelling van cruciale energie-infrastructuurprojecten. Daarnaast brengt de MRE de maatschappelijke en economische effecten van netcongestie in beeld en stimuleert zij gezamenlijke besluitvorming om woningbouw, energietransitie en economische ontwikkeling in de regio mogelijk te houden.
- De MRE doet in 2027 onderzoek naar de haalbaarheid en toepassing van groene waterstof en groen gas in de regio.

Thema Elektriciteit

- We nemen als gemeente Bladel deel aan de laadpalen concessie die is uitgeschreven door de provincies Noord-Brabant en Limburg. In 2027 gaan we verder met het plaatsen van laadpalen samen met Vattenfall.
- Op de bedrijventerreinen ligt een enorme uitdaging gezien de bestaande netcongestie. Bedrijven kunnen hun activiteiten niet uitbreiden of verduurzamen. Een aantal bedrijven krijgt zelfs geen aansluiting omdat het elektriciteitsnetwerk op slot zit. Binnen een energiehub wordt de beschikbare capaciteit verdeeld onder de bedrijven op een terrein. Opwek, verbruik en opslag worden op elkaar afgestemd, waardoor er ruimte op het netwerk ontstaat om toch door te blijven ontwikkelen. Op het Kempisch Bedrijvenpark is de onderzoeksfase doorlopen en is de energiehub in 2025 en 2026 daadwerkelijk gerealiseerd. In 2027 zal dit doorontwikkeld worden naar een robuust lokaal energiesysteem. Op bedrijventerrein De Sleutel is in 2026 een haalbaarheidsstudie afgerond naar een mogelijke samenwerking binnen een energiehub. In 2027 werken we als gemeente Bladel met de OBGB, bedrijven en het KOP verder aan het ontwerp van de energiehub, de oprichting van een coöperatie en de realisatie van een Groeps-Transport-Overeenkomst. Voor het bedrijventerrein Hapert wordt in 2027 aan de slag gegaan met de uitkomsten van de haalbaarheidsstudie naar een energiehub. De studies en oprichting van coöperaties worden gefinancierd vanuit Provinciale subsidies en uit de CDOKE-middelen.

- In de tweede helft van 2027 wordt Windpark de Pals opgeleverd. Het overgrote deel van de bouw vindt ook plaats in 2027. Daarnaast wordt de obligatieregeling opgesteld en richten gemeenten het Omgevingsfonds en Windfonds in voor de besteding van de gelden vanuit het Windpark.
- We doen in 2027 onderzoek naar de mogelijkheden om een energiegemeenschap op te richten in de gemeente Bladel en de mogelijkheden om deze eventueel daarna te kunnen verbinden met andere energiegemeenschappen in de Kempen. Hierbij onderzoeken we ook nadrukkelijk de nut en noodzaak van een energiegemeenschap en de mogelijke rollen die we als gemeente kunnen nemen. Onderzoek wordt betaald vanuit subsidies van de MRE en de CDOKE-middelen.

Thema netcongestie

Door netcongestie is transportcapaciteit op het elektriciteitsnet schaars. Gemeenten kunnen voor voldoende concrete woningbouwprojecten eerder transportcapaciteit aanvragen bij de netbeheerder. Wanneer meerdere projecten hiervoor in aanmerking komen, is een objectieve en transparante prioritering noodzakelijk. Het college heeft daarom in augustus 2026 de Beleidsregels Eerder Aanvragen en Prioriteit Transportcapaciteit vastgesteld.

- De beleidsregels en de uitvoering daarvan hebben gevolgen voor de uitvoering van de gemeentelijke woningbouwopgave en de wijze waarop netcapaciteit wordt verdeeld. Daarnaast raken netcongestie en de beleidsregels ook de (door)ontwikkeling van andere fysieke maatschappelijke ontwikkelingen waar een stroomaansluiting voor nodig is.
- Netcongestie vertraagt de verduurzaming van de gebouwde omgeving.
- Bedrijven, inwoners en woningbouwontwikkelaars gaan vanaf 1 juli 2026 zichtbaar last hebben van netcongestie.
- Gezien het feit dat het een nieuwe gemeentelijke rol betreft is het op dit moment (nog) niet mogelijk om alle risico's vooraf goed in kaart te brengen. De benodigde personele capaciteit om dit in goede banen te leiden is vooraf ook lastig in te schatten.
- Door de vele ontwikkelingen in korte tijd wordt de gemeenteraad tijdig geïnformeerd over de stand van zaken.

Thema warmte

In december 2021 is de Transitievisie Warmte (TVW) vastgesteld. Eind 2027 moet deze, als verplicht onderdeel onder de Omgevingswet, vervangen worden door het Warmteprogramma. Het warmteprogramma beschrijft de gemeentelijke aanpak voor de verduurzaming van de gebouwde omgeving in de periode 2027-2035. Het programma geeft richting aan de warmtetransitie en vormt het beleidsmatige kader voor de verdere uitwerking van de gemeentelijke aanpak richting een aardgasvrije gebouwde omgeving in 2050.

Met het warmteprogramma geeft de gemeente inzicht in de aanpak voor de komende tien jaar en warmteoplossing in 2050.

In het Warmteprogramma bouwen we voort op de werkwijze uit de TVW, Kadernota Energiebeleid en Uitvoeringsprogramma Energietransitie. De belangrijkste pijlers zijn:

- Het opzetten van een gemeente breed isolatieprogramma
- Ontwikkeling van wijk- en doelgroepenaanpakken
- Technische onderzoeken naar de aanleg van warmtenetten en het gebruik van waterstof en groen gas

Het streven is om het Warmteprogramma in juni 2027 vast te stellen. Het college van B&W is hiervoor bevoegd gezag.

In 2027 werken we tevens aan de uitvoering van dit programma. In het programma beschrijven we hoe we concreet invulling gaan geven aan energiebesparing in onze gemeente en hoe we de vanuit het Rijk begrote middelen voor onze gemeente gaan inzetten. Op hoofdlijnen is het programma gebouwd rondom de drie taken die onderdeel uitmaken van onze nieuwe regierol:

- Programma-aansturing
- Facilitering van randvoorwaarden: goede communicatie, beleid, vergunningverlening en het stimuleren van marktaanbod en innovatie.

- Gebieds- en doelgroepgerichte actieprogramma's: dit zijn actieprogramma's om bewoners, gebouweigenaren, bedrijven en andere stakeholders te betrekken in de warmtetransitie en te stimuleren om hun woning/gebouw te verduurzamen.

Moderne Wijkaanpak

In 2024 startte de aanpak voor "Aardgasvrije wijken" in Hapert Noord. Inwoners van de wijk werden geïnformeerd via bijeenkomsten en konden meedoen aan acties om ontzorgd te worden in het aardgasvrij maken van de woning. In 2027 krijgt deze aanpak een vervolg voor moderne woningen (gebouwd na 1992) in alle kernen, zodat inwoners over kunnen stappen naar een aardgasvrije woning. Dit wordt gefinancierd van de CDOKE-middelen.

Gemeente brede isolatieaanpak

In november 2025 is het project De Groene Zone Isoleren gestopt omdat de uitvoerende partij Winst Uit je Woning failliet ging. In 2026 is gewerkt aan een nieuwe aanbesteding, waardoor in 2027 de nieuwe isolatieaanpak verder uitgerold kan worden. Het doel is om t/m 2029 minimaal 600 slecht geïsoleerde woningen te isoleren. We hebben hier speciale aandacht voor de doelgroep Energiearmoede. Dit wordt gefinancierd met de SPUK-LAI (Lokale aanpak Isolatie).

Communicatie

Voor een succesvolle energietransitie is het belangrijk dat inwoners, maatschappelijke organisaties en bedrijven hun gedrag structureel aanpassen en actief bijdragen aan energiebesparing. Dit betekent dan ook dat we als gemeente op een heldere, consistente en continue manier zullen blijven communiceren, waarmee we bijdragen aan het vergroten van bewustwording, het versterken van de betrokkenheid en het bevorderen van duurzaam gedrag.

5.10 Monitor majeure projecten

In mei 2024 heeft de gemeenteraad besloten een monitor majeure projecten in te stellen, waarbij maximaal vijf lopende majeure projecten worden opgenomen in de P&C-stukken. Momenteel zijn de majeure projecten Egyptische Poort en Herinrichting N284 onderdeel van deze monitor. In het financiële deel van deze monitor wordt gebruik gemaakt van smileys. Hieronder volgt een toelichting op de betekenis van de smileys.

😊 Binnen financiële kaders, financiële risico's worden beheerst.

😐 Mogelijk niet geheel binnen financiële kaders (tot een mogelijke overschrijding van 10%), onzekerheid over bepaalde financiële risico's.

😞 Overschrijding van de financiële kaders meer dan 10%, hoge onzekerheid over financiële risico's.

Egyptische Poort

Projectwebsite: <https://www.bladel.nl/egyptischepoort>

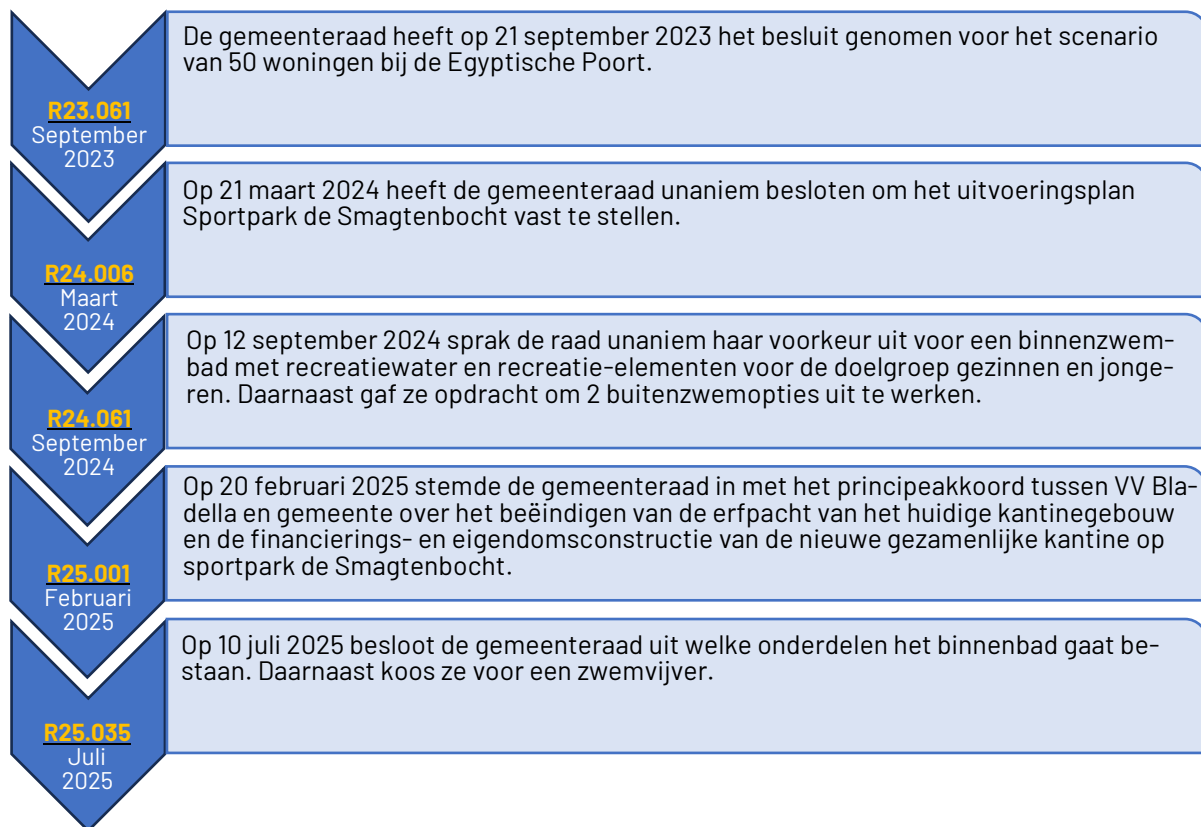
Basisinformatie

De Egyptische Poort is het gebied dat grofweg gelegen is tussen N284, Bossingel, Egyptischedijk en Leemskuiten in Bladel. Hier vindt een gebiedsontwikkeling plaats waarin ruimte gecreëerd wordt voor bestaande en nieuwe functies zoals recreatie, sport en wonen. Het plan bestaat uit vijf onderdelen, die noemen we bouwstenen:

1. Realisatie multifunctioneel sportcentrum (MFSC)
2. Realisatie zwembijver
3. Reconstructie Sportpark de Smagtenbocht
4. Realisatie woongebied
5. Reconstructie infrastructuur

Recente besluitvorming

In dit onderdeel wordt inzicht gegeven in recentelijk door de raad genomen/te nemen besluiten met betrekking tot dit project.

Stand van zaken

Per bouwsteen wordt een korte update gegeven van de stand van zaken.

1. Realisatie multifunctioneel sportcentrum (MFSC)

In de buurt van het huidige binnenzwembad komt een nieuw sportcentrum met daarin een binnenzwembad, sportschool, fysiotherapie, kinderopvang, buitenschoolse opvang en gerelateerde horeca.

Op basis van voor- en nadelen van de in 2024 toegezegde uitwerkingen heeft de raad op 10 juli 2025 gekozen voor realisatie van een binnenzwembad bestaande uit een 4-baans wedstrijdabad, 250m2 recreatiewater (1x 150 m2 doelgroepenbad met beweegbare bodem) en 100 m2 peuterbad met peuterhoek, ruime perrons, whirlpool, interactieve recreatie elementen (glijbaan, fonteinen, familiegljbaan), 2 middelgrote sauna's met rustruimte (sauna en stoomcabine) en een goede horecavoorziening voor binnen en buiten. Dit in combinatie met een zwemvijver, ligweide, strand, kinderspeeltoestel en half verhard pad om de vijver).

Met de andere beoogde partners van het sportcentrum (sportschool, fysiotherapie en kinderopvang) heeft de gemeente een overeenkomst gesloten. De uit deze overeenkomst vastgelegde intenties zijn in 2025 uitgevoerd. Resultaat hiervan is dat er in overleg met elkaar een gezamenlijk Programma van Eisen is opgesteld.

2. Realisatie zwemvijver

Toen de gemeenteraad op 10 juli 2025 haar voorkeur voor het binnenzwembad bepaalde, heeft ze op basis van het gekozen scenario ook een akkoord gegeven op de ontwikkeling van een zwemvijver. Hierbij is aangegeven dat bij de verdere uitwerking en realisatie van de zwemvijver de uitgangspunten vaste omheining, verplichte entree stellen bij gebruik van de zwemvijver en toezicht tijdens openstelling van de zwemvijver bij zwemactiviteiten, gehanteerd dienen te worden om de veiligheid en controleerbaarheid te vergroten. Er zijn op basis van deze uitgangspunten scenario's uitgewerkt waarin financiële en organisatorische consequenties op een rijtje zijn gezet. Deze worden in het vervolgproces met de gemeenteraad doorgenomen om zo tot een gewenste keuze te komen.

Exploitatielasten

Om zicht te krijgen op de toekomstige exploitatielasten van Sportcentrum de Egyptische Poort en bijbehorende zwemvijver is in 2026 een uitwerking gemaakt van de mogelijke structurele lasten na realisatie. Dit om een zo goed mogelijk beeld te krijgen van de toekomstige structurele lasten.

3. Reconstructie Sportpark de Smagtenbocht

Op 21 maart 2024 heeft de gemeenteraad unaniem besloten om het uitvoeringsplan Sportpark de Smagtenbocht vast te stellen. Het sportparkplan bestaat onder andere uit de volgende onderdelen:

Verenigingsgebouw: centraal op het sportpark komt een nieuw verenigingsgebouw. Op de begane grond komt de kleedaccommodatie voor de korfbal-, handbal en volleybalvereniging. Op de eerste verdieping komt het gezamenlijke sportcafé van deze verenigingen en de voetbalvereniging. Eind 2024 is het voorlopig ontwerp (VO) vastgesteld. In zomer van 2026 is de omgevingsvergunning voor het verenigingsgebouw aangevraagd en is de aanbesteding voor de bouw van het verenigingsgebouw opgestart.

Schutterslocatie: op het landbouwperceel aan de andere kant van de Egyptischedijk (tegenover ONA) komt de schutterslocatie. Het gilde wordt naar deze locatie verplaatst om op de huidige plek ruimte te maken voor woningbouw. Ook komt op de schutterslocatie het buitenschietterrein van de handboogsportvereniging. Begin juli 2026 is de 1e fase omgevingsvergunning verleend. Tegen deze vergunning is bezwaar gemaakt.

Velden: op een gedeelte van het huidige natuurgras-korfbalveld komen 2 kunstgraskorfbalvelden en een multifunctioneel beachveld. In de zomer van 2026 is de aanbesteding voor de aanleg van de nieuwe korfbal- en beachvelden opgestart. Om ruimte te maken voor de nieuwe invulling van het zwembadgebied worden in 2027 twee natuurgras voetbalvelden verplaatst en wordt begin 2028 één veld uit gebruik genomen. Om ruimte te maken voor de verplaatsing van de velden, is het nodig om op een aantal plekken bomen te verwijderen. De kapvergunning voor het verwijderen van deze bomen is eind juli 2026 verleend.

Besparing energie: In maart 2024 werd, zoals aangegeven, ingestemd met het sportparkplan. Daarin is opgenomen dat "met het verduurzamen van velden en accommodaties de onderhoudskosten en energiekosten sterk afnemen (m.n. korfbal verbruikt nu veel energie). In afwachting van nadere analyses gaan we voorlopig uit van een besparing in brede zin van ca. € 75.000 structureel".

Gelet op de hiervoor genoemde stand van zaken van de sportparkprojecten, is het niet realistisch dat er in 2027 al besparingen op onderhouds- en energiekosten behaald worden. Vandaar dat deze raming van deze besparing voor 2027 is teruggedraaid.

4. Realisatie woongebied

In september 2023 besloot de gemeenteraad om in het noordwestelijk deel van de Egyptische Poort 50 woningen te gaan bouwen, bij voorkeur ontsloten via een rechtstreekse ontsluitingsweg richting kruising Bredasebaan/Bossingel. Om ruimte te maken voor deze woningen wordt het gilde verplaatst (zie ook hierboven). Ook worden de stallen van de voormalige boerderij aan de Leemskuilen 16 momenteel gesloopt en gesaneerd.

5. Reconstructie infrastructuur

In goede samenwerking tussen 'klankbordgroep omwonenden Egyptische Poort', gemeente en verkeerskundige een plan uitgewerkt voor de paden, wegen & parkeerplaatsen in en rond de Egyptische Poort. Tot op heden was voor het verbeteren de infrastructuur een PM-post opgenomen in de gemeentebegroting. In de perspectiefnota besloot de gemeenteraad om vanaf 2029 middelen op te nemen voor de realisatie van het infrastructuurplan.

Onderdeel	Status	Krediet	Uitputting 1-9-2026	Indicator
Nieuwbouw kleedlokalen sportpark De Smagtenbocht	Beschikbaar gesteld	€ 1.712.000	€ 45.000	😊
Nieuwbouw kantine sportpark De Smagtenbocht	Beschikbaar gesteld	€ 1.079.000	€ 27.000	😊
Voormalig kantinegebouw Smagtenbocht	Beschikbaar gesteld	€ 315.000	€ 0	😊
Herinrichting sportpark Smagtenbocht	Beschikbaar gesteld	€ 2.953.000	€ 491.000	😊
Verplaatsing St. Jorisdighe Bladel	Beschikbaar gesteld	€ 1.330.000	€ 357.000	😊
Herinrichting sportpark Smagtenbocht	Meerjarenprogramma 2027	€ 759.000	n.v.t.	-
Herinrichting sportpark Smagtenbocht	Meerjarenprogramma 2028	€ 129.000	n.v.t.	-
Infrastructuurprojecten Egyptische Poort	Meerjarenprogramma 2029 (B-rubricering)	€ 3.000.000	n.v.t.	-
Realisatie zwembad & zwembad	Beschikbaar gesteld	€ 18.494.000	€ 280.000	😊

Herinrichting N284

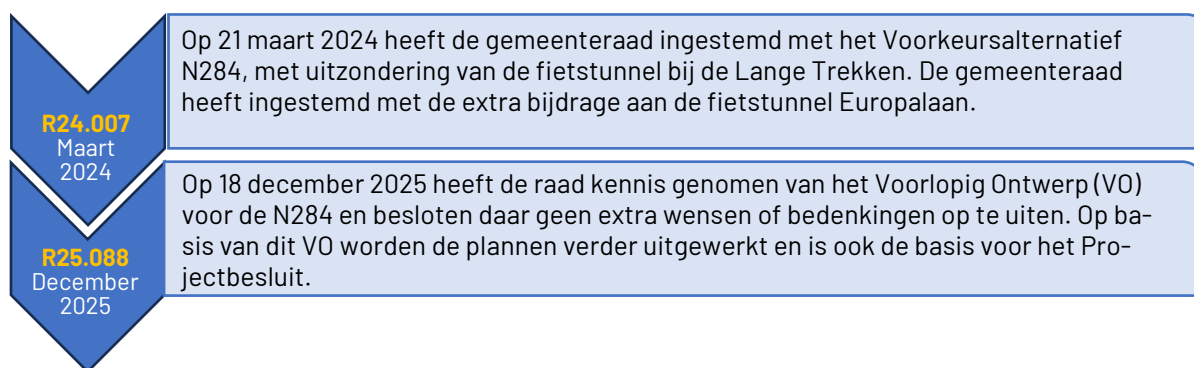
Projectwebsite: <https://www.brabant.nl/onderwerpen/verkeer-vervoer/wegen-infraprojecten-brabant/n284-reusel-bladel-hapert/>

Basisinformatie

De aanpak van de provinciale weg N284 tussen Reusel en de A67 bij Hapert is een gezamenlijk project van de provincie Noord-Brabant, gemeente Bladel en gemeente Reusel-De Mierden. De drie partners streven samen met de omgeving naar een ontwerp dat voor iedereen leefbaar en veilig is en bijdraagt aan zowel een goede bereikbaarheid van dorpen als aan een betere verkeersdoorstroming.

Recente besluitvorming

In dit onderdeel wordt inzicht gegeven in recentelijk door de raad genomen/te nemen besluiten met betrekking tot dit project.

Stand van zaken

In 2025 is het Voorkeursalternatief N284 (VKA) verder uitgewerkt tot een Voorlopig Ontwerp N284 (VO). Op 18 december 2025 heeft de gemeenteraad kennisgenomen van dit VO en heeft besloten hierop geen wensen en bedenkingen te uiten. De gemeenteraad heeft wel geconstateerd dat het VO consequenties heeft op het onderliggend wegennet en heeft daar via een aantal moties extra aandacht voor gevraagd. Deze worden in eigen beheer uitgevoerd.

Planning reconstructie

Op 26 januari 2026 heeft de Stuurgroep N284 het Voorlopig Ontwerp vastgesteld. Op 20 mei 2026 is het VO op een informatieavond gedeeld met alle belanghebbenden en geïnteresseerden. Het VO wordt als basis gebruikt voor de ruimtelijke procedure. Inmiddels is deze procedure (projectbesluit) gestart. Deze processen vragen tijd en aandacht. Zeker omdat de reconstructie alleen kan worden uitgevoerd als het binnen de stikstofnormen past. De uitvoering van de reconstructie kan daarom nog een paar jaar op zich laten wachten. De realisatie staat vooralsnog gepland voor 2028 (start uitvoering) tot 2030 (oplevering).

Zover is het nog niet, hieronder een korte globale planning;

- 2025/2026: onderzoeken
- 2025/2026/2027: aankoop benodigde gronden
- 2026/2027: ruimtelijke procedures
- 2027: aanbesteding aannemer
- 2028 start uitvoering
- 2030: oplevering

Het VO kent een aantal verkeerskundige wijzigingen waarvoor verkeersbesluiten genomen dienen te worden. De meeste door de Provincie maar ook een aantal door de gemeente. In het vierde kwartaal van 2026 zijn deze gepubliceerd. Op 14 oktober 2026 heeft hierover inloopavond plaatsgevonden.

Financiën

In dit onderdeel wordt inzicht gegeven in de kredieten m.b.t. dit project.

Onderdeel	Status	Krediet	Uitputting 1-9-2026	Indicator
Vorbereiding N284	Beschikbaar gesteld	€ 786.000	€ 435.000	😊
Uitvoering N284	Meerjarenprogramma 2027-2030	€ 4.800.000	n.v.t.	-
Fietstunnel Europalaan	Meerjarenprogramma 2029	€ 2.295.000	n.v.t.	-

6. Financiële begroting

6.1 Toelichting begroting (baten en lasten)

Toelichting op overzicht baten en lasten

Het algemene uitgangspunt is een sluitende begroting. Wettelijk gezien hoeft alleen het 1e begrotingsjaar sluitend te zijn. Als dit niet het geval is moet de begroting meerjarig (laatste jaarschijf) sluitend zijn. De begroting is voor het begrotingsjaar 2027 structureel en reëel sluitend. Hierbij wordt in begrotingsjaar 2027 gebruik gemaakt om een deel van de vrije ruimte van de algemene reserve in te zetten ter dekking van structurele lasten. Voor de jaren 2028 tot en met 2030 toont de begroting een structureel tekort. Momenteel doorlopen we een traject om ook meerjarig weer te komen tot een evenwichtige balans tussen taken, ambities en financiële middelen.

De raad is middels de unanieme besluitvorming van de perspectiefnota 2026 richtinggevend geweest voor het opstellen van de begroting 2027-2030. De financiële consequenties van de meicirculaire 2026 hebben we hier aanvullend aan toegevoegd. Alle baten en lasten van het bestaande beleid zijn verwerkt in de meerjarenraming.

Welke uitgangspunten gelden er bij de incidentele baten en lasten?

De "BBV-notitie structurele en incidentele baten en lasten" heeft als doel het onderscheid tussen structureel en incidenteel te verduidelijken. Door de gezamenlijke provincies als toezichthouder is ook een handreiking uitgebracht, met als doel scherper te definiëren wanneer baten en lasten als incidenteel beschouwd worden. Baten en lasten zijn in principe structureel van aard, incidentele lasten zijn de uitzondering. Het voorzichtigheidsprincipe is hierbij, net als bij alle andere onderdelen van het BBV van toepassing. Dit betekent dat, in geval van twijfel, er altijd sprake is van structurele baten en lasten.

De aard van de baten en lasten bepaalt of een post als incidenteel of structureel aangemerkt wordt. Baten en lasten waarbij het niet duidelijk is of deze voor bepaalde of onbepaalde tijd zijn, dus zonder duidelijke einddatum, moeten ook als structureel worden aangemerkt.

De provincie geeft in de "Gemeentelijk financieel toezichtkader gemeenten 2026" de nodige aandachtspunten. Ook de BBV voorschriften schrijven voor dat, naast de gronden waarop de ramingen zijn gebaseerd, ook de motivering daarvan moet worden opgenomen. De gronden en motivering treft u onderstaand aan:

1. Teneinde de gemeentelijke koopkracht op peil te houden zijn de gemeentelijke belastingen, behoudens de toeristenbelasting, op basis van de financiële kaderstelling verhoogd met in eerste instantie een inflatiepercentage van 1,90%. De verhoging van belastingen en rechten, waarbij sprake is van volledige kostendekking, is afhankelijk van de opgetreden kostenstijging.
2. De berekening van de uitkering uit het gemeentefonds is geraamd op basis van de meicirculaire 2026. De financiële effecten van de septembercirculaire 2026 zullen wij t.z.t. via een mededeling ter kennis brengen aan uw raad, zodat u de financiële effecten daarvan alsnog kunt betrekken bij de besluitvorming over deze begroting. Eventuele significante wijzigingen als gevolg van de septembercirculaire 2026 worden ook via een aparte begrotingswijziging aan u voorgelegd. De uitkering is opgenomen tegen een constant loon- en prijsniveau.
3. De ramingen die onderhevig zijn aan nominale ontwikkelingen (aantal inwoners, aantal woningen, aantal bijstandontvangers e.d.) zijn in meerjarenramingen aangepast.
4. Voor de jaren 2028 tot en met 2030 is uitgegaan van een constant loon- en prijsniveau met als basis het niveau zoals opgenomen in de begroting 2027.
5. De uitgaven aan onderhoud van kapitaalgoederen zijn gebaseerd op beleidskaders en beheerplannen per kapitaalgoed. De onderhoudsbudgetten zijn reëel verwerkt in de meerjarenraming.
6. Lasten voor nieuw beleid/investeringen worden reëel geraamd. We starten begrotingstechnisch met afschrijven in het jaar na gereedkomen. We nemen daarom 100% van de kapitaallasten in het jaar na gereedkomen als structurele last op in de begroting.
7. In het meerjarig investeringsprogramma 2026-2030 is rekening gehouden met een jaarlijks rentepercentage van 3,00%.

8. De verwerking van reserves en voorzieningen geschiedt op basis van het vastgestelde beleidskader.
9. We rekenen geen rente meer over het eigen vermogen en vreemd vermogen.
10. De interne rekenrente van 1,40% wordt gebruikt om de werkelijk begrote rentekosten te verdelen over de boekwaarden van de activa. Het verschil tussen de werkelijk begrote rente en de doorbelaste rente op basis van de boekwaarden wordt verwerkt in het taakveld algemene dekkingsmiddelen.
11. De loonkosten worden geraamd op basis van de toegestane formatie 2027. Voor 2027 houden we rekening met een loonontwikkeling van 2,575%. Dat is het gewogen gemiddelde van een loonstijging van 1,6% voor de periode 1 januari tot en met 31 maart en een loonstijging van 2,9% (op basis van de Macro Economische Verkenning 2026 van het CPB) voor de periode 1 april tot en met 31 december. Naast deze loonontwikkeling houden we rekening met de periodieke verhogingen van personen die daarvoor in aanmerking komen.
12. Zowel in de begroting als in de meerjarenraming zijn de aan arbeidskosten gerelateerde verplichtingen geraamd, zoals ziektekosten- en pensioenpremies en vakantie- en overige IKB gelden. Dat is in overeenstemming met de vereisten volgens de BBV-voorschriften.
13. De lasten van het sociaal domein zijn afgestemd op de realisatiecijfers van vorige jaren in combinatie met afgesloten contracten.
14. Voor de aanvullende maatregelen op de Hervormingsagenda Jeugd; het sturen op de verkorten van de trajectduur en het invoeren van een eigen bijdrage in de jeugdzorg, is vanaf 2028 een stelpost opgenomen (budgettair-neutraal).
15. In de meerjarenbegroting is vanaf begrotingsjaar 2029 een stelpost opgenomen van de netto-uitname uit het gemeentefonds als gevolg van de maatregel huishoudelijke hulp als maatwerkvoorziening. De maatregel heeft daarmee een budgettair neutraal effect op de begroting.
16. In de begroting wordt rekening gehouden met de ruimte onder het plafond het van het BTW compensatiefonds (BDF). Het bedrag is beperkt tot de afrekening van de ruimte onder het BCF-plafond voor het jaar 2025 (op basis van de meicirculaire 2026).
17. De deelnemende gemeenten in een gemeenschappelijke regeling (GR) zijn verantwoordelijk voor de financiële positie van de GR.
18. Het beschikbare weerstandsvermogen dient gekoppeld te worden aan de risico's.
19. De overhead is centraal in de begroting opgenomen. De toerekening van overhead geschiedt op basis van een opslag met een vast percentage van 65%.
20. De incidentele lasten en / of baten moeten van materiële omvang zijn. In de "Financiële verordening gemeente Bladel 2025" hanteren we daarom in beginsel een ondergrens voor alle incidentele posten vanaf € 10.000.

6.2 Overzicht baten en lasten hoofdtaakniveau

Overzicht geraamde baten en lasten

De aansluiting op de financiële gegevens per programma en een onderbouwing daarvan zijn ondergebracht in de financiële begroting. Dit hoofdstuk bevat een totaaloverzicht van de lasten en baten van alle programma's. Overhead en de algemene dekkingsmiddelen worden afzonderlijk weergegeven. Daarnaast zijn voor extra inzicht in de financiële positie de baten en lasten per programma geschoond van de beoogde verrekeningen met reserves. De verrekeningen met reserves maken formeel geen onderdeel uit van de begroting van lasten en baten. Voor reserves geldt dat onttrekkingen evenals de stortingen via de resultaatbestemming lopen.

In het overzicht van baten en lasten wordt aangegeven wat per jaar de lasten, baten en mutaties reserves zijn. Die baten en lasten zijn ingedeeld naar programma's, overhead en algemene dekkingsmiddelen. Dit leidt tot een nadelig resultaat van € 2.381.000 in 2027. Dit is het saldo van de mutaties tussen de begroting van baten en lasten. In de begroting hebben daarnaast reeds tot een bedrag van per saldo in 2027 € 1.903.000 mutaties van reserves plaatsgevonden. Het geraamd negatief resultaat bedraagt dan € 476.000 (waarvan incidenteel nadeel € 592.000 en € 116.000 structureel voordeel). De begrotingsresultaten worden verrekend met de algemene reserve. De jaren 2025 – 2030 geven dan het navolgende beeld:

Programma's (bedragen x € 1.000,-)	Jaarrekening 2025			Gewijzigde begroting 2026			Begroting 2027			Meerjarenraming		
	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	saldo 2027	saldo 2028	saldo 2029
0. Bestuur en ondersteuning	-2.962	830	-2.132	-2.782	983	-1.799	-2.788	997	-1.791	-1.789	-1.828	-1.827
1. Veiligheid	-2.362	107	-2.255	-2.231	108	-2.123	-2.614	108	-2.506	-2.533	-2.534	-2.536
2. Verkeer en vervoer	-3.993	288	-3.705	-3.778	101	-3.677	-3.805	77	-3.728	-4.316	-4.702	-5.541
3. Economie	-940	1.728	788	-963	1.742	779	-869	1.870	1.001	1.174	1.318	1.322
4. Onderwijs	-2.884	418	-2.466	-2.975	464	-2.511	-2.553	12	-2.541	-2.628	-2.607	-2.938
5. Sport, cultuur en recreatie	-6.262	1.027	-5.235	-6.613	1.003	-5.610	-6.478	931	-5.547	-5.955	-6.933	-6.894
6. Sociaal domein	-32.727	6.660	-26.067	-37.645	6.361	-31.284	-34.967	4.851	-30.116	-29.216	-27.252	-27.060
7. Volksgezondheid en milieu	-7.822	5.884	-1.938	-12.405	9.373	-3.032	-8.222	5.714	-2.508	-2.029	-2.051	-2.050
8. VHRCSV	-6.157	4.498	-1.659	-13.921	11.192	-2.729	-10.643	8.811	-1.832	-1.683	-1.983	-1.933
Subtotaal (excl. overhead, algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien)	-66.109	21.440	-44.669	-83.313	31.327	-51.986	-72.939	23.371	-49.568	-48.975	-48.572	-49.457
Algemene dekkingsmiddelen												
Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is:												
- Uitvoering wet WOZ woningen	-312		-312	-201		-201	-203		-203	-203	-203	-203
- Uitvoering wet WOZ niet woningen	-2		-2	-20		-20	-20		-20	-20	-20	-20
- OZB woningen	-10	13	3	-12	8	-4	-12	8	-4	-4	-4	-4
- OZB niet-woningen	-4	6	2	-7	3	-4	-7	3	-4	-3	-3	-3
- Baten heffing en invordering OZB woningen		2.981	2.981		3.515	3.515		3.620	3.620	4.184	4.771	4.771
- Baten heffing en invordering OZB niet-woningen		2.582	2.582		3.016	3.016		3.073	3.073	3.465	3.856	3.856
- Algemene uitkeringen	-6	47.521	47.515	-6	47.802	47.796	-7	49.230	49.223	47.027	46.550	46.885
Dividend	-2	158	156	-2	89	87	-2	136	134	134	134	133
Saldo van de financieringsfunctie	-533	612	79	-1.132	1.186	54	-949	1.122	173	71	265	272
Overige algemene dekkingsmiddelen		68	68									
Vennootschapsbelasting	-620		-620	-351		-351	-14		-14	-14	-14	-14
Totaal algemene dekkingsmiddelen	-1.489	53.941	52.452	-1.731	55.619	53.888	-1.214	57.192	55.978	54.637	55.332	55.673
Overhead en ondersteuning	-7.945	296	-7.649	-8.261	233	-8.028	-8.853	94	-8.759	-8.733	-8.728	-8.725
Onvoorzien en stelposten		1	1	-13		-13	-31		-31	-50	-69	-87
Saldo van baten en lasten	-75.543	75.678	135	-93.318	87.179	-6.139	-83.037	80.657	-2.379	-3.121	-2.037	-2.596
Reserves												
Bestuur en ondersteuning	-4.119	6.080	1.961	-3.852	6.065	2.213	-456	2.359	1.903	798	1.052	1.211
Geraamd resultaat	-79.662	81.758	2.096	-97.170	93.244	-3.925	-83.493	83.016	-476	-2.323	-983	-1.384
waarvan incidentele baten en lasten						-731			-592	-348	37	86
waarvan structurele baten en lasten						-3.195			116	-1.975	-1.020	-1.470

(- = nadeel en + = voordeel)

6.3 Overzicht incidentele baten en lasten

Overzicht incidentele baten en lasten

Om inzicht te krijgen in de financiële positie van de gemeente is het onderscheid tussen structureel en incidenteel vooral van belang. In het algemeen geldt dat de gemeente structurele taken uitvoert en daarvoor structurele lasten raamt in de begroting. Structurele lasten zijn dus de regel, incidentele lasten zijn de uitzondering. De incidentele lasten en/of baten moeten van materiële omvang zijn. In de "Financiële verordening gemeente Bladel 2025" hanteren we daarom in beginsel een ondergrens voor alle incidentele posten vanaf € 10.000. Incidentele baten en lasten betreffen die posten die het begrotingssaldo incidenteel beïnvloeden. Het gaat om eenmalige zaken en om (meerjarige) projecten of subsidies als deze eveneens het karakter van tijdelijkheid c.q. eindig doel hebben.

Programma	bedragen x € 1.000,-	2027	2027	2028	2028	2029	2029	2030	2030
	Omschrijving	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten
Bestuur en ondersteuning	Grondverkoop algemene dienst		v 100		v 100		v 100		v 100
Bestuur en ondersteuning	Nota Participatiebeleid	n -35		n -35					
Economie	Vertaling van Lokale Economische Visie Bladel 2026-2030	n -40							
Onderwijs	Doordecentralisatie overeenkomst Pius-X	n -20							
Sport, cultuur en recreatie	Compensatievergoeding Optisport	n -49		n -49		n -49			
Sport, cultuur en recreatie	Beheersubsidie SNL	n -80							
Sociaal domein	Huisvesting asielzoekers, statushouders en Oekraïeners	n -350		n -350					
VHROSV	Kwaliteit buitengebied: diverse projecten		v 50		v 50		v 50		v 50
VHROSV	Grondexploitaties: winstuitname				v 315				
VHROSV	Opbrengst latende locaties Het Palet		v 286						
VHROSV	Procesbegeleiding opstellen nieuw CPO-beleidskader	n -15							
VHROSV	Onderhoud en verduurzaming 10 gemeentelijke panden	n -90							
Overhead	Vennootschapsbelasting	n -14		n -14		n -14		n -14	
Reserves	Toevoeging dekkingsreserve kapitaallasten	n -286					v 8.512		
Reserves	Algemene reserve grondexploitatie: winstuitnames			n -315					
Reserves	Reserve kapitaallasten investeringen					n -8.512			
Reserves	Reserve kwaliteit buitengebied: diverse projecten	n -50		n -50		n -50		n -50	
totaal incidentele baten en lasten		n -1.028	v 436	n -813	v 465	n -8.625	v 8.662	n -64	v 150
saldo incidentele baten en lasten		-592		-348		37		86	

(- = nadeel en + = voordeel)

De incidentele baten en lasten worden onderstaand op hoofdlijnen nader toegelicht.

Bestuur en ondersteuning - Grondverkoop algemene dienst

Jaarlijks worden opbrengsten geraamd van verkoop gronden, die niet via de grondexploitatie lopen. Op grond van provinciale voorschriften mogen deze opbrengsten niet als structureel aangemerkt worden.

Bestuur en ondersteuning - Nota Participatiebeleid

In 2026 is een nieuw participatiebeleid aan de raad ter vaststelling voorgelegd. Een hierop voortbordurend uitvoeringsplan gaat in op de praktische kant van participatie. Dit vergt de inzet van een participatiecoach. Van daar dat hiervoor extra middelen zijn geraamd. Het betreft een bedrag van € 35.000 voor zowel 2027 als 2028. De inzet van de coach eindigt in 2028.

Economie - Vertaling van lokale Economische Visie Bladel 2026-2030

In 2026 werd de Lokale Economische Visie Bladel 2026-2030 vastgesteld. Op basis hiervan wordt nu een aanzet gemaakt voor een concreet uitvoeringsplan. Hiervoor is eenmalig de inzet van extra externe capaciteit noodzakelijk. De betreffende incidentele kosten bedragen in totaal € 50.000 (waarvan € 10.000 in 2026 en € 40.000 in 2027). De extra inzet eindigt in 2027.

Onderwijs - Doordecentralisatie overeenkomst Pius-X

Gemeente Bladel ontvangt al jaren specifieke middelen vanuit het Rijk ten behoeve van het Pius X-college. Deze middelen worden doorgezet naar deze onderwijsinstelling, middels een hiervoor gesloten overeenkomst. Er zijn incidentele middelen geraamd in 2027 (€ 20.000) om scenario's te onderzoeken over het wel/niet continueren van de overeenkomst en de effecten daarvan.

Sport, recreatie en cultuur - Beheersubsidie SNL

In 2027 zijn incidentele lasten geraamd voor de beheersubsidie.

Sport, recreatie en cultuur - Compensatievergoeding OptiSport

De gemeente heeft in 2020 een erfpachtovereenkomst gesloten met opstalrecht ten behoeve van het bestaande binnenzwembad. Met het oog op de ontwikkeling van een nieuw zwembad is het niet wenselijk dat de

exploitant, met betrekking tot de afspraken uit de erfpachtovereenkomst, de geplande investeringen doet tot dat het nieuwe zwembad is opgeleverd, behoudens die investeringen die de veiligheid en operationele continuïteit van de exploitatie van de Smagtenbocht dienen te waarborgen. Hierdoor is in het verleden met exploitant een schadeloosstelling overeengekomen van de extra (onderhoudskosten en ingeschatte omzetsderving die exploitant zou krijgen door het afzien van deze investeringen. De schadeloosstellingen gelden voor de periode tot aan de realisatie van het nieuwe zwembad. De middelen zijn daarom incidenteel geraamd in de jaren 2027, 2028 en 2029 (€ 49.000 per jaar).

Sociaal domein - Huisvesting asielzoekers, statushouders en ontheemden Oekraïners

De verschillende deelprojecten hebben allen als doel het realiseren van tijdelijke doorstroomlocaties, opvangvoorzieningen of vervangende huisvesting die bijdraagt aan verschillende huisvestingsopgaven binnen de gemeente Bladel. De locaties richten zich niet uitsluitend op statushouders, asielzoekers of Oekraïense ontheemden maar bieden tevens huisvestingsmogelijkheden voor andere doelgroepen waarvoor tijdelijke of acute huisvesting noodzakelijk is, zoals spoedzoekers, starters op de woningmarkt en inwoners met een urgentieverklaring. Met de ontwikkeling van deze locaties wordt beoogd de druk op de reguliere woningmarkt te verminderen, de uitstroom van statushouders en asielzoekers uit opvanglocaties te versnellen en tegelijkertijd huisvestingsmogelijkheden te bieden aan inwoners die tijdelijk niet zelfstandig in hun woonbehoefte kunnen voorzien.

In het vastgestelde coalitieakkoord is aan B&W de opdracht gegeven om te komen met een voorstel, waarin per doelgroep de opgave, mogelijke keuzes, financiële gevolgen en impact op voorzieningen en leefbaarheid worden uitgewerkt, zodat de raad een duidelijke afweging kan maken. Dit heeft geleid tot een uitgewerkt programma, met bijbehorende kosten. Voor zowel 2027 als 2028 gaat dit om incidenteel € 350.000. De middelen zijn benodigd voor eenmalige activiteiten zoals tijdelijke projectleiding, eenmalige onderzoeken, participatie, tijdelijke juridische ondersteuning en ruimtelijke procedure met eindig karakter. Omdat de kosten betrekking hebben op een concreet en tijdelijk traject, worden deze kosten als incidenteel aangemerkt.

VHROSV - Kwaliteit buitengebied

Om de ruimtelijke kwaliteit van het landschap te verbeteren is door uw raad besloten om de bestaande reserve 'ruimtelijke kwaliteit buitengebied' te verbreden. Verrekening vindt plaats ten laste of ten gunste van de betreffende reserve (zie ook toelichting reserves).

VHROSV - Winstuitnames grondexploitaties

In de meerjarenraming zijn tussentijdse winstuitnames geraamd op basis van de zgn. voorzichtige variant.

VHROSV - Opbrengst latende locatie Het Palet

In 2027 is de incidentele opbrengst van de verkoop van de latende locatie Het Palet geraamd.

VHROSV - Procesbegeleiding opstellen nieuw CPO-beleidskader

In navolging van de in 2026 opgestelde CPO-evaluatie, staat er voor 2027 de uitwerking van een nieuw CPO-beleidskader op de rol. Insteek is, dat de CPO- en locatieverenigingen hier bij betrokken worden. Voor de procesbegeleiding is in 2027 een incidenteel budget van € 15.000 geraamd.

VHROSV - Regievoering onderhoud en verduurzaming 10 gemeentelijke panden

In 2026 nam het college van B&W een besluit om de betreffende woningen te verkopen, dit ter voorkoming van hoge onderhouds- en verduurzamingskosten. Er zijn extra incidentele middelen nodig voor de regievoering hiervan. In totaal betreft het € 100.000 (waarvan € 10.000 in 2026 en € 90.000 in 2027). Dit eindigt in 2027.

Overhead - VPB

De geraamde lasten voor vennootschapsbelasting over de winsten van de grondexploitaties worden als incidenteel aangemerkt.

Reserves

De opbrengsten van de latende locatie Het Palet worden toegevoegd aan de algemene reserve. Ten laste van de algemene reserve wordt de dekkingsreserve kapitaallasten investeringen gevormd. De tussentijdse winstuitnames uit grondexploitaties worden toegevoegd aan de algemene reserve.

De kosten en opbrengsten voor de verbetering kwaliteit buitengebied worden verrekend met de reserve verbetering kwaliteit buitengebied.

6.4 Overzicht reserves

Overzicht reserves

Aan deze mutaties liggen raadsbesluiten en een bestendige gedragslijn ten grondslag, hetzij bij vaststelling van de oorspronkelijke begroting, hetzij bij vaststelling van de bestuursrapportages. Deze hebben voornamelijk betrekking op mutaties met dekkingsreserves. Voorts gaat het om toevoegingen als gevolg van tussentijdse winstnemingen grondexploitaties en rentebijbeschrijvingen. De meerjarige begrotingsresultaten worden vooralsnog verrekend met de algemene reserve. Uw raad geeft expliciet instemming aan de weergegeven toevoegingen en onttrekkingen via de begrotingsvaststelling.

Bij de berekening van de stand van de reserves en voorzieningen per 1 januari 2026 is uitgegaan van de rekeningcijfers 2025 vermeerderd c.q. verminderd met geraamde mutaties in 2026 op grond van de door uw raad genomen besluiten c.q. beleidsvoornemens. Naast de begrotingsramingen en de lastenontwikkeling zijn ook de reserves van belang voor de beoordeling van de financiële situatie waarin de gemeente zich bevindt. Met name de reserves geven immers een indicatie van het weerstandsvermogen van de gemeente, dat wil zeggen de mate waarin de gemeente in staat is financiële tegenvallers op te vangen teneinde haar taken te kunnen voortzetten. Daarnaast laten de reserves zien welke bestedingsmogelijkheden aanwezig zijn voor (nog) niet in de begroting opgenomen activiteiten. Het beleid ten aanzien van reserves en voorzieningen is vastgelegd in de "nota reserves en voorzieningen 2026".

In onderstaand overzicht worden de meerjarige mutaties van de reserves gespecificeerd.

Bedragen x € 1.000,-		Begroting 2026		Begroting 2027	Meerjarenraming		
					2028	2029	2030
Algemene reserve	inc. v	2.271	v	769		v 8.512	
Algemene reserve grondexploitatie	inc. n	-478			n -315	n -195	n -195
Reserve ruimtelijke kwaliteit buitengebied	inc. v	762	n	-50	n -50	n -50	n -50
Reserve duurzaamheid	inc. v	100					
Reserve kapitaallasten investeringen	inc. n	-1.611				n -8.512	
Reserve kapitaallasten investeringen	struct. v	1.170	v	1.184	v 1.163	v 1.296	v 1.456
Totaal beoogde mutaties reserves via bestaand beleid		v 2.213	v	1.903	v 798	v 1.052	v 1.213
Bestemming begrotingsresultaat	v	3.926	v	476	v 2.323	v 983	v 1.384
Totaal mutaties reserves		v 6.139	v	2.379	v 3.121	v 2.035	v 2.597

(+ = voordeel/aanwending en - = nadeel/storting)

Algemene reserve

De algemene reserve maakt deel uit van het weerstandsvermogen van de gemeente en heeft als doel de gemeente de mogelijkheid te bieden om niet-structurele financiële risico's op te vangen, zonder dat dit betekent dat het beleid veranderd moet worden. De omvang van de algemene reserve is gebaseerd op het risicoprofiel van de gemeente. In de "nota reserves en voorzieningen 2026" wordt de algemene reserve als normatief kader beschouwd en wordt uitgedrukt als de verhouding tussen de algemene reserve en het gemiddelde van de geïnventariseerde risico's. De omvang van de algemene reserve wordt bepaald op klasse 3 (voldoende).

Wij willen hier echter – met nadruk – niet onvermeld laten dat het vooralsnog geprognosticeerde resultaten zijn. Daadwerkelijke bestedingsvoorstellen moeten steeds beoordeeld worden aan de hand van de werkelijke gerealiseerde resultaten. Voorts verwijzen wij u naar de paragraaf weerstandsvermogen.

(bedragen x € 1.000,-)	begroting 2026	begroting 2027	begroting 2028	begroting 2029	begroting 2030
a. noodzakelijke omvang (voldoende)	2.993	3.875	3.875	3.875	3.875
b. geïnventariseerde risico's (gemiddeld)	2.138	3.875	3.875	3.875	3.875
c. stand algemene reserve begin van het jaar	18.565	14.465	13.219	10.896	1.401
d. stand algemene reserve eind van het jaar	14.465	13.219	10.896	1.401	17
e. algemene reserve (vrije ruimte eind van het jaar): d - a	11.472	10.590	7.021	-2.474	-3.858
f. ratio algemene reserve eind van het jaar d / a	4,83	3,41	2,81	0,36	0,00
g. betekenis	uitstekend	uitstekend	uitstekend	ruim onvoldoende	ruim onvoldoende

Bestemmingsreserves

De bestemmingsreserves worden onderverdeeld in dekkingsreserves en overige bestemmingsreserves. De omvang van de dekkingsreserve neemt jaarlijks af door de geraamde aanwendungen ten gunste van de exploitatie ter dekking van kapitaallasten.

Reserve kapitaallasten investeringen

Afdekken van de kapitaallasten van diverse investeringen (met economisch en maatschappelijk nut). Aanwending is afgestemd op de afschrijvingstermijnen van de betreffende investeringen.

	stand per 1 januari 2027	stand 31 december 2027
Reserve kapitaallasten investeringen	€ 21.596.000	€ 20.412.000

Algemene reserve grondexploitaties

De reserve grondexploitatie is een reserve om algemene risico's op het gebied van grondexploitatie op te vangen. Alle resultaten lopen via de algemene reserve grondexploitatie. Als een gemeentelijke grondexploitatie positief wordt afgesloten, wordt de winst toegevoegd aan de algemene reserve grondexploitatie. Als op een gemeentelijke grondexploitatie een tekort wordt verwacht, wordt hiervoor een voorziening ingesteld die wordt gedekt uit de algemene reserve grondexploitatie. Om deze reden vervult de algemene reserve grondexploitatie evenals de algemene reserve een bufferfunctie (zie ook § grondbeleid).

	stand per 1 januari 2027	stand 31 december 2027
Algemene reserve grondexploitatie	€ 2.357.000	€ 2.357.000

Reserve duurzaamheid

Bevorderen van het opwekken en ontwikkelen van duurzame energie.

	stand per 1 januari 2027	stand 31 december 2027
Reserve duurzaamheid	€ 33.000	€ 33.000

Reserve ruimtelijke kwaliteit buitengebied

Verbetering van de ruimtelijke kwaliteit van het landschap, gekoppeld aan gemeentelijke projecten.

	stand per 1 januari 2027	stand 31 december 2027
Reserve kwaliteit buitengebied	€ 759.000	€ 809.000

Recapitulatie reserves

In onderstaand overzicht wordt het verloop van de reserves weergegeven:

verloop reserves	boekwaarde 31-12-2025	boekwaarde 31-12-2026	boekwaarde 31-12-2027	boekwaarde 31-12-2028	boekwaarde 31-12-2029	boekwaarde 31-12-2030
bedragen x € 1.000,-						
· algemene reserve:						
- noodzakelijke omvang	2.993	3.875	3.875	3.875	3.875	3.875
- vrij besteedbaar deel	15.572	10.590	9.344	7.021	-2.474	-3.858
- saldo baten en lasten	2.096					
	20.661	14.465	13.219	10.896	1.401	17
· bestemmingsreserves						
- dekkingsreserves	21.155	21.596	20.412	19.249	26.465	25.010
- overige best.reserves	3.533	3.149	3.199	3.564	3.808	4.053
totaal	45.349	39.210	36.830	33.709	31.674	29.080
saldo mutaties reserves		-6.139	-2.379	-3.121	-2.035	-2.597

6.5 Overzicht voorzieningen

Het onderscheid tussen reserves en voorzieningen is vooral van belang omdat voorzieningen te beschouwen zijn als vreemd vermogen en reserves als eigen vermogen. Aan voorzieningen kleven verplichtingen. De gemeente heeft daarom weinig keus als het gaat om de vraag welke voorzieningen aanwezig moeten zijn en welke omvang deze moeten hebben. Dit betekent dat alle voorzienbare en kwantificeerbare risico's en verplichtingen zijn afgedekt. De voorschriften uit het BBV zijn hiervoor bepalend.

Voorzieningen worden op grond van artikel 44 BBV gevormd voor:

- verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, maar redelijkerwijs in te schatten is;
- bestaande risico's op de balansdatum ter zake van verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs in te schatten is;
- kosten die in een volgend begrotingsjaar worden gemaakt maar de oorsprong hebben in het begrotingsjaar of een eerder begrotingsjaar en de voorziening strekt tot kostenegalisatie;
- de bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven en tot de voorzieningen worden ook gerekend van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden.

Voorzieningen voor risico's ter zake van verplichtingen en verliezen

Dit betreft voorzieningen wegens op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of risico's. Het gaat om risico's in verband met verplichtingen of verliezen die worden verwacht bij het vaststellen van de balans: de omvang moet redelijk te schatten zijn. Voorbeeld: Schadeclaims van derden, lopende beroepschriften en rechtsgedingen. Deze voorzieningen zijn (vooralsnog) niet van toepassing voor de gemeente Bladel.

Voorzieningen voor verplichtingen en verliezen die redelijkerwijs te schatten zijn

Het gaat om verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, maar wél redelijkerwijs te schatten is. Het betreft dus verplichtingen die schulden kunnen worden.

Voorziening dubieuze debiteuren (incl. KempenPlus)

Ingesteld ter dekking van kosten die voortvloeien uit vermoedelijk oninbare privaats- en publiekrechtelijke vorderingen.

	stand per 1 januari 2027	stand 31 december 2027
Voorziening dubieuze debiteuren	€ 306.000	€ 306.000

Voorziening wethouderspensioenen

Bekostigen van de pensioenuitkeringen van wethouders die de pensioengerechtigde leeftijd hebben bereikt, alsmede opvangen verplichtingen voortvloeiende uit het overgedragen elders opgebouwd pensioenkapitaal wethouders.

	stand per 1 januari 2027	stand 31 december 2027
Voorziening wethouderspensioenen	€ 3.105.000	€ 2.977.000

Voorziening wachtgelden wethouders

Bekostigen van de wachtgelden van oud-wethouders.

	stand per 1 januari 2027	stand 31 december 2027
Voorziening wachtgelden wethouders	€ 70.000	€ 70.000

Voorziening verlof

Medewerkers kunnen vanaf 1 januari 2022 'verlofsparen'. Aangezien er bij verlofsparen sprake is van arbeidskosten gerelateerde verplichtingen die een niet voorspelbare opbouw en daarmee ook onvoorspelbare afbouw kennen, dient hier op grond van het BBV een voorziening voor gevormd te worden. Tevens worden overmatige verlofsaldi tegen een gemiddeld uurtarief opgenomen in deze voorziening.

	stand per 1 januari 2027	stand 31 december 2027
Voorziening verlof	€ 154.000	€ 154.000

Voorzieningen voor vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven

Betreft een voorziening die gevormd wordt door via het tarief gepland te "sparen" voor vervangingsinvesteringen (riolering en afvalstoffenheffing). Dit sparen voor vervangingsinvesteringen wordt in de gemeente Bladel vooralsnog niet toegepast.

Verliezen voor gelijkmatige verdeling van lasten

In tegenstelling tot het voorgaande gaat het hier niet om de vraag of een verplichting of verlies zich al dan niet voordoet. Deze voorzieningen worden ingesteld met als doel de kosten gelijkmatig over de jaren te spreiden. Als expliciete voorwaarde voor het instellen van deze voorzieningen geldt dat er sprake moet zijn van een één op één onderbouwing van het betreffende beheerplan. Deze voorziening heeft een verplichtend karakter: de gelden moeten aan het vooraf bepaalde doel worden besteed.

Voorziening onderhoud wegen

Het meerjarig opvangen van de kosten van het uitvoeren van adequaat onderhoud aan de wegen.

	stand per 1 januari 2027	stand 31 december 2027
Voorziening onderhoud wegen	€ 1.196.000	€ 919.000

Voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen

Het meerjarig opvangen van de kosten van het uitvoeren van het systematisch adequaat onderhoud aan de gemeentelijke gebouwen.

	stand per 1 januari 2027	stand 31 december 2027
Voorziening onderhoud gebouwen	€ 3.286.000	€ 3.472.000

Voorzieningen wegens van derden verkregen middelen

Het betreft van derden verkregen middelen onder strikte condities voor de richting van de aanwending (met uitzondering van de van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen).

Egalisatie voorziening afvalstoffenheffing

Het egaliseren van het saldo lasten/baten dat in een bepaald jaar ontstaat in de afvalinzameling, alsmede het meerjarig opvangen van schommelingen in de tarieven voor de afvalstoffenheffing.

	stand per 1 januari 2027	stand 31 december 2027
Voorziening afvalstoffenheffing	€ 73.000	€ 74.000

Egalisatie voorziening riolering

Het egaliseren van het saldo lasten/baten dat in een bepaald jaar ontstaat in de riolering, alsmede het meerjarig opvangen van schommelingen in de tarieven voor de rioolheffingen.

	stand per 1 januari 2027	stand 31 december 2027
Voorziening riolering	€ 2.792.000	€ 2.689.000

Recapitulatie voorzieningen

In onderstaand overzicht wordt het verloop van de voorzieningen weergegeven:

verloop voorzieningen (bedragen x €1.000)	boekwaarde 31-12-2025	boekwaarde 31-12-2026	boekwaarde 31-12-2027	boekwaarde 31-12-2028	boekwaarde 31-12-2029	boekwaarde 31-12-2030
voorzieningen voor:						
- te verwachten verplichtingen en verliezen	4.149	4.012	3.883	3.755	3.626	3.498
- gelijkmatige verdeling van lasten	4.611	4.481	4.391	4.580	4.833	5.085
- wegens van derden verkregen middelen	2.812	2.864	2.763	2.686	2.628	2.589
totaal	11.572	11.357	11.037	11.021	11.087	11.172

6.6 Investeringsen

Afschrijving vindt plaats op basis van de nota 'activeren, waarderen en afschrijven van vaste activa 2026'. De volledige kapitaallasten worden geraamd in het jaar na gereedkomen van de investering.

Immateriële vaste activa

Immateriële vaste activa, waaronder de kosten van onderzoek en ontwikkeling, worden gewaardeerd op basis van verkrijgings- of vervaardigingsprijs, verminderd met afschrijvingen. Afschrijving vindt plaats volgens een percentage van de geactiveerde kosten, gebaseerd op de verwachte toekomstige gebruiksduur, met een maximum van vijf jaar.

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa worden gewaardeerd op basis van aanschaffingswaarde of vervaardigingsprijs, verminderd met afschrijvingen. Afschrijving vindt plaats volgens een percentage van de aanschaffingswaarde, gebaseerd op de verwachte gemiddelde economische levensduur van de activa. Op gronden wordt niet afgeschreven. In beginsel wordt geen rekening gehouden met een restwaarde. De uitzondering hierop is alleen voor vaste activa waarbij van tevoren wordt vastgesteld dat een deel van het actief altijd zijn waarde zal behouden. In dit geval wordt een actief niet volledig afgeschreven, maar wordt zo afgeschreven dat aan het eind van de afschrijvingstermijn de afgesproken restwaarde resteert. Daarom wordt hiervoor het "Nee, tenzij-beleid" gevoerd.

Financiële vaste activa

De financiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. In de 'Financiële verordening gemeente Bladel 2025' is geregeld dat nieuwe investeringen, waarvoor reeds politieke kaderstelling aanwezig is op basis van door uw raad vastgestelde beheerplannen, beleidsnotities en/of besluiten en (uitbreidings)investeringen gericht op interne bedrijfsvoering en ramingen van geringe omvang, bij de vaststelling van de begroting geautoriseerd worden.

Op basis van deze criteria hebben wij de noodzakelijke en gewenste investeringen voorzien van een A- of B-rubricing. De zgn. A-investeringen voldoen aan de hiervoor geformuleerde criteria. Reden waarom wij uw raad voorstellen om de uitvoering van deze investeringen in planjaar 2027 (en budgetten), na vaststelling van de begroting 2027 door uw raad, op te dragen aan ons college. In dit verband wordt bedoeld, dat uw raad bij de vaststelling tevens daarvoor formeel de noodzakelijke kredieten / budgetten beschikbaar stelt. Tevens wordt hiermee een doelmatigere en slagvaardigere werkwijze voor de organisatie bewerkstelligd. Voor de uitvoering van de zgn. B-investeringen zal daarentegen nog steeds afzonderlijke besluitvorming door uw raad plaatsvinden. Voor een totaalbeeld verwijzen wij u naar bijlage 7.2.

6.7 Geprognosticeerde balans

Voor een goed inzicht in de financiële positie van onze gemeente hebben we - naast het inzicht in de meerjarenraming van baten en lasten - ook inzicht nodig in de ontwikkeling van de vermogensposities. Het meerjarenprogramma (investeringen) beïnvloedt in hoge mate de schuldpositie en daarmee de rente en afschrijvingslasten die ten laste van de begrotingsruimte komen. Deze lasten beïnvloeden direct de wendbaarheid van de begroting. Hoe groter het beslag dat de kapitaallasten leggen op de begrotingsruimte hoe minder ruimte over blijft voor het bekostigen van overige zaken. Het is daarom belangrijk dat onze schulden en inkomsten in balans blijven.

Met het opnemen van een geprognosticeerde balans krijgt u meer inzicht in de ontwikkeling van onder meer investeringen, het aanwenden van reserves en voorzieningen, en in de financieringsbehoefte. De presentatie van de geprognosticeerde balans moet aansluiten op de balans in de jaarrekening, maar hoeft niet dezelfde mate van detail te kennen. Dit laatste zou schijnnaauwkeurigheid suggereren en daar is hier geen sprake van.

Activa: bedragen x € 1.000,-	Rekening 2025 eind	Begroting 2026 begin	Begroting 2027 begin	Meerjarenraming			
				2028 begin	2029 begin	2030 begin	2030 eind
Vaste activa:							
immateriële vaste activa	8.855	8.855	10.558	12.692	12.647	18.834	18.801
materiële vaste activa economisch nut	68.245	68.191	70.003	82.913	91.137	88.062	84.910
materiële vaste activa maatschappelijk nut	31.901	31.901	38.164	44.219	46.971	49.862	52.854
materiële vaste activa tbv heffingen	27.117	27.171	31.834	33.388	34.957	36.461	37.971
in erfpacht	152	152	152	152	152	152	152
financiële vaste activa (art. 36 lid b)	159	159	159	159	159	159	159
financiële vaste activa (art. 36 lid c)	2.234	2.234	2.609	2.934	2.934	2.934	2.934
financiële vaste activa (art. 36 lid f)							
Totaal vaste activa	138.664	138.664	153.479	176.457	188.957	196.463	197.781
Viottende activa:							
bouwgronden in exploitatie	8.312	8.312	10.683	6.572	-3.744	-7.953	-5.482
uitzettingen in 's Rijks schatkist	989	989					
uitzettingen korter dan 1 jaar	13.644	13.644					
liquide middelen	157	157					
overlopende activa	5.188	5.188					
Totaal viottende activa	28.290	28.290	10.683	6.572	-3.744	-7.953	-5.482
Totaal activa	166.953	166.953	164.162	183.028	185.213	188.510	192.299

Passiva: bedragen x € 1.000,-	Rekening 2025 eind	Begroting 2026 begin	Begroting 2027 begin	Meerjarenraming			
				2028 begin	2029 begin	2030 begin	2030 eind
Vaste passiva:							
eigen vermogen	43.253	43.253	39.210	36.830	33.710	31.675	29.079
saldo van baten en lasten	2.096	2.096					
voorzieningen	10.888	10.888	10.674	10.353	10.337	10.403	10.488
vaste schulden bestaand	91.523	91.523	85.190	78.855	72.850	66.843	60.834
vaste schulden nieuw			23.455	51.488	63.179	74.453	86.761
Totaal vaste passiva	147.761	147.761	158.529	177.526	180.076	183.373	187.162
Viottende passiva:							
schulden korter dan 1 jaar	6.616	6.616	5.633	5.502	5.137	5.137	5.137
liquide middelen							
overlopende passiva	12.577	12.577					
Totaal viottende pasiva	19.193	19.193	5.633	5.502	5.137	5.137	5.137
Totaal passiva	166.953	166.953	164.162	183.028	185.213	188.510	192.299

6.8 Emu-saldo

Als gevolg van Europese regelgeving mogen EU-lidstaten een begrotingstekort (EMU-saldo) hebben van maximaal 3% van het bruto binnenlands product (BBP). Van dit maximale tekort van Nederland is een deel voor de rijksoverheid en een deel voor de decentrale overheden. Het EMU-saldo is een saldo op kasbasis (inkomsten en uitgaven). Een gemeente hanteert echter een stelsel van baten en lasten. Zo tellen bijvoorbeeld investeringen niet mee in de uitkomst in het baten-lastenstelsel, maar tellen wel door in het EMU-saldo. Bij een sluitende begroting kan een gemeente daardoor toch een negatief EMU-saldo hebben.

Met het hieronder opgenomen EMU-overzicht wordt inzage gegeven in de geldstromen op kasbasis binnen de begroting (bedragen x € 1.000).

Omschrijving		2026 x € 1000,- Volgens begroting 2026	2027 x € 1000,- Volgens begroting 2027	2028 x € 1000,- Volgens meerjarenraming in begroting 2027
1.	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-6.139	-2.380	-3.121
2.	Mutatie (im)materiële vaste activa	14.440	22.653	12.500
3.	Mutatie voorzieningen	-214	-321	-16
4.	Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	2.371	-4.111	-10.316
5.	Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	0	0	0
Berekend saldo		-23.165	-21.242	-5.321

6.9 Stille reserves

Er is sprake van een stille reserve indien activa op de balans staan die te laag gewaardeerd zijn. Met name activa die in de loop der jaren meer waard zijn geworden dan de boekwaarde op de balans. Bij de stille reserves gaat het om alle niet-bedrijfsgebonden activa (activa niet voor de openbare dienst bestemd) die een hogere waarde hebben dan de boekwaarde die is gebaseerd op de historische kostprijs.

Het in beeld brengen en (eventueel) vervolgens waarderen van een stille reserve met een beoordeling in het licht van de weerstandscapaciteit is geen eenvoudige zaak. Vaak zijn stille reserves niet voor niets voorlopig of langdurig 'stil' gebleven.

Stille reserves spelen ook een rol bij de bepaling van de weerstandscapaciteit. Echter pas bij daadwerkelijke verkoop blijkt of de hogere waarde daadwerkelijk wordt gerealiseerd ten opzichte van de boekwaarde. Tot die tijd is het slechts een potentiële bijdrage aan de weerstandscapaciteit. Op basis van het voorzichtigheidsbeginsel is in de 'nota reserves en voorzieningen 2026' ingekaderd om eerst bij het realisatiemoment van een stille reserve (verkoop van het eigendom) deze middelen toe te voegen aan de weerstandscapaciteit.

De navolgende niet-bedrijfsgebonden activa kan worden genoemd:

Overhoeken in afgesloten bestemmingsplannen / bos- en pachtgronden

In de afgesloten bestemmingsplannen zijn diverse verhuurde perceeltjes opgenomen met een boekwaarde van € 0. Hoewel de totale oppervlakte van deze gronden administratief niet vast ligt, kunnen aan deze gronden bij verkoop vanzelfsprekend wel waarden toegekend worden. Hierbij moet wel aangetekend worden dat, indien bosgrond overgedragen wordt aan Staatsbosbeheer, DLG of Brabants Landschap, dit vaak tegen een symbolische prijs geschiedt. In dat geval moet het potentieel neerwaarts aangepast worden.

6.10 Langlopende financiële rechten en verplichtingen

De gemeente is voor een aantal toekomstige jaren verbonden aan verschillende, niet uit de balans blijkende, financiële rechten en verplichtingen. Hieronder volgt een opsomming van de belangrijkste van deze rechten en verplichtingen:

Borgstellingen

De gemeente heeft zich garant gesteld voor geldleningen. Het totaalbedrag waarvoor garantie is verstrekt bedraagt per 1 januari 2026 € 47,977 miljoen.

7. Bijlagen

7.1 Overzicht geraamde baten en lasten per taakveld

Onderstaand worden de mutaties van de baten en lasten verdeeld over de voorgeschreven taakvelden:

(hoofd)taakvelden bedragen x € 1.000,-	Rekening 2025		Begroting 2026		Begroting 2027		Begroting 2028		Begroting 2029		Begroting 2030	
	l-2025	b-2025	l-2026	b-2026	l-2027	b-2027	l-2028	b-2028	l-2029	b-2029	l-2030	b-2030
0.1 Bestuur	-2.142	101	-1.696	80	-1.700	69	-1.700	69	-1.665	69	-1.665	69
0.10 Mutaties reserves	-4.119	6.080	-3.852	6.065	-456	2.359	-478	1.276	-8.868	9.920	-356	1.568
0.2 Burgerzaken	-597	476	-784	522	-847	579	-774	508	-671	331	-671	331
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	-223	253	-301	381	-240	349	-240	349	-240	349	-240	349
Totaal bestuur en ondersteuning	-7.081	6.910	-6.633	7.048	-3.243	3.356	-3.193	2.201	-11.444	10.668	-2.932	2.316
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	-1.669	88	-1.647	89	-2.030	89	-2.057	89	-2.059	89	-2.060	89
1.2 Openbare orde en veiligheid	-693	20	-584	19	-584	19	-584	19	-584	19	-584	19
Totaal veiligheid	-2.362	107	-2.231	108	-2.614	108	-2.641	108	-2.642	108	-2.644	108
2.1 Verkeer en vervoer	-3.982	282	-3.718	96	-3.746	72	-4.334	72	-4.719	72	-5.557	72
2.2 Parkeren	-12	6	-9	4	-9	4	-9	4	-9	4	-9	4
2.5 Openbaar vervoer			-51		-51		-51		-51		-51	
Totaal verkeer en vervoer	-3.993	288	-3.778	101	-3.805	77	-4.394	77	-4.778	77	-5.617	77
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden		14		15		15		15		15		15
3.1 Economische ontwikkeling	-421		-451	2	-476		-443		-439		-436	
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-99	-3	-148	11	-68		-68		-68		-67	
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-95	90	-99	96	-99	96	-99	96	-99	96	-99	96
3.4 Economische promotie	-324	1.626	-265	1.619	-225	1.759	-225	1.899	-225	2.039	-225	2.039
Totaal economie	-940	1.728	-963	1.742	-869	1.870	-836	2.010	-831	2.150	-828	2.150
4.2 Onderwijshuisvesting	-2.164	258	-1.973	12	-1.997	12	-2.080	12	-2.068	12	-2.399	12
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-721	160	-1.002	452	-555		-560		-550		-550	
Totaal onderwijs	-2.884	418	-2.975	464	-2.553	12	-2.640	12	-2.619	12	-2.950	12
3.4 Economische promotie	-20		-21		-21		-21		-21		-21	
5.1 Sportbeleid en activering	-347	122	-337	114	-311	99	-311	99	-311	99	-311	99
5.2 Sportaccommodaties	-2.016	588	-2.247	627	-1.847	577	-2.302	577	-3.271	577	-3.180	577
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-413	18	-473	18	-466	18	-466	18	-451	18	-451	18
5.4 Musea	-11		-12		-12		-12		-12		-12	
5.5 Cultureel erfgoed	-59	9	-59		-51		-51		-51		-51	
5.6 Media	-709	143	-735	85	-613	85	-613	85	-613	85	-613	85
5.7 Openbaar groen en (openlucht)recreatie	-2.687	148	-2.730	159	-3.156	153	-3.108	153	-3.132	153	-3.186	153
Totaal sport, cultuur en recreatie	-6.262	1.027	-6.613	1.003	-6.478	931	-6.886	931	-7.864	931	-7.825	931

6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-7.113	2.798	-8.799	2.261	-7.557	750	-7.379	750	-6.600	750	-6.579	750
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	-260		-322		-322		-322		-321		-321	
6.22 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	-1.055	50	-1.525	45	-1.581	45	-1.581	45	-1.586	45	-1.586	45
6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	-138		-295		-305		-297		-297		-297	
6.3 Inkomensregelingen	-5.604	3.668	-6.405	3.846	-6.298	3.846	-6.237	3.828	-6.206	3.828	-6.187	3.828
6.4 WSW en beschut werk	-6.727		-7.600		-7.239		-7.017		-6.819		-6.668	
6.60 Hulpmiddelen en diensten (WMO)	-991	143	-980	210	-943	210	-944	397	-942	397	-942	397
6.711 Huishoudelijke hulp (WMO)	-2.223		-2.567		-2.650		-2.651		-1.695		-1.695	
6.712 Begeleiding (WMO)	-1.892		-1.972		-2.032		-2.033		-2.032		-2.032	
6.713 Dagbesteding (WMO)	-750		-792		-819		-819		-819		-819	
6.714 Overige maatwerkarrangementen (WMO)	-63		-45		-44		-45		-44		-44	
6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal	-2.519		-2.765		-2.852		-2.797	211	-2.796	211	-2.796	211
6.753 Jeugdhulp ambulant landelijk	-164		-231		-47		-47		-47		-47	
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	-2.045		-2.164		-1.263		-1.264		-1.263		-1.263	
6.791 PGB WMO	-309		-340		-308		-308		-307		-307	
6.792 PGB Jeugd	-508		-457		-335		-335		-335		-335	
6.821 Jeugdbescherming	-250		-283		-267		-267		-267		-267	
6.822 Jeugdreclassering	-113		-103		-105		-106		-105		-105	
Totaal sociaal domein	-32.727	6.660	-37.645	6.361	-34.967	4.851	-34.447	5.231	-32.483	5.231	-32.291	5.231
7.1 Volksgezondheid	-1.088	203	-1.406	370	-1.247	119	-1.254	105	-1.277	105	-1.276	105
7.2 Riolerings	-2.263	2.363	-2.800	2.906	-2.660	2.782	-2.763	2.887	-2.861	2.986	-3.047	3.172
7.3 Afval	-2.441	2.842	-2.442	2.833	-2.423	2.814	-2.429	2.820	-2.432	2.823	-2.432	2.823
7.4 Milieubeheer	-2.029	476	-5.757	3.263	-1.893		-1.863	467	-1.863	467	-1.863	467
Totaal volksgezondheid en milieu	-7.822	5.884	-12.405	9.373	-8.222	5.714	-8.309	6.279	-8.433	6.382	-8.617	6.567
8.1 Ruimte en leefomgeving	-2.068	344	-2.990	714	-1.799	190	-1.709	190	-1.709	190	-1.709	190
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	-2.765	2.815	-7.961	9.217	-7.592	7.846	-2.252	2.560	-2.261	2.268	-2.999	3.057
8.3 Wonen en bouwen	-1.325	1.338	-2.970	1.260	-1.252	775	-1.247	775	-1.247	775	-1.247	775
Totaal VHROSV	-6.157	4.498	-13.921	11.191	-10.643	8.811	-5.207	3.524	-5.216	3.233	-5.954	4.021
Totaal overhead	-7.945	296	-8.261	233	-8.853	94	-8.827	94	-8.823	94	-8.819	94
Totaal overhead	-7.945	296	-8.261	233	-8.853	94	-8.827	94	-8.823	94	-8.819	94
0.5 Treasury	-534	838	-1.133	1.274	-950	1.258	-990	1.195	-753	1.153	-663	1.069
0.61 OZB woningen	-322	2.994	-212	3.523	-214	3.628	-214	4.192	-214	4.779	-214	4.779
0.62 OZB niet-woningen	-7	2.588	-26	3.020	-26	3.077	-26	3.468	-26	3.859	-26	3.859
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	-6	47.521	-6	47.802	-7	49.230	-7	47.035	-7	46.557	-7	46.891
0.8 Overige baten en lasten		1	-13		-31		-50		-69		-87	
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	-620		-351		-14		-14		-14		-14	
Totaal algemene dekkingsmiddelen	-1.489	53.942	-1.742	55.619	-1.243	57.193	-1.301	55.890	-1.083	56.348	-1.011	56.599
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	-2.096		3.926		476		2.323		983		1.384	
Totaal resultaat	-2.096		3.926		476		2.323		983		1.384	
Totaal generaal	-81.758	81.758	-93.242	93.242	-83.015	83.015	-76.356	76.356	-85.232	85.232	-78.105	78.105

7.2 Meerjarenprogramma 2026-2030

Onderstaand wordt het totaal meerjarenprogramma 2026-2030 weergegeven.

			Investerings					Budgettaire lasten / baten				
Programma	A/B	Omschrijving	2026-i	2027-i	2028-i	2029-i	2030-i	2026	2027	2028	2029	2030
Bestuur en ondersteuning												
Bestuur en ondersteuning	B											
Bestuur en ondersteuning	B	Algemene reserve: dekking dotatie reserve kpl de Piramide									6.217.000	
Bestuur en ondersteuning	B	Algemene reserve: dekking dotatie reserve kpl Den Herd						940.800				
Bestuur en ondersteuning	B	Algemene reserve: dekking dotatie reserve kpl Praktijkschool						670.307				
Bestuur en ondersteuning	B	Algemene reserve: dekking dotatie reserve kpl tunnel Europalaan									2.295.000	
Bestuur en ondersteuning	B	Mutatie reserve MJP						37.926	72.339	72.017	72.017	72.017
Bestuur en ondersteuning	B	Opbrengst latende locatie Den Herd						-891.475				
Bestuur en ondersteuning	B	Opbrengst latende locatie Praktijkschool						-370.307				
Bestuur en ondersteuning	B	Opbrengst verkoop Medisch Centrum						-151.300				
Bestuur en ondersteuning	B	Opbrengsten achterblijvende locatie Het Palet							-285.664			
Bestuur en ondersteuning	B	Reserve kapitaallasten investeringen: de Piramide									-6.217.000	
Bestuur en ondersteuning	B	Reserve kapitaallasten investeringen: dekking de Piramide									77.500	155.000
Bestuur en ondersteuning	B	Reserve kapitaallasten investeringen: dekking tunnel Europalaan									82.238	164.476
Bestuur en ondersteuning	B	Reserve kapitaallasten investeringen: Den Herd						-940.800				
Bestuur en ondersteuning	B	Reserve kapitaallasten investeringen: Praktijkschool						-670.307				
Bestuur en ondersteuning	B	Reserve kapitaallasten investeringen: tunnel Europalaan									-2.295.000	
Onderwijs												
Onderwijs	A											
Onderwijs	A	Integraal huisvestingsplan Onderwijs: BENG i.p.v. ENG principe								5.000	5.000	5.000
Onderwijs	A	Integraal huisvestingsplan Onderwijs: Het Palet Hapert meubilair en onderwijsleerpakket		-66.000						-6.248	-6.116	-5.984
Onderwijs	A	Integraal huisvestingsplan Onderwijs: Het Palet Hapert uitvoering		-1.587.049						-86.098	-84.907	-83.717
Onderwijs	A	Integraal huisvestingsplan Onderwijs: SSBO De Piramide gymzaal				-1.800.000						-97.650
Onderwijs	A	Integraal huisvestingsplan Onderwijs: SSBO De Piramide uitvoering				-4.417.000						-239.622
Onderwijs	A	Integraal huisvestingsplan Onderwijs: SSBO De Piramide voorbereiding		-384.000						-20.832	-20.544	-20.256
Ruimtelijke ontwikkeling en beheer												
Ruimtelijke ontwikkeling en beheer	A											
Ruimtelijke ontwikkeling en beheer	A	Anticiperende verwervingen		-1.000.000						-30.000	-30.000	-30.000
Ruimtelijke ontwikkeling en beheer	A	Startersleningen		-325.000						-9.750	-9.750	-9.750
Ruimtelijke ontwikkeling en beheer	B											
Ruimtelijke ontwikkeling en beheer	B	Ontwikkeling latende locatie Den Herd						891.475				
Ruimtelijke ontwikkeling en beheer	B	Ontwikkeling latende locatie Het Palet							285.664			
Ruimtelijke ontwikkeling en beheer	B	Ontwikkeling latende locatie Kloostertuin/medisch centrum						151.300				
Ruimtelijke ontwikkeling en beheer	B	Ontwikkeling latende locatie Praktijkschool						370.307				
Sociaal Domein												
Sociaal Domein	A											
Sociaal Domein	A	Bijstelling indicatieve herstelboerderij							-47.795	-68.950		
Sport, cultuur en recreatie												
Sport, cultuur en recreatie	A											
Sport, cultuur en recreatie	A	Berekening sportvelden		-75.000		-75.000				-7.100	-6.950	-13.900
Sport, cultuur en recreatie	A	Besparing energie								75.000	75.000	75.000
Sport, cultuur en recreatie	A	Herinrichting Smagtenbocht: Aanleg grasvelden		-636.005	-91.694					-34.503	-39.000	-38.455
Sport, cultuur en recreatie	A	Herinrichting Smagtenbocht: Aanleg grasvelden bijdrage SPUK		91.585	13.204					4.968	5.616	5.537
Sport, cultuur en recreatie	A	Herinrichting Smagtenbocht: Groen en infra		-20.933						-1.440	-1.415	-1.390

Sport, cultuur en recreatie	A	Herinrichting Smagtenbocht: Groen en infra bijdrage SPUK		3.014						207	204	200
Sport, cultuur en recreatie	A	Herinrichting Smagtenbocht: Verlichting: armaturen		-46.077	-23.082					-3.617	-5.360	-5.256
Sport, cultuur en recreatie	A	Herinrichting Smagtenbocht: Verlichting: armaturen bijdrage SPUK		6.635	3.324					521	772	757
Sport, cultuur en recreatie	A	Herinrichting Smagtenbocht: Verlichting: grondkabels		-20.328	-8.656					-1.399	-1.970	-1.935
Sport, cultuur en recreatie	A	Herinrichting Smagtenbocht: Verlichting: grondkabels bijdrage SPUK		2.927	1.246					201	284	278
Sport, cultuur en recreatie	A	Herinrichting Smagtenbocht: Verlichting: masten		-35.235	-5.771					-1.911	-2.198	-2.168
Sport, cultuur en recreatie	A	Herinrichting Smagtenbocht: Verlichting: masten bijdrage SPUK		5.074	831					275	316	312
Sport, cultuur en recreatie	A	Uitvoering groenstructuurplan		-150.000	-150.000	-150.000	-150.000			-10.320	-20.460	-35.670
Sport, cultuur en recreatie	A	Vervanging openbaar groen		-260.000	-260.000	-260.000	-260.000			-17.888	-35.464	-61.828
Sport, cultuur en recreatie	A	Vervanging speeltoestellen		-75.000	-37.500	-75.000	-75.000			-9.525	-14.063	-28.125
Sport, cultuur en recreatie	A	Vervanging veldafrostering/hekwerken sportvelden		-15.000	-15.000	-15.000	-15.000			-1.420	-2.810	-4.895
Sport, cultuur en recreatie	B											
Sport, cultuur en recreatie	B	Uitvoering De Smeel 2.0	-125.000						-8.600	-8.450	-8.300	-8.150
Sport, cultuur en recreatie	B	Vervangen asfalt en verlichting wielercaparcours TWC	-100.000						-6.880	-6.760	-6.640	-6.520
Veiligheid												
Veiligheid	A											
Veiligheid	A	Renovatie dak brandweerkazerne Bladel				-32.000						-2.202
Verkeer en vervoer												
Verkeer en vervoer	A											
Verkeer en vervoer	A	Uitvoering verkeersvisie		-1.430.000	-1.430.000	-1.430.000	-1.430.000			-70.642	-140.426	-245.102
Verkeer en vervoer	A	Verbetering / gepland groot onderhoud wegen		-1.826.172	-1.917.480	-2.013.354	-2.114.022			-90.213	-183.841	-333.905
Verkeer en vervoer	A	Vervanging openbare verlichting: armaturen		-58.133	-58.133	-58.133	-58.133			-4.563	-9.039	-15.754
Verkeer en vervoer	A	Vervanging openbare verlichting: masten		-62.593	-62.593	-62.593	-62.593			-3.396	-6.745	-11.769
Verkeer en vervoer	B											
Verkeer en vervoer	B	Aanleg noordoostelijk traject fietspad Cartierheide		-1.000.000						-49.400	-48.800	-48.200
Verkeer en vervoer	B	Aanleg tunnel nabij Europalaan: bijdrage aan provincie				-2.295.000						-217.260
Verkeer en vervoer	B	Calamiteitenroute ambulancepost / brandweerkazerne Hapert		-1.000.000						-49.400	-48.800	-48.200
Verkeer en vervoer	B	Herinrichting Varkensmarkt		-420.000						-20.748	-20.496	-20.244
Verkeer en vervoer	B	Infrastructuur op en rond de Egyptische Poort				-3.000.000						-148.200
Verkeer en vervoer	B	Instellen parkeerverbod bedrijventerreinen		-200.000						-9.880	-9.760	-9.640
Verkeer en vervoer	B	KTM2 maatregelen: doortrekken HOV4 Kempen				-667.083						-32.954
Verkeer en vervoer	B	KTM2 maatregelen: fietspad lange trekken - De Vliegert				-448.368						-22.149
Verkeer en vervoer	B	KTM2 maatregelen: regiobrede projecten		-743.634						-36.736	-36.289	-35.843
Verkeer en vervoer	B	Uitvoering herinrichting N284		-1.200.000	-1.200.000	-1.200.000	-1.200.000			-113.600	-224.800	-391.600
Volksgezondheid en milieu												
Volksgezondheid en milieu	A											
Volksgezondheid en milieu	A	Dekking voorziening afvalstoffenheffing: vervanging ondergrondse containers							3.625	10.725	14.050	14.050
Volksgezondheid en milieu	A	Klimaatadaptatie: aframen budget voor participatie/ communicatie							50.000	50.000	50.000	50.000
Volksgezondheid en milieu	A	Rioolrechten: uitvoering GRP								121.652	241.778	427.198
Volksgezondheid en milieu	A	Uitvoering GRP: klimaatmaatregelen		-590.846	-590.846	-590.846	-590.846			-29.188	-58.022	-102.526
Volksgezondheid en milieu	A	Uitvoering GRP: vervanging gemalen		-88.460	-88.460	-88.460	-88.460			-6.944	-13.755	-24.273
Volksgezondheid en milieu	A	Uitvoering GRP: vervanging riolering		-1.731.179	-1.731.179	-1.731.179	-1.731.179			-85.520	-170.001	-300.399
Volksgezondheid en milieu	A	Vervanging ondergrondse containers		-75.000	-75.000				-3.625	-10.725	-14.050	-14.050
Eindtotaal			-225.000	-15.012.409	-7.726.789	-20.409.016	-7.775.233	37.926	59.064	-566.600	-655.996	-1.749.715

7.3 Prognose algemene reserve

Hieronder wordt het verloopoverzicht van de algemene reserve 2026-2030 weergegeven.

prognose verloop omvang algemene reserve	2026	2027	2028	2029	2030
geraamde stand algemene reserve begin jaar	18.565.000	14.465.000	13.219.000	10.896.000	1.401.000
vermeerderingen:					
Opbrengsten achterblijvende locatie Het Palet		286.000			
Opbrengst verkoop Medisch Centrum	151.000				
Opbrengst latende locatie Den Herd	891.000				
Winst grondexploitatie					
Opbrengst latende locatie Praktijkschool	370.000				
Overheveling reserv kwaliteit buitengebied					
Bestemming resultaat 2025	2.096.000				
verminderingen:					
Resultaatbestemming 2025: Budgetoverhevelingen	-581.000				
Resultaatbestemming 2025: Aanvulling algemene reserve grondexploitatie	-416.000				
Resultaatbestemming 2025: Realisatiestimulans	-329.000				
Resultaatbestemming 2025: Implementatie van de Wvrv	-84.000				
Resultaatbestemming 2025: Kinderopvang pleegouders	-12.000				
Dekking structurele lasten 2027(10% maatregel)		-1.055.000			
Dekking eenmalige kosten: Herinrichting Smagtenbocht	-455.000				
Dekking eenmalige kosten: Duurzame energie particulieren	-196.000				
Aanvulling dekkingsreserve: Opbrengst Den Herd t.b.v. BRUIS	-941.000				
Aanvulling dekkingsreserve: Opbrengst Praktijkschool t.b.v. BRUIS	-670.000				
Aanvulling dekkingsreserve: De Piramie				-6.217.000	
Aanvulling dekkingsreserve: Tunnel Europalaan				-2.295.000	
Begrotingssaldo	-3.926.000	-476.000	-2.323.000	-983.000	-1.384.000
geraamde stand algemene reserve eind	14.465.000	13.219.000	10.896.000	1.401.000	17.000

7.4 Subsidiejaarprogramma welzijn 2027

Hieronder wordt het subsidiejaarprogramma welzijn 2027 weergegeven. De financiële consequenties worden verwerkt in de 1e begrotingswijziging 2027:

Omschrijving	Gesubsidieerde instelling bedragen x € 1,-)	Jaarprogramma 2027 (concept)	Raming begroting 2027	Mutaties 2027	Mutaties 2028	Mutaties 2029	Mutaties 2030
Dorpsraden	Welzijnsubsidie Dorpsraad Casteren	6.000	6.000	0	0	0	0
	Welzijnsubsidie Dorpsraad Hoogeloon	6.000	6.000	0	0	0	0
	Welzijnsubsidie Dorpsraad Netersel	6.000	6.000	0	0	0	0
	Welzijnsubsidie GB0H	6.000	6.000	0	0	0	0
		24.000	24.000	0	0	0	0
Bestuursapparaat	Welzijnsubsidie Dorpsblad Caskra	1.200	1.200	0	0	0	0
	Welzijnsubsidie 't Hoogeloontje	2.400	2.400	0	0	0	0
	Welzijnsubsidie Hapert Online	2.400	2.400	0	0	0	0
		6.000	6.000	0	0	0	0
Gemeensch. lasten/baten onderwijs	Muzikale basisvorming in onderwijs	0	0	0	0	0	0
	Subsidie Digitaalhuis / bijdrage laag-geletterdheid	22.760	22.035	-725	-725	-725	-725
		22.760	22.035	-725	-725	-725	-725
Openbare Bibliotheken	Welzijnsubsidie Bibliotheek De Kempen	555.260	589.195	33.935	33.935	33.935	33.935
		555.260	589.195	33.935	33.935	33.935	33.935
Vorming- en ontwikkelingswerk	Individuele subsidies muziek/cultuur	90.000	80.000	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000
	Welzijnsubsidie Voedselbank	2.000	2.000	0	0	0	0
	Welzijnsubsidie Stichting Leergeld	55.650	53.000	-2.650	-2.650	-2.650	-2.650
	Welzijnsubsidie project Muziek in de klas	75.000	75.000	0	0	0	0
		222.650	210.000	-12.650	-12.650	-12.650	-12.650
Overige aangelegenheden sport	Welzijnsubsidie Voetbal Bladella	20.687	21.777	1.090	1.090	1.090	1.090
	Welzijnsubsidie Voetbal Casteren	5.330	5.379	49	49	49	49
	Welzijnsubsidie Voetbal Hapert	13.042	13.049	7	7	7	7
	Welzijnsubsidie Voetbal Netersel	7.684	7.096	-588	-588	-588	-588
	Welzijnsubsidie Voetbal Hoogeloon	8.263	8.339	76	76	76	76
	Welzijnsubsidie Korfbalvereniging Bladella	4.568	4.523	-45	-45	-45	-45
	Welzijnsubsidie Korfbalvereniging KVC	6.953	6.737	-216	-216	-216	-216
	Welzijnsubsidie Tennis Hellekens Hapert	4.797	4.171	-626	-626	-626	-626
	Welzijnsubsidie VLTB	2.871	2.602	-269	-269	-269	-269
	Welzijnsubsidie Handbal Saturnus	5.566	4.572	-994	-994	-994	-994
	Welzijnsubsidie Ponyclub St. Martinus Hapert	1.884	1.826	-58	-58	-58	-58
	Welzijnsubsidie Gym-en turn Avanti	5.121	4.815	-306	-306	-306	-306
	Welzijnsubsidie Volleybal Bladel	3.876	3.570	-306	-306	-306	-306
	Welzijnsubsidie Zwemvereniging Platella	20.913	20.731	-182	-182	-182	-182
	Welzijnsubsidie Basketbal Bladel	3.036	3.312	276	276	276	276
	Welzijnsubsidie Het Snelle Wiel	2.007	2.037	30	30	30	30
	Welzijnsubsidie Hockeyclub Eersel	0	858	858	858	858	858
	Welzijnsubsidie Show- en Dansgroep Quality	3.151	3.312	161	161	161	161
	Welzijnsubsidie St. Kempen Run	500	500	0	0	0	0
	Welzijnsubsidie St. Wielerevenementen Het Snelle Wiel	4.500	4.500	0	0	0	0
	Welzijnsubsidie Stichting Kempen in Beweging	1.000	1.000	0	0	0	0
		125.749	124.706	-1.043	-1.043	-1.043	-1.043
Kunst	Welzijnsubsidie Harmonie L'Union	23.369	22.766	-603	-603	-603	-603
	Welzijnsubsidie PUUR Poporkest	9.544	8.266	-1.278	-1.278	-1.278	-1.278
	Welzijnsubsidie Muziekvereniging Kunst Adelt	28.675	26.056	-2.619	-2.619	-2.619	-2.619

	Welzijnsubsidie Fanfare Wilhelmina	23.546	22.040	-1.506	-1.506	-1.506	-1.506
	Welzijnsubsidie Muziekvereniging St. Willibrordus	12.320	13.064	744	744	744	744
	Welzijnsubsidie Show- en drumfanfare St. Joris	13.416	14.562	1.146	1.146	1.146	1.146
	Welzijnsubsidie Toneelvereniging Pardoes	1.875	1.875	0	0	0	0
	Welzijnsubsidie Toneelver. St Pancratius	1.875	1.875	0	0	0	0
	Welzijnsubsidie Toneelvereniging De Eenakter	1.250	1.250	0	0	0	0
	Welzijnsubsidie Toneelvereniging Casteren	1.250	1.250	0	0	0	0
	Welzijnsubsidie Streekomroep De Kempen	13.840	15.335	1.495	1.495	1.495	1.495
	Welzijnsubsidie Bladels Creatief	2.000	2.000	0	0	0	0
	Welzijnsubsidie Stimuleringsregeling cultuurinnovatie	4.000	4.000	0	0	0	0
		136.960	134.339	-2.621	-2.621	-2.621	-2.621
Oudheidkunde/musea	Welzijnsubsidie Heemkunde Pladella villa	12.500	12.000	-500	-500	-500	-500
		12.500	12.000	-500	-500	-500	-500
Volksfeesten	Welzijnsubsidie Oranjecomité Hoogeloon	701	682	-19	-19	-19	-19
	Welzijnsubsidie Oranjecomité Bladel	1.691	1.655	-36	-36	-36	-36
	Welzijnsubsidie Dodenherdenking Bladel	700	700	0	0	0	0
	Welzijnsubsidie Sinterklaasintocht Bladel	1.441	1.382	-59	-59	-59	-59
	Welzijnsubsidie Oranjecomité Netersel	0	550	550	550	550	550
	Welzijnsubsidie Sinterklaascomité Netersel	498	482	-16	-16	-16	-16
	Welzijnsubsidie Oranjeviering Hapert	0	0	0	0	0	0
	Welzijnsubsidie Oranjecomité Casteren	557	547	-10	-10	-10	-10
	Welzijnsubsidie St Nicolaascomité Hapert	944	925	-19	-19	-19	-19
	Welzijnsubsidie Sint Nicolaascomité Hoogeloon	650	613	-37	-37	-37	-37
	Welzijnsubsidie Sint Nicolaascomité Casteren	516	506	-10	-10	-10	-10
	Welzijnsubsidie Comité 4-5 mei Hoogeloon	700	700	0	0	0	0
	Welzijnsubsidie Kempenoptocht	500	500	0	0	0	0
	Welzijnsubsidie carnavalswagenbouwers (jeugd)	9.500	9.000	-500	-500	-500	-500
	Welzijnsubsidie Kerststal Bladel	277	277	0	0	0	0
	Welzijnsubsidie Kerststal Casteren	277	277	0	0	0	0
	Welzijnsubsidie Kerststal Hapert	277	277	0	0	0	0
	Welzijnsubsidie Kerststal Hoogeloon	277	277	0	0	0	0
	Welzijnsubsidie Kerststal Netersel	277	277	0	0	0	0
		19.783	19.627	-156	-156	-156	-156
Speelvoorzieningen	Welzijnsubsidie Speeltuin Hofstad	3.500	3.500	0	0	0	0
		3.500	3.500	0	0	0	0
Algemeen maatschappelijk werk	Welzijnsubsidie Slachtofferhulp	8.675	8.394	-281	-281	-281	-281
	Welzijnsubsidie Lumens Groep (AMW)	122.926	119.673	-3.253	-3.253	-3.253	-3.253
		131.601	128.067	-3.534	-3.534	-3.534	-3.534
Ouderenbeleid	Welzijnsubsidie Stichting Cluster Senioren Bladel	2.800	2.800	0	0	0	0
	Welzijnsubsidie Wel!Cordaad	204.636	178.687	-25.949	-25.949	-25.949	-25.949
	Welzijnsubsidie Seniorenvereniging Bladel	19.445	19.382	-63	-63	-63	-63
	Welzijnsubsidie Seniorenvereniging SAMEN	15.960	15.832	-128	-128	-128	-128
	Welzijnsubsidie KBO Hapert	15.480	15.292	-188	-188	-188	-188
	Welzijnsubsidie Casters Vervoer	12.500	10.000	-2.500	-2.500	-2.500	-2.500
	Welzijnsubsidie Blaalse Pot	1.600	1.600	0	0	0	0
	Welzijnsubsidie Zorgcoöperatie Hoogeloon	5.000	0	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000
	Welzijnsubsidie Zorginformatiepunt Casteren	1.100	1.100	0	0	0	0
	Welzijnsubsidie De Goei Kamer	1.400	1.400	0	0	0	0
	Welzijnsubsidie Buurthulp Netersel	1.850	1.850	0	0	0	0
	Welzijnsubsidie Steunpunt Den Bogerd Hoogeloon	28.200	27.500	-700	-700	-700	-700
	Welzijnsubsidie Steunpunt D'Ouwe Pastorie Hapert	50.000	65.000	15.000	15.000	15.000	15.000
	Welzijnsubsidie Biljartruimte D'n Opstoot	11.500	11.500	0	0	0	0
	Welzijnsubsidie Alzheimer Nederland Zuidoost-Brabant	1.200	1.125	-75	-75	-75	-75
		372.671	353.068	-19.603	-19.603	-19.603	-19.603

Mantelzorgondersteuning	Welzijnsubsidie Mantelzorg/respijt Steunpunt D'Ouwe Pastorie Hapert	1.300	1.300	0	0	0	0
	Welzijnsubsidie Autisme Informatiecentrum de Kempen	1.400	1.400	0	0	0	0
	Welzijnsubsidie GGzE mantelzorgondersteuning	19.415	18.833	-582	-582	-582	-582
	Welzijnsubsidie Stichting Eigenweijzer	0	13.913	13.913	13.913	13.913	13.913
		22.115	35.446	13.331	13.331	13.331	13.331
Eerstelijnsloket: Wmo	Welzijnsubsidie MEE ZO Brabant Clientondersteuning	184.305	177.730	-6.575	-6.575	-6.575	-6.575
		184.305	177.730	-6.575	-6.575	-6.575	-6.575
Overig Gehandicaptenbeleid	Welzijnsubsidie Platform Gehandicapten Bladel	1.500	1.500	0	0	0	0
	Welzijnsubsidie Het Kompas	6.100	6.100	0	0	0	0
	Welzijnsubsidie De Hoeksteen	8.000	7.500	-500	-500	-500	-500
	Welzijnsubsidie Nationale Ziekendag	500	500	0	0	0	0
		16.100	15.600	-500	-500	-500	-500
Vluchtelingenwerk Bladel	Welzijnsubsidie Vluchtelingenwerkgroep Bladel	20.000	20.000	0	0	0	0
		20.000	20.000	0	0	0	0
MFA BRUIS	Welzijnsubsidie MFA BRUIS	490.000	489.945	-55	-55	-55	-55
		490.000	489.945	-55	-55	-55	-55
MFA Hapert	Welzijnsubsidie MFA Hapert	289.056	289.549	493	493	493	493
		289.056	289.549	493	493	493	493
Gemeenschapshuis Den Aonloop	Welzijnsubsidie D'n Anloöp	95.564	94.409	-1.155	-1.155	-1.155	-1.155
		95.564	94.409	-1.155	-1.155	-1.155	-1.155
Gemeenschapshuis Den Aord	Welzijnsubsidie D'n Aord	106.475	104.387	-2.088	-2.088	-2.088	-2.088
		106.475	104.387	-2.088	-2.088	-2.088	-2.088
Gemeenschapshuis De Poel	Welzijnsubsidie De Poel	59.813	58.640	-1.173	-1.173	-1.173	-1.173
		59.813	58.640	-1.173	-1.173	-1.173	-1.173
Jeugd- en jongerenwerk	Welzijnsubsidie Kindervakantiewerk Hoogeloon	2.327	2.281	-46	-46	-46	-46
	Welzijnsubsidie Kindervakantiewerk Casteren	1.877	1.841	-36	-36	-36	-36
	Welzijnsubsidie Oewakadoe Hapert	3.318	3.328	10	10	10	10
	Welzijnsubsidie Mezzeveulespeule Bladel	4.443	4.381	-62	-62	-62	-62
	Welzijnsubsidie Kindervakantiewerk Netersel	1.972	1.936	-36	-36	-36	-36
	Welzijnsubsidie Stichting Jong Nederland Hapert	3.500	3.500	0	0	0	0
	Welzijnsubsidie Stichting Open muziekcentrum Bladel	4.500	3.500	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000
	Welzijnsubsidie Scouting Willibrordus	15.849	15.849	0	0	0	0
	Welzijnsubsidie Scouting Jubam Duizel	1.388	1.388	0	0	0	0
	Welzijnsubsidie St. Brood en Spelen	3.500	3.500	0	0	0	0
		42.674	41.504	-1.170	-1.170	-1.170	-1.170
Basisgezondheidszorg (algemeen)	Welzijnsubsidie EHBO Bladel	500	500	0	0	0	0
	Welzijnsubsidie EHBO Hapert	500	500	0	0	0	0
	Welzijnsubsidie EHBO Hoogeloon/Casteren	0	1.100	1.100	1.100	1.100	1.100
	Welzijnsubsidie AED Werkgroep	34.942	33.960	-982	-982	-982	-982
	Welzijnsubsidie Novadic-Kentron	15.629	17.680	2.051	2.051	2.051	2.051
	Welzijnsubsidie Stichting Veteranen Brabant Zuid Oost	350	350	0	0	0	0
	Welzijnsubsidie Veteranen Stichting de Kempen	1.280	1.280	0	0	0	0
	Welzijnsubsidie St. De Kempen Specials	727	0	-727	-727	-727	-727
		53.928	55.370	1.442	1.442	1.442	1.442
Totaal mutaties subsidieplafond welzijnsubsidies 2027-2030		3.013.464	3.009.117	-4.347	-4.347	-4.347	-4.347

7.5 Woningbouwprogramma

Onderstaand vermelden we het Woningbouwprogramma zoals dat door middel van de Matrix is ingestuurd aan de Provincie Noord-Brabant met als peildatum 1 januari 2026. In het Woningbouwprogramma is de (verwachte totale) capaciteit van de nu bekende plannen opgenomen. Het is mogelijk dat deze capaciteit bij de definitieve vaststelling nog wijzigt en of dat een woning of woningen pas na 2030 worden gerealiseerd. Daarnaast is opgenomen of de plannen vallen onder de harde of zachte plancapaciteit en welk aandeel van de plannen uit sociale huur- of koopwoningen bestaat.

Kern	Woningen	Plan capaciteit	Sociale huur	Betaalbaar	Vrij invulbaar
BLADEL					
ABN/AMRO sloop	-4	Hard			-4
Bladel West	81	Zacht	24	29	28
Bossingel 4	3	Hard			3
Burg. Goossensstraat 48 (voorm. Petrusschool)	20	Zacht	10		10
Egypte 4	4	Zacht			4
Egyptische Poort	50	Zacht	15	19	16
Emmaplein 4 (voorm. Den Herd)	39	Zacht	14	13	12
Groene Akkers	150	Zacht	53	49	48
Heeleind-Den Dries	17	Zacht		2	15
Het Look 10	2	Hard			2
Hofstad 58A	6	Zacht		4	2
Hofstad - Schepenstraat	27	Zacht	4	12	11
Kempenland deel A en F	99	Hard	75		24
Kempenlan totaalplan	124	Zacht		42	82
Kempenland (sloop)	-124	Zacht			-124
Lange Trekken	73	Hard	6	25	42
Leemskuilen 16	6	Hard	6		
Leemskuilen 4a	27	Zacht	8	10	9
Markthof	75	Zacht		15	60
Marktstraat 14 (SchipVast)	10	Hard	10		
Nassauplein 32	5	Hard		5	
Neterselseweg 7	21	Zacht	6	7	8
Oude gemeentewerf	12	Zacht		12	
Plan Beemd	1	Hard			1
Plan Beemd (werf)	6	Hard		3	3
Posthof (sloop)	-13	Zacht			-13
Sniederslaan 13	12	Zacht		12	
Sniederslaan 70-70a (Chinees) SchipVast	10	Hard	10		
Sniederslaan 76-78	6	Zacht		4	2
Sniederslaan 162	46	Zacht	14	16	16
Sportparkstraat 5-7	2	Hard			2
Troprijt (zorg)	10	Zacht	10		
Van Dissellaan 24	2	Zacht			2
Particulieren	3	Hard			3
Totaal Bladel	808	216 Hard 592 Zacht	265 33%	279 35%	264 33%
HAPERT					
De Lakenvelder	4	Hard		1	3
De Wijer/De Kuil	4	Hard			4
Dennenoord, fase 2	123	Hard	21	74	28
Gebiedsvisie Hapert West	400	Zacht	120	148	132
Het Kaar (achter Ganzestraat)	1	Hard			1
Hollandsch Erf	12	Hard			12
Kerkstraat 35-37	16	Zacht		5	11
Kloostertuin	1	Hard	1		
Kloostertuin, uitbreiding	12	Zacht	12		

Plan Centrum (Den Tref)	30	Zacht	30		
Plan Centrum (nabij MFA)	32	Zacht		13	19
Particulieren (hard)	12	Hard			12
Totaal Hapert	647	157 Hard	184	241	222
		490 Zacht	28%	37%	34%
HOOGELOON					
Akkerstraat	6	Hard			6
Breestraat 23A	45	Zacht	16	12	17
Heuvel 9 en 9a	2	Hard			2
Heuvelseweg 14	2	Hard			2
Schutsboom	3	Zacht		1	2
Tussen de Dycken	99	Zacht	24	34	41
Totaal Hoogeloon	157	10 Hard	40	47	70
		147 Zacht	25%	30%	45%
CASTEREN					
Heistraat	2	Hard			2
Kerkeneind/Wagenbroeken	2	Hard			2
CPO Kerkeneind Wagenbroeken	6	Zacht		4	2
Wagenbroeken	53	Zacht	16	19	18
Willibrordusstraat	15	Zacht	9	1	5
Particulieren (hard)	2	Hard			2
Totaal Casteren	80	6 Hard	25	24	31
		74 Zacht	31%	30%	39%
NETERSEL					
Carolus Simplexpein 3 (sloop)	-1	Hard			-1
Carolus Simplexplein 3	12	Hard		6	6
F.vd Heijdenstraat 11-13	2	Hard			2
F. vd Heijdenstraat 14	9	Hard		6	3
F. vd Heijdenstraat 34	12	Hard		8	4
F. vd Heijdenstraat tussen 26 en 30	2	Hard			2
Hoenderberg 4	2	Hard			2
Latestraat II	2	Hard			2
Latestraat	2	Hard			2
Totaal Netersel	42	42 Hard	0	20	22
		0 Zacht	0%	48%	52%

RECAPITULATIE						
	Totaal		Zacht	Sociale huur	Betaalbaar	Vrij invulbaar
Bladel	808	216	592	265	279	264
Hapert	647	157	490	184	241	222
Hoogeloon	157	10	147	40	47	70
Casteren	80	6	74	25	24	31
Netersel	42	42	0	0	20	22
Totaal	1734	431	1303	514	611	609
		25%	75%	30%	35%	35%

7.6 Afkortingenlijst

Afktorting	Betekenis	Afktorting	Betekenis
AVG	- Algemene verordening gegevensbescherming	MD	- Maatschappelijke dienstverlening
AWB	- Algemene wet bestuursrecht	MFA	- Multifunctionele Accommodatie
AWBZ	- Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten	MJOP	- Meerjarenonderhoudsplan
AWR	- Algemene wet inzake rijksbelastingen	MRE	- Metropoolregio Eindhoven
B&W	- Burgemeester en wethouders	MVA	- Materiële vaste activa
BBV	- Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten	NAI	- Nederlands Arbitrage Instituut
Bbz	- Besluit bijstandverlening zelfstandigen	Nnb	- Nog niet bekend
BIE	- Bouwgrond in exploitatie	NNB	- Natuurnetwerk Brabant
Bizob	- Bureau Inkoop en Aanbestedingen Zuidoost-Brabant	NPO	- Nationaal Programma Onderwijs
BNG	- Bank Nederlandse Gemeenten	OAB	- Onderwijs Achterstanden Beleid
BT	- Bladel Transparant	OBGB	- Ondernemersvereniging Bedrijventerreinen Gemeente Bladel
BTW	- Belasting Toegevoegde Waarde	ODZOB	- Omgevingsdienst Zuidoost Brabant
BV	- Besloten vennootschap	OV	- Openbaar Vervoer
BZK	- Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties	OZB	- Onroerende zaakbelasting
CAO	- Collectieve Arbeids Overeenkomst	P&C	- Planning & Control
CC	- Cultureel centrum	P&O	- Personeel & Organisatie
CDA	- Christen Democratisch Appèl	p.m.	- pro memorie
CJG+	- Centrum Jeugd en Gezin plus	PAS	- Programma Aanpak Stikstof
COELO	- Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden	PFAS	- Poly- en perfluoralkylstoffen
CPO	- Collectief Particulier Opdrachtgeverschap	PGA	- Persoonsgerichte aanpak
DB	- Dagelijks bestuur	PMD	- Plastic verpakkingen, metalen verpakkingen en drankkartons
DV & BV	- Dienstverlening & Bedrijfsvoering	POC	- Percentage of completion methode
EMU	- Economische en Monetaire Unie	RhcE	- Regionaal historisch centrum Eindhoven
ENSIA	- Eenduidige Normatiek Single Information Audit	RO	- Ruimtelijke ontwikkeling
EPA-U	- Energielabel utiliteit	SK	- Samenwerking Kempengemeenten
EU	- Europese Unie	SMART	- Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdgebonden
FIDO	- Financiering Decentrale Overheden	SMI	- Sociaal medische indicatie
Fte	- Fulltime equivalent	SNL	- Subsidiestelsel Natuur en Landschap
GGD	- Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst	SO	- Speciaal onderwijs
GGO	- Gepland groot onderhoud	SPUK	- Specifieke Uitkering
GOB	- Groen Ontwikkelfonds Brabant	SRE	- Samenwerkingsverband Regio Eindhoven
GR	- Gemeenschappelijke Regeling	SSC	- Shared Service Center
GRP	- Gemeentelijk Rioleringsplan	SW	- Sociale Werkvoorziening
GRSK	- Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking Kempengemeenten	Tozo	- Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers
GTK	- Gemeentelijk Toezichtkader	TVW	- Transitie Visie Warmte
GVVP	- Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan	UA	- Uitgesloten van Aansprakelijkheid
HAS	- Hogere Agrarische School	VGRP	- Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan
HR	- Human Resource	VHP	- Vrije Hapertse Partij
ICT	- Informatie- en communicatietechnologie	VHROSV	- Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing
IFLO	- Inspectie Financiën Lokale Overheden	VNG	- Vereniging van Nederlandse Gemeenten
loaw	- Inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte Werknemers	VO	- Voortgezet Onderwijs
loaz	- Inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte Zelfstandigen	Vpb	- Vennootschapsbelasting
IPB	- Informatie- en Procesbeheer	VRBZO	- Veiligheidsregio Brabant Zuidoost
IPO	- Interprovinciaal Overleg	VTE	- Vrijtijdseconomie
ISMS	- Information Security Management System	VTH	- Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving
KBP	- Kempisch Bedrijvenpark	VvC	- Vereniging voor Contractanten
KCC	- Klant Contact Centrum	VVD	- Volkspartij voor Vrijheid en Democratie
KNVB	- Koninklijke Nederlandse Voetbalbond	Vve	- Vereniging van eigenaars
KOP	- Kempisch Ondernemers Platform	VWS	- Volksgezondheid Welzijn Sport
KVO-W	- Keurmerk Veilig Ondernemen - Winkelgebieden	Wmo	- Wet maatschappelijke ondersteuning
KVO-B	- Keurmerk Veilig Ondernemen - Bedrijventerreinen	Woo	- Wet open overheid
LED	- Light Emitting Diode	WOZ	- Wet Waardering Onroerende zaken
LKCA	- Landelijk Kennisinstituut Cultuureducatie en Amateurkunst	Wsw	- Wet Sociale Werkvoorziening
LKS	- Loonkostensubsidie	WSW	- Waarborgfonds Sociale Woningbouw
LOT	- Lokale Ondersteuningsteams	Wvggz	- Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg
LUWA-toren	- Luchtwachttorenen	ZLTO	- Zuidelijke Land- en Tuinbouworganisatie
		ZZP	- Zelfstandige Zonder Personeel